

NORMAN KÁROLY

A TABÁN BANKMADRIGALISTÁK
IGAZ TÖRTÉNETE

© Norman Károly, 1989

TARTALOM

PROLÓGUS

I. FEJEZET:

MEGISMERKEDÜNK A HELYSZÍNNEK,
AHOL A SORS TÁRGYBÉLI CSAPÁSAI KEZDETÜKET VETTÉK

II. FEJEZET:

KARITÁSZ NÉLKÜL EGY BANK FÉLKARÚ ÓRIÁS

III. FEJEZET:

A BANKI AKUSZTIKA TÖRTÉNELMI FORRÁSAIRÓL

IV. FEJEZET:

EGY MILLIOMOS CIVILIZÁCIÓS KÍNJAI

V. FEJEZET:

EGY NASA-KÜLDÖTTSG VOLT TAGJAI SZPONZORT KERESNEK

VI. FEJEZET:

BANKI TEVÉKENYSÉG MINT MELLÉKTERMÉK; AVAGY MIKÉNT
SZÖVŐDIK TÖRTÉNETÜNK SZÍNHELYE A TÖRTÉNELEM SZÖVETÉBE?

VII. FEJEZET:

FERGUSON RINGBE SZÁLL, ÉS A LIDÉRCOMMANDÓ ÚTNAK INDUL

VIII. FEJEZET:

LÉLEGEZZÜNK ISMÉT EGY MÉLYET AZ IDŐTLENSÉG SZIGETÉNEK LEVEGŐJÉBŐL!

IX. FEJEZET:

KÁROLY, KARITÁSZ ÉS MADRIGÁL...

X. FEJEZET:

ANDRÁS ELJÖVETELE, AVAGY A BASSZUS VÉGSŐ GYÖKÉRTELENSÉGE

XI. FEJEZET:

MEGJELENIK VERA, ÉS BOLDOGTALANSÁG KÖLTÖZIK A KARITÁSZRA
A TELJESSÉG APÁLYÁNAK KELLÓS KÖZEPÉN

XII. FEJEZET:

KRISZTA ÁTHELYEZÉST NYER A KARITÁSZ ÜGYOSZTÁLY FELÉ

XIII. FEJEZET:

A LIDÉRCOMMANDÓ MEGÉRKEZIK

XIV. FEJEZET:

A BANKVÉDELEM MEGÚJUL A VÁLTOZÓ VILÁGBAN;
AVAGY RÓZSA BERTALAN SZÍNRELÉPÉSE

XV. FEJEZET:

VÉGRE TELJES ÁTTEKINTÉSÜNK VAN A MADRIGALISTÁKRÓL,
ELLENTÉT BEN A SZEMÉLYZETI OSZTÁLY VEZETŐJÉVEL

XVI. FEJEZET:

A LIDÉRCOMMANDÓ AKCIÓBAN!

XVII. FEJEZET:

A KULTURÁLIS SZOMJÚSÁG ÁLDOZATHOZATALRA
KÉNYSZERÜL A TECHNIKAI FEJLŐDÉS OLTÁRÁN

XVIII. FEJEZET:

AMÍG A TABÁN BANKBAN DÜBÖRÖG A VIHAR ELŐTTI CSEND,
AMERIKÁBAN ÚJABB KULTÚRIGÉNY KÖRVONALAZÓDIK

XIX. FEJEZET:

LESÚJT AZ ELSŐ VILLÁM!

XX. FEJEZET:

A MADRIGALISTÁK ELRABLÁSA

XXI. FEJEZET:

A HAYSTACK-KÜLÖNÍTMÉNY MOZGÁSBA LENDÜL

XXII. FEJEZET:

HAYSTACK ÉS A NYERS ERŐSZAK

XXIII. FEJEZET:

A MADRIGALISTÁK MIND MAGUKHOZ TÉRNEK A MIKROBUSZBAN,
ÉS ENNEK ÉPP IDEJE, MERT AZT MEG KELL TOLNI

XXIV. FEJEZET:

RÓZSA NYOMOZÓI AMBÍCIÓI KITELJESEDNEK, ÉS KOMOLY KÉTELYEK
KEZDIK GYÖTÖRNI AZ ELLENSÉG PONTATLAN MEGHATÁROZÁSA MIATT

XXV. FEJEZET:

A MADRIGALISTÁK MEGÉRKEZNEK AMERIKÁBA

XXVI. FEJEZET:

RÓZSA, A SZÁGULDÓ BANKRENDÉSZ

XXVII. FEJEZET:

A MADRIGALISTÁK PORTLANDBA ÉRKEZNEK,
MR. HAYSTACK ELLENIRÁNYÚ TÖREKVÉSEI DACÁRA

XXVIII. FEJEZET:

RÓZSA MEGÉRKEZIK A FERGUSON-HÁZBA

XXIX. FEJEZET:

AZ IDEIGLENES FEGYVERSZÜNET KITERJED
A BANKRENDÉSZETRE, SŐT: A FEGYVEREKRE IS

XXX. FEJEZET:

HAYSTACK FOLYTATJA MAGÁNHADJÁRATÁT A MADRIGALISTÁK ELLEN

XXXI. FEJEZET:

TRAGIKUS ELŐJELEK UTÁN VALÓDI TRAGÉDIA A PAVILONBAN

XXXII. FEJEZET:

A TABÁN BANKMADRIGALISTÁK

XXXIII. FEJEZET:

A HONVÁGY AZ ÉSSZERŰSÉG SZINTJÉRE EMELKEDIK, ÉS ERŐS KÍVÁNATOSSÁG
ÉRZETE LENGI ÁT HAYSTACK ÜTLEGELÉSÉNEK KÉPZETÉT

XXXIV. FEJEZET:

HAYSTACK SAROKBA SZORUL, ÉS ELNYERI MÉLTÓ JUTALMÁT

XXXV. FEJEZET:

A FERGUSON-TEAM. MADRIGALISTÁK MUNKÁBAN

XXXVI. FEJEZET:

A BUDAPESTI TABÁN BANKBAN

XXXVII. FEJEZET:

A NAGY TURNÉ VÉGE

XXXVIII. FEJEZET:

A TABÁN BANK II. ÉS AZ EMBERI TÉNYEZŐ

XXXIX. FEJEZET:

AMERIKAI BANKKÜLDÖTTSG ÉRKEZIK A TABÁNBA

XXXX. FEJEZET:

A HIVATALOS TEENDŐK PERFEKTUÁLÁSA

XXXXI. FEJEZET:

DAL A RÉGI ELŐCSARNOKBAN

UTÓSZÓ

PROLÓGUS

Bár napnyugtáig van még egy óra, a Tabán mélyén már árnyékba borult a bank hatalmas épülete. Mohos cseréptetején sötét csipkeként rajzolódnak ki a Hadnagy utca palotái.

A festői alkonyatból a tárgyaló kristályos fényárjában semmi sem látszik; most azonban különben se térülhetne feléje a figyelem. Háromszáz éves, zöld posztóval borított, sötétbarna tölgy tárgyalóasztal egyik oldalán ül a bank elnöke és a három alelnök; velük szemben egy NASA-küldöttség négy tagja. Utóbbiak szemmel láthatóan feszengenek a szokatlan szmokingviseletben. Hiába, Amerika frivolabb, modernebb formákhoz szokott, mint a vén Európa!

Már túljutottak az aktus lényegi részén. Az amerikaiak átadták az intarziás irattartót a térképpel és az ürfelvétellel, valamint a numerikus komparáció eredménylistájával, amely a négyzetes eltéréseket foglalja össze. Ennyi zérus számára igen ritkán kötnek díszbe egy egész kis könyvet, és mellékelnek ilyen fokú elismerést! Magában foglalja továbbá a pompás okmány a National Bank of the United States hat számjegyű dollárátutalásáról szóló igazolást, amellyel az amerikai bank a NASA számláját megterhelte a Tabán Bank javára. Most ez utóbbi elnöke a NASA-küldöttségvezető felé nyújt egy platinasarkozású bőrmappát, amely az összeg fogadásáról szóló nyugtát rejt.

Az ünnepélyes aktus előzményei a következők: a NASA új, különleges műholdat bocsátott fel, amely fedélzeti interpretációs számítógépe segítségével légi felvételeit a kívánt vetületben síkba korrigálja, és mindjárt térképpé dolgozza át. Igen sok munkát takarítottak meg a magyar állam segítségével: megkérték a legendásan pontos magyar térképésztől Budapest főváros hivatalos atlaszát, és saját felvételüket úgy ellenőrizték, hogy a kettőt összehasonlították. A legmerészebb álmok váltak valóra! A korszerű amerikai technika legújabb eredményét a sok évszázados magyar térképészeti gyakorlat szolid fundamentumára helyezve, harmonikus illeszkedéssel, hibátlan összhangzással előállott az Emberi Szemlélődésnek, a Kozmosz Társadalomban Való Leképezésének diadalmas emlékműve! Eltérések ugyanis egyáltalában nem mutatkoztak; és a NASA összes megtakarításának csupán a töredékét tette ki a tárgybeli tiszteletdíj, amelyre államunk voltaképpen nem is számított, hiszen grátisz, a magyar lélekben a fejlett technika iránt mélyen gyökerező hódolattól eltelve tett eleget a kérésnek.

Kölcsönös tisztelet és meglegedettség lengte át az ünnepélyes esti órát. Már csak az maradt hátra, hogy az i-re felkerüljön a pont: a NASA-küldöttség vezetője, Ron Davidson nyúlt is a bőrmappa felé. Keze azonban félúton megállott.

Minden irányból felharsant a levegő. Megremegtek a katedráblakok, amelyek a lassan leszálló este tükrös feketeségében verték vissza a csillárragyogást. Szoprán szólammal kezdődött, s kétütemenként sorban belépett az alt, a tenor és a basszus. A szélső csillár legnagyobb ólomkristály lemeze a gyönyörű akkord dübörgésében szinte némán szétrobbant, s az asztal végére üvegzárpor hullott.

- Ó, hogy a mennybéli nyuvassza meg! - ordított fel a Tabán Bank elnöke. - Pont most!... Még sose volt ilyen erős!

Rémületében falfehérre sápadva, betört a tárgyalóba az éjszakás takarítónők egyike; főkötője ziláltan lebegett utána, amint pereménél fogva cibált vödörből minden irányba koszos vizet locsolva átröppent az exkluzív rituálé térségén. - A lidércek! Közel a vég! - sikoltotta, és a madrigál pianójában jól hallható volt, amint a jobb oldali első ajtón túl legurul az alagsorba vezető lépcsőn, vödöröstül.

A NASA-küldöttség tagjai összenéztek, felpattantak, és csapot-papot, nyugtát-mappát odahagyva, jelentős tempóban kifelé indultak. Az elnök kétségbeesett sietséggel eredt a nyomukba, hogy holmi kikísérési ceremónia látszatát próbálja kelteni. Amint a Tabán Bank gótikus portálján keresztül végre a szabadba bukott, még láthatta egy hatalmas bérelt Lincoln vörös hátsó lámpáinak suhanását a Rácz Fördő árnyékos tömbjének hátterére rajzolódni.

- Legyen kedves, fűzze le az irattárban - lökte oda később az otthagyt mappát a titkárnak. - Bár jobb volna tán postázni; nem valószínű, hogy ezek még egyszer idemerészkednek.

A Tabán Bank elnöke azonban mind ebben a tekintetben, mind a küldöttség gyors távozásának indítékát illetőleg alaposan tévedett.

I. FEJEZET: MEGISMERKEDÜNK A HELYSZÍNNEL, AHOL A SORS TÁRGYBÉLI CSAPÁSAI KEZDETÜKET VETTÉK

A Tabán Bank egyike a modern világ legrégebb, legtekintélyesebb pénzintézeteinek. Magyarország fővárosában, a bűbajos Budapesten, annak is legelőkelőbb, patinás negyedében található: mai főhomlokzatát alig száz méter választja el a Rácz Fördő északkeleti bejáratától. Az események során mind Budapestről, mind a Tabánról lesz még módunk tájékoztatni az Olvasót, ezért pillanatnyilag inkább magára a banképületre összpontosítunk.

Bár alapjában egyszerű négyzet alakú, építészeti szerkezetének bonyolultsága vetekszik a legvarázslatosabb francia, Rhone-völgyi lovagvárakéval. Ezt főleg a hatszáz éves élete folyamán hozzáépített és átalakított részletek okozzák. Ezen túl azonban különös, személyes jellege van!

Mindannyian ismerünk, ugyebár, idős hölgyeket, akik valamely okból fontosnak tartják, hogy azon rég nem látott barátaik is fölismerjék őket, akik gyermekkorukból őrzik magukban képüket? E hölgyek a korai formájukat komoly anyagi áldozatok árán is restaurálják. Igen, a bank e tekintetben kedves, mintegy félmillió köbméteres öreg hölgyhöz hasonlít. Vendégeiben e feminin jelleg az idős dámáknak kijáró udvariasság érzületét kelti, ami igen előnyös tárgyalási pozíciókhoz vezet. Mindez pedig kiváltképp az intézmény magas presztízsével párosuló talajsüllyedésnek köszönhető, amint az alábbiakból kiviláglik.

Ugyanis a Tabán Bank egyik legjellegzetesebb, világszerte sok évszázada közismert sajátja a magyar középkorból ered: portálja a jáki temploméval azonos típusú szerint készült, bár kissé megnagyított formában. A régi időkben huszonnyolc, kovácsoltvas ráccsal felszerelt ablak társaságában az északkeleti falban ékeskedett. Csakhogy az épület a korok során a mai talajszinthez képest vagy két és fél méternyit süllyedt. Ez igazi tragédia! Ma a vascsipke ablakrácsokból csak a felső harminc centiméter, a főkapuból pedig a béllet mélyén, a felső csücsökben arasznyi, ébenszínre sötétedett tölgydeszkadarab látszik. Valameddig ugyan még lépcsőzettel követték a süllyedést, végül azonban, a legutóbbi évszázadokban, azt is eltemette az eső és a szél.

Sűrű borostyánfüggöny takarja az egykori főkapu feletti rózsablakot; zöldes derengése adja a hatalmas portacsarnok összes világítását. A csarnok átellenes részén karzatként nyúlik a sötét térségbe egy földémdarab, a mai földszinten; a később ráépült lépcső alatti zugban elfeledett márkájú egykori tisztító- és vegyszerek - Gezarol, Arvalin, Matador stb. - keverednek a Bank-divat című lap három évfolyamnyi, évfolyamonként vagy tíz-tízezer példányával, szabás-mintákkal, alpesi üdülőhirdetésekkel.

Egész labirintust kell leküzdenie annak, aki el akar jutni a mai főbejáratától az épület ezen tájékára. A főporta ugyanis most a délnyugati oldalon látható, a Fördővel szemben.

Miként már utaltunk rá, az épület külleme a világ szemében összekapcsolódott a benne folyó nagy jelentőségű ügyletekkel; s ez okból szinte kényszerűen ugyanolyan, mint eredetileg volt. Voltaképpen épp erről szoltunk az öreg hölgyek formatartásával kapcsolatban. Ebből is láthatjuk, hogy a nőiesség titka: két jáki templom szabású bejárat!

A régi időkben egyébként a délnyugati fal mentén a banki alkalmazottak fürdőszobái helyezkedtek el, amelyek a szemben fekvő Rácz Fördőből kapták a vizet, a legrövidebb úton. Ezért az új, faragott sósókúti mészkő kapubélletben sajátos ornaméntika látható, amely eredetileg ismeretlen volt a gótikában: ledugózott vízvezetékcsonkok. Eredetileg csak ötre

kényszerítette az építőket a szükség, de a csúcsíves stílus szimmetriája megkövetelte, hogy elhelyezzenek még tizenkilencet. A mai főbejárat e fémfogak jóvoltából előnyös, vidám, artistikus agresszivitással fogadja az ügyfeleket, illően a bank hatalmához. Ma már senki sem tudja, hogy ama díszítmények némelyike franciakulcs segélyével milyen elementáris fröcskölésre készíthető - Károly kivételével.

Károly kis késésben, reggel háromnegyed nyolckor éppen a Karitás-szoba felé halad, s e pillanatban a nyakkendőjét gombolja be a sliccébe, hogy a lószőr matracok között gond nélkül le tudjon csúszni. Érezzük, hogy némiképpen érthetetlen ez így, első olvasatra; türelem, mindjárt részletezzük!

II. FEJEZET: KARITÁSZ NÉLKÜL EGY BANK FÉLKARÚ ÓRIÁS

Valamikor igen komoly külpolitikai szerepe volt a Karitászigyosztálynak. Mint minden valamirevaló kultúrhatalomban, nálunk is mindenféle humanitárius maszkírozással ellátott intézmények segítették a külgazdasági akciókat. Az állam általuk is gyakorolta a hatalmát idegen földön; a bank is megsütötte a maga pecsenyét az egyetemes fegyverkezési politika megkívánta külső beavatkozásokban, amelyek fedőszerve a maga részéről a Karitászig volt. Eközben a Bank támogatásával útra kelt hittérítők, irodalmárok, filozófusok és vízvezeték-szerelők úgy tudták, hogy a magyar állam önzetlenségét mutatják fel a világban, amikor lobogó, szent hittel emelik a kultúra zászlaját s az elmaradott népek műveltségi színvonalát. A magyar fiatalság például még a hatvanas években is imponáló vehemenciával segédkezett Svédország kietlen, fagyos, sziklás északi vidékein az útéépítésben. Avagy nem utaztattunk-e 1956-ban több százezernyi magasan képzett szakembert az elmaradott nyugatnémet és észak-amerikai területekre? Pótlásukról mindmáig becsülettel gondoskodunk, de ez az ügylet már kikerült a közvetlen banki irányítás alól.

Végre azonban mégis be kellett látnunk, hogy ilyen kis ország nem hivalkodhatik a kultúr-misszionárius külgazdasági intervenció eszközével. Ma a Karitászig csendben sorvadna a bank kebelében; e folyamat párhuzamos ama rokonszenves változással, amely országunk korábbi kivagyisarsányságát előkelő tartózkodássá és hűvös nyugalommá formálta, hogy végre Európa közepének e gyöngyszeme természeti és infrastrukturális adottságaihoz illő arisztokratizmussal fogadhassa a zajos külvilágból érkező barátait és tisztelőit. A hagyomány természetesen nagy úr. Ezért a Karitászig Ügyszta, bár mára mindössze négy munkatárssal és egyetlen szobácskában, de létezik; s ha a történelem logikája egyáltalában bevetítődik a személyes tudatba, akkor ezen alkalmazottak átérzik az elmúlt nagy idők súlyából fakadó elhivatottságukat, ha átalakult és álcázódott formában is. Hogy e tekintetben hogyan is áll a helyzet, és miért a sorvadás feltételes módja, arra bőven kitérünk a továbbiakban.

A sorvadó Karitászig négy alkalmazottja, akik a bank egy elfeledett régiójában húzódnak meg, a már említett labirintus rejtélyes folyosóin, lépcsőin, piszkos alagútjain és csikorgó vasajtóin keresztül közelítik meg rezidenciájukat. Eközben épületszinteket is kell váltaniuk. A viszonylag legrövidebb úton halad éppen Károly, már nem fiatal, de sportos alkatú férfi; pillanatig sem okoz gondot neki a saslengés a lószőr matracok között, hiszen naponta kétszer közlekedik ily módon föl-le. Ami viszont a bankviseletben kötelező nyakkendőit illeti, az lecsúszáskor leszakad a nyakáról, ha az alsó végét nem rögzíti. Ezért készített rá gomblyukat sajátkezűleg Károly, az agglegény; s amikor a sötétben, könnyed lendületességgel haladva megérzi a lószőrmatrac-szagot, sliccének felső gombjába erősíti.

Körülbelül kétméteres zuhanás követi a csusszanást a sötétségben; pontos kiszámítását csak évtizedes gyakorlat vagy hallatlan, ritka parapszichológiai érzék teszi lehetővé. Károlynál - lévén a Karitászig pillanatnyilag legrégibb alkalmazottja - mindkettő rendelkezésre áll. Ám a másodikkban bővelkedik a többi kartárs is az Ügysztaon, amelynek szintjére Károly éppen megérkezik, könnyedén rugózva.

Derengő fénybe vonja a rózsablak a hatalmas, kék, fehér, fekete négyzetlapok mozaikjával burkolt, egykori főbejáratú csarnokot. Éles, fekete árnyékot vet a már említett föld a szürke homályba, s mindjárt mellette vékony, fehér fénysugárban táncol a por. Szinte az egész, székesegyház nagyságú, furán kongó csarnokot ez az egyetlen fénykard s a nyomában keletkező ujjnyi izzás világítja meg. Nem szabad, hogy a szem rámeredjen, mert utána vaksin tapogatózhat az ember, és semmi fogódzót nem talál az irdatlan térben. A középkori csodála-

tos sárgaréz terelőkorlátok, vastag, több száz éves patinával borítva, az egykori portafülke előtt sorakoznak, ebből a távolságból ki sem lehet venni, hogy mire szolgáltak.

Károly a nagy, munkanapvégi skálázásokra érez, csöndesen elmosolyodik, majd megereszt egy futamot. A mára már áttekinthetetlen labirintusok mentén szertefut és a bank egy távoli pontján megzendül a kísérteties, gyönyörű tenor; Glória, az egyik legrégebbi gépíró nő fázós rémületben összehúzza magát...

III. FEJEZET: A BANKI AKUSZTIKA TÖRTÉNELMI FORRÁSAIRÓL

Sajnos, azzal kell számolnunk, hogy az Olvasók zöme nem pénzügyi szakember, ezért lépten-nyomon magyarázkodásra szorulunk. Az előcsarnoknak, amelyben Károly éppen tartózkodik, a régi időkben semmiféle egyéb szerepe nem volt. Mikor aztán a süllyedés következtében funkcióját veszítette, még bútorzatának eltávolítása sem jelentett gondot, nem lévén ilyesmi benne. Ismeretes ugyan a modern korban feladat, ami egy bankban katedrális főhajóját igényelheti: holmi tőzsde például. Van is ilyen a Tabán Bankban, de azt újonnan építették, a mai főbejárat környékére; hiszen ez modern tevékenység, s idegenek behatolása a bank mélységeibe különben sem feltétlenül kívánatos. Az évszázadok során az átépítések lényegében elzárták az első bejárat vidékét az épületóriás többi részétől; és további, bizarr következménnyel jártak. A csarnokból északnyugat-délkeleti tájolással mindkét irányba fekete folyosók futnak. Ezekből nyílik az északkeleti fal tizennégy-tizennégy szobája. Eredetileg - félig nyilvános tevékenység folyván bennük - a külvilághoz való közelségük okán célszerűen ide csoportosították az olyasféle szerepköröket, mint a Karitászé. Mára azonban csupán ez az egyetlen maradt itt, éspedig az északi saroktól számított harmadik szobában. Az összes többi helyiségben törött gótikus és barokk bútorok, selejt reneszánsz eszközök, piszkos és rejtelmes rokokó papírsaláta-halmok, és por, és egérszag...

No mármost: az üres, egykori bejárat főhajó hihetetlen akusztikus adottságokkal rendelkezik! Maga az eredeti tervező (Fráter Leonardus) természetesen mit sem tudott erről, hiszen idevonatkozó szándékosság nem vezette. Azokban az időkben az épületakusztika tudománya lényegében még nem létezett. A régi századokban a csarnok eme sajátágáról legfeljebb egyes muzikális éjszakai portások tudhattak, ők azonban már régen boldogok. Egyedül a Karitás négy munkatársa jár erre, s ez történetünk szempontjából fatális. Bizony, megdöbbenének az alkotók, ha megtudnák, hogy önhibájukon kívül olykor-olykor miféle értékeket hoznak létre, teljesen mellékesen!

Ám amiként a makkból kinő az ágas-bogas tölgy, azonképpen fejlődött hatszáz év tudattalan átalakításaival a csarnok csírájából a banképület egyetlen, tökéletes hangtani szerkezeté. És történetünk kezdetére a helyzete gyökeresen megváltozott: három körben megnyilvánult a Vox Mensae, Magyarország önhibáján kívül legnagyobb akusztikus csodája.

Az első kör: maga a Karitás. Fél évszázada, újonc korában Aranyhegyi Sámuel úr, ügyosztályának utóbb kiemelkedő vezetője - nyugodjék békében - egy alkalommal szorongásában mormogott és dúdolt, miközben áthaladt az óriási, rejtelmes homályon. S akkor a térség fenségesen felzúgott, és Aranyhegyi úr előtt megnyilvánult a hely döbbenetes ereje. Ennek ügyosztály-meghatározó következményei támadtak!

Éppen ezért feltárult a dolog a második kör előtt is. Ezt a banknak azon alkalmazottai alkották, akik zárás táján a késő esti órákban az épületmonstrum legkülönbözőbb, távoli pontjain meghallották a folyosók által odavezetett és labirintusbeli kanyargásuk közben szétszórt, avagy épp összegyűjtött hangokat. Előfordul, hogy például a bank délnyugati szektora környékén süket csend honol; de egyet lép az ember, s dübörgő, gyomrot remegtető hang fogadja magába. Rémülten visszahőköl, és újfent csak a pókok táplálkozásának neszeit hallja.

Egyszerűen lehetetlen megtalálni a zúgó, suhogó, zsongó, dörgő, csudálatos harmóniák forrását, annyira összekeveri az épület a hangokat. A bank elkárhozás előtt álló lelkei, hallván az éji lidércek tombolását, rettegve hányják magukra a hitük szerinti varázsló jegyeket, keresztetket, csillagokat, paragrafusokat. Holott csupán a madrigalisták gyakorolnak.

Most már összefoglalhatjuk a helyzetet, elméleti értékű építészettörténeti mikroösszében: elvált a Bank a saját műszaki dokumentációjától, amiként különbözik egy dolog és a róla való beszéd. A tervező hatszáz éve halott. De ha élne is, egykori teremtő tudásának nem sok hasznát vehetné. Mi is hiába tanulnánk meg gótikus műszaki rajzokat olvasni: a helyi és pillanatnyi igények szerint több ezer alkalommal toldották-foldották az épületet. Különbözik pedig: miért kellene rég elkallódott, ősi dokumentációkat ismernie annak, aki, mondjuk, egy vacak kis tőzsdecsarnokot akar kialakítani a délnyugati fal mentén, mindössze hatvan fürdőszobát áldozva fel? Az épület sok évszázada eleven, azaz: folytonosan változik. Átalakulásának néhány pillanatfelvételét ugyan ismerhetik az ideiglenesség tanúi; az egész szerkezetet s a benne összefoglalt történelmet azonban csak azok, akik eme fő céllal vizsgálódnak. Birtokában vannak továbbá a szerkezet mélyreható ismeretének azon kevesek, akik nem vesznek el az ügyviteli részletekben, hanem a Bankban mint Egészben érdekeltek.

Történetünk kezdete táján a Tabán Bankban négy személy rendelkezik teljes áttekintéssel. Közülük három már a Karitászs-szobában tartózkodik, a negyedik pedig Károly, aki épp az ajtórésein kisugárzó fénypáncsmaiba lép. Mielőtt azonban az alkalmat kihasználva szemügyre vennénk őt, még egyéb teendőink vannak.

Meg kell említenünk, hogy a nagyvilágban már felébredt a Tabán Bank építészeti megismerésének igénye. Közelebbről: a NASA egy küldöttségének tagjai hordozzák a lelkük mélyén. A harmadik kör ugyanis, amelynek módja volt élményeket szerezni a bankakusztikával kapcsolatban, éppen ez a küldöttség. S mint korábban futólag érintettük, az amerikaiak csapopot, nyugtát és beléget hátrahagyva, sietve távoztak ezen tapasztalat hatása alatt; ámde eljárásukat korántsem holmi furcsaságtól való riadalom motiválta!

Európaiak esetében ez természetes volna. A mi - ódon angol kastélyok kísértethistóriáin nevelkedett - lelkünk egyik pillére épp a szorongás. Egy amerikaiét azonban sosem működteti irracionális indulat. Bezzeg a tiszta kultúrérdeklődés igen; s ez rendszerint olyankor ébred benne, ha üzleti hasznot szimatol.

IV. FEJEZET: EGY MILLIOMOS CIVILIZÁCIÓS KÍNJAI

Sean R. Ferguson bükkfa íróasztalán megcsendült a telefon, és ezzel kivívta e jeles férfiú leghevesebb gyűlöletét. Minden ilyen tébolyító, emberellenes szerkezetnek a földszinten a helye. Hát mit keres akkor az emeleten, az ember könyöke mellett?!

Mr. Ferguson éppen mélázott, az Oswego-tó hullámainak acél és bársony délutáni fényeit szemlélve; igyekezett elszakadni az egész, véghetetlen unalmasságú világtól. S akkor megszólal, és kitartóan csörömpöl a telefon... Ferguson távolabbra irányította tekintetét, ahonnan idáig, a város déli széléig látszottak Portland centrumának toronyházai Oregon állam kristálytisztá csendes-óceáni levegőjében. Ez visszarántotta őt a reális világba, mert emlékeztette a keleti partvidéken eltöltött tizenöt évére, s ama áldásos közreműködésére, amely hasonló házak létrejöttéhez vezetett, mely ténykedését nem valószínű, hogy az Úr megbocsájtja neki.

Fff... Még mindig csöng. Mr. Ferguson okl. ép. mérn., később vállalkozó, majd - jelenleg - társelnök a Ferguson-O'Connell Építészeti Irodában (Hartford, Connecticut) sokkal nagyobb tempóban tartott az egész gépi civilizáció gyűlése felé, mint amekkorát harmincnyolc éve megindokolt s néhány millió dollárnyi vagyona megengedett volna. Elvi fenntartásai voltak ama tevékenységgel szemben, amelynek a gazdagságát köszönhette. Az Óvilágra ő már nem emlékezhetett, hiszen apja az ő születése előtt tizenhét évvel érkezett az Államokba. Szeme előtt mégis angol kastélyok, francia lovagvárak és ír katedrálisok lebegtek. Természetes dolog, hogy az öreg visszavágyik az ódon kontinensre; ám lehet, hogy öröklődik az ilyesmi? Csöng, hogy szakadna belé a hangszóró.

Ahhoz azonban, hogy valaki lovagvárak és ermitázsok révén gazdagodhassék, már befutott, híres, exkluzív céggel kell rendelkeznie. A közepes szerencse dolgos szolgálóinak gusztustalan parvenü-megbízások és a középítkezésekből lepattanó morzsák jutnak... Ferguson régebben alkotni akart; újabban pedig szemlélődni. Ha a pénznek - amire voltaképpen nem vágyott - van valami értelme, hát az, hogy úgy élhet az ember, mint Howard Hughes, az excentrikus milliárdos. Igen! Például egy jachton egyedül áthajózni az óceánt! E nélkül a telefon nélkül! Vagy eltűnni ide föl, a hegyekbe, és éjjel-nappal, télen-nyáron síelni.

Vagy (s ez titkos, gyermekkori, dédelgetett álma volt): az egykori aranyláz idejéből ismeretes számszámokat magára aggatni, és csörömpölve elvonulni Alaszkába. Ma már nincs a dolognak konjunktúrája, tehát nem kell késelni és lövöldözni. Elegendő keményen, verejtékezve kimosni a természetből a becsületes, tiszta hasznót. No igen; csakhogy a Sárga Fém egész egyszerűen nem hozza őt lázba! Lehet, hogy orvoshoz kellene fordulnia? Egyáltalán, micsoda az, amiért megmozdulni érdemes? Nem valószínű, hogy ez a telefon például ilyen volna.

Ferguson a némiképp gyérülő, vörösszőke hajzatába túrt. Hiába vette magára rigolyák és főbiák egész, dekadens és arisztokratikus rendszerét; lelke mélyén tudta jól: nincs abban a helyzetben, hogy e telefont itt ne vegye fel. Még nincs. No persze, megszökött Keletről; de a «tele» kezdetű tárgyak megtalálják őt itt is, a hegyek között. És ha beteg volna? Mármost hogy ő, Ferguson?! Ez a százkilencven centis atléta? Haha!

Hideg dühvel kirobbant a hintaszékből, feldöntve gyümölcsleves poharát, és fölkapta a kagylót. Magad, uram, ha titkárodat, Sledgehammert Hartfordban hagytad. Nyilván ő az, az eltorzult lelkű büroszadista.

- Na!

- Pardon? Mr. Richard Fergusont keresem, Ron Davidson vagyok...

- Igen! (Érdekes - gondolta. - Ki szólíthat engem apámon kívül Richardnak?)

- Uram, üzleti... hm... jellegű dolgokról szeretnék önnel beszélni! Édesapám javaslatára keresem önt; a mi szüleink még Oxfordból ismerik egymást, korábbról, mint ahogy a sors átvezette volna őket Amerikába. Meglátogatnám a lakását!

- Ne haragudjék, de nem volna igazán alkalmas itt; most annyi a... Azt mondja, az édesapja? Miféle... Nézze, uram, elég kevés időm van, és elfoglalt is vagyok... - mondta Ferguson, mintegy lezárva a beszélgetést.

- Nos, találkozunk a Pioneer Court House Square-en, mondjuk, holnapután este hatkor. Azt mondják, hogy azt könnyű megtalálni.

- Ó, igen, ott van az a... - tétovázott Ferguson. - A vízköpőt megtalálja, olyan ronda műtárgy kevés van a világon. Éppenséggel leülhetünk és ihatunk valamit... Könnyen megismer, igazi, tipikus ír vagyok, alacsony, kreol bőré, szemüveges, kicsit elhízott. Hajam barna, kontyba lesz fonva, s egy dakszli lesz a gomblyukamba tűzve!

- Ho... hogy mmi??

- Ég önnel!

Ferguson határozottan felüdült. Elégedetten visszadobta magát a tonett hintaszékbe, és a szürkülő alkonyban fehéren ragyogó Mount Hoodra meredt, amikor a telefon megint megszólalt.

- Ferguson beszél! - mondta dühösen.

- Madrigál!

- Már megint maga... hogy micsoda?

- Engem pedig arról fog megismerni, hogy bemutatkozom önnek. Davidson... És ha a fecsegésünket követően még mindig azt gondolja, hogy csak szórakozom önnel, fizetek egy palack Budai Márgát!

- Nem iszom szeszt.

- Érdekes, pedig ez mentené...!

A másik lecsapta a telefont, és Ferguson elhatározott szándéka, miszerint eszébe sincs elmenni, az ellentétébe csapott át. Úgy, Davidson. Ez az eljövendő hússaláta valószínűleg nincs tájékoztatva a Cornell University rögbicsapatában annak idején elvárt fiziológiai minimumról. Lám csak, mennyi vitalitás van bennünk még most is, ha a pusztítás szándéka ébresztette is fel... Szegény Davidson... Ferguson vérszomjas fantáziálásában olyan válogatottan perverz módokon szaggatta ízekre, hogy az elképzelt szenvedés mélyen megindította. Így aztán, mikor eljött az idő, Davidson - komor balsejtelmeivel ellentétben - egy nyájas, ember-, főként azonban Davidson-szerető milliommossal találta szemben magát. Nagy dolog a lelki fejlődés.

V. FEJEZET: EGY NASA-KÜLDÖTTSÉG VOLT TAGJAI SZPONZORT KERESNEK

Ron Davidsont utoljára a NASA-küldöttség élén láttuk elszárguldanı a Tabán Bankból. Valójában egyedül ő volt ebben az alkalmi delegációban NASA-alkalmazott; a többi három a National Bank of the United States embere. Különben, történetesen, régi barátok! A zene révén... Jelenleg pedig mind a négyen önállósították magukat. Hogy e fejleményt megért-hessük, térjünk vissza a Tabán Bank elé, ahonnan csikorgó gumikkal távoztak:

- Egyszerően fantasztikus! Hallottatok ti már valahol ilyen hangminőséget?
- Ez egy madrigál volt. Itt énekeltek, a banképületben.
- Igen. Lehetetlen, hogy a magyarok tisztában legyenek vele, hogy ezek mennyit érnek. Tán azt se tudják itt, mi a madrigál.
- Az énekesek mindenesetre tudják.
- Ide figyeljetek! Kiássuk ezt az aranyat itt, és gazdagok leszünk!
- És addig miből élünk? Valakinek finanszíroznia kell a kincskeresést!
- Hm.

Ron Davidson apja demokratikus érzületű angol. Több mint fél évszázada barátkozott össze Ian Fergusonnal Oxfordban; később mindketten kivándoroltak Amerikába. Átlag kétévente váltottak egy levelet; ezekből azonban Philip Davidson tudott annyit az ifjabb Fergusonról, hogy amikor a fia elébe tárta fura ötletét, mindjárt hozzá irányította.

Nem teljesen érzi otthon magát mindenik amerikai polgár. Vannak, akinek az Óhazában kellett hagyniuk nyelvüket is; ők tán könnyebben elszakadnak onnan. De egy ír vagy angol oly erős tudatában van európai gyökereinek, mint az Újvilágban új szerencsét kereső hite-hagyottak közül kevesen. Az Európa iránti nosztalgia különben is öröklődő genetikai sajátság az amerikaiaknál; s a pénz birtoklása ezt csak erősíti. Az öreg Davidsonban is megvolt valahol a lelke mélyén ez a furcsa kultúraistenítés, a tökéletesen európai értékek babonás tisztelete. Ezt aztán fia is örökölte. (Ami meg a gondokát illeti, azt még csak fogja örökölni, mégis folyton nála van!) Amúgy az ilyen lelki felépítés minden egyéb rátermettség ellenére is többnyire megakadályozza a meggazdagodást, avagy általában az amerikai módra életet.

A bevándoroltakat követő generáció különös, légüres térben való lebegése abban áll, hogy örök bennük a vágy a vén Európa iránt, de már túl amerikaiak ahhoz, hogy hazatelepüljenek; és él bennük valami éhség az amerikai érvényesülésre, de ezt a szív mélyén megbúvó gonosz és varázslatos kis Európa-darab megátolja...

Ron Davidsonnak semmi félnivalója nem volt Sean R. Ferguson egykori rögbifenoméntól, ámbar csaknem egy lábbal alacsonyabb volt nála. Katonaidejében szörnyű kiképzésben részesült, mind az összes ősi és modern, keleti és nyugati, reguláris és gerilla harci technikák terén. Testi adottságai megfelelték egy tirannosaurusba oltott automata harcokosiénak. «Bulldog» becenevét arcának sajátságos, ijesztő berendezkedése miatt kapta azoktól, akik felületesen, a látvány alapján ítélik meg embertársaikról.

Az edzett, zömök Davidson lelke viszont - amint ezt a tesztvizsgálatok végül is feltárták - egy mimózával keresztezett Cso-Cso-Szánéhoz hasonlatos, s így tényleges szolgálatra teljesen alkalmatlan! E vélemény rövidebb-hosszabb idő után mindenkori főnökeiben rendre kialakult;

pedig belépésekor sokat vártak a harcias jelenségtől... NASA-fölöttesei is kifejezetten megkönnyebbültek, amikor kilépését bejelentette; nyilván azt gondolták, hogy a fiú végre belátta teljes alkalmatlanságát. Nem is sejthették, hogy épp ellenkezőleg, életében először, harmincöt éves létére, kalandor vállalkozásba fog.

Ezután került sor Ron Davidson ama beszélgetésére, amelyben leplezetlenül feltárta apja előtt szándékát, hogy minden képességét és képzettségét - amelyek együttvéve egész zászlóaljnyi gengszterével érnek fel - harcba veti a Tabán Bankban található madrigálénekesek elrablása és rendkívüli haszonnal való felléptetése érdekében. Amikor az öreg Philip Davidson Sean R. Fergusonre gondolt mint tettestársra, még maga sem tudhatta, mennyire telitalálat volt a javaslata; ez azonban a továbbiakban még kiderül.

- Fiam, az a gyanúm, hogy az az ember ugyanolyan mogorva különc, mint az apja! Richardnak nevezd! Csak tüntet azzal az ír Seannal. Ha meg akarod közelíteni, gondoldj önmagadra, és mindjárt megérted őt!... - igazította el az öreg.

Így történt, hogy Ron Davidson lefolytatta matematikai pontossággal kiszámított telefon-beszélgetését. Megpendítette Fergusonnek apját, Richardnak nevezte, a végsőkéig udvarias volt; minden hiába. Anyagi előnyökkel akarta kecsegtetni, amire úri körökben szokatlan tónusú elutasítás volt a válasz. S akkor, gondosan betartva azon határokat, amelyek közt egy milliommossal érintkezik az ember: megsértette őt. Egy Fergusont alkoholivással gyanúsítani ugyanis: főbenjáró vétek! Mr. Ferguson csak szénsavmentes, tartósítósavmentes és mesterséges aromáktól mentes gyümölcsleveket fogyaszt; a hegyekbe jár futni és síelni; leginkább a kukacos almákat kedveli; és hányhatnékja támad, ha a tizenöt éve még szükségéből megevett hamburgerek bizonytalan és rákkeltő tartalmára gondol.

Durva melléfogás volna hinni azonban, hogy Ferguson amúgy is rég elpárolgott mérge okán üldögél a valóban ocsmány, zöld vízköpő szomszédságában, a kerti asztaloknál, a Court House téren, a megbeszélt időpont óta már húsz perce. Mondottuk, hogy különben is megszelídült. Ám nem ez volt a fő ok. Egy szó mély tudatalattijában megrezdítette az írekében, skótokéban, angolokéban, franciákéban és még a magyarokéban jelen lévő húrt. Ez kényszerítette öntudatlan tetteken át, hipnotikus vezérléssel a végzete felé Sean R. Fergusont! E szó pedig: a «madrigál».

Davidson kétségbeesve száguldott a városközpont felé, ahol ama tér található. Addig rendben volt, hogy leszáll Portland repülőterén, és kocsit bérel. Aztán jobb felé, délnek lehajt a reptéri útról, és - nagyon egyszerű - addig megy, amíg baloldalt elhagyja a Montavilla Parkot, és eléri a Burnside Streetet. No, azon aztán nyugatnak tartson, de nehogy átmenjen a Burnside hídon, mert elkeveredhet! Természetesen átment, és a Washington Park dombságában, az Arborétum mellett már kifejezetten gyanította, hogy gondok vannak. Nem engedett a Rózsakiállítás illatos csábításának, hanem visszahajtott a Willamette jobb partjára, és végül megtalálta a Hawthorne hidat, amely előtt csak azt a negyedórát kellett megvárnia, amíg ismét leengedik. Davidson üvöltve káromkodott a kocsiban. (Erről majd még le kell szoknia. Milliommós-körökben nem decens - noha vannak rusztikus mágnások is.)

- Honnan tudja, hogy én vagyok az? - kérdezte Ferguson, amikor Davidson egy, a jobb felső ajkán rágódó bulldog kifejezésével az arcán, rohanvást megérkezett.

- Nézze. Először is, ha valami megéri, akkor az nem az arany, hanem a festmény. Vagy például egy kiemelkedő madrigálegyüttes, amit a leggyorsabban el kell rabolni, amíg más is fel nem fedezi. Maga talán már hallotta őket, hogy így néz? Egyáltalán, járt már maga a Tabán Bankban? Húú.

- Mi van??

- Húú. Miért, lát még másokat itt?

Csakugyan, Ferguson első kérdése - hogy honnan tudja, ő-e az - értelmetlen volt, mert a zöld asztalok - az övék kivételével - üresen álltak. A második rövid kérdés azért még helyénvaló lehetett.

- Na, ide figyeljen! - kezdte magát rendbe szedni Davidson. Ezután tömören beszámolt elképzeléséről, majd válaszra sem várva Ferguson kezébe nyomott egy diktafont, és visszarohant az autójához. Miután sívítva elszáguldott a Yamhill utcán, a milliomos darabig tűnődve szívogatta a zelleres sárgalépalevet. Aztán délnek indult. Már jócskán sötét volt, amikor a teraszokra ért; felhajtott a garázsajtóhoz. A tujafák alatti sárga lámpafény nem nyomta el a fehér házfalak és a vajszerű palafedés körül ragyogó, reszketeg csillagokat.

Fél órával később lámpagyújtás nélkül ejtőzött karosszékeiben, s nézte azt a másik Portlandot az Oswego borzongó víztükrében. Eszébe jutott a diktafon. Ohó, nálam felejtette! - gondolta. Bekapcsolta, és először unalmas, ünnepélyes tárgyalást hallott, valami térképészeti ügylettel kapcsolatban.

És akkor a kis szerkezet tökéletlen, recsegő felvételén felzendült a madrigál; s fura, zöld, cinóber és arany fényecskékkel szórta tele a szoba levegőjét. Vannak bizonyos rezgési jelenségek a világegyetemben, amelyek egészen bonyolult bioelektromos kapcsolásokon könnyedén átsimítanak, és mindössze kilencven másodperc alatt átkötik az áramköröket. Minden korábbi gondolatmenet megszakad, és addig nem létezett utak indulnak el. Minden megváltozik. Érdekes, ha most itt állna az embernek az édesanyja, ő milyen könnyen megértené az embernek ezt az új gondolkodását. Ha itt állna.

Ferguson elég nagyot szívott az orrán. És amikor a Baley, Banks and Biddle cég csiszolt malachitlapba ágyazott ódon szabású órája (még egy van a világon ilyen: hogy, hogy nem, a Tabán Bank igazgatói irodájában található) világító számlapján az éjfél mutatta, lámpát gyújtott, és a NGS Nagy Világatlaszában megkereste Európát, abban Magyarországot, azon Budapestet, amely mindössze kis, okker folt volt egy folyó két partján. Ferguson aztán különös álmokat látott, mielőtt arccal a térképre borulva reggel felébredt.

VI. FEJEZET: BANKI TEVÉKENYSÉG MINT MELLÉKTERMÉK; AVAGY MIKÉNT SZÖVŐDIK TÖRTÉNETÜNK SZÍNHELYE A TÖRTÉNELEM SZÖVETÉBE?

Budapesten, Magyarország gyönyörű fővárosában vagyunk. Nem ismerheti minden kedves Olvasó e bűbajos kisvárost, ezért be kell mutatnunk; s evégből történelmi visszapillantással kezdjük.

E római ókortól kezdve lakott hely a reneszánszban már fontos világkereskedelmi központ volt, és ennek magyarázatát különösnek látszó, ám kézenfekvő hasonlattal világítjuk meg. A delfin az egyik legintelligensebb állat. A természet azonban kerülő utakon éri el eredményeit! A delfin hatalmas agyveleje elsősorban hangradar-tájékozódásának információfeldolgozására szolgál; az intelligencia mellékes következmény, és szinte rejtve várakozik rá, hogy a főhelyre léphessen. Elvetettük e példázatot; eljő még az aratás!

Az Árpád-ház kihalása utáni anarchiát importált rendpárti diktatúra váltotta föl. Ma ama periódust a magyar történelem fényes korszakai közé soroljuk. Általa kerülhattunk kapcsolatba az élenjáró olasz kultúrával és tudománnyal (gondoljunk csak Nagy Lajos pécsi egyetemére!). De a legfontosabb: az olasz monetáris technológia elemei is magyarra fordítódtak. Már Károly Róbert híres aranyforintjai erre mutattak.

Magyarország presztízse egyetlen korábbi történelmi korban sem tündökölt oly fényesen, mint az Anjouk és Zsigmond uralkodásának idején. Hogy a pénz egyszerű jelenléte kevés, azt már Zsigmond királyunk tapasztalta meg; természetesen nem gondolta volna, hogy gyakorlatias intézményeivel a magyar középkor mélyén megveti országa legújabb kori nagyhatalmi státusának alapjait.

Az ő idején déli határainkat megközelítette a török. A hatékony ellenállás finanszírozására a királynak az az ötlete támadt, hogy új adókat vezet be. Ehhez, kérem, nélkülözhetetlen a központi adóhivatal. Kézenfekvő volt ezt Buda szabad királyi város területén elhelyezni. Most végre kiteljesedhetik hasonlatunk: nos, ugyanúgy teljesen mellékes körülményként jelent meg a delfinnél a banki tevékenység, mint a központi adóhivatalnál az intelligencia, vagyis fordítva, na. Azazhogy rövid néhány év alatt előttünk áll a híres Tabán Bank: a nagybankok sorában az első a világban!

A török hódoltság aztán Magyarország egyes területeit teljesen elnéptelenítette; de a bank erejét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy 1399-es alapítása óta egyetlen rendszerváltás sem tudta megrendíteni. Miután a keresztény világ visszahódította hazánkat, itt állott egy csaknem lakatlan ország, gazdag adóhivatallal...

Európa hazánkat mindig is saját részének tekintette; ezt közelebbről Ausztria által tette, amely felix és nube. Mármost előre jelezve a jövőt, amelyben a «puszta» kifejezés konvertibilis kultúrárték jelzete, bizonyos próféciák óva intették a Monarchia vezetését attól, hogy Magyarországot mezőgazdasági szféraként fogja fel. Mellékesen az ezekre alapozott, előrelátó politika valóban saját zsebre dolgozott Ausztriát illetően, amelyről köztudott, hogy ma a kezdetleges, neolitikus kultúrák európai skanzenje, kietlen pusztaságaira özőnlenek a pénzes amerikai turisták; s noha az imént a «puszta» kifejezést fonetikusán jelenítettük meg, mert ez a szó szláv eredetű, és latin betűs átírása világszerte nélkülözi az egységességet, mégis a magyarban «putschtthchha» formában szokás írni, hiszen e tájjelleg archetípusa az osztrák terület.

Nos, az elnéptelenedett magyar vidékekre özönlött a barokk kor pionírja: a vállalkozó szellemű, német nemzetiségű kézműves. Természetes, hogy országszerte iparcsírák szökkentek szárba a fejlett kapitalizmus korának nyitányára; s végre kialakult a magyar iparnak az a jellegzetes szerkezete, amely szinte egyenletesen teríti be a Kárpát-medencét; de ha valahol különösen sűrűnek mondható, hát az leginkább Szabolcs-Szatmár, Tolna megye, Bugac vidéke, Bács-Kiskun területe.

Érdekes, hogy Budapest ebből az ipari fejlődésből teljesen kimaradt. Ennek oka: a szőlő. A budai hegyvidék borai - mint ismeretes - világhírűek. Könnyű meg nehéz, fűszeres borok egyaránt teremnek itt. Alig tudom megállni, hogy ne emelkedjem a költészet magasságába, amikor a «Budai Márga» tüzes, vörös, kristálytisza gyöngyözésére gondolok. Sehol másutt a világon nem terem meg szőleje. Cukorfoka olyan magas, hogy a frissen kiperéselt mustban néhány órai állás után kicsapódik a szőlőcukor. Tokaj megkísérli utánozni ezt egyfajta töppesztéssel; de az a bor az aszúsodással járó, mikroorganizmusok okozta mellékíze miatt a silányabb budaiakkal sem veheti fel a versenyt.

Egyedül a budai márgatalajon érik be e nagyszerű szőlőfajta. S maga a «márka» szó is, mint a kiváló minőség jelzője, emiatt és innen terjedt el a világban; csakúgy, mint a «kocsi», amelynek szülője Kocs iparvárosunk; vagy a «mon-» («hegység» jelentésű) világszó, amely Monacótól a Mount Everestig százezernyi földrajzi név része, sőt: alakváltozata a München is, amelynek tövében «szerzetes» jelentésű átvitele rejtőzik (hiszen a szerzetesek egykor főleg hegyekben működtek), s amely szó eredetileg Monok helységünknek a kora bronzkorra visszamenő nevéből ered. Semmi sem támogatja hatékonyabban a valóságghú történelemtudományt, mint a nyelvi jelenségek beható vizsgálata!

A múlt század második felében csaknem végzetes tragédia érte a budai bortermelést. A filoxéra iszonyú pusztítást végzett. Ha akkor Budapest környékén van nagyipar, az valószínűleg felszívja a tönkrement vincelléreket, pincemestereket, vendéglősöket. De nem volt, minthogy másutt telepedett meg, hiszen a városunk környékén virágzó szőlőkultúra itt nem engedte volna érvényesülni; s ezen előzménynek hála, a szőlősök számára nem volt más kiút: mindent újra kellett kezdeniük, és végre is minden korábbinál magasabbra kellett emelkedniük.

Átmenetileg a budai szőlősök Mekkája, a Tabán is a pusztulás szélére sodródott a rettentő csapás következtében. Girbegurba utcáin sötétség, bűn és ragály, nyomor és prostitúció grasszált. Az iparterületekről érkezett gazdasági szakértők már e városnegyed földig rombolását tervezték. De a budai szőlőkultúra megrázta magát, ismét talpra állt, és rövid egy-két évtized alatt a Tabán az exkluzív fényűzés, a szolid pompa, a mértéktartó és szemérmes, mégis hallatlan luxus olyan fokára emelkedett, amely megfelel legújabb kori szerepének is. Itt székel ugyanis minden jelentős kormányhivatal, a legelőkelőbb egyetem, és mindenekelőtt: a Tabán Bank, a második világháború idején már a földkerekség leggazdagabb pénzintézeteinek egyike. A «Tabán» szóból és a vele legszorosabb kapcsolatban álló «bor» angol fordításából ered az angol «table wine» kifejezés is. Hiába, a nyelvi jelenségeknél semmi sem tükrözi pontosabban a tényeket!

Az események, amelyekkel e könyv foglalkozik, ezen a tájon vették kezdetüket: a Hullám utcában, a Kereszt téren, a Hadnagy utcában, a Kör utcában...

VII. FEJEZET: FERGUSON RINGBE SZÁLL, ÉS A LIDÉRCKOMMANDÓ ÚTNAK INDUL

Sean R. Ferguson építészmérnök (szakmájának kiváló tudora), jelenleg a hartfordi Ferguson-O'Connell Építészeti Iroda társelnöke némiképp törődött testtel, de szinte már elfeledett, régi lelki frissességében pattant fel karosszékéből, és döngő léptekkel rótt az emeleti traktus északnyugati («mahagóni») szobáját. A világ távoli pontján történik valami! Titkos és izgalmas események peregnek! És a szálak Ferguson, az agytröszt kezében futnak össze!!

Ferguson mit sem tűzsdézett eddig. Semmi kábítószert, semmi csempészet, semmi maffia. Csak közönséges alkotó- és szervező munka; és egy kis szerencse. S ezen - most látja csak, mennyire véghetetlen - unalom közepette csöndben meggazdagodott, és elfelejtette, hogy a gazdagoknak gyermekkorában oly irigyelt világába milyen rejtelmes, bűnös gyönyöröket képzelt. Ezekről az igazi gazdagok jobbára mit se tudnak; helyettük egész más dolgokkal vannak elfoglalva. No, például egy kis kenetteljes jótékonykodás, amit aztán simán leírunk az adóból; elvileg tiszta nyereség, s mely benső kielégülés! Immár nyilván nem lepi meg az Olvasót, hogy a gazdagság közelségében minduntalan fölbukkan a jótékonykodás, a karitászméje.

Ferguson amúgy heves gyűlölettel viseltetett a «public relations» eme elmaradhatatlan kelléke iránt: azzal az indulattal, amely ismerős mindenki számára, aki valaha is volt szegény. Vannak emberek, akik hivatásszerűen jótékonykodnak!... Nem, az ilyesmi nem Ferguson világa. Mikor elbujdosott Hartfordból, ennek egyszer s mindenkorra véget vetett; remélhetőleg sose találkozik semmiféle Üdvhadsereggel, Karitással, Jószolgálati Ügynökséggel, Szeretetmisszióval. Harc, bűn, kommandók, titkosszolgálatok és elhárítás, ez az ő világa, most látja csak! Kard ki kard! Húja, húja!! (Feltört az ősi, kelta vér szava.) No végre, ez a telefon, meg lehet ezt szeretni.

- Itt Ferguson! Ide figyeljen! Úgy döntöttem, hogy annyit adok, amennyit tisztességes megokolással kér! Most beül a kocsijába, eljön az egyetemi negyedig. Onnan átjön a Marquam híd bal parti felüljárórendszerénél, és rátér a Macadam útra. Ezen a délnyugati Riverside úton, mindig a Willamette partján addig jön, amíg elér a tóig. De az első víz még csak a Lakewood-öböl, ott nem kanyarodik el; a másodiknál viszont igen, balra, és leszámol öt utcát. Az a South Shore Boulevard. De nem jön végig rajta, mert ez tényleg teraszos vidék, és egy terasszal lejjebb lyukadna ki, ott, ahol az a vörös téglás, gusztustalan kastélyféle van. Hanem a Greentree Roadon megkerüli az egészet, és a Greentree Avenue-n eléri a Woodland Terrace-t, azon aztán végigjön. Az utolsó, mindenütt fehér ház az enyém, kutya nincs. Remélem, érzi, hogy mennyire bizalmamba fogadtam? Nem szokásom, hogy megadjam a címemet, irtózom az avatatlan látogatóktól. Egyedül jön?

- Nem, uram, e szívélyes invitálás nyomán jön az egész templomi gyermekkoros. Uram, ön hallatlan hálára kötelezte a gyülekezetet; s függetlenül attól a bizonyára nem jelentéktelen összegtől, amelyet öntől remélhetünk, folyton imádkozni fogunk önért; s bízunk benne, hogy az a kérés, amelyre haladéktalanul biztatni fogjuk a Fogyatékos Értelmű Egykori Alkoholisták Könyörületességi Alapítványát, szintén nem szenved hullámtörést valamely, társadalmunkban ugyan gyakori, de öntől érezhetően idegen, rideg önzés gátján... - mondotta egy lelkes, női hang.

Ferguson lábai kissé elgyengültek, le kellett ülnie, s a kagylót visszajektette tartójába. Csüggedten üldögélt, amikor másodszor is megszólalt a telefon.

- Mr. Ferguson? Itt Davidson.

- Kedves Davidson úr. Én mostanában, ööö... elutazom. Vagy várjon csak... önnek mindenféle képesítése van, amire fel pénzt akar tőlem. Tudja mit? Bizonyítsa be előbb!

- Mit kellene tennem evégből?

- Házaat, amely a festői Oswego-tóra néz, nagyobb létszámú karitatív csoportok fogják a közeljövőben megostromolni. Önnek mi a véleménye a jószolgálati tevékenységről általában?

- Lesújtó, uram; már az ilyesmivel kapcsolatos szavaktól is hólyagos kiütéseket kapok. (Remélem, eltaláltam, amit hallani akar - gondolta Davidson -, egyébként így igaz.)

- No, mit akarok mondani, nekem mindegy, hogy miként, de ugyebár...

- Értettem, Mr. Ferguson. Számíthat rám.

Mire aztán négybusznyi gyermekkel és egykori alkoholistával tényleg megérkezett a gyülekezet és a Könyörületességi Alapítvány, Davidson egy «ÚTÉPÍTÉS» feliratú korlát mögött ült, elzárva a Greentree Avenue-t. A buszokból kirajzottak a gyerekek, mikor azonban gyalogosan megkerülték volna az akadályt, Davidson felállt, és születési adottságaira támaszkodva olyan fenyegető tartást vett fel, hogy megtorpantak. Ekkor kissé ódivatú gyapjúkosztümben, láncon függő aranykeretes szemüveggel s ezek felett narancssárga alapon rózsaszín csíkos szalmakalapban igen tekintélyes, idős hölgy lépett eléjük. Davidson, megelőzve őt, izzó hangon megszólalt:

- Kedves asszonyom! Ha önök Ferguson urat keresik, a következőket kell elmondanom: Ferguson úr, aki rendkívül tartózkodó személyiség - s ezt bizonyára tudják, hiszen nemigen láthatták nyilvános rendezvényeken Portland társadalmi életében megjelenni őt -, az utóbbi időkből otromba tréfa célpontja. Valami telefonbetyár a házához csődíti a legkülönbözőbb közegeket... Ígéreteket tesz Ferguson úr nevében; akit mindez hallatlanul zavar jól megérdemelt nyugalmaiban. Úgy tűnik, hogy (legteljesebb tisztelem kifejezése mellett) főleg jótékonyági szervezeteket vezetnek félre ily módon. Mármint Ferguson úr lelki beállítottságától egyáltalában nem áll távol az ilyesfajta adakozás; azonban a - tisztesség ne essék szólni - közönséges megoldásoknak nem híve. Engem bízott meg azzal, hogy tájékoztassam önöket: az Asa Lovejoy Kulturális Központban (tán ismerik: egy vadonatúj pavilon a Yamhill és Taylor utcák között, a Tizenharmadik utca magasságában) nagyszabású jószolgálati napot támogat, amely egyfelől alkalom lesz a társadalom áldozatkészségének mozgósítására a legkülönbözőbb célokra (s elvárjuk oda összes emberiességi szervezeteinket); másfelől a bevételeket meghatározott humanitárius célra fogjuk felajánlani. A világ sajnálatos, szüntelen készséget mutat aktualitások létrehozására. Kérem önöket, hogy... ööö... ez év december tizenötödikéig, amely nap mindössze fél év múlva elkövetkezik, készüljenek fel olyan műsorral, amely méltó a jótékonyág közös szolgálatának e kimagasló alkalmához. Bízunk benne, hogy Ferguson úr az adakozásban nem fog magára maradni, s ez az önök számára mindenképpen gyümölcsözőbb lesz, mint egyedül őt megpum... Khö-khö.

Azonfelül azt tervezi, hogy ide, Portlandba hozatja ez alkalomra a világ eddigi legnagyobb madrigálegyüttesét a távoli Európából, Budapestről. Minderről én azért tudok, mert a Ferguson-O'Connell Építészeti Iroda megbízásából ezen út felújításában működöm közre, s kontaktusban vagyok Ferguson úrral. Kérem, értesítse mindazon szervezeteket, amelyekkel kapcsolatban állnak; s arról is, hogy céltalan és az útfelbontás miatt technikailag is lehetetlen Ferguson urat saját házában zaklatni a közeljövőben... a rohadt életbe!

Ez utolsó szavak hallatán az ősz hölgy hitetlenkedve felkapta fejét, de meggyőzte magát, hogy valamit félrehallott; a csoportozat felszállt a buszokra, és eltávozott. A városban ez

eseményt követően egészen hihetetlen és szokatlan méretű hírverési kampány indult meg; s így történt, hogy bizonyos madrigalisták debütálásához minimális ráfordítással és maximális hatékonysággal olyan feltételek teremthetők, amelyenkről Davidson három napja még csak nem is álmodhatott. Lám, megesik, hogy kedvezőtlen helyzet alakul ki, megfelelő akciókkal azonban csaknem mindig nagy haszonra fordítható.

Davidsonnak aztán szerencsésen sikerült előbb odaérnie az említett pavilonba, mint a különféle karitászoknak. Az igazgató először kissé meglepődött a terven felüli programon, aztán egészen fellelkesült a várható közéleti telt ház gondolatán. A madrigalisták pedig a világ egy általuk ismeretlen, távoli pontján: az Oregon állambeli Portlandban már megkapták fura nevüket, amely e könyv címében is szerepel; és szinte testet öltöttek a rájuk való várakozásban. Erről azonban ők maguk mit se tudtak.

Mindezek a következő napokban történtek; egyelőre azonban még Davidson szónoklatának utolsó szavai után vagyunk, amikor is a férfi a belőle önkéntelenül kiszakadt megkönnyebbülés nyomán kissé megrettenve áll. Valahonnan oldalról odalép hozzá a teljesen lenyűgözött, robusztus termetű milliomos.

- Öregem, tekintsd magadat ezentúl a barátomnak, és rendelkezél velem! Igazi férfi vagy, aki képes az esendő embertől távol tartani a karitatív szervezeteket! (Fergusonnek láthatóan még találkoznia kell majd a könyörtelen igazsággal, hogy ami a Sors Könyvében megíratott, az ellen védtelen a halandó.) Mindenekelőtt hazamegyünk, és egye fene, én is iszom egy pohár Budai Márgát! Legalább megkóstolom azt, amire akkoriban, amikor még nem sajnáltam ennyire az agyvelőmet és más belső szerveimet, úgysem tellett volna...

Később egymás mellett ültek a sötétben, és a tavat nézték. Az összeget már átgondolták; a határidő a Sors, a jótekonyság és Davidson zseniális improvizatív készsége közreműködésével rögzítettett. Újra meghallgatták a diktafont, és töprengtek egy sort a felvételt záró sikolyon: «A lidércek!» Gyönyörű szó; nyilván a «madrigalisták» magyar megfelelője. Meg kell tanulni ezt a nyelvet, csupa dallam...

Ferguson boldog volt. Ennek az érzésnek az irracionális motívumai lelkének legmélyebb rétegeiből szivárogtak elő. Szíve titkos gusztusa szerinti arany kiásásába fogott! És rövidesen az Atlanti-óceán felett úton volt Európa felé a Lidérckommandó: négy, bankműveletekben és vonókezelésben jártas szakember, bizonyos emberi szabadságjogok csorbításának kifejezett szándékával, a mások művészetén való élösködés alantas céljával. Hja, amerikaiak...

VIII. FEJEZET: LÉLEGEZZÜNK ISMÉT EGY MÉLYET AZ IDŐTLENSÉG SZIGETÉNEK LEVEGŐJÉBŐL!

Forduljunk ismét a történelem, közelebből az ipartörténet irányába! Budapest, amelynek mára majdnem kétszázezerre duzzadt a lakossága, s e tömeg mégis szinte elrejtőzik a pesti oldal kertes villáiban (amelyek a gazdag budaiakét majmolták olykor, illetve a hegyvidékről a síkságra, üdülni vágyó vincellérmágnások ermitázsai voltak) s magukban a napsugaras, szőlőkkel és erdőkkel borított budai hegyekben; tehát ez a Budapest, amelynek vize Európa-szerte híresen a legjobb (nem is csoda: kétszázezer embert játszva ellát a kristálytisza folyó, amely felső szakaszaiból semmiféle szennyeződést nem hord magával, hiszen az osztrák és cseh putschtthchhákön iparnak nyoma sincs, nem is bírta volna a miénkkel a versenyt; de még a német forrásvidék is kifejezetten mezőgazdasági terület, minthogy kézműveseiket, mint fentebb megírtuk, szinte kényszerítették annak idején a hazánkba településre); mondom tehát, a Dunában úszó pisztrángok. Akarom mondani, ez a Budapest teljesen kimaradt a magyar ipartörténetből, legalábbis ami a közvetlen termelést illeti. Mármint a kora kapitalista iparfejlődés végkifejlete: vas, acél, szén, háború. No, e témát pontosabban meg kell világítanunk.

A nagy ipari országok saját vasukkal saját háborújukat készítik elő. Az ilyen állam vezető hatalom pozíciójára tör, szövetségeket kohol össze, végül bombáz és bombáztatik, mérhetetlen sok a por, a füst, a vér, a halott, sőt: a zaj is nagy. Egész nemzedékek szoknak hozzá a zajhoz. Zajközpontú a kultúrájuk, a politikájuk; a zenéjük meg még inkább!

Magyarország idilli sziget a lármának ebben a világában. Nálunk a legkékebb az ég, a legkristálytisztábbak a folyók; s itt honol a csöndes, gyönyörű zene is, amelyben évszázadok hangjai zsonganak. E varázslatos levegő az idegent abban a pillanatban megérinti, amint határainkon belép. Mi ennek a tudatában is vagyunk! Európa-szerte vándormesének tartják, mégis teljesen ellenőrzött valóságallappal bír, hogy határ- és rendőreink könnyekig elérékenyülve az okmányvizsgálatot és az intézkedést is elmulasztják, ha egy négytagú társaság hegedűket, brácsát és gordonkát vesz elő, és Campagnoli, Lully vagy Bach vonósnegyeseit játssza. Tájékozottabb amerikaiak is tudnak erről!

Háborúkötelezettség csak nagy birodalmakat terhel. A miénkhez hasonló kisebbek, amelyek csak fegyvergyártásukban óriások, a politikai semlegesség pozícióját töltik be. Hiszen mind az összes hadviselő feleket el kell látni fegyverekkel! Innen teljesen érthető a magyar sors első felvonása: korai, széles terítettségű ipar, amely természetesen fejlődik fegyvergyártássá; és mindehhez kis ország - íme, a végeredmény, amelynek formájában a legújabb korba lépett hazánk: semleges, békés sziget a világban, amelyet elkerülnek a háborúk. Körben csapkodnak a mennykövek; Ausztriát például többször földig lerombolták, noha a felületes szemlélő számára alig érthető, hogy mi a fenét kerestek a középkori agrárfoknak azon a retardált vidékén.

Sajnos, elérkezett azonban a második felvonás... Az elmélet feltárja: kisebb háborúkban lehetséges az, hogy a győztes fél anyagi nyereséggel zárja a mérleget. Ám bizonyos, matematikailag kiszámítható mértéken felüli összekülönbözések esetén minden hadviselő fél veszít! Ami a második világháborút illeti: az ennek a határméretnek éppen négy egész huszonhat századszorosa volt... Elgondolható a hadviselő felek univerzális sértődöttsége egy ilyen háborúban; ezért többek között hol az egyik, hol a másik fél éjt nappallá téve szőnyegbombázta a Kárpát-medencét, mígnem a magyar ipart a földdel tették egyenlővé. Társadalmunk lényegében azóta is megütözközik rajta, miként lehetséges, hogy noha minden fél igényeit ki akarja szolgálni, mégis mindenki órá haragszik.

Ami elpusztult fegyvergyártásunkat illeti, a veszteség csak viszonylagos volt. Végére is - nagy lármával és sok millió liternyi vérrel, de - a kapitalizmus fejlett korszakába lépett, s a fegyvergyártásnak amúgy is bealkonyult. A magyar Alföld fölül végleg eloszlott az acélgyártás füstje, a szénbányászat pora. Az Északi-középhegységben elhagyottan csorbálkodtak a salétrom- és kénbányák; az erdők a huszonnegyedik óra hatvanadik percében megmenekedtek a faszéngyártás Harmagedonjától. A fegyvergyártás helyébe más, hatékonyabb módszerek léptek a világban. A magyar iparmonstrum sorsa a rekultiváció, a környezetvédelem, az energiatakarékosság és a helyi ellátás - mind-mind defenzív stratégiák. Emlékként ugyan, mutatóba, egy meghatározott útvonal mentén meghagytuk a század első felének iparmúzeumát, ez azonban csupán diplomáciai célokat szolgál. És ma mélyebb a boldog csend, zöldebbek a fák, tisztább a levegő a Kárpát-medencében, mint bárhol másutt a világon; a viszonyok talán csak a történelem előtti korokéihoz mérhetők. Épp csak az iránytűvel való tájékozódás nehézkes az ország területén, nyilván a talajnak a bombák okozta magasabb vastartalma miatt.

Ez a világgazdasági átrendeződés óriási, csak a filoxérához hasonlítható megrázkódtatást jelentett. Az átmeneti, válságos időkben az ország adminisztratív irányítása, amelynek székhelye eleve s régen is Budapest volt, még inkább ide összpontosult. Hiszen ennek most már nem csupán a csend s az iparvidékektől való egyenlő távolság kedvezett, de a viszonylagos presztízsemelkedés is, a pangó gyárvidékéhez képest... Így aztán csak az igen alapos vizsgálódás veheti észre a fátyolvékony dekadenciát az új korszak által megkövetelt tevékenységtípusok városában. Még mindig folynak az intelligens pénzügyi akciók, még léteznek a nemzetközi kapcsolatmanipuláció intézményei a Tabán, Óbuda és a Gugger-hegy három világhírű egyetemében, a Tabán Bankban és a Világkereskedelmi és Emberjogi Kultúrközpontban (amely utóbbi a régebbi időkben, ugyane néven, a fegyverkereskedelem centrumaként vívott ki államközi tiszteletet).

Ezek a fejlemények okolhatók azért, hogy a város lakossága hirtelen a kétszeresére duzzadt - már említettük a mai kétszázezres lélekszámot. A város könnyedén viseli: azok a módszerek, amelyek a magyar Dunántúl és Alföld iparvidékein keletkeztek («le az ipart a felhagyott bányákba!»); a «ha egy autót gyártasz, ültess egy fát is» mozgalom; föld alatti lakóházak, vízregenerációra és napenergiára alapozva, föld feletti részük a szabvány szerint legfeljebb húsz négyzetméteres, fából és üvegből épített pavilon, amelyet az éjszakában kötelező zöld és arany fényekkel kivilágítani), ugyan drágák kissé; no de a világ e rejtett ékszerdobozába érkező új telepések egyáltalában nem a szegényebbek közül valók. A pesti oldalon több volt a hely, így mostanára a város eddigi aránytalansága kiegyensúlyozódni látszik. Pest ma egyetlen tölggyerdő benyomását kelti, amelynek közepén körben húzódik a Reitter Ferenc csatorna, és a budai hegyekről varázslatos szépségű látványt nyújtanak nappal a jachtvitorlák, éjjel a pesti verandák és kastélyok fényei.

Mindeddig Budapest fejlődésének csak külső körülményeit érintettük. Lépünk közelebb a városhoz! Valamely település időbeli mozgását legplasztikusabban térképeinek sorozata mutatja. Aki ilyen térképekkel rendelkezik, annak misztikus, titkos, sokszor rejtett tudás van a birtokában, hiszen koronként s vidékenként működhetnek olyan érdekek, amelyek a térképeket változatos módokon meghamisítják; s a legritkább, hogy térképen évszámot találjunk. Egészen más azonban a helyzet Budapesttel. Az amerikai NASA úgy ellenőrizte egyik műholdjának optikai rendszerét, hogy a Budapestről készített űrfényképét az egyik hivatalos térképünkkel hasonlította össze. Ez az információ történetesen teljesen hiteles: a Tabán Bank irattárának birtokában van egy nyugta, amellyel a NASA-tól ezért átutalt összeget elismerte. (Történetünk szempontjából kulcsfontosságú volt az eset, amikor ezt a nyugtát a NASA küldöttsége itt felejtette; nemkülönben a feledékenység oka.)

Szent István 3,14/1003 ikt. sz. törvényéből idézek, amelynek egy másolata a Jókai Kódex egyik levelének verzóján maradt fenn, azáltal, hogy a könyv egykori olvasója az idejétmúltnak látszó papírszeletet jelzőként használta, és a szöveg mintegy négyszázötven év alatt átdiffundált a kódexlapra is. (Amikor a kódexet a Jókai-centenárium alkalmából Londonban visszavásároltuk, az eladók megrettentek, észlelve, hogy Assisi Szent Ferenc történetének egyik, felbecsülhetetlen értékű lapja elszennyeződött, s felajánlották, hogy kitépik. De a Magyar Tudományos Akadémia kijelentette: «Ugyan, hagyják csak; koszos, no, legfeljebb engednek valamit az árból! Nem vagyunk olyan kicsinyesek...» Így féláron jutottunk egyszerre két becses kultúrértékhez.) Íme, tehát, a cikkely:

«Ha ky nemynemew utu zwletyk newe ne waltoztaffek kemen penetence terehwel hogy mend fok gewlekezet es fok neppek czodalyak bewlczeffegwnk az yewwewbenne.»

Még a legújabb kori magyar történelem is megfelelt ennek az utcanévvédő kultúrhagyománynak. Tudvalévő, hogy egy város utcaneveiben őrzi azt a politikai-ideológiai miliót, amelyben növekszik. Mármost másutt - Budapestről nézve szinte hihetetlen módon - szokás a régi utcanevek megváltoztatása is. Nos, bennünket elkerültek a fizetésképtelenségek! Mint tudjuk, egy-egy végső fizetésképtelenség rendszerváltozással jár, s ilyenkor hullámokban cserélődnek ki az utcanevek is, demonstrálандó, hogy ez a világ nem az, amely a múltban tartozott, s így tőle törlesztés nem várható. Ezt viszont a hitelező bankok nem szokták elhinni, ezért egy új rezsimmel szemben általános a gyanakvás, és kölcsönt se kap többet. Amikor aztán mégis elszánja magát arra, hogy atyái túlköltekezését kiegyenlíti, akkor evégből először is visszakereszteli az utcákat, hogy látható legyen a hajlandósága. Akkor aztán új kölcsönt kap, amiből törlesztheti a régi adósságot; «majd a gyermekeink újra visszakeresztelik az utcákat» jelszóval.

Éppen ez tehát, aminek Budapest nem volt kitéve. Egy-egy negyed utcanevei nálunk mindössze divathullámok emlékeit őrzik, s kevés kivételtől eltekintve őrizni is fogják az idők végeztéig. (És ez az elnevezések és számozások hibáira is áll.) Van például újabb kerület, amelyben a Jutasi Örmester Úr utcából nyílik a Vorosilov fasor. Ebből a Rög-valóság utca indul, amely az Eredendőmagyar-közön keresztül a Sztahanov térre fut ki; vele szemben kezdődik a Turul utca, amelyből a Lenin lépcsőn juthatnak le a Truman sétányra!

Ez a viszonylagos tarkaság azonban nem érinti a Tabánt. Budapest e történelmi magjának ódon, nemes patinájában az örökkévalóság jelenik meg.

Állítsuk most a város történetét párhuzamba az emberi agy fejlődésével. A kezdetleges, állati léthez kis idegdúcok tartoztak. Ahogy bonyolódottunk a törzsfel fejlődésben, agyunk is növekedett. A legősibb működések természetes centruma a legrégebbi rész, amely azonban az idegcsomó burjánzó növekedése során annak mélyébe került. Így az egyre külsőbb agyrészek az egyre magasabb rendű idegműködések szférái, végül az intelligens tevékenységet az agykéreg vezérli.

Hasonló a helyzet a várossal. Magjának állaga és viszonya a magyar gazdasággal csaknem ugyanaz, mint a középkorban volt: adminisztratív szervezést lát el. S végül a város periferiájában található a szex-shopok, diszkók, italboltok, egyáltalában: szinte az egész modern magyar kultúra. No persze, a legfejlettebb kéreg visszahat az emberi agy ősi részeire is, és változtat a működés formáján; bár a korai jelleg felismerhető az újnak látszó tevékenységben. Ugyanígy: a régi központban van a Tabán Bank, amely a világ legkorszerűbb munkatípusát végzi ugyan, ennek módja azonban felismerhetően középkori hagyományokra épül.

IX. FEJEZET: KÁROLY, KARITÁSZ ÉS MADRIGÁL...

Károlyt az első fejezetben a Karitás-szoba ajtórésében hagytuk, azzal, hogy még lesz időnk szemügyre venni őt. Nosza hát!

Juharfás Károly történetünk idején már negyvenhat éves. Jelenleg ő a Karitás osztályvezetője. Már említettük, hogy agglegény; tán ezért is tűnik mindössze harmincnak. A kort csak homlokának finom ráncai, néhány ezüst hajszála és szeme sarkának gunyoros pókhálói jelzik. Ha Károly - legalább halványan - nem mosolyog, az a közvetlen apokalipszis nyilvánvaló riasztójele. Persze megtehetnénk, hogy egyszerűen elővesszük személyi nyilvántartó lapját, amely elvileg a Személyzeti Osztály hatalmas, barokk iratszekrényében található mindazokéval együtt, akik valaha is a bankban dolgoztak. Ehhez ki kellene nyitnunk az intarziás, rézveretes, ólomfoglatatú katedrálüveg betétes szekrényajtót.

Több mint félezer évnyi történelem vetül át egy poros optikán. Több mint félezer évnyi személyi karton magaslik három oszlopban elrendezve a gyöngyház berakásos, ezüstsarkú iratszekrény belső oldalának támasztva. Valamely felső rétegben megtalálhatnánk Károly kartonját a többi között, amelyeket felvételük után, kartársról kartársra hagyományozódó módon, a szekrényajtó felső részén át csúsztat be a mindenkori személyzeti osztályvezető. (Voltaképpen «emberierőforrás-menedzserről» van szó. Bizonytalan reminiscenciák alapján azonban, és az egyszerűség kedvéért, a továbbiakban csak «személyzetisnek» fogjuk titulálni.) Ha ugyanis kinyitná valaki a szekrényajtót, akkor kiborulna a három oszlop, és széthullana a bennük foglalt történelem. A Káoszban, miként oly gyakran megesik, szabadon turkálhatna a Sors keze, és megállapodhatnék valamely jelentéktelen porszemen, például Károlyon. S feltárná az írott betűk lélektelenségében egy Emberi Érintkezés:

- Neve?
- Juharfás Károly.
- Szeme színe, születési éve, magassága?
- Szürke, ezerkilencszáznegyvenkilenc, száznolcvan.
- Hangfekvése?
- Tenor.
- Miért jelentkezett a hirdetésre?
- A bankügyek iránti olthatatlan lelkesedés vezérelt.
- Tudomása szerint van valami perverziója?
- Nem dohányzom, nem iszom, szeretek sportolni.
- Nna, a fele is sok volna...

1966. szept. 1. Dr. Brckzf Gröő

Látható, hogy a legfontosabb információkat foglalja magában e lap, amikre egy banknak egyáltalában szüksége lehet. Mégis, ez a hangfekvés dolog... Az adminisztráció e látszólag ártalmatlan pontjában, miként cseppben a tenger, megragadható történetünk lényegi tartalma.

Már érintettük, hogy a bank szerkezete történelmileg állandó. Az ügyosztályok nyugodalmas létezését automatizmusok biztosítják örökös-örökkön a homályos időben. A bank részlegei hagyományos autonómiában működnek; a vezetésnek csak látszatáttekintése van az intézményről. Hogy e helyzet átalakuljon, ahhoz végső kataklizma vagy csoda kell, avagy mindkettő együtt. Miért is változzanak működőképes dolgok? Márpedig a bank még ma is egyike a modern világ legjelentősebb és leggazdagabb pénzintézeteinek.

No mármost: állásait a bank hirdetés útján tölti be. Az álláshirdetést a Személyzeti Osztály teszi közzé a sajtóban; az igényeket pedig ezen az osztályon keresztül végül is az a részleg szabja meg, ahol az üresedés található. Mindez tükröződik a személyi kartonok rovataiban. Azaz: nyilván vannak közös pontok is, speciális követelmények is. Közös például az a kérdés, hogy «Miért jelentkezett a hirdetésre?». Mögötte az összes álláshirdetésekből foglalt ama követelmény áll, hogy a jelöltnek olthatatlan lelkesedést kell éreznie a bankügyek iránt. Ami a speciális követelményeket illeti, azok mindenféleképpen lehetnek; a Karitászon kívül azonban nincsen másik ügyosztály, amely a hangfekvésre vonatkozó előírással lépne fel.

Ama hangtani jelenség felismerése ott, a Tabán Bank épületében, a legújabb korban a véletlen műve volt. Nem így a folytatás!

Menjünk vissza az időben néhány évtizeddel. Azóta enyészik ugyanis csöndben a Karitás, a banknak egykor a külvilággal frontális érintkezésben lévő, mára viszont legeldugottabb traktusában.

Mint az első fejezetben már jeleztük, a nagy idők haladó hagyományainak belső, lelki leképezésével még foglalkoznunk kell. A dolog végül is ésszerű és kiszámítható! Magas szociális érzékenységgű, kiemelkedő teljesítőképességgű, rendkívül intelligens személyek töltik el - a meddő időt az elfeledett régiókban. Az élet kényszerítette őket e szkizoid helyzetbe. Fokozódik az absztrakciókra való készség. Elmerül a lélek a belső világ álmodozással feltárulkozó csodái közé. Furcsállani szokás, hogy miként léphetett fel annak idején egy Kant, egy Hegel éppen a barokk német föld kisszerűségében... Az volna a csoda, ha nem ott jelennek meg, hanem ahol valódi cselekvésre nyílik tér!

Szabadalmi hivatalok poros szobáiban könyökvédős Einsteinek róják egyelőre rejtélyes hieroglifáikat. Vidéki körorvosok nem tudnak mit kezdeni a tudásukkal és a vagyonukkal; s telkeiken kicsírázik az a biotechnológia, amely száz éven belül diadalmasan elsöpri a füstölge gépek korszakát. Gyógyszerészek festőkké, festők gyógyszerészekké válnak. Az isteni lényeg kerülő utakon jut hatalomra ebben a különös, gazdag országban. Ahol kevesebb a pénz, ott közvetlenebb módokra szorul...

A Karitás effajta pszichoszociális készletéből kifolyólag az ezoterikus, mágikus-misztikus madrigálszekta egyikévé nőtte ki magát. Amiként egykor Pitagorasz követői a matematika egyik ágát titkos, elzárkózott közösségekben emelték addig még el nem ért szintre az ókori Itália és Görögország rejtett vidékein, akként parázslott fel Magyarország egy-egy pontján a hallatlan kultúrárték zsarátnoka. Eljő az idő, amikor a Tabán Bankmadrigalisták negyvenévi szakadatlan szelekció és napi tízórányi aszketikus önképzés felhalmozott arzenáljával a napvilágra lépnek. Fellobog akkor a szent láng a szívekben, amelyek a magas művészet egyedül igaz oltárai!

Lám, hogy elragadott a hevület, no. Ami azt illeti, a jelzett látványos fordulat őket rázza meg majd a legjobban. Pillanatnyilag abban a kényelmes tudatban élnek, hogy a tényleges színre lépés helyett nekik jutó titkos szellemi gyönyörök kozmosza örökkévaló.

Most már kezünkben van a személyi kartonok furcsa szerkezetének kulcsa. A hagyomány a Karitáson kartársról kartársra öröklődik. Ha valaki megválna a banktól: bizony, szigorúan meghatározott hangfekvésű utódra van szükség! Kompromisszumra lehetőség nincs, hiszen az ügyosztály nem fejleszthető. Az osztály mindenkori vezetője leadja igénylését a Személyzetire, amely szemrebbenés nélkül közzéteszi a hirdetést: A Tabán Bank monetáris műveletekben jártas, melegszívű, tenor hangú munkatársat keres, aki a bankügyek iránt olthatatlan lelkesedést érez! Basszusok kíméljenek! A Személyzeti Osztály egyidejűleg rezignáltan megerősödik ama általános előítélet jogosságában, amely szerint aki karitással foglalkozik, az mind tébolyult. Milyen gyakori is e felfogás a bankokban!

Egyébként, bizony, jól jön az óvatos tartózkodás a madrigalistáknak; amiként az is, hogy az épületben általános a félelem a kísértetektől. Hja, ez régebbi intézményekben gyakran jogos! Többször is megesett, hogy egyik-másik idős takarítónő sokkot kapott, amikor kissé megkésve a déli folyosó takarításához fogott volna egy csöndes estén, de Monteverdi győzött.

No, most megjelenik a fenti hirdetésre Károly. Annak rendje s módja szerint beveszi magát a Karitászra, főnöke, Aranyhegyi úr pedig nem siettet! A fiatalember néhány hét természet adta munkavágy és illúzió után rájön, hogy egyetlen teendője: adottságainak talaján művésszé emelkedni. És megnyílik az út a közös érdek kovácsolta igaz barátságok felé. Bevezetik a misztériumokba. Megtudja, hogy az ő békés létezésükről senki sem tud pontosat, mert nem lehet lokalizálni a hangot az áttekinthetetlen építészeti bonyodalmak miatt. Továbbá, hogy neki viszont érdeke mindezt magában feltérképeznie, mert megfelelő szakértelem híján a főbejárattól a Karitás-szobáig három órát is eltarthat az út. A munkaórák tehát az épület titkos labirintusában való kóborlással telnek, pincétől padlásig, és elméleti tanulással, mert gyakorlatba csak egészen korán vagy a munkaidő után foghatnak. Ugyanis a mértéktelen kísértetjárás önmaga ellentétébe csapna át.

Mire a fiatal munkaerő a helyi sajtóságok és rejtett lehetőségek teljes ismeretéhez jut, s szinte egyé válik intézményével, meg is érett az osztályvezetésre. Ekkorra egyrészt eljut személyes adottságainak maximális kiteljesedéséhez, másrészt órá vár ama Aranyhegyi úr megfelelő basszussal való pótlása, aki miatt puttonyonként egy fándlival több cementet kellett rakni a habarcsba a fölépcsőház renoválásakor... De Andrásról később!

Hibátlan szervezetben nem forgácsolódik el az energia belső rivalizálásra, hanem gazdaságosan illeszkednek egymáshoz a jól körülhatárolt szakterületek. E szempontból a Karitás elméleti erejű, kristálytisztá példa, amelynek sosem volt szüksége holmi munkaköri leírásokra. Négy külön rezort, egyetlen föderáció kebelében, kizárólag összhangzattani összefüggések által összefogva. Na, ez a baj éppen!

Az a helyzet ugyanis, hogy a dolog természete szerint a basszus és tenor szólamok férfiak, ezzel szemben az alt és szoprán szólamok nők. Érdekes, hogy nem is gondol erre az ember, amíg - csaknem egy időben - nyugdíjba nem vonul a két kisasszony: a csalógány Laura és a doromboló hangú Kornélia. Vera és Kriszta viszont végzetesen fiatalok, s ez már egy másik ok, amely ügyosztályokon rendszerint behatárolja az örökkévalóságot.

X. FEJEZET: ANDRÁS ELJÖVETELE, AVAGY A BASSZUS VÉGSŐ GYÖKÉRTELENSÉGE

Azokban az egyszerűbb, boldogabb időkben vált szükségessé Aranyhegyi úr pótlása, amikor még létezett Laura és Kornélia.

Súlyos lelki teher ez, amely két vénkisasszony között az új osztályvezető, a krisztusi évbe lépett Károly vállát nyomja! Bizony, már tíz éve dolgozik a Karitás-szobában, a többi szolamok legmagasabb megelégedésére. Az előző kort Aranyhegyi úr határozta meg, aki mindhárom munkatársát maga választotta; a még előzőbb korra pedig már nem is emlékszik a történelem, legfeljebb a Személyzeti nagy iratszekrényéből volna rekonstruálható. Nos, ez értelmetlen dolog lenne. A zene: folyamatos. A Karitás mai hangszerkezetében materiálisan jelen vannak a régi korok, amelyekből közvetlenül kifejlődött; ugyan minek kellene megkerülni ezt az egyenes utat? Furcsa, eltorzult szemlélet jellemzi a mai kort! Nem elég neki, hogy az emberi hús egyenes úton hordja magában a cro-magnoni ősember húsának örökét; még ásatásokkal is meg akarja kerülni a Széles Ösvényt, s újabb, vékonyka szállal megerősíteni a múlttal való kapcsolatot. Nem elég nemesség neki, hogy itt van, s ezzel feltétlenül igazolja a legősibb származást - még családfát is készítené! Ez a kor szkizofrén, na! Ezek mély, elméleti gondolatok, csodáljuk is, hogy csak úgy eszünkbe jutottak.

Igen: elérkezik Károly tetteinek ideje! Leadja az igénylést a Személyzetire, de valami bizonytalan késztetéstől ösztökélve maga is járja a várost, hogy basszusra találjon. A zenei műintézményeket - természetesen - kerüli. A Karitás nem olyanokra vágyik, akik már a fényre léptek, noha az ilyenek között is akad, aki olthatatlan lelkesedést érez bankügyek iránt.

Károly a csöndes nyárestében belökte a göcsörtös ágakból szögezett ajtócskát, és belépett a Makkos Tisztás kisvendéglő kerthelyiségébe. Az intézmény a Lánchíd pesti oldalán, a pázsitos tölgyerdőben állott. A nyár illatos lehelete rajokban terelte a szentjánosbogarakat az Engels tér irányából a lámpák arany körei felé, ahol elfakultak a fényben. E varázsos este hangulatával szögesen ellenkezik egy meghatározhatatlan korú, ittas, szerencsétlen férfi elcsigázott arkifejezése, amint keserűn poharába réved... Károlyban, a Karitás új vezérében, azonnal talpra szökken a szájalom.

- Megengedi, barátom?

- Csak tessék! - Közelről látni, hogy a férfi egészen fiatal, huszonkét év körüli. Haja göndör és fekete, arca pirosposzgás és kerek. Ajka gyerekes-durcásan duzzadt.

- Nagy bánata lehet, fiatalember! Elvesztette...?

- Még nem, de most már magam is szeretném...! - suttogta rekedten a fiú.

- Régóta érez így?

- Nekem soha semmi nem sikerül elsőre...

- Nagyon fáj? Ne féljen, egy új szerelem majd feledteti!

- Ezt nem tudja feledtetni már a bor sem!

- Bízzék a szerelem hatalmában, fiatal barátom! Higgye el, nincs az a fájdalom, amelyet ne tudna elmulasztani!

- Ezt ugyan nem.

- Fiatal nő volt?
 - Nem, idős férfi...
 - Micsoda?! Ööö, meséljen róla, hátha megkönnyebbül!
 - Nem könnyebbülök meg. Másikat kell találnom. De ilyenkor este...
 - És ez a, hm, probléma régóta kínozza? Vagyis...
 - Nem, csak serdülőkorom óta. Bátyám, ha mindent elmondanék...
 - Szólítson Károlynak, s legyen bizalommal hozzám!
 - Jó. Körülöttem, Károly, minden leomlik, fölrobban, szétesik! Különben András vagyok...
 - Folytassa csak!
 - Mindig is ügyetlen voltam. A lelkemen szárad anyám stafíring meissení készlete, amelyet hat év leforgása alatt ejtettem darabonként a földre. Aztán eljött a serdülőkor! Ami azóta történik körülöttem... És most ez a fájdalom.
 - Otthagytá?
 - Nem tehettem mást! Egészen összeomlott!
 - Szegény ember. De eszerint maga a hibás, és a fájdalmáért nem okolhatja őt! Maga otthagytá, és ő összeomlott.
 - Nem. Ő megkért, és én mondtam, hogy «ááá», mire összeomlott, és ő otthagytá...
 - Uuhh. Ne igyunk többet. Azért nem szabad ááá-t mondani egy szegény, idős férfi kérésére...
 - Miért, Károly, maga nem mondta volna?
 - Jó, lehet, de nem mindegy, hogy milyen hangot használ az ember!
 - Na ez az. Csak olyat használhat az ember, amilyen van neki. Főleg, ha így fáj! Más hangtól biztos nem omlik össze...
 - De ha így fáj, miért mondott ááá-t?
 - Hogy végre kihúzza! De én ááá-t mondtam, mert erre kért, és összeomlott...
 - Hm?? Micsoda?
 - Az utcai fal. A rendelőben. Bizony, kamaszkorom előtt ilyesmi nem történt, mert falzetto hangom volt. Akkoriban csak az üvegek törtek.
 - Aha! No lám. És most milyen van?
 - Ilyen! - és András borgózós bánatában énekelni kezdett, hihetetlenül mély, gyönyörű basszus hangon. Tékozlás volt, abba a vedlett főfalba.
- Károly döbbsenten hallgatta, aztán föl pattant, és vállon ragadta: - Hé, fizetek! András, azonnal velem jössz!
- Később ott álltak a sötétségben a Tabán Bank előtt, a Duna másik partján.
- Elmész, kihúzatod, és azonnal jelentkezel ebben az épületben, a Személyzeti Osztályon. Ha megkérdezik, hogy miért, azt mondd, hogy a bankügyek iránti olthatatlan lelkesedés űzött ide!
 - Kell itt, izé, szerszámokat is használni a munkában? Mert én nemcsak énekléssel tördelek...

Károly boldogan hátba verte. S másnap, és ennek már csaknem tizenöt éve, Kőrösligeti András (ezerkilencszázötvenhét, százhatvanöt, szürke, olth. lelk. a bankügy., basszus) a Tabán Bank Karitás Ügyosztályának dolgozója lett. És életének e fordulata feledtette azt a kamaszkori törést, amely csak a Niagara-vízeséshez hasonlítható: hangja fekvésének sorsszerű alázuhanását. A szakadásnak ez az élménye elkerüli a magasabb frekvenciájú férfiakat.

Még sincs szó egész életének gyökértelenségéről, mert azt immár a kezdetektől egységbe fogja a tárgyak közötti pusztító csetlés-botlás, amely miatt Kornélia és Laura rövidesen zárni kezdte előle a teáskészletet. A gyökértelenség csupán arra a zápfogra vonatkozik.

XI. FEJEZET: MEGJELENIK VERA, ÉS BOLDOGTALANSÁG KÖLTÖZIK A KARITÁSZRA A TELJESSÉG APÁLYÁNAK KELLŐS KÖZEPÉN

Bizony, az idők végesek; a munkaköteles kor elrepül, s az ember olyat tesz, amire sose gondolt volna a foglalkozási undorban eltöltött évtizedek során: megsiratja! Így van ezzel a halandó többség is. A halhatatlan kisebbség, amelynek halhatatlansága éppen azzal függ össze, hogy már közben sem undorodik munkájától, kiváltképpen szomorú az alkalmazási viszony végén. A két öreg hölgy zokogott; majd a Tabán Bank nem látta őket többé. Velük elillant egy kor, egy régi teljesség.

- Neve? - kérdezte egy napon a Személyzeti Osztály vezetője.

- Páfrányszurdoki Vera.

- Született? Magas? Szeme? Család?

- Ezerkilencszázhetvenhat, százötvennégy, barna, köszönöm, mama jól van.

- Hangfekvés? - Már megint ez a hülye Karitás, gondolta az osztályvezető. Vajon mit fog csinálni ez a szemüveges, okoska kis bagoly azok között az örültek között?

- Szoprán. Ki tudom énekelni a 2093 hertzes rezgésszámú négyvonalas cét!

- Jaj, ne! Miért jelentkezett a hirdetésre?

- Végignézttem az összes álláshirdetést, de csak a Tabán Bank keresett szopránt.

- Itten a lelkesedésről kellene... ugye... Nna, hagyjuk. Mi az a herc?

- Németül van, szív. Nyelvvizsgáról nem volt szó! Én éppen csak érettségiztem a tavasszal.

- Amit az előbb mondott!

- Ja, rezgésszám.

- Nna, csak vigyázzon a szívére! - Ugyan nem sok gondja lesz vele, kis rondaság, tette hozzá magában a személyzetis. Ez a végkifejletben pongyola észrevételnek bizonyul majd; de hisz nem ismerünk személyzetist, aki személyek és helyzetek pontos megítélésére képes.

Vera tehát a Karitász-szobába került. Ez a mondat száraz szükösségében nem tudja felidézni az odáig vezető tényleges utat!

A helyzet úgy áll, hogy az egész Tabán Bankban senki más nem tudja, hol van a Karitás, csak aki ott dolgozik. Jobbára a létezésükről se tudnak... Már említettük, hogy még a Bank vezetőinek sincs áttekintésük a saját intézetükről. A személyzetisnek van a legtöbb köze hozzájuk, amennyiben nagy időközönként közzétesz a nevükben egy-egy álláshirdetést. Azt gondolnánk, hogy legalább ez alkalommal érintkezik valakivel az ügyosztályról. Dehogy! Az osztályvezető, jelenleg Károly, elhatol az igénylés kitöltött űrlapjával a bank frekvenciáltabb vidékére. Ott meghallja a csörömpölésről, hogy merre van egy kézbesítő. Annak vödrébe beleejti a személyzeti igényt, amelyet a kézbesítő aztán célba juttat. A kézbesítők gyakran cserélődnek, s amúgy sem mernek e kísértetjárta világban a banklabirintus rejtettebb vidékeire látogatni; így aztán fogalmuk sincs róla, hol van a bankban a Karitás. Mennyien vagyunk még így! A Karitásnak pedig negyven éve semmit se küldtek.

Ezért aztán a személyzetis Vera kérdésére, hogy hol találja leendő munkahelyét, tanácstalanul vonogatta a vállát. Oldja meg az alkalmazott. Ez lesz az első feladata!

Veránál félénkebb emberi lény talán nincs is a világmindenségben. Összerezzen minden hirtelen hangra; a sötét zugokból szörnyeket vár. Hegy nagyságú rettegés halmozódik fel benne, de minden reggel hősiesen újrakezdi a kutatást, csúnya kis barna bőrtáskájában két szelet vajas kenyér közt egy uborkával. Délben ellátogat az ebédlőbe, és megpróbálja kitalálni, hogy kik a Karitászt alkalmazottai. Eszébe se jut, hogy nyilvános kérdéseket tegyen fel, ennyi ember előtt! (Károly és András bizonyosan válasz nélkül hagyta volna különben.) Nagy száját morcosan csücsörítve ül, és látszólag mindenkitől távol jár lélekben; valójában egészen kiváló hallásával távolról is fölcsipegeti a beszédfoszlányokat. A kísértetekről szólók nem töltik el túl nagy lelkesedéssel!

Rövid két hét alatt kiismert minden olyan traktust, amely elviselhető módon meg van világítva. Aztán lebocsátkozott a pincébe, surrogó patkányok közé; és már akkor sem rendült meg, amikor egy este a világítás megszűnt az útvesztő közepén érte. Ám egyszerre csak a vaksötétből, bizonytalan irányból egy tenorária úszott feléje. Amikor a fagyos rémület torokgörcse egy pillanatra fölengedett, fölsikoltott. A távoli, ijesztő és gyönyörű hang egy szempillantás alatt elhallgatott.

Ő reszketve a kövezetre kucorodott a feketeségben, és keserűen átkozta magát, amiért ilyen ellenállás nélkül hagyta kicsúszni maga alól a normális világot. Csakhogy aki másodmagával él édesanyjával, annak egy gazdag, magyar világban sem könnyű. Tizenennyolc éves korban már munkába kell állnia; és ha a gimnázium semmire sem képesíti, viszont kóristalány korából úgy tudja, hogy rendelkezik egy egészen komoly formájú álláshirdetés feltételével...

Inkább érzi, mint hallja, hogy neszezéssel telik meg körülötte minden. Suhogások, dobogások, lihegés, nyögés! Fojtott kis zajok közelítenek. Már majd megbolondul a félelemtől. Egyszerre, közvetlenül a füle mellett valaki, aki teljesen észrevétlenül került oda, hihetetlenül mély hangon elordítja magát:

- Nem értem! Biztos, hogy itt van valahol! - És a következő pillanatban átesik rajta egy súlyos test. (Hja, az illetőnek már ez a sorsa, hogy átessék a dolgokon.) Ő a káromkodást már nem hallja: ha az idegrendszer ilyen közel van a megbomláshoz, védekezésépp kikapcsol egy időre.

- Kisasszony! - hallja, ahogy magához tér, émelyítő levendulaszag-felhőben, amely különben egy bizonyos Laura kisasszony hátrahagyott kölnijétől származik. Valaki ezzel dörgöli az arcát. Szemét kinyitja, két aggódó férfiarc hajol fölébe kényelmetlen fektében. - Kisasszony! Volna kedves sikoltani egyet?

- Segítség!

- Ő az! - mondja az enyhén kopaszodó, rokonszenves idősebb fej, és vélhető korával teljes ellentétben egy kisgyermek boldog mosolya sugárzik föl rajta. Valakik megragadják Verát, talpra állítják, beléje karolnak, és kiviszik valami bizonytalan sötétségbe, ő kétségbeesetten kapaszkodik szemével az elhagyott, egészen otthonosnak látszó helyiség távolodó fényébe. Most megállnak a vaksötétben, és ismét:

- Kisasszony! Ismét sikoltsa, hogy segítség, de, ha lehet, valami meghatározott hangmagaságban! Szíveskedjék csak megadni előre ezt a hangot!

Nem lehet komolyan venni mindezeket. Nyilván álmodik! Készségesen megad egy kétvonalas á-t, és a következő pillanatban a bank épületének minden pontján hallható egy gyönyörű akkord, amely esengve segítséget kér.

Aki a Karitászt kartársain kívül még bent tartózkodik, hanyatt-homlok kimenekül az intézményből. A fenének kellett benn maradni ilyen késői, lidércjárta órán!

Vera rettegését viszont nagy-nagy ámulat váltja fel. Mintha a láthatatlan térség gyöngéden, de erőteljesen kiemelné a hangját, és a világ fölé, a magasba bocsátaná; mintha azt mondaná: «Lássátok, halandók, miféle hangokat dédelgetek mélységemben!»

Fél órát fohászkodtak segítségért boldog harmóniában. Vera megérkezett! A gyönyörű hangok lebegésében három személy mindent beleadott a könyörgésbe, amelynek fokról fokra megváltozott a tartalma. Mire a fél óra eltelt, a láthatatlanságban a tenort kétfelől két gyerekes, bontakozó szerelmes indulat fogta kézen: a basszus lelki szeme előtt a kis, szemüveges csúnyaság lebegett; a szoprán pedig a magához térés villanásában örökre rögzített, őszülő arc képzetéhez imádkozott.

És kibontakozott csírájából egy harmadik vágy is, Károlyé, mivel a hangok hűvös esője megöntözte, a csarnok zenét termő sötétjének televényében. Nincs alt! Károly lelkét egy osztályvezető felelősségének kínja gyötri...

XII. FEJEZET: KRISZTA ÁTHELYEZÉST NYER A KARITÁSZ ÜGYOSZTÁLY FELÉ

Pedig, bizony, még három nélkülözésekkel teljes évnek kellett elteltetnie, mire a Karitászhoz jutott Krisztához!

A madrigalisták addig rendkívül sokat szenvedtek. Belép hozzájuk, például, egy egészen szimpatikusnak tűnő, alt hangú, dekoratív hölgy. Hogy ő lenne az, azt az első pillanatban tudják, ahogy észlelik az épületben bolyongó új arcot. Így ölt testet a Vera által megszerzett tapasztalat az ügyosztály integrált tudatában!

- A Karításra? - kérdik, és kalauzolni a rejtett traktus felé, épp az imént csúsztak le a lószőr matracok között. A hölgy - tán félreértette a dekorativitásra vonatkozó kíváncsiságokat - szoknyában érkezett, s ez fennakadt azon a szöges gerendán, amely megakadályozza a lószőr matracok mélybe hullását. Zuhanása közben aztán a fején át elmaradt tőle, s a szőke szépség egy szál bugyiban érkezett térdre és könyökre a délután már egészen sötét csarnokba. Rettegésében először nyögni sem mert, s akkor a madrigalisták, eltelve a közeli teljesség ígéretének gyönyörétől, dalra fakadtak a feketeségben. A hölgy felpattant, és artikulálatlan sikoltással, a folyosókban később minden lehetséges szögletnek nekiütközve és önmagát véresre sebezve, menekülni kezdett. Folyamatos futásban mintegy másfél órával később ért ki a bankból, maradék ruházata is rongyosra szakadt, hangja rég elveszett az üvöltéstől. Képzeltet! Éppen befelé vonult a Malajziai Állami Bank, forintkölcson-átütemezési tárgyalások céljával, amikor a Malajziai Állami Asztrológus és a Pénzügyminiszter Öexcellenciái között, a modern világ egyik legelőkelőbb bankjának gótikus portálján át a napvilágra szökkent a tébolyult lidérc, s vonagló csúszással megkísérelt elrejtőzni egy pitypang tövében. A küldöttségnek minden diplomáciai edzettségére szüksége volt, hogy fesztelenséget tudjon mímelni.

- Nem mintha a hangja érne akár egy hajítófát is... - mondtak le róla csüggedten már a sikoltás hallatán a madrigalisták, és eszükbe se jutott utánvetni magukat. Bizony, még sok hasonló frusztráción kellett keresztülmennie a madrigalisták csonka triójának, mígnem a következő történt.

Néhány nappal korábban lépett be a bankba egy fiatal, a közgazdasági szakközépiskolát éppen elvégzett, két idegen nyelvet beszélő, számítástechnikához értő női munkaerő (amiként a bank álláshirdetése a követelményeket összefoglalta; hangfekvésről szó sincs), kézbesítői munkakörbe.

Epervölgyi Krisztina gyermekkorában művészeknek készült. Hiába tanulta meg azonban a legszebb madrigálok szoprán szólamait, mert egy bizonyos Körösligeti Andráséhoz hasonló, csak éppen kisebb léptékű tragédia érte! Tizennégy éves kora táján hangja rekedtes és mélyebb lett, és emiatt lélekben elfordult a daltól; figyelme flagelláns, aszkétikus irányba tért, és beiratkozott a közgazdasági iskolába.

Munkába állásának idejére, ahogy a tizenkilencedik éve felé tartott, százhetvenöt centi magasra nőtt. Sajátságosan göndör dróthajzat vette körül fejét minden irányban, kiterjesztve azt a normális emberi méret kétszeresére. (Rosszakarói szerint feje eleve másfélszerese volt az európai átlagnak.) Hangja beszéd közben kissé érdes volt, amikor azonban - bizonyos fejleményeket követően - később a régi előcsarnokban gyakorolt, kisimult; és kiderült, hogy ennek a tüdőnek és gégeének nincsen szüksége erősítőkre.

A lány alakja arányos és gyönyörű volt. Testi ereje pedig: rettentő! Mivel teljességgel megfelelt a kívánalmaknak, haladéktalanul alkalmazták a kézbesítői beosztásban. Hozta-vitte az iratokat a hagyományos (és világszerte híres) horganyozott bádogvödrökben. Lelkes újoncként épp nem is kettő, hanem négy vödört vitt két karján és kezében, teli levelekkel, postakönyvekkel, a munkatársak által rendelt nyolcszor tizenöt deka disznósajtokkal, amikor a szerencsétlenség bekövetkezett.

- Uuhh! - nyögte egy pillanattal előbb a Forintkijárási Osztály vezetője és a stornolikviditási osztályvezető. Homlokukról szakadt a verejték, ingujjuk felgyűrve, karjukon véres horzsolások. Nyolc kollégát vezényelve, pájszerek és söprűnyél görgők segítségével éppen a legérzékenyebb pozícióban forgatták volna el a hatodik emelet lépcsőpihenőjén a nagy zöld páncélszekrényt, amikor a tetején felejtett papírdoboz a földre hullott, és a benne reszkette meghúzódo mintegy huszonöt egér szanaszét rohant. Szerencsétlenségre ekkor éppen a lépcső oldalán erőlködtek a női munkatársak, akik sikítva a magasba kapaszkodtak a lépcsőkorláton. Köztük vészjósló lassúsággal indult meg a páncélszekrény lefelé, a lépcsőházba.

Semmihez sem hasonlítható, szokatlan moraj támadt a gyorsuló, zötykölődő, pusztító zuhanás közben. Károly, aki alkalmilag épp arra járt, felkapta fejét a második emeleti lépcsőpihenőben. Aztán egyszerre csak elrepült. Nekivágódott a falnak, s miközben rózsaszínű merengésben a kövezetre csúszott, homályosan érzékelte, hogy egy megvadult, óriási, zöld téglavágtat el előtte, és a nyomában gömbölyű porfelhők hömpölyögnek. A dörgést artisztikus, dallamos vödörörömpölés színezi. Realitásérzéke kissé kihagyott, ezért ültében érdeklődve nézett körül, további izgalmas jelenségek után kutatva. Konstatálta, hogy egy bozontos hajzatú ifjú hölgy épp végzett vödreinek összemarkolásával, s most holmi fönti csibészekhez címezve szavait, méltatlankodva megszólal:

- *****! És a *****, a *****ba is!

Noha Károlyra e pillanatban homokzsákként zuhant rá a fejfájás, mégis nyomban föl pattant. Nem, nem a szavak jelentése ragadta meg őt. (Ez annyira nem volt fontos, hogy lám, mi sem térünk ki rájuk.) Viszont gyönyörű, bársonyos, ugyanakkor robusztus alt hangot hallott, amelytől megreszketett ólomfoglatában a katedrálüveg ablak. Károly három, egy irányba ható indulat lökésére elszáguldott a Karitászszoza felé. Az első a hála volt, mert eddigre pontosan felismerte, hogy ha a törékeny hölgy nem vágja a falhoz, mint valami nedves felmosóröngyöt, akkor bizonyosan végső frigyre lép a páncélszekrénnel. A második érzés még kissé kialakulatlanul csírázott lelkében, s mindössze annak észrevételezésénél tartott, hogy a lányhoz formai értelemben hasonlatosat még nem látott; noha e benyomást nem kísérté értékelés a sietségben. (Tömörebben szólva: ejha.)

Teljességében kibontakozott azonban a harmadik indulat! Károly lelkében rózsás izzás közepette felemelkedett a szürke horizont fölé a Teljesség Ígéretének Napja: a Reménycsillag, amely fényeskedésével tavaszt borít a nélkülözés hosszú tele után a bank titkos északkeleti traktusára. És rohant, és lihegve zuhant be a Karitászszoza irodájába.

- Mindenképpen meg kell szerezni őt! - értett vele egyet azonnal a másik kettő, és bizarr tervezgetésekbe fogtak. Végül úgy határoztak, hogy a rengeteg nagy épület folyosóin cirkálva, megkísérelnek találkozni a kézbesítővel. Ennek az eljárásnak azonban kiszámítható hátrányai is voltak. Aki munkahelyén illegális kultúrmissziót gyakorol, legjobban teszi, ha rejtezik; márpedig ez a cirkálás számos alkalmazottban hagyhat fényképszerű emléket. Az ilyesmi első szokásos következménye, hogy a hatszáz kolléga egy része látásból ismerősnek tekint majd őket. Ha pedig - megszerezvén az ismeretlen hölgyet - visszahúzódnak csigaházukba, kis idő

múltán olyanok is megszólítják őket, akikkel korábban sose voltak beszélő viszonyban: - Hol, merre járt, kartárs, hogy olyan régen nem láttam?

S mindez már átmenet a második, nemkívánatos fokozatba, amikor is szaglászni kezdenek utánuk... Bizony, meg kell az inkognitót őrizni.

Találkoztak Önök már olyan művészlelkű pénzbürokratával, aki nem volt infantilis? Ugye, hogy nem! Így aztán vagy kéthavi alapos gyakorlásba fogtak, mígnem magas fokú maszkírozási készségre tettek szert. Ennek, mint látni fogjuk, jóval később még hasznát vették egy lincseléssel fenyegető, jelentéktelen ügyben...

Amikor aztán először léptek ki a nyüzsgő bankélet sűrűbben benépesített térségeire, mindjárt kiderült: a legfontosabb kérdés a maszkírozásban az, hogy az ember mivé álcázza magát! Mert halad, ugye, a sötét folyosóról a fény felé például egy mezítlábas, terhes néger asszony (Vera, a társaság egy további garnitúra ruházatával hasában); mögötte egy elegáns japán (Károly); végül pedig pipázó, szemüveges, szoknyás skót. Otthonos fesztelenséggel mozognak, semmi sietség, semmi tétovázás. A japán nyilván kosárlabdázó otthon.

Ez a kompozíció egy történeti és egy logikai hibát rejt magában. A logikai az, hogy - mint tudjuk - a bank már elrendezésével is feleslegessé teszi, hogy idegenek forduljanak elő nagyobb mélységeiben. Egyetlen olyan ügyosztály van, amely az ilyesmit esetleg indokolhatná, s amelyre ennél fogva a jelenség a figyelmet közvetlenül tereli: a Karitás! Mint amikor valaki orvvadászatról hazatérőben, a vadórtól félve Sebesült Őzeket Hátán Hordó Állatvédőnek adja ki magát... Ez lehet lelkileg nagyon megnyugtató, de mi van, ha tényleg jó a vadór? Előre kell bocsátanunk, hogy jó, sajnós. A történeti hiba pedig abban áll, hogy külső látogatót a Karitás az utóbbi ötven évben bizonyosan nem kapott. Így az erre hivatott szervek nem gondoltak semmiféle Karításra, mindközönségesen csak megdöbbentek.

Mármost fatális: a bank utoljára a török időkben kényszerült ugyan tényleges intervenció elhárítására; ámde éppen úgy, mint a Karitást, konzerválta önnön testében a Bankvédelmi Csoportot! Ez egészen másfajta lelkülettel bírt, mint a madrigalisták. Végére is a Karításban munkára beállítódott személyek terelődtek alternatív értékteremtés felé. A bankvédelem feladata viszont az éberség, s noha a szerv elpuhul tényleges feladatok híján, de ezt kiegyensúlyozandó, ha lehet, minden korábbinál gyanakvóbb. Pillanatnyilag a rendészet teljes, tizenkét fős létszámban, libasorban, feltűnés nélkül gyalogol a három bennszülött nyomában. A Karitás nem kíván egzotikus nyelveken magyarázkodni, és kissé sietősre fogja. Nyomukban már csaknem szaladnak a szigorú tekintetű, keménykalapos, vastag szemüveges öregurak, noha nincs egészen pontos elképzelésük az akció megkezdésének módját illetően.

No végre, itt egy női mosdó. Hja, nagy úr a szükség! A bankvédelem megtorpan a bevágódó ajtóban, gyanakvása bizonyossággá válik: a pici fülkébe két bennszülött férfi és egy terhes néger nő vette be magát, s ki tudja, mit csinálnak!

- Kinyitni! - üvöltötte az agg parancsnok, hárompercnyi lélektani szünet után.

- Kérem! - válaszolta hűvösen egy ódivatú csikos öltönyös, ősz úr, amint keménykalappal a fején kilépett a női mosdóból, copfos, szemüveges kislányát kézen fogva. A biztonságiak betódultak körülötte.

- Emelgye fel a lábát az úr! - szólt föl a száznyolcvan centis, tenor hangú takarítónő, amint négykézláb súrolta a kövezetet. Régóta csinálhatta, a fele már fehéren ragyogott. A bankvédelem zavarodott forgolódással kitódult az ajtó elé. Aztán a parancsnok visszalépett:

- Bocsánat, Mariska, Boriska, vagy hogy hívják. Nem látott erre három álruhás személyt?

- Maj minyá megmőndőm, hūgy micsodát láttőm, a fenő ettő vőnya le a mőgő anyjának a lábát is! - mondta a takarítőnő sajátos dialektusban, és hipós vízzel öntőtte tele a parancsnok szolgálati félcipőjét. - Nem lássa, az istenit a nagyanyjánők, hūgy főlmősök?

A parancsnok rēmőlten kiugrott, és tisztálkodni kezdett. Szolgálati tevékenységgel szemben védtelen a rendfenntartás. A Bankvédelmi Csoport csőggedten visszatért a készenlétbe, de az incidens nem maradt hatástalan reá: megindult a megőjulásába torkollő lelki bomlás! Nos, az nem māról holnapra lejátszódő folyamat, ám nem torpan meg többé; további ősszetett hatások is sūrgetik rövidesen.

Ami viszont a Karitást illeti, a csak általuk ismert, rejtett átjárőkon és légjāratokon keresztül, mērsékelt pānikban menekőltek vissza támaszpontjukra, stratégiapontosítás végett.

Az őjabb vállalkozás kivitelezése végre mēltő volt profi bankemberek kvalitásaihoz. Károlytól származott az őtlet. Mint nyilván emlékszűnk, a madrigalisták korābban is súlyt fektettek rá, hūgy teljesen kiismerjék a bank építészeti geometriāját. Idāig azonban csak játszottak az akusztikāval. Most viszont eljőtt az idő, hūgy e téren rendszeres kutatásokat végezzenek. Az világos - amint a lidērces hangtani tőnemények okān érintettők mār -, hūgy a régi előcsarnokból a bank igen sok pontja felé terjed a hang. Vajon fordítva is...?

Hetekig tart a munka. Károly érkezik reggelenként legkēsőbb, s változatos utakon jut a hūgy, hūgy nem, még őres Karitás-szobāba. Megáll például a Személyzeti Osztály bal ajtófélfājātól két méter őt centire, s lehajol cipőt fűzni. Kivārja, míg senki nincs a közvetlen közelében, s szājāt a padlótól negyvenőt centis magassāgban tartva, suttogva bemondja a helyrajzi adatokat. Az épületnek csak felsőbb matematikāval áttekinthető labirintusában a hang megtesz százhetven méternyi utat, s fél másodperc mőlva őgy érkezik a csarnokba, ahol a sőtéségben András és Vera lappang, hūgy közben sehol sem volt hallhatő. Őjabb fél másodperc, és visszaérkezik a nyugtāzás; Károly lelke ujjongva felszārnyal. Kinyitja mappājāt, és ceruzājāval valamire berajzol egy pontot.

Hihetetlen, kettős haszonnal jár e tevékenység, amelyben az Isteni Kēszség kakukktojāsként kikőltette őnmagāt a játėkos őntudatlansāggal!

Egyfelől négy analóg komputer fejlődött ki, amelyek reflexesen, közvetlenül képesek érzékelni bármifēle tērség és épület akusztikai minőségeit, s ezek kihasználásában magas fokő szabadsāggal rendelkeznek. (Ennek a későbbieken még messzemenő következményei támadnak.) A természeti adottsāgok a teória megkerőlésével, ám a legmagasabb elmélet szintjēt is meghaladva drāgakővé csiszolódttak. Ő, hūgy az ilyesmi őjra meg őjra sőrba száll e világban!

Másfelől pedig a négyes a Tabān Bankról olyan ismeretek birtokāba jutott, amelyek bizonyos későbbi, egyedőlálló produkciők alapját jelentik majd... Ezt azonban egyelőre aligha sejtik. - Szinte sajnālom, hūgy egyszer nyugdíjba kell vonulnom! Vajon az őreg Aranyhegyi őr mit érzett? - kesereg Károly, ahelyett hūgy eltőltené az elmélyőlt tudás feletti tiszta őrőm. - Mire megismeri az ember a vilāgot, vissza kell hūzódnia belőle!

Amikor aztān készen voltak a pontos akusztikai térképpel, s agyukban rőgzítették, kezdetét vette a harmadik, a szintetikus felvonás! Károly látta egyedől közelről Krisztāt; neki kell tehát vadásznia rá. S egy délelőtt megjelenik hatalmas, göndőr hajkoronājāval, karjān a négy hercig vődőrrel az őj kézbesitő. Sietve halad a folyosőkon. Nyilván megsőketőlt, szőlításra hātra se néz; habār különben sem szokott tāsalkodni a folyosőkon!

A bank békés, délelőtti életét éli, a folyosókon nyüzsgönek az elfoglalt és tekintélyes kollégák. Hónuk alatt dossziék, könyökök fontoskodva eláll testüktől, túsarkaik csattognak. Betölti a levegőt a nappal józan rendjénvalósága és a kávéillat. Az új kézbesítőlány elsiet a Bankvédelmi ajtaja előtt. Már jön is vissza, már jön is vissza. Karján a négy vödör, karján a négy vödör.

Mi a nyavalya ez? - tűnődik a parancsnok, éberségi lelkiyakorlata közepette. Megigazítja készenléti nyakkendőjét, és óvatosan kilép a folyosóra. A sarkon épp befordul az új kézbesítőlány, valami nagyon nyugtalanítja, mert igen siet, s aggódva néz hátrafelé közben. Bekanyarodik a következő sarkon, baromi nagy csörömpöléssel. Egyszerre nyolc vödör a levegőben! Sikoly, majd a kézbesítőlány elszáguld a parancsnok előtt, az rémülten kitér, de elkésik: a második, ugyanolyan kézbesítőlány nekiütközik, mindketten gurulnak pár métert.

- Nöm mögmöndtöm, högy a jó nögymöméjénök álljon az uttyábő? - hallja a parancsnok, s emlékezetéből hipószag tör fel.

- Állj! Riadó! - visítja. Erre szolgálati helyéről kitör a Bankvédelmi Csoport, a nyüzsgő népesség pedig előismeretei szerint viselkedik: a fiatalabbak bámész csodálkozással állnak, az idősebb korosztály, gazdag élettapasztalata birtokában, a földre veti magát. Örületes pánik tör ki. Valaki később elterjeszti, hogy két egyforma kézbesítőnő verekedett, az alacsonyabbik egy jobbegyenesssel kiütötte a magasabbat, aki a földön kúszva másfél métert haladt előre, és így szólt, arccal egy konnektor felé: - Gyertek gyorsan, kétszáztizenegyes pont, bal négyes felé, lépcső kettő basszusoldal! - Majd felpattant, és állat fogva rohant a másik lány után. A köpenye alól ez a két félgömb alakú újságpapírcsomó esett ki, ni! Hogy újabban mikkel kell számolnia az embernek a munkahelyén!

Miközben mindenfelé lihegve szaladgálnak szklerotikus bankvédelmisek, egy félhomályos átjáróban Krisztát bekerítették. Halálfélelemben áll középén, körülötte fenyegető csendben egyfelől ő maga, másfelől két ijesztő külsejű rém! Krisztát ember le nem győzhette volna; ámde az újonnan érkezettek zöld patinával bevont, kaméleonba oltott vámpírok. Kétoldalt karon fogják a lányt, aki ellenállás nélkül hagyja magát vezettetni, s éppen magához térne, amikor valami rugalmas tömeg, például lószőrrel töltött matrac mentén megcsúszik, és zuhan; s a vaksötétben két erős kar elkapja.

- Erre jöjjön! - hallja a suttogást, s engedelmesen követi az árnyékot, és belép a nyomában egy otthonos kis szobába, az asztalon hímzett terítő, sütemény, szendvicsek, friss tea.

- Foglaljon helyet, kedves! - mondja az egyik szörnyeteg, majd leveszi a farkát, és leül. Sajnos, Kriszta számára egyelőre túlságosan zöld; a lány csöndesen elájul egy pillanatra. Mire ismét kinyitja szemét, három egészen normális személy ül vele együtt az asztalnál. - Fogyasszon, kedves, váljék egészségére! - ajánlják Vera kedvenc süteményét. S miközben Kriszta táplálkozással bizonyítja kivételes lelki rugalmasságát, mindent pontosan feltárnak előtte...

Eközben a Bankvédelmi Csoport parancsnoka szolgálati helyiségében ül, nyolc horganyzott bádögvödör társaságában, s abban bízik, hogy a dupla kézbesítőnő egyszer majd jelentkezik rekvizitumaiért, és akkor szabályzati útra terelődhetik a bizonytalan ügy. Avagy a vödrökben található, összesen kilenc kiló ügyiratért jelentkeznek az osztályok. Azonban a kézbesítőnő nem került elő többé. (Az az elegáns, szürke dzsörzékostümös hölgy ugyan mintha emlékeztetne rá; de erre nem lehet mérget venni. Az utóbbi időben ezek a nagy, göndör hajzatok eléggé megszaporodtak a bankban...) Az iratok hiánya pedig nem látszott megzavarni a bank életvitelét. Ez egy különlegesen vitális, igazi magyar bank! (Fontos, alternatív tanulságot

vonhatott volna le ebből a parancsnok, ha az elméleti gondolkodásra való készítés kissé erősebb benne.)

Nos, így került Kriszta a madrigalisták közé, és rövidesen a természet egy született csodájából hangtani fantasztikum formálódott. Mindössze a másik szólamot, a szoprán helyett az altot kellett megtanulnia! (Mint amikor egy piros színű ételről kiderül, hogy nem paradicsomleves, hanem halászlé. Jaa, annak egész jó!)

Meghatározó volt az első együttes gyakorlás. A Teljesség iránt epedő trió erőnek erejével visszatartotta türelmetlenségét, s kivárta, amíg az alt is egészen felkészül. És akkor a májusi estében, a régi csarnokban fényesen felharsogott Lassus gyönyörű zenéje, s a négy madrigalista zokogott boldogságában, hiszen boldogtalansága teljessé vált! A bankügyek az ellentétekben való gondolkodásra szorítják az embert; mielőtt azonban taglalhatnánk a látszólag paradox viszonyokat, érintenünk kell pár apróságot, amik aláhúzzák e kivételes fejlemények végzetes hatását.

A rengeteg épület túlsó oldalán egy meglazult idegrendszer elhatározó felismerésre jutott: a Bankvédelmi Csoport parancsnoka másnap egészségügyi nyugdíjazását kérte. Ezzel a bank elnöke messzemenőleg egyetértett. Végére is, ugye, még ha csak a NASA küldöttségéről van is szó, de mégis...!

Fatális ugyanis, hogy a Tabán Bankmadrigalisták ezen első, ma már történelminek számító együttes gyakorlását egy diktafon véletlenül rögzítette. Ez a felvétel egyelőre bizonyos Ferguson birtokában van; alig húsz év múlva pedig a Sotheby's százhuszezer fontért árverezi el.

XIII. FEJEZET: A LIDÉRCKOMMANDÓ MEGÉRKEZIK

Van Budapestnek egy olyan nevezetessége, amely lényegesen befolyásolta a világ légi közlekedésének technikáját. Természetesen a «Posztglaciális»-ra gondolunk, nem hisszük, hogy van, aki ne hallott volna róla. Csakis azért térünk ki rá, hogy ne érhesen bennünket a teljesség megcsorbitásának vádja - éppen bennünket, akik, egyik művészi megvalósulását tekintve, elköteleztünk vagyunk e kategória - mármint a teljesség - iránt.

Amikor a légi forgalom - századunk elején - a világ műszaki fejlődésével kialakult, természetesen megszületett az egyik legfontosabb ipari ország fővárosának, Budapestnek is az első repülőtere. No, később aztán több is körülvette a várost, ipari szállítások céljából. Mégsem intézhetnek ilyesmit a Szőlő Nobilis Parnasszusának közepében! Ma is üzemel a Pátyi, a Sári és a Dunakeszi légikikötő. Tán később még ejthetünk szót némelyikről.

Fussunk azonban most át a Posztglaciális repülőtér történetén!

Maga a történelmi, első pálya a Világkereskedelmi és Emberjogi Kultúrközpont épületével (amely, mint közismert, a Duna partján, a Vámház körúton áll) egy vonalban, a folyam vizére települt. Amikor aztán a városnak ez a déli széle is beépült, elkészítették a Ferenc József hidat, amelyet ma Szabadság hídnak neveznek (eredeti nevének emlékét őrzi a két kies, ligetes-csalitos kerület: a Ferencváros és a Józsefváros). A Duna itt kissé szűk volt, s e híd miatt hosszában is kicsi lett az egyre növekvő utasgépek számára. A kegyelemdőfést aztán a ferencvárosi kastélyok mágnás lakói adták meg a fejlesztés ellenfeleinek, mert panaszkodtak a zajra.

Természetesen adódott, hogy a forgalom dél felé csússzék, ahol a Duna hatalmasan kiszélesedik. Tudjuk, hogy a világ ipari területein kivirágzik a telekspekuláció: minden talpalatnyi földre szükség van, s emiatt például sűrűn épített toronyházak, felhőkarcolók változtatják kőtengerré a vidéket. Tán a világ egyetlen fővárosa Budapest, ahol ez - gazdagsága ellenére - nincs így! Kertek, kastélyok, villák, pázsit, özek és fácánok - ez a József- és Ferencváros; a budai oldalról nem is szólva!

Volt azonban egy sötét pillanat, amikor majdnem elkapta a ragály Budapestet. A filoxérajárvány idején komolyan felmerült, hogy ipar települ délre. Ez esetben a spekuláció azonnal feltölti azt a területet, amely a Reitter Ferenc csatorna torkolatától délre húzódik. Még egy ronda nevet is kitaláltak («Lágymányos»), amelyből szerencsére nem lett semmi, csakúgy, mint a csatorna körütti való feltöltéséből.

Épp ellenkezőleg: a csatornán ma hófehér luxusjachtok vitorláznak, a Duna déli medrét pedig kitisztították, és itt a lassan folyó víz szinte hatalmas tavat alkot. Erre a régivel összefüggő területre tolódott át a reptér. Miután gazdagon felszerelték víz alatti leszállópálya-világítással (a világ első ilyen rendszere itt működött, gázlámpákkal), sokáig fel sem merült, hogy a hidroplánokról áttérjenek a szárazföldi landolásra. (Később, persze, miután a Csepel-szigeten vakleszállító radarrendszert építettek ki, szárazföldi pályákat is kapott a Posztglaciális; de ennek már nem volt befolyása a technikatörténetre.)

Nos, az olyan hatalmas repülőgépgyárak, mint a Boeing például, nyilván nem teheték meg, hogy ne legyenek jelen a világ egyik legelőkelőbb repülőterén, pusztán azért, mert ott a vízre kell leszállni. Mára ennek köszönhető, hogy az óriás Jumbóknak van amphibia változatuk is. Azóta a világ más városaiban hihetetlen méretű reptereknek kellett épülniök, ugyanis egy ilyen óriás gép leszállósebessége két-háromszáz kilométer óránként, s ehhez irdatlan kiguru-

lási és fékezési úthossz tartozik. Csakhogy nem a vízen! Kiváltképp, ha - a legkorszerűbb óriás hidroplánok módjára - vízbe nyúló fékberendezéssel rendelkezik! Ezért aztán a modern világ legnagyobb gépeit a legnagyobb sűrűségben fogadni képes Posztglaciális összfelülete a legkisebb, és számtalanszor megtörténik, hogy közepes utasforgalmi időszakban valamely részén evezősversenyeket rendeznek.

Budapestet, a világon szintén egyedülálló módon, a repülés zaja sem zavarja. Délről, a lakatlan Csepel-sziget irányából közelítik meg, sugárfék alkalmazására pedig a vízben való gyors megálláshoz nincsen szükség. A sziget budai ágában lévő petróleumkikötő fő rendeltetése, hogy a reptér üzemanyag-ellátását biztosítsa. A hajóforgalom különben a ráckevei Duna-ágban folyik.

Hogy honnan a fura Posztglaciális név? Ha Budapesten tartósan mínusz tíz fok közelébe süllyedne télen a hőmérséklet, jégtáblák jelenhetnének meg a reptéren. Amikor ez az aggodalom először felvetődött a F. A. I. - a Nemzetközi Repülőszövetség - egyik értekezletén, a magyar állam célszerűnek vélte, hogy a megnevezéssel is propagálja a tényt, hogy ilyen időjárási viszonyok utoljára a jégkorszakban álltak elő Budapest területén, de az már elmúlt. (Posztglaciális = Jégkorszak utáni!)

Ide, a Posztglaciálisra érkezett 1990 augusztusának egyik napján az a Jumbo is, amely a Lidérckommandó négy tagját hozta, Ron Davidson vezetésével.

A hatalmas gép rövid kiűzés után megállt, csappantyúi dokkolták, majd bűvárcsövét a vízbe engedte. A nagyobbik üvegfalú forgalmi csarnok köré kíváncsi pisztrángok gyülekeztek: e fantasztikusan élénk érdeklődésű halakat annyira lefoglalja a frissen érkezett utasok nyüzsgése, hogy természetes gyanakvásuk is elalszik. Minden nagyobb gép érkezésekor a Duna mindkét partjáról több tucat csónak fut ki. Negyedóra alatt a pecások tíz-tizenöt pisztrángot is kihorgásznak fejenként; a karbantartó csónakok udvariasan kívárlják ezt a hagyományos tizenöt percet, s csak utána tesséklik el a munkaterületről a vízi sport szerelmeseit.

És felbukkannak a csarnok alsó, külső szegélyénél az első utasok. Közöttük négy üzőtt tekintetű amerikai, akikről a világ bármelyik kriminálpszichológusa ránézésre kijelentené, hogy nem tiszta a lelkiismeretük. Bűnözésre készülnek... Mozgásukat a tömegben némiképp gátolja a két hegedű, a brácsa és a gordonka; már említettük, hogy e tárgyak alkalmilag megkönnyíthetik a határforgalmat.

XIV. FEJEZET: A BANKVÉDELEM MEGÚJUL A VÁLTOZÓ VILÁGBAN; AVAGY RÓZSA BERTALAN SZÍNRELEPÉSE

Amikor a Bankvédelmi Csoport parancsnoka, e régi bútordarab, hamisítatlan relikvia egy nyugodalmasabb világból, felmentését kérte, még nem volt sejthető, hogy a rendészeti fordulat milyen rövid idő alatt válik aggasztóan időszerűvé!

A felszínesség, amely elől elrejtőznek az ok-okozati viszonyok, szinte örült volna ama véletlen egybeesésnek, hogy a létszámban teljessé vált madrigalisták első közös gyakorlásának hatására - amely a parancsnok poharában az utolsó csepp volt, s vele ki is csordult a pohár - megnyílt az út a rendészet modernizálása előtt. Kisvártatva megjelenik a bankban a Lidérc-kommandó, s milyen nagyszerű, hogy hatékony bankvédelem van kéznél! (Jó, lehet, hogy ha nincs, kevesebb kártétel következik be; ámde mennyi látványos jelenségtől esik el a banki alkalmazott!)

A spekulatív elme azonban rátapint arra mélyebb összefüggésre, hogy sem egyik, sem másik nincs a madrigalisták fellépése nélkül. Az igazi művészet teremtő erő.

«A Tabán Bank magas, erőteljes, fiatal munkaerőt keres rendészeti feladatok ellátására. Gyakorlati antiterrorista kiképzés, idegen nyelvtudás, materialista világnézet elengedhetetlen! Egyedülállók előnyben!»

Ez a hirdetés már május végén megjelent a sajtóban. Mégis, csaknem a nyár végéig kellett a banknak várnia. E napsugaras évszak nem kedvez a rendészeti elkötelezettségnek.

Egy augusztusi napon azonban tömör testalkatú, bizonytalan korú fiatalember érkezik a bank elé. Felső ajkának bal felét beharapja, mint egy bulldog. Fenyegető jelenség; ránézésre egy bizonyos Ron Davidsonnal azonos.

Ezt csak azért nem meri az ember biztosan állítani, mert tudja, hogy a Természet gyakran teremt tökéletes hasonmásokat, mint például a protonokat. Ez itt az a furcsa eset, amelyben a különbség csak akkor ütköznék ki, ha a két alakot egymás mellé állítanánk; s az eltérés abban áll, hogy ajkuknak pontosan az ellenkező felét harapják be. Mégpedig oly módon, mintha évtizedek pipázása során szoktak volna rá erre a szájtartásra. Ha valaki ilyen arcberendezéssel születik, az legkésőbb kamaszkorában felismeri külső hasonlóságát a képregények detektívfiguráival. A felismerést lelki azonosulás követi, majd a biztos sodródás a bűnnek és üldözésének világa felé. Valóban gyakran köt ki e szakterületen az ilyen külsejű ember, s ez nem más, mint pozitív visszacsatoló mechanizmus a gengszterszelekció és a rendőrszelekció irányában. (Egyes genetikusok a biológiai öröklésben keresik a rendőr és bűnöző hasonlatosságainak okait, holott, mint látjuk, az élettan a jelenségnek csak fundamentumáról számolhat be!)

Mármost a lélektani finomelemzés megmutatja, mekkora különbség van egy szokványdetektív és egy ily módon kiválasztódott között. Az első fajta kezdetleges, ámde hatékony lény; a bennünket érdeklő azonban a szélsőséges romantika álomvilágát éli, és csak a mostani, zaklatott évszázadok tévedése, hogy előbb-utóbb ezen a pályán találja magát. Amikor egy hete a pillanatnyilag épp a bank felé haladó, imént leírt fiatalember szemébe ötlött a hirdetés, villámcsapásszerűen világosodott meg előtte, hogy végre elérkezett az idő, s megvalósíthatja gyermekkorától lelke mélyén dédelgetett álmát, s kielégítheti vonzalmát a rendészi jellegű munka iránt (vagy rendőri, no, hát nem mindegy?); a Sorsnak később erőfeszítéseket kell

tennie, hogy korrigálja a tévedést. Akárhogyan is, korunk az ő személyében leli fel az új főrendészt, és tanúi leszünk, amint a férfiú a helyzet magaslatára kényszerül.

Na, végre odaért, s belépett a gótika remek emlékművére. (És mielőtt követnénk, még egy okot jelölünk meg, amely szemben hat azzal, hogy Davidsonnal összekeverjük őt: ez az ok maga Ron Davidson, aki szintén megérkezett a bank elé, ahol ama kellemetlen élményben volt része, hogy a szeme láttára ment be önmaga előtt a főbejáraton. Ez pillanatnyilag igen lesújtotta őt, később azonban egészen másként értékelte.)

- Jó napot kívánok! A hirdetésre jöttem...

- Hm? Ja, a rendészi... Neve?

- Rózsa Bertalan.

- Kora, magassága, szeme színe, család?

- Harmincöt, százhatvan centi, kék, nőtlen vagyok.

- A törpék... Eeh, ki kell egyezni... Nyelvtudása?

- Angol, olasz, francia, német, magyar.

- Jó, eszerint rendésznek megfelelne. Materialista?

- Mondja, ezt minek kívánják az embertől? És miért kell egy rendésznek poliglottnak lennie??

- Jó rendészanyag. Kérdez. Várjon, nem is töltöm tovább ezt a lapot, átmegyünk a Bankvédelemre.

Rózsa és a személyzetis bekopogtak, majd Rózsa maradt, azzal, hogy ha végzett a leköszönő parancsnokkal való megbeszéléssel, fájadjon vissza Személyzetire, hogy befejezhessék az adminisztrációt. A jeles ügyintéző addig is visszatért harcálláspontjára, ahol is az ajtó előtt megint ott állt Rózsa.

- Hé! Máris visszajött? De hogy előzött meg?

- Mmm, zz, well, hello-hello, I'm sorry! - és a Rózsának látszó személy riadtan kimenekült a bankból! Az osztályvezető egy pillanatig megrökönyödve bámult utána, majd megrázta magát, és igen fürgén visszasietett a Bankvédelemre. Ott közben a következő beszélgetés folyt:

- Jó reggelt, fiam. Maga lesz az utódom.

- Én a rendészeti...

- Az bizony, éppen az! Tudja, kellemes, nyugodt hely ez itten. Elmondok néhány apróságot, jó, ha tudja...

- Hallgatom.

- Ja, ja. Kicsit ugyan sok a kísértet.

- Mi van?

- No, hát kísértetek vannak. Öreg bankoknál megesik az ilyesmi.

- Ez régóta van? És miért nem pszichológust keresnek?

- Fiam, ha engem bolondnak néz, úgy pofán csapom, hogy kiesik a cipőjéből.

- Jaj, dehogy! És mit csinálnak a kísértetek?

- Sajnos, nekem botfülem van; aki ért hozzá, azt mondja, hogy madrigálokat énekelnek. Tud nyelveket?

- Madrigált...

- Meg aztán a néger asszonyok. Kézbesítőből is kicsit sok az egyforma. Régebben ez nem volt.

Rózsa óvatosan az ajtó felé húzódott volna, de ott épp megjelent a visszatért személyzetis, és olyan hevesen bólogatott, mintha az egyformaságról neki is volna valami támogató véleménye. - Aha - mondta tehát a figyelmes megadás tartásában.

- Újabban van.

- És erre madrigáléneklésre is csak nemrég kaptak rá?

- Kik?

- A kézbesítők.

- Nagyon jó jel. Gyors felfogású embert megterhelnek a hirtelen változások. Maga viszont bírni fogja. Én, mivel ürge észjárású vagyok, most elmegyek nyugdíjba. A hipóval hogy áll? Nem allergiás rá?

- Nem tudok róla, köszönöm. Hogy jön ide a hipó?

- A cipőjébe öntik az embernek.

- Kézenfekvő.

- Itt van ez a nyolc vödör. Ez magára vár.

- Rendészettel kapcsolatban még nem hallottam...

- Maga még nagyon fiatal, fiam - legyintett az öreg bankvédelmis. - Majd jönnek értük a kézbesítők.

- Ú...úgy.

- Bennük vannak az iratok is, azért is jönnek majd. Itt marhára útban vannak. Nagyon ébernek kell lenni.

- Miről ismerem meg a kézbesítőket?

- A vödrökről.

- Jaj.

- Nekem úgy rémlik, mostanában meg fog szaporodni a bankvédelmi munka. Vagy valami belső szervezkedés, vagy idegen diverzió folyik a bank ellen. Azért is megyek nyugdíjba. Elhasználódik az ember ebben az állandó éberségben... Egyébként kellemes, tiszta munka. Van hipó. Kérdés?

- Ööö, köszönöm, nincs...

A Bankvédelem leendő parancsnoka igyekezett a lehető legmegnyugtatóbban mosolyogni a régire, nem szabad ingerelni az ilyeneket. Még szerencse, hogy visszajött a személyzetis.

Kihátrált az ajtón, és még látta, amint egy öreg kézbesítő asztmás lihegéssel eltűnik a sarkon, két horganyzott vödörrel a kezében. A következő pillanatban pedig meghatározhatatlan irányból halk, csodaszép madrigál hangzott fel. A Személyzeti Osztály vezetője megvonta vállát:

- Ez megy itt évtizedek óta. Én szeretem.

XV. FEJEZET: VÉGRE TELJES ÁTTEKINTÉSÜNK VAN A MADRIGALISTÁKRÓL, ELLENTÉTBEN A SZEMÉLYZETI OSZTÁLY VEZETŐJÉVEL

A figyelmes Olvasó bizonyosan emlékszik, hogy a személyi nyilvántartásról már szoltunk a kilencedik fejezetben, noha sajátságos következetességgel feltételes módon. A Károlyt követően érkezett többi Karitás-alkalmazott esetében pedig a dokumentumszerűség látszatát is kerültük.

Ennek korántsem az az oka, mintha nem becsülnénk eléggé a kartonokat. Habár egy ilyen okmány mindenképpen igen elnagyolt: például elvileg sem tartalmazhat olyan fejleményeket, amelyek felvételének idején még nem állnak készen. Hasonlóan hiányzik az individualizmusnak ez intézményes tükörképéből az emberi lényeg, minthogy az nem a személyes pólusokban, hanem a közöttük kialakult viszonylatokban testesül meg!

Ha elővennénk a négy kartont, áttekinthetnénk a Karitás jelenlegi állományát. Károly, ugyebár, jelenleg negyvenhét éves; barátja, András harmincnyolc; Vera húsz; Kriszta pedig tizenkilenc. A szemléletnek azonban túl kell emelkednie a száraz adatokon! Mielőtt Kriszta ide került volna («Értesítem, hogy Ön ezennel áthelyezést nyer a Karitás Ügyosztály felé. Jó munka perfektuálását kívánom Önnek új állomásoztatási vonatkozásában! Dr. Brcskzf»), Károly az agglegény lemondó fensőbbiségével hanyagolta el azon érzelmeket, amelyek oly fájdalmasak az emberiség nagyobb része számára; és végtelenül ritkán oly nagy boldogságot tudnak okozni az emberiség milliomodrésnyi kiválasztottjának...

Korábban, egy egyszerűbb világban, amelyben az ügyosztály legfiatalabb női alkalmazottja is húsz évvel idősebb volt nála, egyszerűen fel se merültek felzaklató távlatok. Aztán meg Andrással együtt jól elváltak a szorgalmas tűzlétramászásban, pince-, padlás-, rejtekkajtó- és titkoskarzat-bejárásban. Megjelent azonban a felületes szemlélő számára az első pillanatban csúnyácskának tűnő, kislányos Vera, és András kissé bolondos, gyermeteg szenvedélye azonnal feléje irányult! Vera ijedten került ki minden ilyen kétséges megnyilvánulást. Ennek pedig végtelen szeméremmel rejtegetett, titkos oka volt, amelyet tán ki lehetett volna olvasni azokból a pillantásokból, amelyeket Károly felé irányított. Természetesen tisztában volt a borzalmas korkülönbséggel, és semmitől se félt jobban, mint hogy valaki egyszer észreveszi e pillantásokat; ám a szemüveg tökéletes segítőtárs a konspirációban!

Felvethetnénk, hogy a madrigál műfajának legkevesebb nyolcvan százaléka a szerelemről szól; ugyan miként énekelhet valaki ilyesmit, ha még soha nem tapasztalta? Nos, éppen ez az a motívum, amely nélkül nincsen teljesség. A metafizikus elme azt hinné, hogy mindössze egy alt szólam hiányzott már csak az osztályleltárból!... Belépett azonban Kriszta, aki oly emlékezetes módon kötelezte hálára Károly lelkét; s eme érzés talaján keringésnek indult az áram a csaknem elsorvadt áramkörökben. Krisztának határozottan imponált Károly, kiváltképp ama vödrös összecsapásra emlékezett tisztelettel. De ami a szerelmet illeti: amikor a nála fél fejjel alacsonyabb, gyámolatlan, göndör Andrást először saját formájában meglátta, szinte szíven ütötte a kaméleonba oltott vámpírtól való lényeges különbözősége!

Pillanatnyilag tehát Károly reménytelenül szerelmes Krisztába, Kriszta kétségbeesve vágyódik András után, András csüggedten sóvárog Veráért, Vera pedig mélységesen leplezi végtelen lángolását Károly iránt. Ezzel a kör valóban teljessé vált; és valójában ez az érzelmi feszültségemelkedés mutatkozott meg a művészi teljesítmény ama új minőségében, amelynek többedmagunkkal tanúi voltunk, a NASA-küldöttség látogatásának nevezetes napján!

Például a csöndes, illatos nyárestéken éjsötétbe borult régi előcsarnokban felhangzik a dal:

«O jeune archer, qui n'as point d'ieux,
Pourquoy si droit as-tu pris ta visée?
O vif flambeau qui embrases les dieux,
Pourquoy as-tu ma froideur attisée?

O face d'ange,
O coeur de pierre dure!
Regarde au moins
Le tourment que j'endure.»

Lassus madrigáljának hallatán (a tartalma némiképpen szabad tömörítésben így fordítható: «Erős frusztrációban vagyok, Édes, Veled kapcsolatban») még a denevérek is sikoltozva menekülnek a bankból. Szerzője is nyilván így képzelte el a hatást négyszáz éve, bár akkoriban még üzemszerűen használták a bank régi bejáratát, és a későbbi kivételes akusztika még csíráként szunnyadt az Idő méhében. (Mellesleg Lassus Monsban született, és Münchenben halt meg. Ezen helynevekkel és Monok iparvárosunk nevével kapcsolatban már találtunk okot a nemzeti büszkeségre.)

Ezek azok az érzelmi viszonyok, amelyeket, bár történetünk szempontjából nagy jelentőségük van, egyáltalán nem olvashatnánk ki a személyi kartonokból. Egyrészt azért, mert a felvétel idején megjósolni se lehetett volna őket; másrészt pedig - s ezzel egyben megindokoljuk a személyi lapokkal kapcsolatosan használt feltételes módot is - azért, mert azok speciel tökéletesen eltűntek abból a papírhalomból, amelynek közepén a padlón a Személyzeti Osztály vezetője pillanatnyilag üldögél. Ahhoz, persze, hogy ezt a hiányt egyáltalán felismerhesse, kettős nyilvántartásra lenne szüksége; bár ha ilyen lett volna, a rejtélyes betörők nyilván azt is kezelésbe veszik.

XVI. FEJEZET: A LIDÉRCKOMMANDÓ AKCIÓBAN!

Nyilván sejti a kedves Olvasó, hogy ebben a betörésben maga a Lidérckommandó testesült meg a Bank rendészeti nyilvánossága előtt. Jó, de melyik? A hazai vagy az import?

Amikor a pohár kicsordul, ezen esemény annyira megráz bennünket, hogy hajlamosak vagyunk a benne tartózkodó összes cseppek közül az utolsót okolni, s ily módon megkülönböztetni a többitől. A folyadék bölcsebb, mert összekeveredik. A pohár kicsordulásával történet kezdődik, amely véges (és a feltörléssel fejeződik be); és a véges felett az Időnek van hatalma. A történet előtt egy másik történet zajlott le, amelyben annak saját, korábbi ideje pergett. Volt benne igazi előtt és után; de ezek a következő történet idejéből tekintve, pusztán logikai kapcsolatok, s kívül vannak az Időn. Valóban volt a cseppeknek egy sorrendje annak idején; de mostanra ez közömbös, és csak az a fontos, hogy mindegyik belekerült legyen a pohárba az Idők kezdete előtt, amely, persze, nem abszolút. Újra sorolni a régi cseppeket; tét nélküli garázdálkodás a múltban! Avagy nem ugráltunk-e szabadon az időben eddig? Nem tévelygett-e az örökkévalóság kényelmes hitében néhány énekelni szerető lélek?

Bezzeg amikor az Előző Idők a végükhöz jutnak, s Új Idők szele fúj - a mulandóság képze megérinti a szubjektivitást. A Bankvédelemnek például meg kell újulnia a változó világban. A madrigalistákban például bizonytalan érzések ébrednek: tökélyre jutottak egyedüliségükben, s ez nem elégíti ki őket többé! Ez a türelmetlenség végül a személyes kapcsolatokat is átformálná, ha rövidesen egyéb dolgok nem vonnák el a figyelmet.

Valóban, Károly korábban sose foglalkozott azzal a gondolattal, hogy lám, már hány éves, és még mindig nőtlen.

Mindezen allegóriákkal azonban csak kerülgetjük a pohár valóságos kicsordulását. A pohár Davidson előtt áll, tartalma: Budai Márga. Davidson üveges szemekkel nézi, és bizonytalanul felködlik benne, hogy valóságfeltáró elszántságában talán nem a megfelelő eszközhöz folyamodott.

A Tabán Bank, a Rácz Fördő és a tabáni Kereszt Szálló egy jókora egyenlő oldalú háromszög csúcaiban helyezkednek el. A szálló sötét, füstszínű üveggel burkolt télikertjéből a Kereszt út hosszában éppen a bank gótikus főkapujára látni. Itt, a szálló első emeleti, balkonos szobájában laknak immár két hete az egykori NASA-küldöttség tagjai, megfelelően, szakértelemmel elmaszkírozva. Az első, kurdarccal végződött behatolás óta igen óvatosak! Elegáns angol turistáknak adják ki magukat (egy amerikai Magyarországon valamiért mindig nagyobb figyelmet kelt, mint bárki más), és a bank teljes személyzetét már többször végigfényképezték a tabáni tájjal a háttérben.

A diktafonfelvételtől kielemezhetnék, hogy négy fő alkotja a madrigálegyüttest. Tehát kezdetnek négy, együtt közlekedő személyre kell összpontosítaniuk.

A Hadnagy utca lejtős oldalában, régi kis házacskák között húzódik meg a romantikus, gyertyákkal világított, fából faragott Csöndes Bankár kisvendéglő. Ide sikerült elcsábítani a megtalált négyest. Az első feladat az, hogy le kell itatni őket; s ez nem valami olcsó mulatság, mert a Budai Márgának még a hazájában is jó ára van! Davidson már határozottan zsibbadt, mire a madrigálra merte terelni a szót. A négyek kicsit riadtnak látszottak egy pillanatra, de a bor eloszlatta a félelmüket. Davidsonnak ama kérdésére, hogy dalolnának-e egyet, lelkesen helyeseltek, és elkezdtek az egyetlen, mindannyiuk által ismert dalt: egy madrigált, amelyet különösen sokat hallottak a bankban.

A borzalmas hangok hallatán a vendégek riadtan menekülni kezdtek a csöndes, sötét boxokból; az epicentrum közelében ülő Davidson pedig ijedtében egyszerre megivott fél liter bort. Aztán egy pillanatra még magához tért, amikor is a négy személy már otthonosan berendezte magának a saját boxát. Éspedig mindenki szert tett egy-két horganyzott vödörre, amelyeken egy vélhetőleg pápua eredetű szerzemény ritmuskíséretét perfektuálták. Ezeket a vödröket később magukkal vitték (jól jöttek a hazaúton; a magyarok általában is érzékenyek a környezeti tisztaságra), és a vendéglős azután a banktól követelte őket. Szerencsére a Bankvédelmi Csoportnál épp volt felesleges vödör.

Mármost ami a madrigalistákat illeti, ők sohasem jártak együttesen munkába, tehát Davidson mechanikus egyszerűségű következtetése pontatlan volt. Mégsem hiábavaló! A négy kézbesítővel (a legrégebbiekekkel az ötven közül) ugyanis az amerikaiak nagyon összebarátkoztak (bár Davidson a továbbiakban csak óvatosan fogyasztott a vendéglőben), és igen fontos információkhoz jutottak. A madrigalistákat csak lassan közelíthették meg. Ahogy a szót rájuk terelték, a kézbesítők elkezdtek hányni magukra a keresztet, mondván, hogy jól fizet a bank, de kísértetek vannak benne.

Ámde eljött a perc, amely visszamenőleg értelmet adott ama rettentő macskajajnak! Megint a sötétben ülnek, Davidson éberén és józanul, ivást színlelve; a vele szemben ülő öreg kézbesítőnő mámoros zsibbadásban. A hölgy egyszer csak fürkészően Davidsonra mered.

- A kézbesítőnek nem tilos innya!

- Ójész, miért ezt mondod, barátné? (Funny, hogy miként ragzik a magyar kiegészítőleg!)

- Mert te, fiam, az új bankvédelmi parancsnok vagy, a Rózsa! Csak álruhát vettél magadra, hogy befírold a szegény kézbesítőt!

- Most, hogy ezt perfectly megláttad, tudod már mihez tartás végett! No, és mit elárulsz akkor, gaz bűnös?

- Vedd le az álszakálladat, akkor válaszolok minden kérdésedre, bár fáj nekem, hogy egy rendész ennyire iszós! Nem szokás ez.

- Várj a kopasszal! Bankos fényképekből nézd ki az enyémet! - Ezzel Davidson kis zseblámpát, nagyítót és egy paksaméta képet vett elő. A kézbesítőnő azonnal kiválasztotta Rózsaét, Davidson pedig csodálkozott magán, hogy eddig miért nem nézte meg alaposabban a fényképeket. De ez a magyartanulás is emésztí az időt; a banknak pedig van vagy hatszáz alkalmazottja. Különben se gondolta, hogy az ijesztő találkozás egy tényleges beltaggal történt. Né, valóban! Ha megborotválkozik, az apja se különbözteti meg őket!

És diadalmas, stratégiai fanfárok harsantak meg a szívében. Ezután tovább ittak annak a különbségnek a rovására, ami a búfelejtés és a teljes amnézia között van.

Elvileg a takarítóknál jobban senki nem ismerhet egy épületet. A valóság, mint köztudott, ezzel szemben az, hogy éppen a takarítók esetében a legszembeötlőbb az eltérés a megismerendő épület és az ő tényleges előfordulásuk között. Végtére is nem kell attól tartani, hogy - mondjuk - valamely rendész koszos zugokban kutakodik tollseprű-revíziós indulatokkal. A takarítóknak egyáltalában senkitől sem kell tartaniuk, kivéve a lidérceket. És a rendészekkel hogy áll a helyzet? Nekik is kiválóan kellene ismerniük territóriumukat. Rózsa úr azonban sokkal fiatalabb, mint a gondjára bízott épület! Harmadjára pedig a bank vezetőségének illenék teljes áttekintéssel bírnia: nos, ilyen arisztokrata nincsen... Maradnak hát a madrigalisták - és még két törekvés! Az egyik Rózsa Bertalané, aki mostanában éjjelnappal a bankot bújja, mert komolyan veszi a feladatát; a másik pedig szemmel láthatóan Rózsa Bertalan bankvédelmi parancsnokban él, aki azonnal megjelenik a másik sarkon, ahogy

az imént eltűnt az egyiken. Kellő óvatossággal senkinek nem tűnik fel, hogy kettő van belőle. Sőt, az ilyesmit el is várjuk egy kiváló biztonságitól!

Hétköznapi technikával teljesen reménytelen dolog arra vállalkozni, hogy rövid idő alatt Károlyéval összemérhető tájékozottsághoz jusson valaki a banképület szerkezetéről. Károlynak csaknem negyed évszázad és a Karitászteljes hagyománya állt a rendelkezésére; Davidson pedig magányosan küzd a bankkal, és esténként madrigálokat hallgat négyesben a Kereszt Szállóban. A hotel alkalmazottai már egészen megszokták a külön angolokat, akik bőkezűek, finom modorúak és műveltek. A madrigál nem meglepő, hiszen sokszor hangzik fel szobájukból vonósnégyes is!

Valóban. A tokokban tényleg hangszerek voltak. Igazán órákig gyakoroltak! Bár nem zenét: magyarul tanultak, miközben hangfelvételtől szólt a bemelegítésként lejátszott darab. Bizony, ha valaki el akar jutni a magas kultúrához, jól teszi, ha alaposan megtanul magyarul. S ha ezt teszi, rövidesen tényleg találkozik vele...

Davidson hosszú fáradozását szeptember ötödikén, egy szerdai napon délelőtt kulcsfontosságú siker jutalmazta. Kriszta gyanútlanul haladt épp a bank napfényesebb régiói felé, amikor szokott energikus fordulójának egyikével lesújtott az amerikai idegrendszerére. Fölálltak, és Davidson nagy zavarban keresett valami nyelvi formulát, amely bocsánatkéréskor alkalmazható.

- Jó napot kívánok, kisasszony! Milyen módon van?

- Jó napot kívánok...

- Rózsa. Rózsa Bertalan.

- Ó, hogy szakadna bele a tengely! Hogy a rojtos rece rücsközze cakkosra! - Krisztának ez a megjegyzése tárgyilag a Bankrendészet technikai megújulásának azt a váratlanul fellépő mozzanatát illette, miszerint a legkorszerűbb Honda motorkerékpárokon gyakorolnak, föl s alá a lépcsőn. Ez a jelenség a bankban általános figyelmet váltott ki; s ha valakit váratlanul ért, a szívbajt hozta rá. - Mondja, Rózsa úr, ezt a marhaságot maga találta ki?

Davidson nem válaszolt, hanem megrendülten meredt a lányra. Ennek fizikai, közelebbről akusztikus oka ugyanaz volt, mint fél éve Károly esetében. Azzal a különbséggel, hogy az amerikai Kriszta hangjának százórai előismeretével rendelkezett ezen első személyes találkozás pillanatában. Ez az a perc, amelyért egész eddig kóborolt az épületben! Most megtudja! De...

- Na, mi van? Törpével akkor se kezdek, ha az maga a bankvédelmi parancsnok! - így Kriszta.

«Volnál csak férfi, de orrba vernélek!» - gondolta Davidson angolul. - Bocsásson meg, kisasszony, csak lejjebb merültem kissé. Ön melyik osztályon fogatosít munkavégzést?

- A Karitászon. Kíván még valamit?

- Dehogy, visszapillantásra! - Davidson sietősen eltűnt.

«Igazi, stílustiszta, militáns szöveg! Semmi kétség, bankvédelmi közeggel állunk szemben. De ügyetlenül csináltuk. Hiszen éppen vele akartunk találkozni!» - Kriszta nagyon elégedetlenül ballagott tovább. A hang ugyanis nemcsak egy irányba terjed. Egy hete, amióta ez a motorozás így folyik, a régi előcsarnokban lehetetlen gyakorolni. A madrigalisták pedig megelégtették ezt. Kriszta vállalta, hogy valami módon véget vet e túrhetetlen tevékenységnek; s éppen felderítő úton járt...

Alig ért a következő lépcsőhöz, már megint ott ereszkedik alá a bankvédelmiek új motoros osztaga! És jön Rózsa is, aki gyalogosan gardírozza őket.

- Még nem válaszolt a kérdésemre, főrendész úr!

- Mert még fel sem tette, kisasszony.

- Dehogynem! Ezt a marhaságot maga találta ki?

- A motorozásra gondol? Tudja, az ember, ha teheti, felnőtt korában csálthatatlan, vak biztonsággal megvalósítja gyermekkori álmait. Ott van az a hat ember; s mit tagadjam, magam is... Tudja, a világ legelőkelőbb bankjának lépcsőin motorozni...

- Ez igen költséges gyógykezelés idegbetegeknek! És zajos!

- Na ja. Bezzeg az éneklés olcsóbb.

- Mit nem mond! - válaszolta Kriszta némi riadalommal. Lehetetlen, hogy Rózsa tudjon valamit. De akkor meg a rendészt a nyomozók műzsája csókolta homlokon.

- Hallott már maga madrigált, kisasszony?

- Én? Lehet, de nem tudom, mi az. Énekelne egyet?

- Ettől inkább kímélném. Engem sokkal inkább mások éneklése foglalkoztat. Itt, a bankban. - Olyan szúrósan nézett Krisztára, ahogy a detektívregényekben olvasta. Mintha bizony azt képzelte volna, hogy ennek a nagyhajúnak itt valami köze van a madrigálokhoz. Remek ötlet! Ki fogja hallgatni mind a hatszáz alkalmazottat, és jól kinézi magát szúrósan. Ha valami, hát ez igazi detektíves dolog.

- Én csak nemrég dolgozom itt, nem tudom, miről beszél, Rózsa úr!

- Melyik ügyosztályon dolgozik?

- Erről az imént már tájékoztattam!

- Engem?

- Magát.

- Engem ugyan nem.

- Akkor alkalmilag majd találja ki, maga motorizált, kincstári főbriganti! - vesztette el Kriszta a türelmét, és az elképedt Rózsát otthagya. A sarokról még visszaneézett a másik folyosóra: azon is Rózsa állt, a fényben! Ohó! Ilyesmiben már volt némi gyakorlata, ezért haladéktalanul visszavonult, jelteni az új problémát a Karitásznak.

Az igazi Rózsa egy mellette elcsörömpölő kézbesítőhöz fordult:

- Nem tudja, melyik osztályon dolgozik az a hatalmas hajkoronás hölgyemény?

- Oké, Berci, értem én, munkaidőben magázódunk! - kacsintott a rendészre a kézbesítő. - Ma mit iszunk?

Rózsa e pillanatban elhatározta, hogy a szúrós pillantás mellé pszichiátriai vizsgálatot is végeztet az alkalmazottakon. Mindjárt önmagával kezdi! Kicsit bizonytalanul érzi magát. Amióta belépett a bankba, azóta van ez... Lehet, hogy pihenni kellene egy-két napot? A csütörtök, meg a péntek, meg a hétfő, igen, igen...

- Még nem válaszolt, mmm... munkaerő kedves...

- Ja, a Kriszta? Én örököltém a vödreit. Átment a fene tudja. A Karitáásra. Átfoganatosították. Miért néz így, rosszul van? Minek olyan iszós...

Hogy a «szúrós nézés» ebben a fogadtatásban részesült, az megrázta a rendészt. Sarkon fordult, és valóban távol maradt a banktól a hétvégére. Ennyi előnyt azonban nem szabadott volna adnia az ellenfélnek e zaklatott időkben! Hétfőn kora reggel az első útja a Személyzeti Osztályra vezetett, hogy átvizsgálja a Karitás anyagát, ha ilyesmi egyáltalán létezik.

Ott találta a személyzetist, amint egy nagy halom kartotékon ül, és elkeseredetten bámulja a civilizált világ valószínűleg legnagyobb értékű, intarziás, kora barokk iratszekrényét, amelynek ajtaját láthatóan felfeszítették.

XVII. FEJEZET: A KULTURÁLIS SZOMJÚSÁG ÁLDOZATHOZATALRA KÉNYSZERÜL A TECHNIKAI FEJLŐDÉS OLTÁRÁN

Még szerdán, a Karításon, osztályértekezletet tartottak a dolgozók. Kriszta ugyanis sietve megvitte a hírt: a Bankrendészet redundáns módon, azaz több egyforma parancsnok bevetésével madrigálok után szaglászik. Kriszta beismeri, hogy hibázott, amennyiben az egyiknek a Karítász nevet is megemlítette. Károly tűnődve megjegyezte, hogy a Személyzeti Osztály birtokában vannak a kartonjaik, s ezek is utalnak a hangfekvésre. Vera rajongva közbevetette, hogy az osztályvezető kartársnak igaza van. András lelkesen csatlakozott az előtte szólóhoz, amennyiben Vera az. Kriszta keserűen merengett rajta, hogy ezért is ő a felelős.

Károly enervált csüggetésséggel rámutatott, hogy ha rábukkannak az osztályra, vége a dalnak. Vera szerint el. András szerint kellene. Kriszta szerint menni. Károlynak az a megítélése, hogy szabadságra.

Kriszta mégis úgy látta, hogy ez struccpolitika volna, és a baj oka ő, ezért ő fogja megoldani a helyzetet. Károly aggódó reménykedéssel kérdezte, hogy miként. Vera ezzel együtt fenntartotta a javaslatát, de hoz egy teát. András felajánlotta, hogy segít a vízvételvezetésben. Kriszta közölte, hogy el fogja lopni a személyi kartonokat! Erre mindenki visszaült, és döbbenten meredtek maguk elé.

- Fejtse ki, alt kollegina! - kérte Károly.

Végre belátták, hogy az egyetlen hibátlan megoldás éppen ez, s az összes eddig felvetett indítványoknak helyük lesz e konstrukcióban, beleértve a teát is! Vagyis: Kriszta megvárja pénteken a bank alkalmazottainak általános távozását, és egyszerűen betör a Személyzetire. Elemeli a kartonjaikat.

Mármost a magyar termelés szerkezetének általános sajátsága, hogy ha valakinek a személyi anyagai eltűnnek, azzal szinte ő maga is eltűnt; a világ kezdetlegesebb, az egyéniség kibontásában visszamaradottabb struktúráiban ezzel szemben ettől még hiányzik, mondjuk, a munkája. Ilyesmivel helyileg nem kell számolni. Azaz: jó hosszú szabadságra vonulnak vissza. Ezalatt talán elalszik az irántuk való érdeklődés vagy Rózsa, vagy mindkettő, vagy mindkét Rózsa. Itt a tea.

Mialatt ez a megbeszélés folyt, Davidson minden korábbinál céltudatosabban kutakodott az épületben. Most már tudta, hogy mit keres! Így aztán fokozottan feltűnt nekik, hogy mennyire ésszerűtlen a mozgása! Mappát vett elő, és megpróbálkozott a folyosók és egyéb műtárgyak feltérképezésével; igen unta, hogy vannak pontok, amelyekre ötször is visszajut különböző irányokból, anélkül hogy erre előre számíthatna. Davidsonban, a NASA egykor térképészettel foglalkozó alkalmazottjában derengeni kezdett, hogy a technika segítségével nélkül nem megy semmire. Csütörtökön végleg föladta a bankkal való küzdelmet, és este, két bécsi klasszicista, az eredeti ógörög hegedűhagyományokra támaszkodó vonósnégyes előadása közben azt a tervet dolgozták ki, hogy megpróbálnak az egyetlen, bizonyossággal azonosított madrigalista, a túlméretes fejű alt nyomában haladni, amíg lehetségessé nem válik a vele való megismerkedés.

Péntek este elcsöndesült a bank. A folyamatot kissé siettette néhány kísérteties szépségű madrigál előadása is. Ez a szabadság előtti utolsó gyakorlás, avagy az utolsó előtti gyakorlás szabadsága! (Mint látni fogjuk.)

Aztán ők is távoztak, Kriszta kivételével. Kriszta óvatosan kivárta, amíg a személyzetis biztosan hazamegy. Rózsát már második napja nem látta; tőle tehát nem kell tartania. És most be a személyi kartonok paradicsomába! Ha ügyes, nem hagy nyomot maga után.

A hatalmas, barokk iratszekrény be volt zárva - mintegy százötven éve. Hogy igen célszerűen jártak el üzemeltetői, amikor a felső részen csúszatták be a lapokat, arra azonnal rájött, ahogy feszegetni kezdte az ajtót. Megérezte a történelem belülről nekifekvő hatalmas, tehetetlen tömegét! Rettentő erőfeszítéssel, két egymásra állított széken egyensúlyozva, kimarkolt a harmadik, még épp nem teli, tehát legújabb oszlop tetejéről néhány deciméternyi kartotékot. Vera és a saját papírját meg is találta köztük. Ez kevés! Még mélyebbre próbált nyúlni, egészen a hóna alá vette az ólombetétes üvegű, recsegő, deformálódó ajtót. Meg is fogott már egy újabb arasz okmányt, amikor az ajtó felpattant.

Ahogy magához tért a két szék alatt, hatszáz évnyi banktörténet hegyében, mindjárt átlátta, hogy ez itt: az Apokalipszis. Most aztán baj van. Ezt hetek alatt sem lehet visszacsinálni... No de hétfőig nem veszik észre a dolgot, s még van pár órája keresgélni!

Este kilenc volt, mire megtalálta Károly és András lapját; utóbbit mélyen elpirulva szívére szorította egy pillanatra. Aztán a rémes látványt sorsára hagyva távozott.

Ennek épp ideje volt. A Rácz Fördő eresze alól egy festő készítette a Tabán Bank látképét (ezzel a művészi érdeklődésével egy kultúrmozgalom első fecskéjének számított!), aki az utóbbi órában már folyamatosan mormogott magában valami furcsa angol-magyar keverék nyelven. A vaskosabb kifejezések a két nyelv közül természetesen a kifejezőbbiken szóltak. Félő volt, hogy a művész rövidesen meghibban. S ekkor feltűnt Kriszta! A festő az eszközeit hirtelen bedobálta egy gordonkatokba, és utána!

Kriszta azonnal észrevette. Szíve mélyet, hatalmasat dobant. A rendész! És követi! Ez a világ vége.

Amikor az «Elvarázsolt Kerület», Kriszta lakóhelye megszületett, éppen fényesen ragyogott a magyar gazdaság csillaga. Ez múltba révedő, heroikus nemzetszemlélet formájában tükröződött vissza. Aztán társadalmunknak át kellett élnie a világgazdaság második vonalába süllyedés fájdalmas melankóliáját; s ez a folyamatot kísérő közérzet egyfajta múltba fordulásában nyilvánult meg. Eljő az idő, amikor ismét az élre törünk! Várható akkor, hogy feltárjuk történelmi múltunk dicsőséges mozzanatait! Ha egyéb érzületek nem működnének, Budapest összes utcája ilyesfajta nevekre hallgatna: Turul utca, Rögvalóság utca, Eredendő-magyar utca. Vagy a vezérekről elnevezettek: Zsolt, Etele, Ond, Zerind, Baránd, Bünyög, Cergy, Dorda, Fakó, Hehezet, Kacor...

Minden idők legkitűnőbb és legalaposabban ellenőrzött Budapest-térképe a Lidérckommandó birtokában van. Egyszerűen elképzelhetetlen, hogy Davidsonnak tájékozódási gondjai legyenek. Ennek ellenére angol nyelven, üvöltve káromkodik az éjszakában, a Rögvalóság és a Hehezet vezér utca sarkán, mellette hever egy gordonkatok, maga pedig egy Budapest-térképet tapos. Körülötte félénken meg-megállnak a járókelők.

Rohant ugyanis a lány után, időnként hátra-hátranézve, hogy nem követik-e őt is. Természetesen még gordonkatok nélkül sem lett volna esélye. A pislá, sárga lámpafényben futtában követte, s próbálta megjegyezni az utcaneveket. Aztán a loboncos fürtű árnyék végleg eltűnt előle, és ő megkísérelte legalább az idáig tartó útját rekonstruálni. Bekanyarodott, ugye, a Kossuth utcába, onnan a Hehezet vezér utcába. Igyekezett az elfoglalt ember otthonos fürgeségével közlekedni; időnként hátra-hátrasandított; ezért aztán nem vette észre, hogy az út számozása irányt váltott, mert éppen kiépítése során fogadtuk magunkba egykoron azt az általános európai konvenciót, hogy ha egy úton arccal a növekvő számok felé nézünk, akkor a

jobb oldal a páratlan számoké. Amikor aztán ismét a házszámokra nézett, siettében reflexszerűen irányt váltott ő is, majd bekanyarodott az Ond vezér útra, amelynek külsejére egyáltalán nem emlékezett, pedig úgy tűnt neki, hogy ilyen nevű úton már járt. Onnan a Kossuth útjára tért, amelyből a Kacor vezér közön keresztül a Rögvalóság útra jutott. Ezen a növekvő számok felé haladt, s közben térképén kereste a Hehezet vezér utcát, hogy valami ismert pontra jusson. A számozás közben fordult meg, és egyidejűleg felborult a konvenció is, mert a párosság nem változott. Viszont az utcanév igen...

Mindebből érthető e kerület őslakosok által használt beceneve, az Elvarázsolt Kerület. A városnegyed szűk, ősrégi utcákkal gazdagon át meg át van szőve. Davidson több órán át bolyongott, és imponáló a lelki teherbíró képessége, amellyel ellenállt a növekvő pániknak. Végül egy hatalmas, rozsdás levelű vadgesztenyefa alatt megállt, és az éjféli lámpafényben összeszámolta a Rögvalóság és Hehezet vezér utcákat. Előbbiből csak a közelben hatot, utóbbiból kilencet talált. Ekkor hágott a térképre, mert nem tudta, hogy ezek közül melyiken tartózkodik.

No persze, nem volt teljesen igaza! Oregon állam Portland nevű városában például Maple (Juhar) utcából, Boulevardból, Avenue-ből, Circle-ből, Roadból és Lane-ből összesen több mint húsz darab van, a Courtokról és Wayekről nem szólva. Jó, de nem egymás hegyén-hátán!

Ez utóbbi város déli peremén Ferguson éppen nyugovóra készülődött, amikor megszólalt a telefon.

- Öreg pajtás!...

- Már megbocsásson...

- Ferguson?

- Ronny, te vagy? Történt valami?

- Én, a rohadt életbe. Ide figyelj, öreg pajtás. Nem részletezem telefonon, mert hosszú. Addig nem tudunk tovább haladni, amíg nem küldesz egy inerciális navigátort!

- Jó, majd küldök egyet, épp itt lóg néhány, az inerciálisnavigátor-tartón.

- Nem hülyéskedem!

- Mi a fene az?

- Amikor még a NASA alkalmazottja voltam, akkor láttam ilyent. Automata harci járművek, repülőgépek és űrhajók használják tájékozódásra. Betáplálnak egy térképet léptékestül, megjelölik a kiindulópontot, és az méri az elszenvedett gyorsulásokat. Egy beépített számítógép abból visszaintegrálja az utat, amit megtettél, és kijelzi a térképen. Én ugyan nem egészen erre akarom használni, de meg kell találni a Karitászt.

- Micsodát?! Küldök inkább innen karitászt! Itt van bőven! A magyarok szűkölködnek karitásban?

- Te könnyen tréfálkozol, de itt hajnali négy van, és én már a kilencedik ötvenfillérest dobom be az utcai fülkébe, ahonnan hívlak. Fázom.

- Szerinted mekkora az a vacak, és mibe kerül?

- Mondd, hogy ötvenezer dollár. Téged nem vág földhöz! Az akció után majd eladjuk...

- Értem. Szóval beszaladok a NASA-ba, mire elém terítik a választékot, és aztán alkuszom. Te megbolondultál?

- Ez egészen rövid idő kérdése.
- Miért nem fogtok egy iránytűt?
- Magyarország területén a második világháború óta nem működnek az iránytűk!
- Mondd, tudod te, hogy milyen közel van a december tizenötödike?
- Ez az!! Azok közt a tébolyult játékonkodók közt biztos van valaki, aki segíthet navigátor-ügyben! A budapesti Kereszt Szállóba küldjed!

A telefon bontott. Volt valami Davidson hangjában, ami arra ösztökölte Fergusont, hogy komolyan vegye a dolgot. Amerikában nincs lehetetlen. Ezért aztán Davidsonék kis csomagot kaptak október közepén, egyébként az idő tájt, hogy a Karitás Ügyosztály tagjai visszatértek őszi szabadságukról munkahelyükre. Az amerikaiak bezárkóztak a szállóba maganyelv-tanulás céljából; és azért is, hogy egy esetleges akció időpontjára már elfelejtsék őket a bankban. Újabban nagyon aktív a Bankvédelem...

A csomagban egy fekete dosszié volt. De aki kinyitotta, jobboldalt színes folyadékkristály képernyőt talált; a bal oldalon pedig szabályos, szenzoros személyszámítógép-billentyűzetet. A dosszié tartalma a használati utasítás volt. Ez az a szerkezet, amellyel manapság egy térkép teljesnek tekinthető; elterjedése éppen ezzel a vállalkozással kezdődött. Ma már olcsó dolog; Fergusonnek azonban még ötvenezer dollárjába került.

XVIII. FEJEZET: AMÍG A TABÁN BANKBAN DÜBÖRÖG A VIHAR ELŐTTI CSEND, AMERIKÁBAN ÚJABB KULTÚRIGÉNY KÖRVONALAZÓDIK

- Maga mit csinál itt? - kérdezte Rózsa.
- Betörték! Elvitték! - ingatta a fejét a személyzetis.
- Mit?!
- Nem tudom.
- Na, várjunk. Mik ezek?
- A személyi kartonok. Innen borultak ki, a szekrényből.
- Hiányzik valami?
- Nem tudom, és nem is fogom megtudni, csak ha visszahozzák, vagy valaki jelenti, hogy hiányzik.
- Kiteszem a lábam a bankból, és azonnal ilyesmi adja elő magát! - mondta Rózsa.
- Ha meg itt van, akkor nagy a zaj.
- Aha. Majd visszatérünk a dologra. Most gyorsan keresse meg nekem a Karitászkartonjait, és különben is, csináljon itt valami ésszerű rendet!

A kartonok sorba rakásával három hét múlva végeztek. Kriszta egyetlen mozdulata elég volt, hogy a személyzeti munka forradalmasodjék. A Személyzeti Osztály vezetőjének mindaddig egyáltalán nem volt beosztottja. Most felvettek egy alkalmazottat, aki «ért a számítástechnikához, legalább magyarul tud, és a magyar bankügy mellett a végsőkéig el van kötelezve». Ez a fiatalember azután évekig azzal foglalkozott, hogy mágneslemezre vigye fel az egész dokumentációt.

A kartonokat egyszerűen reménytelen dolog volt megint függőleges elrendezésben sorba rakni; ezért a Személyzeti Osztály parkettáján, külön e célra készült keretekben sorakoztatta őket a személyzetis és a Bankvédelem tizenkét szorgos munkatársa, pedig utóbbiak szívesebben motoroztak volna. Végre elkülönítették a Karitászkartonjait is, s eszerint az osztály legfiatalabb dolgozója a kedves, hetvenegy éves Laura néni. (Koloratúrszoprán. Az ilyentől kitelik, hogy tényleg kísértsen!) A papírok soha többé nem kerültek vissza a szekrénybe, amelyet leselejtezték, és a gazdasági hivatal később százhusz forintért, más bútorokkal együtt, eladta. Három angol turista vette meg, akik a Kereszt Szállóban laktak éppen; s szimpatikus kinézetük alapján pénzügyi szakemberek vagy művészek voltak (utóbbi mellett szól, hogy hegedűtökkel közlekedtek). A szekrény később az amerikai Portland városába került, egy Ferguson nevű milliós villájába. Isten tudja, miféle személyes rajongás kötötte hozzá a mágneset és baráti körét. Persze, egyszerűbb okot is találhatunk: a Sotheby's becsüese háromszázezer angol fontra taksálta... Nos, már megint jócskán előreszaladtunk a történelemben! Különben is, a szekrény végső lakhelye a Tabán Bank vagy valami hasonló...

Itt, a klasszikus Európa közepén egyelőre a következő a helyzet: hosszú szabadságukon távol vannak a madrigalisták. A bankban ezért esténként csend van. Davidsonék óvatosan rejtőzködnék a Kereszt Szállóban, kiváltképpen a főnök. Azért a gyönyörű kora őszi időben átátrándulnak az angyalföldi csalis ligetekbe, és az özek, a fácánok legnagyobb megrökönyödésére, barokkabbnál barokkabb vonósnegyesek finom harmóniái fogócskáznak vidám nimfákként s faunokként a több száz éves tölgyek között, zamatos magyarázásokkal váltakoz-

va, a gyakorlás folyamatában. Ezért aztán a bankban elvileg sincs kit üldözni. A Bankvédelem különben is el van foglalva intellektuális tevékenységgel. Bár, október második hetétől, közeledő vihart jelezve, fel-felmorajlott, meg-megdördült a banképület a Hondáktól...

A nyugodalmas Európával szemben azonban mi a helyzet Amerikában? Az már igaz, hogy e hatalmas országban semmi sem lehetetlen. De az is, hogy mindennek ára van!

Ahogy a jótékonyági koncert időpontja közeledett, Ferguson közéleti szereplésekre kényszerült, érdekek metszéspontjában sodródva. Egyszerűen nem vonhatta ki magát a kampányból; e kontinensen, ha az ember valamibe a lábujját beledugja, abba egészen bele kell merülnie, különben többet veszít, mintha teljesen távol tartotta volna magát a dologtól. Ez az amerikai dupla vagy semmi játék. Ferguson épp azon a határon állt, ahol lassan kezd kötelezővé válni a public relations, a nyilvános kapcsolatok ápolása. Ebben a zónában már olyan gazdasági tevékenységet folytat az ember, amelynek anyagi következményei nem látszanak feltétlenül oki kapcsolatban állani a cselekedetekkel. A gazdagság felső végein lévők pedig mindenféle ésszerűség által teljesen örülnek minősíthető tettek hatására hihetetlen tempóban gyarapodnak; valószínűleg a pénzszaporodásnak csak útjában volna holmi tervszerű emberi beavatkozás. Az alsó végletnek ezzel szemben minden tettét és kiadását kétszer is meg kell gondolnia, s még így sem garantált az eredmény... Ferguson határozottan a felső bugyrok felé haladt, de alulról, a józan megfontolások világából indult; s annak ellenére nehezebbre esett minden eddigi elvét maga mögött hagynia, hogy már megtehetné volna, hiszen irodája szemmel láthatóan önműködővé vált, hála elsősorban Sledgehammer úrnak. Na és O'Connell pajtásnak... Persze, Ferguson valamikori, álmodozó gyermekkorához igenis közel esett mindenféle különködés. Hiszen mindannyian leendő milliomosnak születünk!

A nyilvánosság terhes; nos, jobb, ha Ferguson szokja a dolgot. Ezért aztán részt vett a Palmers kiránduláson az Oregon Dunes Nemzeti Pihenőterület homokstrandjaira, majd az ősz közeledtével a McLoughlin House exkluzív koncertjén Oregon Cityben, a Portland Veterans hajókirándulásán a Columbia folyón. És estélyek egész során a városban, amely immár nem csupán a jeles nappal, hanem az ő személyével is bőven fel volt ékesítve. És persze sportrendezvényeken is tündökölt! Ezeket egész szívvel és teli tüdőből vállalta. Éppen egy kirándulást követően, amelyet a Mount Hood sípályáin kezdtek, nyílt alkalma Davidson műszerügyi kívánságának teljesítésére.

- Helló, Mr. Ferguson! Ön is itt? Igen?

- Helló, Mr. Haystack, hogy van mindig...

- Hallom, megmutatja magát az adófizetőinek. Gazdagszunk, mi?

- Én már mióta nem hallottam magáról. Várjon csak, mit is, utoljára a keleti partvidéken... Hogy magának nem ment valami jól...

Mr. Haystack negédesen mosolygott, szó nélkül téve zsebre a gorombaságot. Fergusont egyszerűen felfuvalkodott senkiházinak tartotta. Lehetetlen, hogy valaki komolyabb ügyeskedés nélkül gazdagodjék meg! Igen örült volna, ha valami piszkos dolgot megtud róla. Ami azt illeti, Ferguson szemmel láthatóan már kinötte őt. Ez nagyon bosszantó.

Ferguson a maga részéről azt gyanította, hogy Mr. Haystack szívesen választja a görbébb utakat, amikről jobb kevesebbet tudni. De ez az arrogancia azért mégiscsak sok. Akinek vaj van a fején, az ne szaladgáljon a napon. Haystack egy időben gyakori vendég volt az irodájukban, éspedig valami nagyobb irodaház építkezésével kapcsolatban. Egy igazi szenátort kísért! Dörgölődöz. Aztán eltűnt, és levélben se lehetett megtalálni. Az ilyesmi magáért beszél. Most meg hogy kerül ide?

- Volt úgy is, drága elnököm, volt úgy is - tárulkozott ki békülékenyen Haystack -, szerencsére ma már más a helyzet. Dolgoztam itt-ott, elektronika... Top secret... Maradtak kapcsolataim, és ma már nem is megy rosszul. Némi nyilvánosságot én is megengedhetek magamnak.

Ferguson melán nézte a sötétes pillantású férfit. Nicsak, mennyire kopaszodik. Rálát a feje tetejére, őelőtte semmit nem ér, hogy feje egyik oldaláról kínos gonddal fésüli keresztben a másikra a hosszúra hagyott, fekete haját. Valamivel még oda is ragasztja, hogy ne zilálódjék szét, de néhol kivillan a tar koponya. Érdekes, Haystack tulajdonképpen kreol bőrű! Hát nem ír, annyi szent. Hibátlan szabású öltöny. De keverék, műszálas anyag! Dörzselektromosság, rákkeltés. Úgy áll itt vigyázzban, mintha az imént mondott volna valamit. A sieléskor még nem volt sehol; csak úgy észrevétlen idesündörgött. Reméli, hogy nem drogvonalon alapozta meg a kétes renoméját. Micsoda? Elektronika??

Haystack az érdeklődés hirtelen megvillanására elégedetten lecsapott, mint a vércse.

- Ugyan, talán csak nem érdeklődik a jó öreg villamosság iránt, Mr. Ferguson?

- Bizonyos vonatkozásban, ugye...

- Kedves jó Ferguson. Ön az elmúlt napokban többször is járt a Tektronix Industrial Park bemutatótermében. Műszerek iránt érdeklődött; és ígérték önnek, hogy ha segíteni tudnak, tájékoztatják. Én a cégem megbízásából náluk jártam... Ó, mi ott, a Top Tech INTELTRO-nál mindenféle, néha egészen kisméretű dolgokkal is foglalkozunk ám...

Ebből aztán Ferguson mindent megértett. A pasas a feltehetően hadiipari vonzatú, titkos csúcstechnika közelében dolgozott, kapcsolatokat épített ki, és bűnszövetkezetével bizonyos korszerű eredményeket kicsempésznek a titkosság alól, és áruba bocsátják. Ez a cég tehát azon a borotvaélen egyensúlyoz, amely az egyedi megrendelések, az illegalitás és a mérsékelt haszon világát a felfutás, a nagyobb haszon és az elkerülhetetlen lebukás tartományától elválasztja. Haystack voltaképpen tiszteletre méltó idegi teljesítményt nyújt! Ő az üzletszerző. Mármost egyedi csúcstechnikára igényes vevőt éppen olyan úri körökben lehet találni, mint ez itt. De ezt olyan diplomáciával kell tennie, hogy ne jelentse fel valami rendíthetetlen hazafi. Nyilván szállít poloskákat, még tán speciális fegyvereket is! Ha megkapartatná valakivel ennek a korlátolt fiókgengszternek a viselt dolgait, az akkora létszámot rántana magával a háttéréből az állambiztonság legveszélyesebb ingoványába, hogy ha mindenki más is, ő nem úszná meg élve. Igen ám, de Haystack teljesítménye éppen abban áll, hogy pontosan felmérte: Ferguson az ő embere. Ez igaz: végtelenül szüksége volna valamire ebből az iparból! A kölcsönös érdek nagyobb erő, mint a kölcsönös ellenszenv. A milliomos már amúgy is átlépte a tisztesség határait, hisz emberrablásra készül (legalábbis a Kant-féle szándék-etika értelmében bűnöző)... Ezért aztán, mikor a társaság feloszlott, Ferguson átfogta Haystack vállát.

- Ballagjunk együtt egy darabon, kedves barátom. Ha nem csalódom, maga burkolt üzleti ajánlatot tett nekem az imént, s éppen ilyenek reményében tolakodott ide, úgy értem, ereszkedett fel önhöz méltatlan társaságba. Mintha illegális csúcstechnikával üzletelne...

- Mr. Ferguson, megüti ám a bokáját, ha zsarolni próbál! Gondolja, hogy nálunk nincs munkavédelem?

- Jó öreg Haystack! Ez inkább ijedten hangzott, mint fenyegetően! Ne aggódjék, Nem mocskolom össze magamat azzal az alantassággal, hogy a maga bizonytalan T&T INTELTRO-jával vacakolok. Különböben sem érdekelnek a pity ügyei. Ellenben egészen sportszerű üzletet ajánlok. Valóban tudnék használni valamit.

- Csak nem?

- De bizony! - Azzal Ferguson előadta az inerciális navigátor Davidsontól hallott, hevenyészett műleírását.

Az INTELTRO, ez a kettős arculatú cég, valószínűleg az egyetlen volt a világon, amely a milliomos csoportjának igényeit kielégíthette. Rendkívüli tehetségű ötletemberek, mérnökök és matematikus zsenik, fizikusok kis csoportja alkotta. Ez még nem elég a pénzszerzéshez. Haystack valóban üzletszerző volt. Mégpedig olyan, aki tevékenységének kockázataival teljesen tisztában van. Nem csupán az INTELTRO működéséről kiszivárgó ismeretek korlátját kellett megszabnia; azok sem voltak veszélytelen információk, amelyeket a megrendelőkről óhatatlanul megtudott. Tartott is négy testőrt, akik nem a NASA-különítmény vagy a madrigalisták lelki alkatával rendelkeztek, hanem jóval érdekesebbel. Meg némi technikával. Viszont, azon túl, hogy egyes gondolatokat, alkatrészeket és anyagokat zárolt szférákból kellett beszereznie, a cég munkája maga voltaképpen tisztos, becsületes tudományos-műszaki fejlesztés volt. Milyen kár, hogy a világ úgy van berendezve, hogy nem érvényesülhet benne akadálytalanul az alkotó potenciál! Másutt is látunk hasonlót...

- Miben utazik, Mr. Ferguson, ha meg nem sértem?

- Semmi köze hozzá, drága öreg Haystack. Nem tanult úri modort? Maga mond egy árat, én kifizetem a műszer átvételével egy időben. Néhány hétben gondolkodjék!

Haystack rögtön felhívta az INTELTRO-t Kansas Cityben. Így aztán másnap, amikor a találkozót megbeszélték, kész ajánlattal a zsebében kanyarodott be Chevroletjén a Willamette felől a Morrison utcába, majd a konzolos óra mögött fölállt a járdára. Zuhogott, ezért kipattant az autóból, szaladt két sarkot, és a Greve Ékszerházban meg is találta a milliomost.

- No, legalább pontosságot tanult, kedves Haystack. Nos?

- Röviden: ötven, és egy hónap.

- Hm.

- Ötven. Hogy-hogy személyesen fárad...?

- Rendben. Október tizenötödikén, hétfő délután négykor várom a Broadway hídnál, a postán.

Az ügynök természetesen nem hagyta annyiban a dolgot: a fene majd megette, hogy megtudja, mire kell a műszer az építésznek. Az már igaz, hogy egyes információk veszélyesek lehetnek; s ő általában nem is szimatol. De itt az undok Fergusonról van szó! Ezért aztán már a fenti megbeszélésük idején, valahol az Oswego-tó déli partvidékének teraszain, izmos, vihar-kabátos földmérők tettek-vettek teodolitszerű állványaik körül, sűrűn káromkodva. Az eső ugyanis nagyban gátolja bizonyos infravörös fénysugarak terjedését. Végre behangolták a műszereiket, s ez azt jelentette, hogy ha Ferguson emeleti szobájában egy légy zümmögni kezd, és ez a hang megrezgeti az ablaküveget, az alsó teraszon lévő infravevő csaknem egy kilométeres távolságból a dörgés erejével veszi azt magnetofonra. Mindamellettt hosszú hetekig lényegében csupán egy sikollyal végződő madrigálrészletet hallhattak, amelynek sokat ártott ugyan a többszörös transzformáció, mégis érzékelhető volt különleges szépsége.

Amikor aztán a megjelölt napon a postán, mindkét fél teljes meglegedésére lebonyolították az ötvenezer dolláros ügyletet, Haystack már bizonyos volt benne, hogy a dolog kulcsa: a mindenfelé plakátokon olvasható, híres-neves «Tabán Bankmadrigalisták». Csak azt nem tudta elképzelni, hogy mi módon... De jó volna valahogy beékelődni ebbe az üzletbe!

A fekete dosszié pedig útra kelt, s a legvalószínűtlenebb módon, közönséges postai küldeményként meg is érkezett Budapestre.

XIX. FEJEZET: LESÚJT AZ ELSŐ VILLÁM!

A bankban első pillantásra csaknem minden a régi. A madrigalisták visszaérkezésük után egy időre türelmet parancsoltak magukra; ámde befejeződött a Bankvédelem modernizálása, és a Hondák már csak szombat délelőttönként tréningeznek. A Csend pedig, amint Keleten is tartják, végtelen örvény, amely magába vonzza a lelket! A Csend hatalmas robajlása semmi mással nem nyomható el, csak különféle neszekkel... A bank elnöke szinte megkönnyebbül, amikor egy világtalan, novemberi estén újra felzendül a madrigál! Mit csinál vajon az a rendészeti szörnyeteg?

Másnap reggel be is rendeli magához Rózsát. Az már hosszabb ideje bizarr vállalkozásban van: magányosan jár-kel az épületben, azzal a jámbor szándékkal, hogy memóriájában rögzítse a teljes beltérképet. Titkos vágya továbbá, hogy egy szép napon tetten éri a madrigalistákat; gyanúja különben határozottan a Karitászra irányul. Mit gondol, elnök úr, merre található ez az ügyosztály? Netán az alkalmazottaival együtt elmerült a múltban, ahonnan kísérteni visszajár? Ugyanis nincsenek friss személyi kartonok... Takarítókról nem gondolható komolyan, hogy a munkaterület nagyobb mélységében előfordulnának! Ez a kézbesítőkről sem hihető, bár mintha ki akartam volna hallgatni őket valamiért... Legyen türelemmel, elnök úr, bejárom én a bankot, ha addig élek is!

És valóban vándorolt és bujkált, csúszott és botladozott, mindenütt megjelent; az emberek már azt gondolták, három Rózsa van. Pedig csak kettő volt.

Lehet, hogy Davidsonnak volt némi helyismereti időhátránya, ezt azonban kiegyenlítette a technikai fölény! Egy szeles novemberi éjjelen, hóna alatt egy fekete dossziéval, egészen szorosan a falhoz tapadva, megkerülte a bankot. Ezek a külsőségek eddig teljességgel megfelelnek egy kísértetjárta bank éjféli szellemének, amiként egy véletlen, rémült szemtanú vélekedett. Ettől kezdve a belső képernyőn vékony vonalú, egyelőre még üres téglalap volt látható, amely azonban napról napra, óráról órára sűrű, finom rajzolattal telt meg. A memóriában párhuzamosan gyülekeztek az adatok: lépcsőfokszámok, lejtések, koordináták. Majdnem azt mondhatnánk, hogy ami a Karitásznak fél évszázadába került (ehhez Károly huszonnégy évvel járult hozzá), azzal az amerikai technika három hét alatt végzett. Látni fogjuk azonban, hogy van valami különbség, amely igen lényegessé válhat. Ez későbbi ügy...

A madrigalistákban az idők során olyasféle érzék fejlődött ki, mint egészen öreg múzeum-örökben, sekrestyésekben, operaénekesekben! Ők az épületben lakoztak, az épület pedig bennük: a kifinomult idegrendszer minden pillanatban összehasonlította a kettőt. Érezték a bankot. Felfogták az utánuk szimatolást, a növekvő feszültséget. A világ változásához közelített, egy korszak a vége felé tartott.

És íme! Ők ott álltak a régi előcsarnok varázslatos sötétjében, és éppen a sorba kapcsolt szerelmi reménytelenség nyersanyagát öntötték a madrigál nemes formájába, amikor a hangok zengő viharában, mindenki számára egészen váratlanul, kilencszeres tettenérés történt! Rózsa, életében először, két métert zuhant a lószőr matracok mentén térdre-könyökre. Davidson egy rejtett oldalfolyosón öt másodperccel azelőtt merészkedett be a csarnokba, azzal a szándékkal, hogy tárgyalásba bocsátkozik a négyessel. Ő gyakorolta az első négy tettenérést; a másik ötöt pedig Rózsa.

Hatalmas ijedelem s ennek alapzatán csodálatos verekedés tört ki a sötétségben. A madrigalisták vakrémületben elmenekültek, a - nézetük szerint - csak általuk ismert sikátorokon át. A munkaidő már amúgy is lejárt, tehát elhagyták a bankot...

Eközben Rózsa és Davidson lélegzet-visszafojtva kerülgették egymás sötét foltját a láthatatlanságban, majd váratlanul egymásnak ugrottak, és szörnyű ütések zúgtak el a levegőbe. Az egész csarnok, tehát az egész bank visszhangosan lihegett. Davidson jelentős hátrányba került: valahol letette a dossziét, és ott állt technika nélkül, amelynek elkényelmesítő birtokában nem rögzítette agyába a bank térképét! Rózsa kevesebbet tudott, de azt jól.

Amikor Davidson rájött, hogy nem ismeri a menekülés útját, és a sötétben úgyse találhatná meg, oroszládként kezdett küzdeni. Az első menetben kiderült, hogy a külső hasonlóság teljes mérvű belsőnek felel meg. A természet elvileg tette lehetetlenné, hogy a két ember közül bármelyik is győzhessen! Ekkor, teljesen egyszerre, mindkettőnek eszébe jutott a zseblámpája, amit a madrigalisták miatt eddig nem használt. Két fénycsóva gyulladt ki - két döbbszerű ember nézett egymásra. Először mellbe vágta őket a csarnok csodálatos szépsége; aztán Rózsát mellbe vágta, hogy egész eddig önmagával tette ezt (mármint a mellbevágást). Ez a megingás aztán kiegyenlítette a rendész pillanatnyi helyismereti fölényét. Davidson húszpercnyi üldöztetés után kiért a bankból, a Bankvédelmi Osztály parancsnoka szorosan a nyomában. Rózsa kint már nem követte: helyesen úgy gondolta, hogy a bejárat mentén sorakozó örökzöldek, törpefenyők és cserjék között az idegen cinkosai lapulnak.

Másnap aztán Kriszta nem mert bejönni. A madrigalisták az eseményeket a közvetlen hajsza nyitányaként értékelték, és tudták, hogy egyelőre csak róla gondolja Rózsa, hogy az Ügyosztályhoz tartozik. A többi három a csarnokba érve a reggel derengésében egyszerre vette észre a kövezeten heverő fekete dossziét. Nyugtalanul bevitték a Karitás szobájába, és addig vizsgálgatták, amíg András el nem ejtette, de kétségbeesett kapkodással sikerült megfognia, és épp a kapcsolóját találta el. Hallatlanul bonyolult, sokszínű ábra tűnt fel rajta. Fogalmuk se volt róla, mit jelenthet.

A Bankvédelem teljes létszámban a bejáratnál helyezkedett el, és az utasítás szerint Krisztára lesett egész nap. Személyi karton híján semmit nem tudtak róla, és Rózsa csak remélte, hogy felbukkan egyszer. Károly pedig, vízvezeték-szerelői overallban, egy franciakupaccsal egész délelőtt az orra előtt közlekedett! Az általános üldöztetéselhárítási kézi készüléket helyezte üzembe végszükség esetére; a főkapu melletti egyik kis fülkében (valamikor üvegcsempés, sárgarezes fürdőszoba volt) elzárt a padlónál egy erőteljes csapot, majd a főbejárat kapubéleletben kicsavart öt darab egycelos dugót valami csővégekből. Mit lehet tudni! A bank békéje törékennyé vált, minden irányban viharfellegek gyülekeztek...

XX. FEJEZET: A MADRIGALISTÁK ELRABLÁSA

December elseje, közép-európai zónaidőben reggel hét óra. Károly ideges türelmetlensége nem ismer határt. Régi gondolata, hogy a munkahelyi kapcsolatokon intézményesen is túl kellett volna lépnie Krisztával, gyakorlati okból megerősödik: nemhogy értesíteni tudnák egymást a fejleményekről, azt se tudja, hol lakik a lány! Egyetlen lehetősége van: nap mint nap itt várja, a bejárat környékén, ahol szemmel láthatóan az összes vízvezeték-szerelvények elromlottak.

Ez a mai reggel egészen szélsőséges. András és Vera, a két takarítónő, minden reggel háromnegyed óra hosszat takarítják a bejáratnál szembeni fölépcsőt, amíg Kriszta érkezésének reménye el nem enyészik. A mai napon azonban az ide beosztott valódi takarítók túlságosan elmélyedtek a munkahatáskörök elméletében. («Hhőj, ezt a lépcsőt ittend münknek kő takaréttanyi!») Ezért jelenleg gúzsba kötve ülnek a Karitás Ügyosztály összes helyiségében, s bizonytalan jövő elé néznek. Ellentmondani nem mernek; a két zöld kaméleon valószínűleg harap is. Az ellátás elég jó.

Hirtelen szokatlan élenkség támad a bankvédelmisek körében. Feldübörög, majd túráztatott motorral várakozik mind a hat Honda motorkerékpár! Andrásék egyszerre megdermednek a lépcső tetején: fesztelen gyanútlanágban megjelenik a gótika közepén egy hatalmas hajkorona! A lány belép, és alig tíz métert halad előre, amikor hirtelen több minden történik.

- Kriszta, vigyázz! - ordít András, takarítónőhöz képest elég mély basszushangon. Kriszta mellé ugrik két jól megtermett bankvédelmis, és belé csimpaszkodnak. A lány hirtelen megpördül, mire a biztonsági szumóbirkózók egyszerűen elröpkülnek; s a törékeny hajadon rohanva kimenekül a bankból. Ekkor felbőgnek a Hondák a két oldalsó, ferde lépcsősor tetején, és csattogva, dörögve vesznek lendületet ijesztő gyorsulásukban. Károly villámgyorsan ütközésig elforgat egy csapatot: a hatás Rózsa számára egészen váratlan. Az összes Honda száz kilométeres sebességgel kitor jobbra, miközben vezetőik szép tisztára mosva fetrengenek a gótika bal tövében, karnyi vastag vízsugarak alatt. A motorok borzasztó csörömpöléssel gyűlnek egybe a Rácz Fördő drótüvegéből készült bejárat esőtetője alatt. A zajra rémülten ajtót nyitó portás elé egymás hegyén-hátán olyan tömegű ócskavas hömpölyög be, hogy az férfi létre sítíva ugrik oldalt. Egyszerűen csoda, hogy nem gyulladtak ki!

Eközben Kriszta az örökzöldben menekül, de hirtelen földre rántják! Kétségbeesett, néma küzdelem bontakozik ki. A lány hőiesen osztogatja csapásait, súlyos külsérelmi nyomokat hagyva a rátámadó banditákon, és még a négyszeres túlerő se tudná legyűzni, de ő letépi az álarcot egy köpcös figura fejről, és döbbenetében elerőtlenedik:

- Rózsa úr! Mit akarnak tőlem?

- Kisasszony! Ön szakadjon meg ellenállásában! Ön ne szólaljon fel! Ön fogvány, és egy darab revolvercső tekinti! Well!

Erről aztán valóban meggyőződhet. Két, súlyosan megviselt bandita karol belé, és egy bérelt-rendszámos mikrobushoz vezetik, beülnek, és lassan hajtanak egy utcasarkot, miközben tájékoztatják a lányt:

- Bűnös jótékonyági osztályuk ellen osztályharcban állunk, a világ gyámolítottjai nevében! Vége a jóléti éneklésnek! Minden dalos bankárt elfogunk, és ha ellenállás mellett voksol, berekesztjük! Legjobban teszi, ha kacagva halad közöttünk, függőlegesen, szállodai szobánkat

illetőleg! Csak semmi manifesztáció! Fönn majd csöndben megvárja a barátait! Amennyi az adjonisten, annyi lesz a bánásmód. I'm sorry!

E különös szónoklat közben a Kereszt Szálló elé értek. Davidson előreszaladt, és értesítette a portást, hogy egy barátjuk leánya megérkezett, de pillanatnyilag rosszul van; legyen a recepció türelemmel az adminisztrációban. Felviszik a szobába, amíg kissé erőre kap. A portás kíváncsian várta a jövevényt, aki az utasításnak megfelelően csengő kacagással haladt el előtte, amivel a személyzetet spekulációkra készítette rosszullétének természete felől. Miután Krisztát bezárták, és magukat kissé rendbe hozták, a Lidérckommandó tagjai visszasiettek a bank közelébe.

Az épületben maradt három madrigalista rohanva érkezett vissza a Karitászra. Egy pillanatra úgy érezték, hogy csapdába estek. Amit Andrásék elmondtak Károlynak a Hondák sorsáról (oldalról ő maga épp nem láthatta), aszerint a világ egészen új korba lépett. Itt rövidesen megjelenik Rózsa úr, aki már ismeri a járást; az is lehet, hogy a rendőrséggel együtt. A banknak pedig csak egy bejárata üzemel... mert... EZ AZ!!!

Rohantak a csarnokba, futtukban felkapva a fekete dossziét, és táskáikba tömve az összes kottákat. Vera még visszanézett, szemét elfutotta a könny. - Azt hittem, itt fogok megöregedni!... A hímzett terítőim, a madaras teáskészlet. S a székem, amelyen Károly mellett ültem, ó, Istenem!... - És szaladt a többiek után.

A régi főbejárat ajtajában meredezett a hatalmas bronzkulcs. Károly megmarkolta, és a kulcs nem is túl nehezen elfordult. Aztán óvatosan kitárta az ajtót. Legfelül, egy tenyérnyi nyíláson át, vastag sugárban gomolygott be a tél ködös hidege. Tíz körömmel estek a résnek; egyszerre beomlott a föld, s ezzel igen nagy érték pusztult el ama pillanatban - minden ásatás nélkül, metszetben lehetett volna szemlélni a kapuzat föladása óta eltelt százötven év történetét.

Kúszva jutottak ki a bankból, a fagyos földet átabotában leporolták magukról, és a cserjésen keresztül, rejtőzködve az Aranykakas utca felé igyekeztek. Figyelmük az Árok utcán és a Szebeny téren zajló forgalom felé irányult, ezért váratlanul érte őket a támadás. Egy darabig szótlanul küzdöttek, fogalmuk se lévén róla, ki az ellenség. A Bankvédelem nem lehet, azt a bank forgatagában hagyták. Nem valószínű, hogy egy bankvédelmisnek annyi esze és helyismerete legyen, hogy e szokatlan útvonalat megsejtse. A pánikhoz odabent különben tízszer ennyi rendész is kevés volna. Mégis Rózsa az! - ismerte fel Károly megütközve Davidsont, mielőtt a másik kettővel együtt elvesztette eszméletét a belélegzett vegyszertől.

Davidson örömeiben indiántáncot járt, amikor a nagy értékű dossziét megtalálta náluk. Nagy nehezen bevonszolták őket a mikrobuszba, majd a Kereszt Szálló elé hajtottak.

- Uram! - mondta angolul a portásnak Davidson. - A hölgy betegsége súlyosabb, mint gondoltuk. Mégis orvoshoz kell vinnünk, sőt, ideiglenesen el is kell hagynunk a szállót! De bízunk benne, hogy hamarosan visszatérünk ide; Budapest a világ legszebb városa, és benne ez a szálló a legotthonosabb! Elintézném a számlát, és, ha megengedi, bizalmas telefonom volna; megérti, ugye...

A portás egyetértett az eset orvosi súlyosságával, amint Kriszta hangszertokokkal és bőröndökkel dúsan megrakodva, szemében dühös könnyekkel és mégis kacagva kilépett a kapun. Az egyik angol támogatta is! (Valamit a hátához szorítva.) E költözködés közben Davidson hosszan telefonált.

- Mmmm, huh, ki a rossz nyavalya nem hagyja az embert éjfél tájban aludni?? - így a vonal másik vége.

- Itt az incubusok vezetője!

- Mi a keserves, rohadt...

- Nyugalom, öregfiú, incubus. Ezt jelenti az a magyar szó, csak szebben hangzik. Egészen komolyan beszélek, meg sietek is. Valaki itt nagyon hasonlít rám, és üldöz.

- Jaa, Ronny. Na mi van? Te nem szoktál megijedni a tükörképedtől!

- De ez verekedős. Védi a madrigalistáit. Ő a bankpolicáj. Már megütöttem vele pár napja! Most ingerült lesz, mert viszem a kórust, csomagban!

- Mii?? Sikerült beszélned velük???

- Azt is, de nem jószántukból. Most nagyon sürgősen el kell tűnnöm velük innen. Csak az alt van fönn.

- Jumbo.

- Nem lehet! Arra kell menni, amerre nem gondolják. Értsd már meg, elraboltuk őket! Megyünk nyugati irányba! A térkép nem gond, hála a dossziénak. Ezt már átgondoltam! Most fél tíz van, délben átlépjük a határt. Ausztria, holnap reggelig. Kell holnap délelőtt egy hajó a Bodeni reptérig, délben tudnánk indulni, ha van gép! De valami exkluzív megoldást találj ki, mert a magyarok fel fogják lármázni az Interpol! Normál utasgép nem jön számításba. Szóval holnap reggel Bregenzben vagyunk.

- Meglesz.

- Vége!

Davidson letette a kagylót, és elkészönt a portástól, de azon látszott, hogy még vár valamire. Erre elővett egy húszdollárost, mire a férfi elvörösödött.

- De uram! Ne haragudjék, elég időt töltött nálunk, jól tudhatja, hogy Magyarországon soha, sehol, senki borravalót el nem fogad!

- Akkor mit akar még? - kérdezte a türelmetlenségtől kissé udvariatlanul Davidson.

- A szekrény... Mi legyen a szekrénnel? Visszajönnek érte?

- Huhhh!! A fenébe! - az amerikai egy papírdarabot rántott elő a zsebéből, és ráfirkálta: «Ferguson Manor, Woodland Terrace, Oregon-Portland, USA». A portás ösztönösen fotografikus memóriájába rögzítette a címet; a jó emlékezet az érvényesülés titka!

- Tartson meg bennünket jó emlékezetében, uram! - köszönt aztán el ő is, és szavai melegsége megmutatta, hogy nem csupán a kötelező udvariasság szól belőle. Három nyelv van, amelynek ismerői a világ bármely táján otthon érzik magukat, s lelki rokonra lelnek: az angol, a magyar s a zene. A szekrény pedig délután útra kelt a Pátyi teherreptérről Amerikába.

Davidson a mikrobuszhoz rohant, kicserélte a dossziében a kazettát, és feltűnt a kijelzőn Budapest, Magyarország és Ausztria térképe. Aztán viharsebesen megindultak a nyugati országhatár felé. Valamikor déltájban az őrsparancsnok és a teljes személyi állomány éppen visszaérkezett a hegyeshalmi szolgálati helyiségbe Spohr andalító vonósnegyesének meghallgatása után, amikor megszólalt a telefon, és az oldott lelkiállapot bukolikus idilljébe fagyos északi szélként süvített bele a körözés, amely szerint egy igen nagyhajú női bűnöző, valószínűleg három társával együtt, szökésben van. Az őrs nyugodt lelkiismerettel közölte, hogy a körözött személyeket nem látták, mindössze egy angol turistákkal teli mikrobusz haladt át az imént a határon.

Ugyanebben az időben másutt is megcsendült a telefon:

- Tessék, itt Sledgehammer, Ferguson-O'Connell Iroda!

XXI. FEJEZET: A HAYSTACK-KÜLÖNÍTMÉNY MOZGÁSBA LENDÜL

Ferguson letette a telefont. Hullámokban távolodott tőle az álmoság. Cseppet sem baj, hogy Ronny fölébresztette, újabban úgyis alvás közben is madrigálokat hall. Felpattant, és izgatottan vonult föl-alá a tóra néző emeleti szobában. Akció!

No de mi a fenét ígért ő? «Meglesz.» Mint a jó katona! Hol van az a Bodeni reptér? Térképet vett elő, és alaposan tájékozódott.

No, egyet tehetünk! Fel kell hívni a titkárt! Istenem, több mint másfél óra...! Ferguson hajnali háromig lerágta a körmeit tehetetlenségében. Akkor aztán a telefonhoz ült.

- Tessék, itt Sledgehammer, Ferguson-O'Connell Iroda!

- Itt Ferguson.

- Jó reggelt kívánok, elnök úr, ön ilyenkor ébren van? Várom az utasításait!

- Mr. Sledgehammer, állítsa át az óráját a közép-európai zónaidőre, és addig is adja Mr. O'Connellt!

- Itt O'Connell. Helló, Richard.

- Hi, slog-boy. Ide figyelj. Egyelőre ne kérdezz! Engedd el a titkáromat néhány napra, és lásd el pénzzel rendesen.

- Sledgehammert?

- Fürgén vág az eszed ilyenkor reggel, mint egy koalamackónak.

- Rendben. Csak annyit mondj, jó üzlet?

- Nagy üzlet. Add vissza a fiút!

- Mr. Ferguson?

- És most nagyon figyeljen, Sledgehammer. Kap egy kártyát, pénzre nem lesz gondja. Azért ne szórja! Másodszor: Ausztria és Svájc határán van a Bodentó. Ennek a keleti partján Bregenz város. A partnak azon a pontján, amely a legközelebb van a Bregenzbe a hegyek közül befutó úthoz, a maga órája szerint holnap tizenegykor várjon egy akkora motorcsónakkal, amelyben magán és a személyzetén kívül még nyolc ember elfér. Feljegyezte?

- Igenis.

- Amikor ez a nyolc ember megérkezik, a csónak az egész csapatot beviszi a tó közepére, pont félútra a két reptér közé, Romanshorn és Friedrichshafen, ért engem?

- Igen, uram.

- Vonós hangszerek lesznek náluk. Határőrség kerülendő, azért mennek középre. Ott azonnal felszállnak egy repülőgépre, amelyet magának kell odaszerveznie! Áthozza őket az Államokba, akárhová; és azonnal felhív. A portlandi házamban várok!

- Értem, uram. És hova vigyem őket?

- Ide, ha minden oké!

Ferguson letette a hallgatót, és karosszékebe hanyatlott. Mégiscsak aludni kellene éjszaka... A sport, a sport, a sportocska, szerúségecske... Hopp! Ja, semmi. Mi a fenére várunk még... Ja, a kelő napra, Ferguson, te okleveles emberrabló...

Le-lebillenő fejfel melázott, nézte az esőn átsejlő fényeket, a derengő tavat. Ronda, ronda a tél itt lent a völgyben. No, pár óra és megvirrad, megy síelni! Azért korábban jobban bírta az éjszakázást; de így negyven felé... Azok odaát Hartfordban már egy órája dolgoznak, itt meg még mindenki alszik. Még tán ezek a földmérők is. Mi a fenét tudnak két hónap óta szöszmötölni; földrengés lesz?

No lám. Most is ott vannak. Az a lenti cigarettára gyújtott, a vörös izzás átfénylik az esőn. Úgysem tud elaludni. Megkérdezi, mivel foglalkoznak!

Az építész felöltözött, gumicsizmát és esőkabátot húzott, fogott egy rúdelemlámpát, s a kocsifelhajtó melletti gyepről lelépett a sárba. Sötétben cuppogott a legrövidebb vonalban az állvány felé. Már egészen közel ért, amikor az alak észrevette, rémülten összenyalábolta műszerének lábait, majd rekedten Fergusonre kiáltott:

- Tovább ne gyere, mert keresztüllőlek!

Az tétován tett még egy lépést, mire a sötétből valóban tűz villant, és golyó zümmögött valahol a levegőben. Hinnye, a csibész! Ez valami rosszban sántikál; még agyonlő ijedtében! Ezt gondolta Ferguson, miközben a katonaviselt ember reflexével hasra vetette magát a sárba, és a lámpát, mint valami kézigránátot, a sötét figura felé vágta. Egy jajdulás; az ledobta az állványt, és három hatalmas ugrással elérte a kocsiját. Aztán óriási sárfelhőt lövellve maga mögé, elszáguldott. Az építész egy darabig várt fektében valami csörömpölésre, de hiába; úgy látszik a bandita mégis elérte a sötétben az utat. Ő felkelt a hideg sárból, hóna alá vette a teodolitot, lihegve felkapaszkodott a házhoz, és lámpát gyújtott. Ejnye! Ez ugyan nem teodolit!

Gyorsan lefördött, s nem is gondolva a korai órával, a telefonra vetette magát:

- A Tektronix Irodát keresem!

- Jó reggelt kívánunk, uram! Mi a nap bármely szakában áááá... bocsánat, állunk a... Mivel szolgálhatunk?

- Ferguson vagyok, a...

- Ó, igen, emlékszünk, uram. Ön érdeklődött nálunk pár hete inerciálisnavigátor-ügyben. Hát kérem, uram, épp tegnap adtunk önnek postára egy dokumentációt. A műszer ötvennégy font súlyú, és kiegészíthető műholdas tájolással is. Ehhez a kocsitetejére kell szerelni egy hetvenöt centiméteres parabolaantennát; de mindezt részletesen megírtuk! Hadd jelezzem, hogy a Ford River-horse típusú terepjáróját találjuk a legalkalmasabbnak a beszerelésre, és a...

- Kisasszony, adjon nagyon gyorsan egy mérnököt!

- Itt Adamsky.

- Uram, egy műszaki problémában szeretném azonnal a tanácsát kérni!

- Parancsoljon.

- Van a kezemben egy műszer! Leírom önnek, hogy néz ki. Azt szeretném tudni, hogy mire való. Egészen sötétvörös üveglemez az eleje, távcsőszerű, átmérője vagy négy hüvelyk. Felül fémszínűre kicsiszolt ujjnyi folt, egyébként matt fekete. Az oldalán piskóta alakú, öntött kiemelkedés, egy csa...

- Uram, ne is folytassa. Ez egy lopott Moony-spy infratávcső egyik fele. Ilyenből szoktak terep-infratelefont készíteni szegényebb orvvadászkörök.

- Még mire lehet ezt használni?

- Betörésriasztónak. A vevőt közeli, bérelt elhárítóosztagnál helyezik el, az ablakot infrasugárral megvilágítják, és ha a helyiségben megmozdul valami, vagy elcincogja magát egy... héé! Halló! Halló! Halló!

Ferguson élete leghosszabb és legzamatosabb ír eredetű nyelvtani szerkezeteit ordította, miközben reszkető sietséggel újra tárcsázott.

- Ferguson-O'Connell Iroda!

- Itt Ferguson. Kérem gyorsan Mr. Sledgehammert!

- Már eltávozott az imént, uram, a telefonjából ítélve Worcester város repülőtere felé. Fél órával ezelőtt próbálta önt hívni, de ön nem vette fel. Azt az üzenetet hagyta, hogy haladéktalanul Európába utazik egy barátja magánrepülőjén.

- Lindácska, jegyezze fel az üzenetet Sledgehammernek, ha hívná az irodát: öltözzék melegen, és kerülje a társaságot, amennyire teheti, mert erős influenzajárvány van. Ezt szíveskedjék szó szerint átadni!

Azzal Ferguson lecsapta a telefont. Tiszta sor: valakik lehallgatták a szobáját, telefonjait. Ilyenkor bármiféle vállalkozást féltetni kell, különösen a kulturálisat. Ha egyszer rájön, hogy kik...! Öt perc múlva már mélyen aludt a székében. Még tízkor se ébredt fel a csöngésre, amivel egy végsőig elkeseredett és mindenre elszánt egykori álföldmérőben azt a hitet keltette, hogy nincs itthon. Ezért aztán az fél óra múltán már a négy nagy ezüsthengő alá bújtatott, orrával Ferguson kocsifelhajtója felé néző járművében ült, ölében csőre töltött pisztollyal, fekete kalapja szemébe húzva; s csak azért nem ügyelte a ház körüli mozgást még alaposabban, mert szintén mélyen aludt. Ő is ébren töltötte az éjt...

Megint egy telefon, ezúttal Hartfordba:

- Ferguson-O'Connell!

- Itt Thomas Sledgehammer. Üzenetet szeretnék hagyni az elnök úrnak!

- Melyiknek? Ja, bocsásson meg, Tommy, én vagyok, Linda. Az elnök úr azt üzeni, hogy vigyázzon, mert vadásznak magára. Mibe keveredett megint?

- Ne ijesztgessen, Linda drága. És ha már nem leszek, gondoljon rám melegebben, mint eddig! Az üzenetem: Worcesterbe jövünk vissza, legkorábban holnap este hatra. Maga miért van még mindig benn? Ja, maga a szombati ügyeletes... Éjfélre lesz ideje átadni az üzenetemet. El ne felejtse!!

Sledgehammer elégedetten üggett a beszállócsónak felé. Ilyen a jó titkár! Szemrebbenés nélkül fogadja főnöke legvadabb utasításait is, aztán majd a szerencse megsegíti. Remélhetőleg jobban, mint ezt a három vegetáló, egykori katonai pilótát, az egy szem gépecskéjükkel. Póttartályai vannak, óceánrepülésekre is alkalmas! Ők hétszámra nem találnak utast, és arról álmodoznak, hogy egyszer valami üzletember állandóra alkalmazza őket. Furcsa fajta, mint a sas. Magányos, és repülésből akar megélni! Pedig ez a világ nem a sasoké, hanem a farkasoké...

Negyedóra múltán a Worcester reptéri vízi pályáról (amelyet közvetve Budapestnek köszönhettek, amint az elmélyült repüléstörténeti elemzés könnyedén kimutatja) a sápadt égbe furta magát egy Grumman Gulfstream Hydro; és már két órája repült az Európa felől közeledő éjszaka elébe, amikor Hartfordban leszállt egy öreg Boeing, fedélzetén Haystackkel és három gorillájával.

XXII. FEJEZET: HAYSTACK ÉS A NYERS ERŐSZAK

Haystack szíve hirtelen majd kiszakadt, amikor legszebb álmából felverte a telefon.

- Helló, főnök! - lihegett bele valaki a túlsó felén, nyilván közvetlenül a tízezer méteres síkfutás olimpiai döntője után.

- Mit akar fél ötkor, maga sorscsapás?

- Főnök, majdnem agyonlőttek! A magnókazetta itt van a zsebemben, sikerült elhozni! A...

- Tömörebben!

- Élek.

- Ezt akarta mondani, maga hústúltengés?

- Fergusont hívták. Aztán Sledgehammernek telefonált, akinek a Bodeni-tóból ide kell hozni valami hangszercsempészeket.

- Mit fecseg annyit? Játssza be a szalagot, ha szólok... Most!... Ennyi?

- Igen.

- És mi van ezzel a lövöldözéssel?!

- Ferguson rámrontott, elvesztettem a műszeremet. Rálőttem.

- Erre mondja maga, hogy majdnem agyonlőtték? Maga állat. Ferguson használt fegyvert?

- Igen, ööö, megdobott...

- Ferguson rájön, hogy én benne vagyok a dologban. Elterjeszti a díszes köreiben, az INTELTRO-nak annyi. Érhetné valami baleset, mielőtt fecseg... Magát megfojtom, ha meglátom, érti? Bujdosson el, maga amatőr!!

Haystackben versenyt növekedett a düh és a félelem. Nna mindegy. Egyelőre folytatni kell a dolgot. O'Connell - ez a társa. Akkor Sledgehammer a titkára, és Hartfordba telefonált. Embereket hoznak át Európából. Nyilván a Tabán Bankmadrigalistákat. Mikor van a közép-európai zónaidő szerinti holnap tizenegy óra? Egyáltalán, hol van Közép-Európa?!

Aha. Ez ideát hajnal; legalább tíz óra az út, tehát holnap délutánig van idő. Itt van ez a három sportember, mert arra a marhára nem lehet számítani, meg én magam, ha nincsenek nagyon felkészülve, ennyi elég! Két legyet egy csapásra: Ferguson fizet is, meg hallgat a lövöldözésről, ha vissza akarja kapni a kórusát! És azt is csak tizenötödike után. Majd ő maga énekel, a felfuvalkodott széplélek. Irány Hartford!

A nyolcórás géppel tényleg elindult a négy gengszterjelölt, és éppen a napnyugta pillanatában szállt le Hartfordban. Mindenekelőtt kerestek egy szállodát maguknak, megvacsoráztak, autót béreltek. Aztán a szombat esti fényárban megkeresték a Ferguson-O'Connell Irodát: sárga téglákkal burkolt, alacsony épület egészen nyugaton, a Framington felé vezető út mentén. Benn alig van fény. Ugyan, mit lehetne tenni? Mindjárt este tíz!

Haystack kikereste a telefonszámot egy utcai telefonnál, és felhívta az irodát. Kissé álmos, fiatal női hang jelentkezett:

- Itt az Építészeti Iroda.

- Doktor Filvurpürosz vagyok. Rendkívül sürgős ügyben keresem Sledgehammert, Ferguson úr titkárát!

- Jesszumária! Worcester holnap hat, jesszumária! Hogy kit? Sledgehammert? Néhány napos szabadságra ment, uram. Szíveskedjék neki valami üzenetet hagyni!

- Majd később keresem, gyönyörű hangú kisasszony. Ha fiatalabb volnék, tudnék önnek jobb programot is ma éjszakára!

- Viszonthallásra, uram!...

Néhány perc múlva Haystack és stábja elégedetten tért nyugovóra a szállodában, aki szakmai okokból olyan fokú érzékenységre tett szert az emberi metakommunikációban, mint ő, az ennyiből a szükséges információ többszöröshöz juthat.

Linda eközben kétségbeesve hívta Fergusont. Az rugalmasan kipattan a karosszékből, jól bevágta a térdét, és egy rövid ideig abban a hiszemben volt, hogy mindössze két órácskát aludt; mégis hogy kipihente magát! Ezentúl gyakrabban fogja ebben a székben tölteni az éjszakát... A lány, megkönnyebbülve, hogy megtalálta, közölte vele Sledgehammer üzenetét. Ferguson utasította, hogy foglaljon le a holnap esti portlandi gépre nyolc helyet, és aki fogadja a titkár által kísért csoportot, nagyon vigyázzon, nehogy bármi meglepetés megzavarja őket!

Átaludta volna az egész napot? Affene...! Pedig ma akarta megnézni azt a kultúrpavilont. Gyorsan felöltözködött, és a belső felvonón leereszkedett a garázsba. Kihajtott, és az odafönti világosság után vaksin hunyorogva épp csak megsejtett valami szokatlan mozgást. A következő pillanatban jobbról, a fenyők alól bölgve előrohant egy kocsí. Ferguson az övét reflexszerűen hátraugratta; a másik elsüvöltött előtte, majd fékezve lefarolt az alsó teraszra, amely az Oak Streetben folytatódik. Ferguson megnyomta a műszerfalán a házvillágítás gombját. A garázsajtót nem próbálta bezárni: épp félig kilógott a jármű. Óvatosan kicsúszott a kocsiból, majd a belső földszinti folyosón át a délnyugati mellékbejáráthoz surrant, s onnan ki a babérok közé. Kívül megkerülte az egész fenyőfást, és a másik oldalról visszatérve néhány másodpercig leskelődött, amikor észrevette a gorillaformájú gorilla sötét foltját. Az revolverrel a kezében megközelítette Ferguson kocsiját, majd ordítani kezdett:

- Kezeket fel! Nem érdemes ellenállni, sokan vagyunk a ház körül!

A milliomos ugyan senkivel nem találkozott, ahogy az előbb körbeosont, mégis vetett egy óvatos pillantást a kertjére. Aztán hátulról közvetlenül a gengszter füléhez hajolt:

- Huhu!

Általánosan ismeretes, hogy a szó mindenféle tűzfegyvernél veszélyesebb. A bekövetkezett események alátámasztják ezt. A hústorony ijedtében előrevette magát, arcát bevágta a félig nyitott kocsiajtóba. Felordított, gyorsan leadott három lövést, amitől a garázsban csípős füst keletkezett, és ő maga szinte teljesen megsüketült. Oldalra perdült, és nekiesett egy feltekercselt habszivacs matracnak. Azonnal ráűrítette az egész tárat, aztán eldobta a pisztolyt, és amikor a matrac a lövésektől meginogva feléje dőlt a sötétben, rávetette magát, és megpróbálta dupla-nelsonba fogni, de nem találta a karját. Föl-alá hempergőzött a földön a matraccal, amely rugalmasan ellenállt; és minden mozdulatával nekiment valami éles, szögletes, hideg vagy nedves tárgynak. Végre kést rántott, és többször megforgatta a matraccban, majd csapzottan lógó hajjal négykézlábra emelkedett, végkimerülésében hörögve ordította:

- Na, van még valaki?

Ferguson ijedten követte a sötétségben alig azonosítható jelenetet, majd villanyt gyújtott, és a szemébe csorgó vértől megvakult, tökéletesen elhasználódott banditát látva részvétellel megszólalt:

- Jöjjön, barátom, bekötözöm!

Az rémülten felpattant, nekirohant a falnak, majd csendesen lecsúszott a tövébe. Mélán kitörölte szeméből a vért, és Fergusonre pislogott, aki szemrehányóan mondta:

- Ön szinte teljesen felszámolta a matracomat. Ha tényleg többen vannak, még tán a kispárnám is elesik!

A férfi elkeseredésében sírni kezdett, mire a milliomos megindultan felsegítette:

- Jöjjön, na, ne sírjon, veszek magának a születésnapjára egy másfélszer ekkora matracot, ennek meg majd rendezünk egy szép, díszes temetést! Lesz madrigálkórus is!

A tönkrement támadó ez utóbbira felnyögött, majd tétován belépett a földszinti fürdőszobába. Tíz perc múlva Ferguson pizzamájában a földszinti hálóban nyugodni tért, miután a milliomos kilátásba helyezte, hogy egyszer majd elmesélheti, hogy mi okozza nála ezt a felfokozott érdeklődést a habszivacs műtárgyak iránt.

A házigazda mindenekelőtt bezárta a garázst, aztán telefonon megtudta, hogy a vasárnap esti worcesteri gép huszonhárom harminckor érkezik. Végül ő is lefeküdt, teljes nyugalommal, a nyugágyban alvó testőrszelejt mellett. Már hajnalodott, amikor egy madzagot kötött annak párnájára, s félálomban megrángatta, ha a szörnyű hortyogás már elviselhetetlennek tűnt.

Reggel elsőnek a földmérőimitátor ébredt fel, és mindjárt átesett a párnájára kötött madzagon. Erre Ferguson is fölriadt:

- No lám! No lám, kedves... Izé... Rendkívül rosszul néz ki ma reggel! Ja persze, tegnap ön kiontotta a matracom bélit. Lesz szíves, és tájékoztat a személyem iránti érdeklődésének főbb okairól!

- Én Haystack úr...

- Aha. Gondolhattam volna. A nyüves Haystack.

- Én a madrigál...

- Ön a lehallgatás...

- Én Haystack személyi testőre vagyok, az egyik. Nekünk ki köllött szagolni, hogy mi a fene az a madrigál, és mire köll magának. Ha ebbe' pénz van, akkor Haystack érdekelt a dologban. Amennyire belelátok most már, a madrigál eléggé ronda dolog, és fel nem foghatom, hogy minek lövöldöztem miatta. Haystack szerint maga már tudta, hogy ő van a dologban, és én a nyakára hoztam magát. Ki köllött volna... meg köllött volna... mielőtt még másoknak elmondja...

- Pánikba esett, a jó öreg Haystack. Nézze, barátom! Nekem abból semmi anyagi hasznom nincs, ha az INTELTRO-val huzakodom. Önre meg nem haragszom, mert ön úgylis infarktust kap rövidesen. Ital?

- Igen, köszönöm.

- Nem kínálgatom, ember! Csak fel akarom hívni a figyelmét, hogy ez egy újabb rizikófaktor! Ön alkalmatlan arra a harcias pályára! Most menjen a fenébe, és mondja meg a főnökének, hogy kerüljön a madrigalistáktól hallótávolságon kívülre! Siessen, mert van ám nekem pehelyaplanom is, és önre uszítom!

A gorilla csüggedten elhajtott, kikínlódva a sárból megfeneklett kocsiját. Ferguson pedig számolni kezdett: a lenti északi hálóban a kettős ágyon a két lány... A farácsos hálóban kettő, az emeleti hálóban kettő. Több nem fér. Maximum még egy, a mahagóni szoba pamlagán...

Aztán szobát foglalt a ronda, vörös Park Avenue Szállóban, a legfölső emeleten; hideg vacsorát vásárolt, és sajátkezűleg hazafuvarozta. Tett-vett, takarított egész nap, hogy elnyomja tehetetlen aggodalmát. Vajon mi telik ki Haystaktól?

XXIII. FEJEZET: A MADRIGALISTÁK MIND MAGUKHOZ TÉRNEK A MIKROBUSZBAN, ÉS ENNEK ÉPP IDEJE, MERT AZT MEG KELL TOLNI

A mikrobusz zötykölődve száguldott a tetőtől talpig gúzsba kötött Krisztával és a másik három ájult bankszakemberrel a festői osztrák puschtthchhákön. Néha-néha a távolban elmaradt egy-egy gémeschkút; szilaj méneschek futottak velük versenyt, a tschikoschok pattogtatták az uschtert; csupa egzotikum! (Az elsőt kivéve mind-mind osztrák eredetű szó, amelyeket a magyar nyelv közvetített a nagyvilágba, lévén hazánk a Monarchiának a világgal energikusabb kapcsolatban lévő része a múltban. Ezért az osztrák nyelv csak hálás lehet a magyarnak.)

Aztán növekedni kezdtek a hegyek. A Duna-völgytől mindenképpen el kellett térni. Nem csupán azért, mert a cél: a Bodeni-tó! Ám, ha a folyót követik, akármennyi tartalék benzint halmoznak is az utastérbe, előbb elfogy, semmint civilizált vidékre érnének. Még a Dunához csatlakozó németországi területek is ugyancsak elmaradtak! Ennek oka világos. A már említett, török utáni betelepítéskor a Dunán lehetett legkönnyebben a magyar «Ígéret Földjére» jutni; úgyszólván «idefolyt a Dunán a kézművesség», ahogyan ezt a képletes és mégis pontos kifejezést a történelemtudomány is átvette. Természetesen a mezőgazdaság maradt az elhagyott területeken; ez az oka a mai Európai Unió agrártúltermelésének!

Amint a meleg magyar medencét elhagyták, fokozottan érezte erejét a tél. Hófúvásokban akadtak el, s bizony gyakran kellett kioldozni Krisztát, hogy kiássa a mikrobuszt. Később már vissza se kötötték; így legalább elejét vették annak, hogy megfagyjon. Minden elakadás csökkent a amúgy is szűkös üzemanyagkészletet. Mégis erre kell menni, már csak azért is, hogy lehetőleg elkerüljék az elmaradottság egyik kellemetlen, bürokratikus következményét: Európa nyugatibb területeinek hírhedten szörszálhasogató határátlépési processzusait! Nehéz volna kimagyarázni a madrigalistákat... Szerencsére egészen a Bodeni-tóig osztrák területen maradnak.

Csodálatos, festői vidék a tó környéke. Legjobban Budapestre hasonlít: a Jura szőlőborította keleti nyúlványain bűbajos kisvárosok, kastélyok, villák! Mintha csak Buda környékén járnánk. Persze, e vidék jóval elmaradottabb volna, ha nem lett volna Budapest, pontosabban a Posztglaciális repülőtér. Hiszen - mint tudjuk - annak köszönhető, hogy a fejlett légitechnika nem vetette el az amphibiákat, hidroplánokat. Olcsóbb, természetadta reptér pedig nincsen a Bodeni-tónál itt, a hegyek karéjában, amelyet csak nyugaton tör át a Rajna a híres vízesésekkel. A nagy légiforgalmi vállalatok természetes terjeszkedési igényükben hamar felfedezték, és végül is itt alakult ki Európa második legnagyobb légikomplexuma: az egymással üzemi kapcsolatban álló Romanshorn és Friedrichshafen. Mivel az egyik svájci, a másik német: óhatatlanul fellazul egy kicsit a területiális kontroll. Itt átcúsúszhatnak a madrigalistákkal. Ide pedig hajón fognak eljutni osztrák területről, Bregenzből!

Az emberrablók felváltva vezettek egész éjjel, most éppen Davidson. Az Inn völgyét rég elhagyták. Landeck után vannak; kezdett reménykedni benne, hogy elég lesz a benzin. Még tíz-tizenöt kilométer, és végig lejtőn gurulnak Bregenzig!

Vera arra eszmélt, hogy erősen fázik, és némi hányinger kínozza. Orrában vegyszerszag emlékéét érezte e bonyolult lélek. Még csukott szemmel próbált visszaemlékezni a zavaros eseményekre. Amikor odáig jutott, hogy talán Károly közelében van, sőt: lehet, hogy a férfi is

ugyanilyen nyomorultul érzi magát, hirtelen felült, amitől másfél percig egyáltalán nem látott, mert lefutott az agyából a vér. Később se nagyon, tudniillik nem találta a szemüvegét.

- Befejezésképpen! - hallotta a vezetőülésből. - A kisasszony ma a szokványosnál is üdültebb!

- Uram, szíveskedjék ellátni a szemüvegemmel, és némi magyarázattal! - válaszolt a lány dühösen. Ilyen erélyes fellépést ki se nézett volna magából. - Különben is, hol van Károly?

- A henye férfi ott van vízszintezve öntől elvágólag, önmaga által ki van nyújtva kényelmes pozitúrában! A szemüvegével nem tudok rabszolgálni, valahol elgurulhatott egy meg nem határozott, előző korban! Bár nem látszik golyóhiány!

Vera mélyen eltöprengett e különös szavakon. Mintha árnyalatnyi akcentust érezne rajtuk!

- Hol vagyunk?

- Landeck után. Osztrák festőváros az Ötztaler Alpok szomszédságával együtt.

- Haza akarok jutni!

- Csökkent esélyű. Messze vagyunk, sokat kegyelmeztek aludni!

- Méltóztattak! - nevette el magát akaratlanul a lány. Aztán megint összevonta szemöldökét, amitől eleve szomorkás vonású, szép arca olyan sértődötté vált, mint egy anyjától elszakított kölyöksimpánzé. - Követelem, hogy...

- Kérem! Ott van ön mellett. Hideg budai pisztráng márgamártásban, pirított burgonyakörettel; ferencvárosi ananászdinnye-saláta fenyőmagvas tokajer konyaköntettel. Guggerhegyi diókuglóf szeletek vaníliásodóban, böléfantázia Kereszt Szálló-módra, kifűrt kókuszdióban. Be van hűtve, hóban, amit a Kriszta nevű belátó énekes ásott ki a télből az előző elakadáskor!

Vera szava elállt. Aztán rájött, hogy tényleg éhes. Körbetapogatózott, és kezébe akadt a szemüveg. Feltette, s helyére zökkent a világ. Kint ragyogó napfény, szikrázó hó. A mikrobusz kényelmesen halad felfelé enyhe lejtőn, a karosszériánál nem szélesebb ösvényen. Mellette az a személy ül mogorván, aki őt átnyalábolta, és az arcába fűjt valamivel ott, a cserjében. A vezető helyén pedig...

- Rózsa úr!

- Ne idézzon meg e néven, kisasszony. Ron Davidson vagyok.

A sötét utastérben árnyékba borult arccal további két bandita. És, igen, még ketten fekszenek a padlón! András és Károly. Vera éhsége azonnal elszállt, ahogy Károly védtelen, csecsemő-pózba kuporodott testére pillantott. Aprót sikkantott, és a férfi arca fölé hajolva felindult gyöngédséggel simította el homlokából a csapzott haját.

- Károly, drága, egyetlen, osztályvezető kartársam! - suttogta a lány, aggodalmában azt se tudva, hogy a gondolataiban létező és a tényleges viszonyok közül éppen melyik az aktuális. Károly azonban hirtelen visszazökkentette:

- Kriszta! - sóhajtotta, majd bambán felült. - Látom, mégis elkaptak ezek a bankvédelmi hiénák! De egy darabig nem lesz motorozás!

- Ezek nem a bankvédelmiek! - suttogta a lány.

- Kriszta hol van? - kérdezte Károly, aztán meglátta. A lány egy takarót igazgatott András testén, aki egyre jobban mocorgott, és folyton lerúgta. Kriszta elvesztette a türelmét, és gyöngéd határozottsággal begöngyölte a férfit, majd lefogta. András moccanni se bírt, tehát pillanatok alatt felébredt:

- Vera, miért gipszeltek be engem? Ja, te vagy az, Kriszta? Kikötöttünk már? Mióta szögletes ennek a jachtnak az ablaka? Hiszen ez egy büdös autó! - András, mint a rugó, felpattant. Ettől ismét azon nyomban elájult, mert beverte fejét a jármű pléhtetejébe.

Ettől aztán a legaggasztóbb viszonyok alakultak ki az emberrablók számára. Kriszta kölykéért aggódó anyaoroslánna alakult át, és emelkedni kezdett. Károly féltetni kezdte őt a túlerőtől, és farkassá változva mély levegőt vett. Vera egy emberként sorakozott fel főnöke mögé.

Davidson hátranézett, és megpróbálta értékelni a helyzetet: Krisztától kevésbé félt, hiszen az csak nyers erő kérdése. Vesz az ember valami nagyobb követ, aztán fut, ahogy tud. Károly már nehezebb eset, mert oldalán áll a vezetői tekintély. És a törekeny, vékonyka Vera metamorfózisa egyszerűen ijesztő! Az agresszivitás elsősorban indulat, és csak azután fegyverzet kérdése. Márpedig ez a nő bőven fölér a másikkal! Le kell teríteni!

- Nem látja, hogy nem ön, hanem egyéb kelt benne vonzalmat? - mondta Davidson Verának Károlyról Krisztára mutatva.

- Befogja a pofáját, maga utolsó csőfőreg, mert sávokra marcangolom! - meresztette ki tíz körmét Vera, Kriszta pedig elismerően biccentett egyet, majd sóhajtva elkezdte felgyűrni a karján az inget. Davidson rémülten kikapta a slusszkulcsot, és kivetette magát a mikrobuszból; derékig a hóba esett. A leállított kocsit kissé hátracsúszott, majd elferdülve beékelődött a hóösvény két szélébe.

- Állj! Kéz up! - hördült föl a mikrobusz sötétjében az eddig szinte észrevétlen két további gengszter egyike, s a lányokra két pisztolyos meredt. (Ez vegyeskarra írt bűnügyi történetekben klisészerű. Alapja nem az, hogy a férfiak a nők túszként való kezelésével tarthatók sakkban. A valóságban nincsen olyan férfi, akit ez zsenírozna. Hanem egyszerűen az, hogy a nők erősebbek, rájuk kell a harcászatban összpontosítani a főcsapást.) Davidson visszakínlódta magát az ajtóhoz:

- Legyenek egy pillanatra résen, kedvesek! Bár nőknél nem szokás, és nem is egészséges, de éljenek ésszel kissé! És ön, Kriszta, tegye teljessé leülését a gordonkámról, amely sértődékeny! Mit akar itt, az Isten túlsó felén?

- Hátra arc, visszamegyünk Landeckbe.

- Szívesen megfordítom a kocsit, ha fölemeli a derekamnál magasabbra, vagy ás egy fordulót.

- Akkor visszatolat!

- Landecktől messzebb van minden, mint innen, míg az autó nem szoptatható tehéntejjel. De, ha hozzáragad... - ült vissza Davidson, és indítózott. - Ragoz, ragaszkodik. Én ragoztam, ön se ragaszkodjék! - A motor hörrent egyet és leállt.

- Lám, autóval vissza nem megyünk. Landeck különben se javallható, mert az osztrák putschthchhákön kell a munkaerő, és rabszolgának eladják magukat a piacon. Mindenütt így megy a gépesítés előtt, amiben magyar és amerikai kéz a kézben élenjár.

- Miért hurcoltak el bennünket? Mit akarnak tőlünk?

- Nézze. Van itt ez a négy vonós hangszer, ez mindent elárul. Maguk énekelnek, mi vonunk; haladjunk együtt!

- Melyik örültekházából szöktek?

- Nehogy azt higgye, hogy ez a fellépés esztétikailag kedvező! Ütődött barátja, úgy lehet, alig van!

- Maga alantas hóhér!

- No, lesz tolás, vagy nem lesz tolás? Mert ha a hegyekbe kimegyünk, és tolunk egyet, már nem tudunk megállni a lejtőn, és elgurulunk Bregenzbe!

Kriszta komoran töpregett. Andrást el kell látni.

- Maguk krakélerek. Utalnék rá, hogy az első adandó alkalommal vissza fognak juttatni minket a bankba.

- Ne siesse el! Ott az én hasonmásom motoros osztag élén hajkurássza önt, és ki tudja, lehet, hogy nem is csak kettő van belőlünk!

XXIV. FEJEZET: RÓZSA NYOMOZÓI AMBÍCIÓI KITELJESEDNEK, ÉS KOMOLY KÉTELYEK KEZDIK GYÖTÖRNI AZ ELLENSÉG PONTATLAN MEGHATÁROZÁSA MIATT

A rendőrséget tulajdonképpen a Rácz Fördő kapusa riasztotta. Pénzügyekben nincs helye a késlekedésnek, ezért körülbelül azzal egy időben, hogy az angolok a szálló előtt elindultak, rémületes szirénázással két tűzoltószerkocsi és hárombusznyi rendőr érkezett. Budapest, a világ talán legbékésebb és legelőkelőbb városa, nem szokott az efféle parlagi színielőadáshoz!

Rózsának csak jókora késéssel jutott eszébe, hogy Kriszta bűntársai után kutasson. Igaz, hogy a lépcső tetejéről valaki figyelmeztette a lányt, de ugyan ki tudta volna ama zaklatott pillanatokban annyira megőrizni a hidegvérét, hogy ilyen apróságokra ügyeljen? A Hondák... A gyönyörű Hondák!... Rózsa majdnem sírt. Na nem a teljesen hiábavaló anyagi befektetés miatt várható felelősségre vonás miatt; az ilyen gondolatokat még békésebb időkben is elfedik agyában a romantikus képzetek. Az ő bánatának tengerét az elmélet és a gyakorlat közötti szakadék medrében hömpölygő folyam táplálta. Minden bánat tisztán teoretikus dolog! Mélysége arányos a tényleges helyzet és valami teljesen elvont és irreális, de kíváncsú elképzelés közötti hézaggal.

Ráadásul buszonként negyven rendőr, az összesen százhusz; és ezek - tisztázatlan szándékkal - mind befelé özönlenek. Persze a bank többszörösen összefüggő topológiájú térség, mint például a szivacs. Rózsa lelke kissé felderült, amikor arra gondolt, hogy még két hét múlva is elő-előbukkannak majd csontig soványodott, kóbor rendőrök a labirintusból, amelynek mélyében... Jesszusmária! A Karitászz!!

Rózsa rohant. Három rendőrrel az oldalán ért a Karitás-szobába, ahol két elcsüggedt és elgémberedett takarítót találtak. Visszarohantak a csarnokba, és Rózsa életében először vett tudomást a régi főbejáratról, ahol ömlött befelé a jeges hideg - már derékig ért a csarnokban. A rendőrök kipréselték magukat a felső csücsökben, a rendész pedig egy pillanatra ismét elgyönyörködött az épület szépségében, majd elkotorva a földet a résből, nagy erőfeszítéssel visszacsukta a tölgykaput. Azután visszatért a modern idők főbejáratához, ahol megvárta a három rendőrt.

- Nem érdemes kutyákat hozni, kolléga úr! - mondták azok. - Nyilván rég elvegyültek a tömegben a forgalmas Árok utcán! Mi a Döbrentei tér felől, a Görög utcán át jöttünk; még az is lehet, hogy láttuk őket! Hogy néznek ki?

- Sajnos, különféle okokból csak az egyiket ismerem! Nagyhajú, szép formájú, erőteljes nő. Gyönyörű alt hangja van.

- Rendben, majd köröztetjük. Van itt telefon?

- Foglaljuk össze, mit is tudunk! - fejtegette déltájban a rendőrpáncsnok a Bankvédelem irodájában. - Négy személy a bank állományából titkos szervezkedést folytatott, ami madrigál-énekülésben fejeződött ki. Ezzel nyugtalanította az érzékenyebb munkaerőket. Ön e tevékenység feltárásának szándékával vizsgálódott, és ezt nyilván érzékelte a szervezet, mert eltüntette saját személyi kártyáit. A személyzetis, ugyebár, esküszik rá, hogy felvett ilyeneket, nem is oly rég. Egy további cinkos önnek tette magát, illetve saját magát, valószínűleg testőri feladatkört látott el, és meggyőztette az ön tettenérési akcióját. Ez a személy nyilván eltűnt velük együtt; ki kell egészíteni a köröztést az ön személyleírásával, ha jól értem, amiről beszámolt. A bank régi, hátsó bejáratán át távoztak, szobájukat kitakarítózva, miután a Rácz

Fördőből származó termálvízzel, höhö-höhö, bocsánat, lemosták a motorkerékpárokról az ön csoportjának tagjait. Az egyetlen ismert dalos gengszter kolléga az utóbbi akció sikertelensége következtében tűnt el a cserjésben. Hát, uram, nem látom pontosan, hogy ez a dolog egyáltalában túllépi-e a bank belső ügyeinek határát, mivel egy műemlék épületben való motorozáson kívül nem észlelek bűntényt, de az el is nyerte méltó büntetését. Majd értesítjük, ha megtudunk valamit!

A rendőrség két busszal elvonult, a harmadik várakozott az elő nem került közegekre. Két napig állt a bank előtt, riogatva a külföldi küldöttségeket, akik az effajta jelenségeket hajlamosak bankrablással társítani, nem ismervén az ilyesmit kizáró magyar morált. A rendőrök ülve aludtak, termoszban hordták nekik az ételt, s a Rácz Fördőbe jártak mosdani. De ez még mindig kedvezőbb sors, mint ama szerencsétlen megkésett kalandozóké. Mondják, hogy ezen eset után a rendőrség zsákvarrocérna-gombolyagokat rendszeresített, amiket gyanús épületek bejáratánál ki kell kötni, így minden rendőr legfeljebb egy kilométernyit tekereghet; vagy pedig elemózsiát kell vinnie magával.

Rózsa magában, depressziósan malmozott ujjaival az irodájában. Belső ügy, igen. Pedig kitörtek innen, és a társadalmat meg kellene védeni tőlük! Másutt is énekelhetnek...! Vajon miért nem keltek a testőrjük védelmére??

Rózsa hirtelen nagyon nyugtalan lett. Kirohant az épületből, és szimatolni kezdett a bankot övező díszcserjésben. Két különös területre bukkant, ahol az ágak morzsaléka és a dériben maradt nyomok szerint dulakodtak! Az egyik az Árok utca és az Aranykakas utca közti örökzöldesben, a másik a főbejáratától jobbra, a Kereszt út felé található. Elméjében érületi átalakulás kezdett érelődni... Miközben visszafelé ment, hirtelen eszébe jutott a lány, a nagyhajú, akivel összeszólalkozott. Most értette meg, hogy az nem vette észre a kettejük közti különbséget, mikor a bankban kóborló hasonmásával is találkozott. Mennyi múlik a sorrenden! És mindjárt utána egy kézbesítő lebecizte, mint ivócimboráját! Ezen meg nem töprengett el akkor, mert annyira felindult amiatt, hogy iszákossággal vádolták... Hohó, kéretem az összes kézbesítőt!!

Kisvártatva a kézbesítők nyugtalanul álltak sorban előtte, ő pedig szótlanul fürkészte az arcukat, ezúttal a kellő szúrósággal, noha ennek most nem volt tudatában. Végre megtalálta az asszonyt. A többi térjen vissza a munkájához!

- Mondja, maga tényleg úgy emlékszik, hogy velem szokott italozni?

- Értem én, Berci, hogy ma már szívesen elfelejtenéd... Pedig magad mondtad, hogy felejtethetetlenül énekeltünk!

- Maradjunk a magázódásnál, hölgyem. Kik énekeltek?

- Hát mi négyen és maga!

- Kik négyen?

- Ha akarja, behívom őket! Vagy megmutatom a fényképeken, amiket szétszórt akkor este. Mindig vissza akartam adni, de ha még azt is letagadja, hogy tegeződtünk... Nem mondaná meg, hogy miért hallgat ki? Kézbesítőnek munka után nem tilos innya!

- Tájékoztatom, hogy én még sose italoztam, se közben, se utána!

- Majd próbálja ki, ha van érzéke! Bár amikor hazacipeltük azon a madrigálos éjszakán, határozottan úgy tűnt, mintha ivott volna. Persze, nem csodálkozom, hogy nem emlékszik.

- Hogy milyen éjszakán??

- No, hát amikor megkért, hogy énekeljünk valamit. Mi meg elénekeltük azt a «szikjó vorej moríre, óranníjo bacsoamóre» nótát, hiszen ismeri, ha itt dolgozik. Amitől úgy elszomorodott. Ez biztos egy szomorú dal. A többi vendégek is mind hazamentek.

- És hova vittek?

- Hova, hát a Keresztbe!

- Hozza gyorsan a fényképeket!

Amíg a kézbesítő nő távol volt, Rózsa, már biztos lévén a dogok kimenetelében, összecsomagolt, mindent rendbe rakott, és felöltözött. Amikor aztán a képeket meglátta, csak bólintott. A négy kézbesítőről hihette valaki, hogy művészek; bár a két nő elég öreg. Az ismeretlen verekedő tehát szintén a madrigalistákra vadászott, és a jelek szerint sikerrel. Banki alkalmazottakat raboltak! Ilyenkor a Bankvédelmi Csoport parancsnokának csak egy dolga lehet. Kiviharzott a bankból a Kereszt Szállóba. A portás igaz aggodalommal sietett elébe:

- Gondoltam, hogy nem jutnak messze, uram! A hölgy állapota valóban kedvezőtlennek tűnt! - mondta angolul.

- Nem!

- Öö, bocsásson meg, de mire vonatkozólag...

- Beszéljen nyugodtan magyarul. Akármit mond, mindenre az a válaszom, hogy nem.

- Kitűnően megtanult magyarul, uram!

- Igen.

- No látja.

- Rózsa Bertalan vagyok, a Tabán Bank védelmi parancsnoka.

- Ezt eddig ügyesen titkolta. Főleg a gordonkázás...

- Hagyja abba, jóember. Okom van azt hinni, hogy a bankkal szemben ellenséges akciót hajtott végre egy hozzám a megszólalásig hasonlító személy, aki hosszabb ideig itt lakott. Minden érdekel vele kapcsolatban.

- Uram, ez nagyon furcsa kívánság, nem gondolja? Ha valami nem egyenes, majd megkeres a rendőrség, nem, nem, nem fogadhatom el, és felteszi a «ne is próbálkozzék» kérdéseket, ide figyeljen, ma már egyszer visszautasítottam a borraivalót, bár eszerint nem öntől. Különben is le vagyok kötelezve nekik, mivel igen szeretem a zenét. Ez mi?

- Ez az igazolványom. Tényleg a bank rendésze vagyok.

- Akkor minek ajánl fel...

- Komoly bajban vagyok, barátom.

- Tudom. Szép motorok voltak.

- Na ide hallgasson! A bankban egy csoport szabályellenes tevékenységet folytatott, és én ezt vizsgáltam.

- Talán még javíthatók...

- Elrabolták a Karitás Ügyosztályt!

- Végleg nem lesz jótékonyosság a Tabán Bankban?

- A rendellenes tevékenység éneklés volt.

- Egy modern jogállamban nem szabad énekelni a bankokban?
- Pillanatnyilag ebben a kérdésben átalakulóban van az elvi álláspontom. A Karitás alkalmazottai énekeltek, és a hozzám hasonlító személy...
- Gordonkázott a vonósnégyesben.
- Nna, most fejbe ütöm magát, a szentségit!
- Komolyan mondom. Lehet, hogy új kamarazene-híreim vannak az ön számára. Eddig úgy gondoltam, hogy ön szimpatikus számomra. Ma már az általánosítás magasabb fokán állok, s azt kell mondanom, hogy az embereknek az a csoportja, amelynek a tagjai pontosan egyeznek önnel, rokonszenves nekem. Ezért segíték. Azt akarja mondani, hogy a Karitás azonos volt a madrigalistákkal, és az ön alteregója elrabolta őket? Nagyon csúnya bűntény!
- A rendőrség nem lát okot a beavatkozásra.
- Titokban azt kell gondolnom, hogy a rendőrség nem is muzikális.
- Hát hallja, barátom...!
- Akkor most én jövök. Nézze meg az adatokat! Ez itt Ron Davidson, aki hétköznapiakra az ön külalakját használja. Négyen együtt egy vonósnégyest alkotnak. Az a gyanúm, hogy a nagyhajú talán nem is a lányuk.
- Az volt az egyik énekes!
- Amikor utoljára közlekedtek vele, úgy röhögött, hogy azt hittem, idegorvosi segítségre szorul. A zenészek eléggé össze voltak karmolva. Lehet, hogy épp rabolták a lányt?
- Biztos!
- Ezek angol címek, de lehet, hogy hamisak, mert amerikai akcentussal beszéltek. Egyébként pedig...

Azzal a portás alapos személyleírást adott, és kérte Rózsát, hogy tájékoztassa, ha történik valami, mert neki mindene a zene.

Rózsa elbúcsúzott és elsietett, vissza se nézett. Pedig kár, mert a portásnak eszébe jutott a cím, amelyre kis ideje feladott egy hatalmas szekrényt, de hiába kiabált utána. A rendész rohant vissza a bankba, hogy az elnöknek referáljon, de elkésett. Mindössze egy leíratot talált az asztalán, amelyben az állt, hogy az elnök mindenért őt teszi felelőssé, és elvárja, hogy kitétet a főkapura egy behajtani tilos táblát, és ezt a jövőben saját magára nézve is érvényesnek tekinti; hogy legközelebb akkor jelentkezik, ha a madrigálkérdést megnyugtatóan megoldotta, s akkor majd történelmi feladat vár rá. Ismét lesz a banknak egy elnöke, aki birtokában van az épület térképének! Ezzel neki kell szolgálnia, de mivel még fiatal ember, nyugdíjig jól ellesz vele.

A rendész elkeseredve távozott, csomagolt, és még aznap, az esti nyolcórás géppel elindult a Davidson-féle angol címre. Ez megint nem volt a legszerencsésebb húzás. Éjszakai töprengései során az elnöknek végre eszébe jutott, hogy kire emlékezteti folyton Rózsa Bertalan; és reggel beszélni akart vele a NASA egyik küldöttségének vezetőjéről, bizonyos Davidsonról...

XXV. FEJEZET: A MADRIGALISTÁK MEGÉRKEZNEK AMERIKÁBA

Kriszta dühösen fújva kiszállt, és nekigyürkőzött a kocsinak. Azért ehhez még ő is kevés volt. Erre kiszálltak a többiek is. András, aki a szóváltás közben már magához tért, előremászott a vezetőülésbe, és kormányzással segítette a manőverezést. Egész jó tempóban valamivel tíz után elérték az emelkedő tetejét. Nagy pihenőt tartottak, amelynek során elfogyasztották a Kereszt Szálló első osztályú éttermének «szőlőmágnás-pisztrángos, folyós adalékokkal» elnevezésű, korábban már részletezett kompozícióját. Eközben nagy jelentőségű beszélgetés zajlott le:

- Na, bandita úr, lesz szíves feltárni, miért mobilizálta ügyosztályomat? - förmedt rá Károly Davidsonra.

- De kedves tenor! Ön mint boss alkalmazzon! Illessze magát a helyzethez! Miért elégtelen, kielégületlen, elégetlen, well..., miért baj, hogy nincsenek a bankjukban?

- Uram, nekünk ott felhalmozódott a restanciánk! A banknak szüksége van a munkánkra!

- Önök, amennyire el tudom ítélni, éneklésben lelik fel tevékenységüket. Ez a bank számára hisztéria forrása. Komolyan dobja fel ezt az erkölcsileg? Szálljunk magába, és itt, a hidegben, alakuljunk át őszintévé!

- Ha ezt jól értettem, maguk itt büntető különítmény rejtett munkanélküliség esetére.

- Jaj, nehogy megsérüljön! Egészen más a helyezés. Önök szívélyességi ügyosztályban fogódzanak össze. Mi egy nagy karítaszestre hívjuk önöket, Portlandba.

- Köszönjük az invitálást!

- Beszélni akartunk az önök fejével, de a bank biztosítékai kétfrontos harcot kezdeményeztek. Kriszta igazolhatja, motorokkal vetették magukat rá!

Károly nem bírta visszatartani a nevetését. Ez a Rózsa-pótlék nyilván nem tudja, hogy ki kezelte a csapat.

- Csak ne röhögjön, mylord! Egész motorhalmaz torlódott fel, motortorlasz halmozódott fel; a fel biztos.

- Jó. Én kérdezek, maga felel.

- Kérem!

- Miért raboltak el?

- Mert harc keletkezett, és sietni kell.

- Hova?

- Portlandba. Már csak tizenkét nap van az estélyig. De lehet, hogy csak két hét! Önök Karitás, tehát ott dalolnak.

- Visszamegyünk a bankba!

- Örül majd Rózsa úr. Jegyük van? Mert kell a vonatra, ami száz év múlva itt felépül.

- A bankban hiányozni fogunk!

- Ez a rögeszméje? A fejlett pénzügy kerüli a jótékonykodást!

- Végére is mit akar velünk?

- Én hurcolom majd Amerika-szerte, önök énekelnek, és erősen gazdagszunk. Amerika kultúrállam, szereti a madrigált.

- De ha nem akarunk énekelni?

- Ismerve önöket, ez nincs hitelesítve.

- De mi visszavágyunk a bankba!

- Én nem így vagyok, és remélem, ahhoz hasonlóan se fogok előfordulni!

Ám Davidson ebben súlyosan tévedett.

Ekkor Vera szólt közbe, parancsoló erélyességgel:

- Ha jól értem, a legelfogadhatóbb, ha ideiglenes fegyverszünetet kötünk. Hogy tanult meg amerikai létére ilyen jól magyarul?

- Zeneileg elég jól hallunk. Mi négyen vontatók vagyunk, ha Kriszta mindjárt ismét leszáll a gordonkámról.

- És ha nem?!

- Akkor trió. Az ilyenek könnyen tanulnak, ha nehezen felejtenek. Az én agyam tele van üres hellyel. Kisvártatva nem csak választékosan fogok beszélni magyarul, hanem érthetően is!

Az autót meglökték, és kicsit később hajmeresztő tempóban száguldottak a hófalak között Bregenz felé. Davidson homlokáról patakzott a verejték, dühödten káromkodott, miközben pattanásig feszült izmokkal kormányozta a bobbá alakult járművet. Azután a hóba futtatta, kiszálltak, és a tó felé indultak, ahonnan egy alak rohant elébük, kis amerikai zászlót lengetve a kezében. Sledgehammer volt.

- Még annyit - mondta Davidson -, hogy önkényesen jöjjenek, mert itt-ott határőrgondok lennének. Ideiglenesen csak ez az út vezet minden irányba!

És délben felemelkedett a Boden-tóról a Grumman Gulfstreamer, hatalmas úszótalpait behúzva. A gépen meleg volt, étel, ital, és a négy emberrabló tényleg vonósnegyeseket játszott, nem is rosszul. Hja, ha valaki illegálisan akar a magyar határon át közlekedni: annak tudnia kell hegedülni.

Ringatózva érték vizet a Worcester repülőtér téli víztározó pályáján, a fényektől ragyogó nagyvárosi éjszakában.

- Íme, Amerika! - mutatott körbe büszkén Davidson, amikor partra szálltak. És már lőtték is!

XXVI. FEJEZET: RÓZSA, A SZÁGULDÓ BANKRENDÉSZ

Rózsa sűrűn átkozta magát, amikor éjjel kettő körül a metróval elhagyta a Heathrow repülőtér épületét, és megkezdte London felderítését. Hideg, csatakos téli világ fogadta, a vasárnap hajnali gyér forgalommal. Bőven volt ideje, amíg akárhová is bekopoghat!

Reggel nyolcra már annyira átfagyott, hogy a jó modor semmilyen követelménye nem tarthatta vissza tovább; de az objektív természeti erők sem. Például az a körülmény se, hogy már rég világosnak kellene lennie, de csak szürkül. Becsöngetett abba a kis, külvárosban álló, kertes villába, amely körül már órák óta őgyelgett. Apró öregasszony nyitott ajtót.

- Mit akar vasárnap hajnalban? Kicsoda ön? Ismerősnek tűnik! Álljon csak ide a fénybe! Nem, ez nem lehet igaz! Philip!

- Asszonyom, üdvözlöm önt Anglia egyik...

- Jöjjön! Jöjjön be! De rég volt, Istenem... Még nem is voltam igazán vén... Maga nyilván Ronny!

- De asszonyom, ön igen távol áll az élemedett állapottól!

- Pardon?

- Csak helyeselni tudom, hogy régebben még nem volt vén.

- Az apja is ilyen mókás volt, főleg, ha Ian is átjött!

Leültek a kandalló elé; valami babona, hogy miért használják ezt a teljességgel alkalmatlan, huzatos műtárgyat oly makacsul fűtésre.

- Igyék egy korty whiskyt, hideg van mostanában. Az édesapja se vetette meg! Hogy van?

- Ó, a jó élemedett boldogan él, bizonyosan tudja ön, hogy miféle vidéken!

- Bostonból kaptam utoljára levelet tőle, de ennek már van öt éve is! Igaz, akkor fényképet is küldött. Magát is ezért ismertem fel, fiam...

- Ó, a nosztalgikus idők! Milyen belső lelkesedés önt el, ha rájuk összpontosítok! Hagyná, hogy betekintést nyerjek a fényképbe? Magam is kíváncsi vagyok, hogy apám mennyire vág egybe ööö, apámmal!

- Tessék, itt a levél! - mondta enyhe megütközéssel hangjában az öreg hölgy, kis levélköteget húzva elő a fiókból, és kiválasztva belőle egyet. - Mondja, sokat tartózkodott mostanában angol nyelvterületől távol?

- Ó, hogyne, föl kell eleveníteni a nyelvtudást, mint Frankenstein a Pygmaliont. Valóban, ez itt a jó agg!

- Miféle jó agg?

- Franken... hát, a jó koros... hm... autó, meg fa, meg ugye én magam; és...

- És?

- És hát az elaggott... ezen a másik képen is, ugye...

- Hm, igen, ezen már huszonkét éves... De ki?

Rózsa legszívesebben felpattant volna, és menekül. Amire szüksége volt, azt már megszerezte: agyába véste a borítékról a bostoni címet. Mégis el kellene simítania a léptei nyomát! Avagy további ismeretekhez juthat... Ki a fene lehet az a szőke hajú pasas? Hopp! Hiszen az előbb valamit mondott a néni!

- Hát Ian bácsi! - könnyebbült meg.

- Az bizony! Tudtam, hogy megismeri! No, várjon! - örvendezett a néni.

Rózsa rájött, hogy akkor ront el mindent, ha elrohan; félreértette a hölgy viselkedését. Nem valamiféle Miss Marple-lal áll szemben! Hisz már egész halom levelet és fényképet szedett elő!

- Ni, itt az oxfordi ház, itt lakott nálam az apja. Milyen kár, hogy a kis Richardról nincs képem! Maga talán nem is ismeri. De legalább Iannel összejárnak... - Különbözik nem bácsizná azt a száraz pofát, aki soha egy kortyot nem iszik, vélte az öregasszony, még a fia is véletlenül született; nna, kíváncsi vagyok, mi lett abból az aszkétából. Philip szerint a fiával is csak levélben érintkezik, sokat nem változhatott.

- Ó, hogyne, kiemelkedő gyakorisággal! Apám nagyon szereti a derűs kedélyű korost, nagyokat isznak...

- Mit csinálnak??

- Ó, hogyne, egy-egy palack Budai Márga...

- Érdekes. Ian sose ivott egyetlen k...

- Ó, hogyne, most meg... Ugye, a Márga...

- Azt cukrozzák. És ha összevetjük szülőföldem jó rozspálinskájával - de miért nem iszik?

- Kedves asszonyom: a Budai Márga a világ legtisztább bora. És azért nem iszom, mert félek attól, hogy ön ezzel az itallal megmérgezz. Úgy értem, ez méregerős, önrel együtt. Lehet, hogy a részeges Ian bácsinak megteszi, de én nem szoktam, no. Nálunk Magyarországon, ha valakit megkínál a bor, az mindig elfogadja a vénasszonyt; vagyis...

Az öreg hölgy elhűlve meredt a szörnyű zavarában összevissza beszélő rendészre. Mintha nem is az apja fia volna! Megárthatott neki az a - mit is mondott? - magyarországi tartózkodás. Ó, az apja! Azok a gyönyörű gordonkaszonáták! Az egy művész volt...

- Kedves Davidson junior, maga biztosan nem is gordonkázik!

Ez igaz, gondolta futtában Rózsa. Lehetetlen, hogy a Davidsont körülvevő misztikus gordonka ne kapjon tőlem egyszer egy rúgást! Eközben Diana, az öreg hölgy, akitől a szobát bérelte Philip Davidson még egyetemista korában, mielőtt kivándorolt volna, határozottan elszánta magát rá, hogy valahogyan értesíti Davidsont tébolyult gyermekéről. És, igen, Iant sose szerette, csak Davidson miatt tűrte el... De erre az italozásra mégiscsak kíváncsi. Miss Diana tükkön ült, mire estefelé sikerült telefonon felhívnia Ian Fergusont.

Amikor a délelőtti közepén a Heathrow-ról Amerika felé felemelkedett Rózsa, már pontosan tudta, hogy az alkohol és a nacionalista érzület együttes fellépése okozta a bajt. Bizony, az ilyesmire mi, magyarok, leginkább külföldön ébredhetünk rá, idehaza szokatlan párosítás!

Három óra is elmúlt, mire a gép Bostonban leszállt. Gyorsan térképet vásárolt, és alig egy óra múlva már fogadta is az alacsony, vöröses-ősz öregúr, nagyon meglepetten:

- Ronny, na mi újság a madrigalistákkal? Lehetek büszke a fiamra? Sikerült elrabolni őket?

- Sikerült! - mondta Rózsa sötéten.
- Mi bajod? Fáradt vagy? Nem alszol eleget! Az a rohanó élet!... Honnan jössz?
- Londonból. Feltaláltam egy vén nőkülönlegességet.
- Hhogy... Miss Dianát? Hogy jutottál el hozzá?
- Fogtam a címét, amit megtudtam, és annak nyomán. Azonban, apám! Tisztázzunk valamit! Én nem vagyok az ön fia!
- Kitagadsz? Legalább az alsó G hangokat add nekem!
- Távol áll tőlem a vicces tréfa. Engem más apa szült!
- Zaklatott napok állhatnak mögötted. Bizonyára különös hely az a Tabán Bank.
- Megígérem, hogy hosszában kinyilvánítom az összefüggéseket, de egy taglatnyi pihenés egy összegben kell.
- Hát talán dőlj le egy kicsit... Hát ez meg ki??

Az öregúr kisietett a csöngetésre, és csodálkozó arckifejezéssel tért vissza egy magas, komor, fehér hajú pátriárka társaságában.

- No végre, hogy megint ismerek valakit! Ian bácsi, egy kedves fajú elévült! - mondta Rózsa zavartan.

A két öreg egymásra meredt, majd Ferguson vállon ragadta idősb Davidsont, és áthúzta a szomszéd szobába. Az ajtót betették. Az ablakon rács, más ajtó nincs!

Davidson, az ifjabb és valódi, soha nem láthatta Ian Fergusont. Még az ő születése előtt kerültek Amerikába a felmenők; s noha nem laktak nagyon messze egymástól (ide, Bostonba Providence-ből másfél óra alatt kényelmesen átkocoghatott volna ócska autóján Ferguson), mégis összesen tíz-tizenöt levelet ha váltottak. Tökéletes ellentétek voltak. A viszonylag szívélyes Davidsonnal, a művészlélekkel ellentétben a korábban tartózkodó, mostanára már a gorombaságig mogorva, komor Ferguson visszahúzódó életet élt. Egész életében soha nem ivott egyetlen kortyot sem, pedig Miss Diana kínálgatta annak idején; s ha a visszautasítással nem sérti vérig, tán felmerül egy tavaszi gondolat...

Philip Davidson, ahogy fia a madrigál-vállalkozásba fogván elindult Richard Ferguson irányába, megírta ezt Iannek. Ian természetesen telefonon is elérhető lett volna, de gyűlölte a fecsegést; soha ok nélkül szó nem hagyta el a száját. Philip ezzel szemben órákig értekezett erről-arról neki, vagy gordonkázott Oxfordban, a régi házban, a hervatag Miss Diana társaságában... A hallgatag közönség pontosan megfelelt neki. Iant szinte körüllejték a sötét ír legendák. És, igen, noha szerette, Philip Davidson se törekedett ideát meglátogatni őt. Ian beszédének különös, ódon zamata fájdalmas honvágyat keltett volna benne.

Aztán egész más indulatot okozott! Davidsont a rejtelmes Európa mágneses vonzással szólította; ezért fia műkincsrablási terveit gyermeki lelkesedéssel támogatta, nyilván végig se gondolta a dolog minden vetületét. Ezzel szemben Ian, ahogy vette a levelet, puritanizmusának vitriolos rohamát intézte ellene, még hozzá telefonon! Davidson megdühödött, mert érezte, hogy Iannek van valami igazsága. Tisztátalan vállalkozásokkal megkönyékezni a jó barát pénzes gyermekét... Davidson megértette, hogy Ian Fergusonnal soha többé szót nem válthat. És tessék: mégis itt van! Először az életben! Vajon mi lehet az oka?

Pillanatok alatt megtudta: a haragvó Ian beszámolt Miss Diana telefonjáról az ifjabb Davidson különös viselkedése kapcsán. A gyerek örült vagy szélhámos; és Philip ezt uszította az ő fiára? Philip Davidson most már nagyon csodálkozott. Tényleg nem illeszkedik valami. Ugyanakkor ő meg félti a saját fiát, a heves vérű Ronnyt. A két öreg tehát megjelent a kitért ajtóban:

- Számolj csak be, fiam, hogy mit végeztél! Látom, Richard apját már nem kell bemutatnom. Bár fel nem foghatom, honnan ismered!

- Ian bácsi fényképét a Miss Dianának is nevezett idős nő mutatta Londonban. Él bennem a hit, hogy megsértettem őt. Whiskyvel kínált, de én fölesküdtem neki a Budai Márgára, amelyet haragosan alulértékelt. Szerintem a legjobb bor, amelyet sose ittam. Össze se hasonlítható más borokkal, amiket szintén nem iszom.

- Mondd, fiam, nem tudsz normálisan beszélni? Ez a tabáni angol tájszólás? Számolj be pontosan a Miss Dianával folytatott társalgásodról!

Rózsa agyában elméleti vihar dúlt. Nem árulhatja el, hogy a hasonmását keresi életre-halálra. Itt és most kell a nyomára bukkannia, e nehéz idegi sakkjátékban. Ki a fene ez a Ian bácsi nevű közellenség?! Akiről azt mondta, hogy iszákos. Hát Istenem. Az alkohol nagyon zavarja itt a tisztánlátást... Mégis úgy tűnik, hogy az adott helyzetben valami miatt tilos megsérteni. Le volnánk kötelezve neki mi, Davidsonok? Próbálkozzunk csak!

- Köszönöm, Mr. Ian!

- Ronny, az Istenért! Hova tetted a modorodat? Még az Ian bácsi csak-csak, de inkább Mr. Ferguson! Vagy bármi más normális...

- Hagyd csak, Philip. Mire jutott a fiammal, Davidson? - kérdezte Ian Ferguson, élesen figyelve Rózst.

- Ó, hát felhívtam... és megállapodtunk, hogy felkeresem a munkahelyén...

- És felkereste?!

- Igen.

- Itt, Hartfordban?

- Igen.

- Hazudik! O'Connellre hagyta az irodát, és már egy éve Oregon-Portlandba költözött! - Az öreg szemmel láthatóan büszke volt, hogy lecsaphatott az ellenfelére.

- Apám! Ne haragudjék, ez az emberfogás veszélyes dolog, majd elmondok mindenkit mindennek később, amikor fiadat felőröltem! Van egy menésem! - Rózsa derűsen elkezdte összeszedni magát.

- Fiam! Nem válaszoltál Ian kérdésére. Kaptál pénzt Richardtól?

- Nem, de nem is kell senki nyamvadt pénze! Egy magyar... magyarázata van ennek, de most ne tartóztassanak, érdekelt vagyok a haladásban. - Azzal Rózsa távozott. Davidson sápadtan meredt a viharkomor Fergusonre.

- Ian, ne haragudj, ezt nem gondoltam! Megpróbálom jóvátenni...

- El is várom. - Aztán Ferguson is elment, dühödten töprengve, hogy nem maradt-e lakásának valamely zugában legalább egy kováspuska a második világháborúból. Egészében véve súlyos nemzedéki ellentét alakult ki.

Rózsa mindent tudott, ami szükséges volt a számára. Tehát az ifjabb Davidson a Ferguson nevű irodistára támaszkodva rabolta el a munkaerőket a bankból. Irány Portland! Amikor a 18.45-ös portlandi géppel úszott a gömbölyű világ fényei felett, és bóbiskolni próbált, nagy nyugalom szállta meg. Mit törődött ő azzal, hogy éppen alatta üldözik a Karitás Ügyosztályt! Hiszen nem is tudta.

XXVII. FEJEZET: A MADRIGALISTÁK PORTLANDBA ÉRKEZNEK, MR. HAYSTACK ELLENIRÁNYÚ TÖREKVÉSEI DACÁRA

Ha valami a világban eszmeileg meghatározott, mindig kerülközik materiális ok, ami az anyagelvűeket is megnyugtatja ideológiai rohamaikban a világ jelenségeinek szükségszerűsége felől. Mi ilyen spekulációkra nem szorulunk, magyar materialista nincs; e szemléletmódnak nem kedvez népünk történelme. Például mi jól tudjuk: az, hogy a világ repülőtereinek kilencven százaléka tavak és víztározók közelében fekszik, hogy hidroplán-pályája is lehessen, elsősorban a Posztglaciálisnak köszönhető. Másutt viszont széles körben elterjedt az a gyakorlatias szemléleten alapuló, de teljesen hamis okfejtés, amely szerint a telekspekuláció évszázadában elviselhetetlen volna, ha temérdek hektárnyi hallatlan értékű városi területet mindössze arra használnánk, hogy percenként végigguruljon rajta egy legfőbb ötven méter széles, zajos fémtárgy. A terület hibrid kukoricával való egyidejű bevetése fel se merülhetne... Ezzel szemben a hidroplánpályák egyben halastavak, de legalábbis plankton- és algatermelő bázisok! Nos, akit ez nyugtat meg, lelke rajta. A lényeg az, hogy ezeket a repülőterrészeket nem lehet úgy bekeríteni, hogy be ne szökdössenek a horgászok. Épp ezért zömük szabadon áll; természetes, hogy valamirevaló gépeltérítő, kábítószer- vagy embercsempész csak ezeket használja, amint Ron Davidson is.

Haystack, persze, egyszerűen tudta, hogy a Boden-tóról jönnek Ferguson emberei, tehát bizonyosan a vízi pályára érkeznek. Nyilván már kora délután elhelyezkedtek a tó térségében, tekintetbe véve a szélirány-előrejelzést. A horgászok autói egymástól egyenletes távolságban népesítik be a partot; ha valaki szélirány felől áll, az gépre várakozik. Ni, ezúttal egyetlen mikrobusz, egy emberrel! A leendő utasok gyanútlanok. Minden gyerekjáték a három mozgó fegyverraktárnak, akik a küzdősportokban is élen járnak. Haystack tehát távolabb, egy rádiótelefonnal, tűzvezetési céllal parancsnoki harcálláspontot foglalt el, s lelkiileg mindezt alaposan át is élte.

Rég besötétedett, amire megjelent a Grumman fényszórója. A borult ég alatt egyszerre csak feltűnt egy fényes csillag, ami sokáig nem változtatta a helyzetét, csak a fénye növekedett. Aztán láthatóan Worcester fölé ért, irányt váltott, majd eltűnt, de akkor már látszott a flashlámpája. Aztán egyszerre csak itt volt. Szinte hangtalanul hussant a vízre, amely az éjszakai foszforeszkáló portól lilás fénnel ragyogott. (Újabban ezt használják, mert a zöld felületjelzésre ki-kiszökdöstek a halak, és az úszótalpak sokat elpusztítottak; az állatvédő társaságok fellépésére nem engedélyezik többé a zöld vízfényport.) Aztán egy szivárványos lobbanással sötétbe borult a víz, s kifelé indult egy evezős csónak, amely korábban, amíg az általa hordott súly a fedélzeten volt, középű úszótalpként szolgált.

Ekkor a parton kigyulladt a mikrobusz fényszórója. Válaszként csobbanás érkezett a vízről, s a csónak sötét foltja irányt változtatott; pár perc múlva pedig az iszapos partra csusszant. Orráról döngve kicsapódott a kiszállórámpa, és sorban, nagy csomagokkal kivonult egy... kettő... összesen kilenc alak, igen. Mögöttük újabb dörrenéssel visszahajtották a hidat, és a gép láthatatlan személyzete elindult visszafelé. Az ütemes loccsanásokba egyszerre rövid kiáltás harsant - Haystack nem értette -, majd fegyverropogás! A főbandita tehetetlen rémülettel próbálta követni az eseményeket. A mikrobusz megfordult, és fénye egy pillanatra a tágra nyílt szemmel a sötétségbe meredő stratégia pupillájába tűzött. Ekkor feldübörgött a Ford Hellrider, amelyben az ő emberei ültek. De miért kellett lövöldözni már megint?! A hátsó kocsí fénykörbe fogta a mikrobuszt, és minden normális számítás szerint ezzel már be is végeztetett volna a csoport elfogása.

Az ilyesminek szabványkoreográfiája van. Mindkét sofőr profi; ez szabja meg gondolkodásukat és mozgásukat. Minden manőver tisztán kiszámítható, mint egy kata-gyakorlat. Gyors és célszerűen ügyes. Szinte leküzdhetetlen nehézséget jelentene az üldözésben, ha az első kocsis vad és váratlan, megdöbbenő viselkedést tanúsítana, amely ráadásul nem volna szinkronizált: hol lassú, hol meg villámgyors lenne. Ilyen esetben csődöt mond a rutin.

Márpedig a helyzet még ennél is rémesebb volt: a mikrobusz sofőrjéhez képest egy véletlengenerátor közönséges skálagyakorlat! A Hellrider már két reflexmozdulaton túl volt, mire felismerte, hogy az üldözött jármű egészen mást csinál, mint amit az ésszerűség diktál. Ugyanez okból utánalóni is teljességgel céltalan. Haystack már nem láthatja, de ott van például az a szürke gránit emlékmű torony, parabolikus ív a csillagok felé. Az örült mikrobusz pontosan feléje rohan, a Ford kétségbeesve fékez a lépcsőjénél. A mikrobusz nem zavartatja magát, ráfut a lépcsőre, repül vagy nyolc métert a talapzatig, majd egyszerűen fölrohan rajta az irdatlan tizenöt méteres magasságba, és szinte a levegőben megpördül. Egyenesen lefelé, a lépcsőre fölült Ford felé rohan. Ha az halálfélelmében szörnyű csikorgással nem vonszolja magát odább saját karterén, a következő pillanatban nem lehet elválasztani az ocsút a szemtől.

- Juhé! - ordítanak oda Haystack banditáinak fatalista derűvel a mikrobusz félelmetes utasai. A Fordból még látható, amint a járdán elvágtatnak, és beszáguldanak valami díszes, kivilágított épület kapuján.

A dolog magyarázata egyszerű. A társaságban Kriszta reflexei a leggyorsabbak. Láttá már Andrást vezetni (no, szokványos forgalomban rémületes is a dolog! Egyszerűen hihetetlen, miként úszta meg eddig élve...), meg aztán kellőképpen elfogult is az irányában. András fog vezetni! Ilyet még nem tapasztaltak a civilizált autózás világában, még ha annak üldözési műfajáról van is szó! Kriszta tehát, ahogy megérkeztek járművükhöz, lőkött egyet a beugró sofőrön, mire az e kettős lendületben átrepült a túlsó oldalra. Aztán rántott egyet Andráson, aki ettől beesett a volán mellé; és rákiáltott: - Most hajts, ahogy csak tudsz! -, azzal ő is beugrott az utasterbe. A motor már járt; az meg, hogy mindenféle szokatlan gombok meg karok vannak mindenfelé, kifejezetten előnyös e pillanatokban. Úgy nem művészet vezetni, ha az ember tudja, hogy mi mire való!

Kriszta pontosan ítélte meg, hogy az egyetlen komoly esély, ha András kibontakozhat. A Fordban még akkor is elképedt tehetetlenségben ültek, amikor minden irányból körülvette őket a rendőrség. Később lépcsőrongálásért fejenként négy napi közmunkával sújtották a testőrséget, és az INTELTRO-nak meg kellett mozgatnia a liberális elbírálás érdekében némely titkosszolgálati összeköttetését.

Maga a mikrobusz pedig e letartóztatás pillanatában Massachusetts legszebb színházának fölépcsőjén, az első emelet magasságában, keresztben áll, sofőrje sűrűn szabadkozik az épületgondnokság néhány igen szigorú munkatársának karéjában. A hátsó bejáratnál eközben kilenc személy kényelmes nézelődéssel elsétál a repülőtér irányába. Onnan aztán Sledgehammer, miután továbbadta Davidsonnak a sofőrtől kapott repülőjegyeket, visszament a színházba, s kiszabadította a sofőrt, kijelentve, hogy a dolog nem fog annyiban maradni, és most először is elvárja, hogy a sofőr az ügyeiről való elszámolás végett azonnal, járművével együtt jelenjék meg ezen épület kivitelezőjének, a Ferguson-O'Connell cégnek a vezetősége előtt!

Ettől a színház gondnoksága megnyugodott. Ami azt illeti, ilyesfajta, mélyebb kompetenciát sejtető, ámde mégis teljesen értelmetlen szöveggel Magyarországon nem lehetett volna célt érni. Ott kiszállt volna a rendőrség, és akkor vonós négyesre van szükség, de legalábbis citerázni kell...

Haystack közben pánikba esett. Látta a lakott területek felé eltűnni az egész üldözési jelenetet; ott pedig nincs esélye a zavartalan emberrablásnak. Ha valami komolyabb reflektorfény irányul az INTELTRO-ra, és az bukik, a következmény rendkívüli földrengés úri körökben, így a nagypolitikában s ezért a világbéke tartományában is. Ha ebből nem lesz atomháború, akkor legalábbis fültövön csapják. Vagy-vagy. Fergusonnek pedig az eddigi fegyveres események után az lesz a benyomása, hogy Haystack zaklatja őt. Valamit tenni kellene a milliomos semlegesítése érdekében. Haystack nagy idegességben várakozott a portlandi gép indulására.

Elfoglalta a helyét; vidám, nyolctagú társaság szállt be vele együtt. Szemmel láthatóan zenészek: vonós hangszerek, kották voltak náluk. Kicsit csapzottan festettek, az elmúlt időszakban bizonyára fárasztó módon töltötték az idejüket valami okból. Barbár nyelven beszélgettek, bár néha angolra váltották a szót.

Haystack unalmában figyelni kezdte őket. A nyelv abban különbözött az angoltól, hogy mintha kétszer annyi hangot használna. Pergett és susogott, csicssergett és zizegett. Ropogott és dönögött, sistergett és zengett. Lágy volt és erőszakos, és Haystack azon kapta magát, hogy ez a lebegő hangfüggöny hipnotizálja. Fiatalkori emlékeiben kezdett vájkálni, amikor még füvekkel és levélhullással álmodott, s emberi hangokon szóltak az állatok. Nagy erejű nyelv! Hogy simul belé minden szó! Például az, amelyik most hangzott el: «madrigál». Hűha, de marha vagyok!

Haystack izgalomában felugrott az ülésről, majd visszaült. Davidson azonnal észrevette ezt a megelevenedést, és egyszeriben visszaemlékezett arra a bizonytalan tartalmú fenyegetésre, amelyről Sledgehammernek csak a lövöldözés alkalmából jutott eszébe említést tenni rövid, de élvezetes mikrobuszozásuk közben.

- Minek köszönhetjük a kitüntető érdeklődését, Mr...

- Well, Yansky. Donald Yansky - rögtönözte Haystack. - Mélyen elkötelezett vagyok a tiszta művészetek iránt.

- Talán szintén zenész?

- Sajnos, botfülem van. Egyedül a zenével nem tudtam eddig megbirkózni. Szintén Portlandba?

- Hacsak el nem térítik a gépet. Már mindenre fel vagyunk készülve. Itt lőnek és üldöznek... - szólt közbe Károly. - Ki fegyvert fog, fegyver által vész... - és jelentőségteljesen Davidsonra nézett.

- Hja-ja, kevés nyugodt hely van ebben a mai világban! - mondta Davidson sietve. Azért nem volna előnyös, ha a madrigalisták ideérkezésének módja kiszivárogná. Újságíró bárhol előfordulhat. Talán a világ egyetlen állama, ahol a beutazáshoz nem kell útlevél és vízum és a tevékenységhez munkavállalási engedély: Amerika. Viszont az Egyesült Államokban érzékenyek az emberi jogokra.

Davidson nyugtalanságát Haystack azonnal észrevette, és úgy értékelte, hogy támadásba mehet át:

- Hadd találgassak, uraim. Nemde, önök a Tabán Madrigalisták?

- Hogyan? Már ön is hallott róluk? Ferguson kitűnően dolgozik! - biccentett elismeréssel Davidson.

- Kicsoda az a Ferguson? - Na halljuk, gondolta Haystack.

- Ferguson egy művészetpártoló gazdag úr. Együttesünk, amely egy vonósnégyesből és egy madrigalkórusból áll, egy jótékonyági estélyen fog bemutatkozni az Államokban.

- Tudom. Ki van plakátozva. Innen gondoltam, hogy önök azok... - talált rá a leggyanúoslatóbb magyarázatra Haystack.

- Hazájukban híresek a Tabán Bankmadrigalisták. Most úgy határoztak, hogy kilépnek a nagyvilág színpadára. A költségeket bőkezű mecénásként Ferguson úr fedezi. Ez a befektetés vélhetőleg meg fog térülni - a zenei világ nem ismer e kórushoz hasonlatosat...

Mindez némi újdonsággal szolgált a madrigalistáknak. Eszerint lehet, hogy elrablásuk emberijog-ellenes akciója ennek a Fergusonnak a lelkén szárad. Nemsokára találkozhatnak vele, és felelősségre is vonják. Talán hamarosan hazakerülhetnek munkahelyükre, amely után e rövid idő elteltével is felébredt vágyuk! Rózsa, persze, tisztázatlan pont. Vele jó volna soha többé nem találkozni...

E közlés nyomán Haystack agya szinte felforrt, amint megkísérelte sorra venni, hogy milyen okok tehetnek szükségessé ezen akcióhoz egy ötvenezer dolláros csúcsműszert: az inerciális navigátort. Amely ott hever az ülésen, egy gordonka mellett!!!

Amikor Portland repülőterén leszállt a Boeing, már nem volt ott. Ezért aztán Davidson meg is feledkezett róla. Ahogy a váróba kiléptek, Ferguson örömmel és kíváncsian sietett feléjük.

- Legyenek üdvözölve a Rózsák Városában! Ronny, a három embered, sajnos, szállóban fog aludni egyelőre. Kellemes kis hely, a Park Avenue. Ott van a Morrison utcában, szemben a Greve ékszerésszel. Ott tárgyaltam azzal a csibész Haystackkel műszerügyben... Jut eszembe, bevált a szerkezet?

Davidson vaddisznóként rohant vissza a gépre, még horkantgatott is rémületében. A személyzet - természetesen - útját állta. Egy repülőgép nem villamos. Biztonsági szempontok is vannak! Pontosabban micsoda az, ami elveszett? Hogy nem lehet olyan pontosan elmondani? De uram, akkor mit akar?! No, majd keressük; ha megtaláltuk, hova küldjük? Ferguson Manor? Igen, rendben. Hé, uram, várjon egy pillanatra! - Davidson azonban elkeseredve eredt a társaság után, pedig a tisztviselő igen szeretne tudni, hogy mi legyen a konténerrel.

XXVIII. FEJEZET: RÓZSA MEGÉRKEZIK A FERGUSON-HÁZBA

A Bankvédelem oszlopa már egészen elfásult. Csaknem negyvennyolc órája nem aludt semmit, csak fázott, loholt, és különféle idősebb személyekkel hadakozott. A gép dübörgött; a sietségben nem válogathat az ember, a lehangosabb ülőhely jutott neki... Bóbiskolás kizárva. No, végre, «kapcsolják be biztonsági öveiket». Vajon hogy jusson most a Ferguson nevű fő-fő emberrabló nyomára? Hopp! Nézze meg az ember!

A csarnok álló hirdetőtábláján, pontosan előtte, hatalmas plakát, mégpedig a Tabán Bankmadrigalisták fellépéséről! Rózsa az információs pulthoz sietett.

- Bocsásson meg, nem tud valamit ettől kisebb távolságra? - kérdezte.

- De igen, uram, ott azt a hölgyet.

- Másként kérdezek, mivel fogy bennem az ébrenlét. Ha közelebbről nézzük azt a hangversenyt, mit látunk? Tudja-e?

- Azt gondolom, hogy a Tabán Bankmadrigalistákat.

- Még megmászítom ismeretelméleti szempontomat. Ha jobban ismerné a hangverseny körülményeit, kiadná magából?

- Uram, sietve kérdezze meg, amit tudni akar, mert engem tíz óra múlva, napkeltekor váltanak, és kezdheti előlről.

- Hol van Ferguson?

- Na végre. Kérdései alapján ő a hangverseny egyik védnöke; mert Fergusonökből e városban különben körülbelül hatvanonnányi van. Fogalmam se volna, hogy hol találja, ha nincs ez a kábítószer-hisztéria a konténerekkel. De emiatt tudom, hogy az a szürke példány, amelyik a teheroldalon legelöl áll, és már hajnal óta kerülgetni kell, éppen neki van címezve; ha szerencséje van, még eléri a szállítókat! Kábítószer nem volt benne.

- Ezt Rózsa már csak futtában hallotta, és bizonyos megnyugvás töltötte el. A kocsí daruja éppen befejezte a konténer felrakását. Ő odarohant a vezetőfülkéhez.

- Lennének olyan kedvesek, hogy elvinnének Fergusonhöz?

- Dobja föl magát, hapsikám! - válaszolt a fogai közt a hatalmas termetű, overallos fuvaros. - Legalább addig se unatkozok!

- Hallottam, hogy nincs benne drog.

- Elég baj.

- Ember van benne?

- Mi van?!

- Azt is lopnak. Nem néz jól ki dolog. Ilyen nagy csomagba belefér.

- Micsoda fér bele?

- A madrigalizmus. Gyanús, hogy ekkora csomag pont arra megy, amerre én.

- Hapsi, esetleg, ha nem jól van... Mit ivott?

- Maga olyan, mint a kézbesítő a Tabánban. Alkohol felől nézve gondolkodik rólam. Az emberrablás... Ááááhh... Amikor vonszolja az ember, és erőnek erejével magáévá teszi...

A sofőr kicsit odébb húzódott Rózsától, és nem szólt többet, csak amikor megérkeztek:

- Szálljon ki, és álljon félre, mert fejbe üti a gém, és még hülyébb lesz!

A rendész már olyan álmos volt, hogy nem is válaszolt. A sofőr kinyitotta a konténert. A csörlőre kapcsolta a raklapját, bemászott, és oldotta a rögzítést, majd lassan kihúzatta a rakományt. Eközben Rózsa a garázsajtónak dőlve, lehunytt szemmel billegett. Aztán a szállítóban felmerült, hogy a segítségét kéri a daruzáshoz, de látta, hogy nem érthet vele szót, s csak legyintett egyet, majd némi kínládással leemelte a tárgyat a földre. Rózsa a kamion távozásának dízelfüstjére prüsszkölve felébredt, vacogva megkerülte a sötétlő tömeget. A Tabán Bank Személyzeti Osztályának iratszekrényét látta maga előtt; belenyugodott, hogy már álmodik, leült eléje a földre, fejét nekitámasztotta, és békésen elaludt.

Álmában a Tabán Bankban, a Személyzetin tartózkodott, és minden irányból madrigalisták és emberrablók vették körül. «Ez Davidson! - ordítottak rá. - Mi a fenét csinálsz a földön? Hogy kerültél ide, hát nem a dossziét keresed? És mi ez az irdatlan bútor itt?» - Egyidejűleg kíméletlenül megrázták a vállánál fogva. «Nem vagyok hajlandó tovább saját városomban angolul beszélni!» - válaszolta üvöltve, majd felpattant, és magyarra fordítva a szót, a madrigalisták démoni vezetőjének, a nagyhajú Krisztának az arcába kiáltotta: «Ez itt a Tabán Bank iratszekrénye, és eltűntek innen a Karitásztól személyi lapjai, és én addig nem nyugszom, amíg ezeket meg nem kapom, és a Karitászt el nem fogom! Szemtől szembe akarom látni az egész emberrabló bagázst, főleg Fergusont!»

- Akkor esetleg nyissa ki a szemét! - hallotta már az ébrenlét határán. Iszonyú erőlködéssel kinyitotta, föltápáskodott, és a közben megelevenedett ház fényében bódultan meredt a körülötte álló csapat emberre. Károly keresgélt a hóna alatt lévő kottákban, majd feléje nyújtott valamit:

- Itt vannak a kartonok, Rózsa úr! Ha gondolja, helyezze el a szekrényben...

Úgy látszik, ez tényleg a Rózsák Városa. Neki eszerint joga van itt magyarul beszélni, mert ő Rózsa Bertalan.

- Bankunk főrendésze - folytatta angolul Károly. - Rózsa úr, engedje meg, hogy bemutassam Ferguson urat; és ha több óhaja nincs, akkor valóban legjobb volna, ha lenyugodnék...

Mindebből kitűnik, hogy az ébrenlét az álom folytatása, csak más eszközökkel. De hiszen akkor felesleges az a sok erőfeszítés, amely e kettő elkülönítésére irányul! Rózsa föl is adta, s lehunytt szemmel engedte, hogy Ferguson a mahagóni szoba pamlagáig vezesse, amelyen némi horkolással tarkítva folytatta ébrenlétét, csak más eszközökkel.

XXIX. FEJEZET: AZ IDEIGLENES FEGYVERSZÜNET KITERJED A BANKRENDÉSZETRE, SŐT: A FEGYVEREKRE IS

Rózsa egy egész nyugtalan éjszakán át szolgált illusztrációként ahhoz az ismert társadalomtudományi összefüggéshez, hogy hiába haladunk nyugat felé, csak látszólag nyerünk időt. Közben ugyanis múlik felettünk a magunké... A rendész utolsó álmában Ian Ferguson, a Sors ült egy bírói pulpituson, és hatalmas könyvet vizsgált, időről időre kipipálva benne bizonyos tételeket:

- A madrigalisták megérkeztek (pipa). Az iratszekrény megérkezett (pipa). A Karitás katonái megvannak (pipa); bankrendész van (pipa). Kell még dosszié, és...

Egyelőre nem tudta meg, hogy mi hiányzik, és miféle leltárból. Az idősebb Ferguson a semmibe úszott. Valaki azonban tényleg dossziéről beszél a szomszéd szobában! Rózsa óvatosan összeszedte magát.

A dossziéről odaát az ifjabb Ferguson elmélkedett:

- Ha eltűnt, hát eltűnt. Már úgyis betöltötte a szerepét. Sokba került ugyan, de már nem lesz rá szükség! (Természetesen ebben Ferguson súlyosan tévedett.)

Ezután Davidson alaposan beszámolt a Worcester környéki kalandokról. Csak találgatni tudták a támadás célját. A dolog egészen felzaklatta a milliomost.

- Fogadni mernék rá, hogy annak a féreg Haystacknek a keze van benne! Ronny, te még nem ismered ezt a csibészt! - mondta, s részletesen beszámolt róla, hogy miként tett szert a dossziéra; hogyan vette észre a lehallgatást, és miféle támadás következett ebből.

- No lám. Haystack tehát mindent tud, és még beleköp a levesbe, pedig itt a bemutatkozás ideje a nyakunkon! - fakadt ki Davidson. Nem is gondolta, hogy az INTELTRO oszlopának jólérségségéhez ő is hozzájárult.

- Úgy látszik, van magánál elvetemültebb amerikai is! - szólt közbe Kriszta. - Nehezen tudom áttekinteni ezeket a bonyolult érdekviszonyokat, egyszer már összefoglalhatná valaki...

- Természetesen kedves - fordította magyarra a szót Davidson -, én leltem fel az önök elrablását. Ehhez pénzzé alakítható műpártolás kell. Amíg önök énekelnek, Richard fogja kimeccénázni, míg kritikussá nem válik a bevételi mérleg! Sajnálom az erőszakot, kínálatra is eljöttek volna, ha mernek, gondolom én. De rabolva biztosabb dolog a művészet. Most teljesen ki vannak szolgáltatva nekünk, mert mi támadjuk is és védjük is: lám Worcesterben is hogy kellett az ügyelő! Szövetünk erősödik! Mármint az Államokban egyesek kevésbé vágnak vissza Európába, ahol még sosem jártak, ha Európa tagonként idejön. Ezért igen jó pénzt hajlandók adalékozni! Ebből önmaguk még haza is mehetnének, ha engednék. De a bank nem akarja önöket, mert nekik csönd van, az elnököt már NASA-koromban is zsenírozta a dalolás. És mert mi lefizetjük, és pénz üti a bank markát. Mi nem pénzt, hanem önöket raboljuk, ezért a bevétel tisztességes részét meg fogjuk küldeni a banknak; és akkor elkerülhetjük, hogy Honda-csoportok keljenek át az óceánon...

- El van a késés, Monsieur Davidson! - szólt egy hang angolul az ajtóban. - Ian bácsi és az ön kedves elaggott papája üdvözlését küldi Bostonból, de én elhordom a kollégáimat!

- Elfelejtettem mondani tegnap, Ronny - nézett Ferguson gondterhelten az elképedt Davidsonra. - Ez az úr a madrigalisták irataiért jött, és mindjárt hozta magával a szekrényt is, hogy legyen miben hazavinni.

- A szekrényt kiselejtezték a Tabán Bankban, és én megvettem. Gyönyörű! - mondta a gordonkás.
- Mégis, az én bútoraim között egy kicsit stílustörő! Majd kell találni neki egy helyet, ahova jobban illik! (Csupán jelezzük itt, hogy ez később megtörtént.)
- Nem a szekrénnel jöttem! - morogta Rózsa olyan arccal, amelyről leolvasható volt, hogy még nem érzi elintézettnek a helyzetet, és Davidsonról is hasonlóan vélekedik.
- Uraim! Nyugalom! - nézett egyikről a másikra Ferguson. Valószínűtlen beszélgetés kezdődött a két ellenfél között, amelynek stilisztikai egységessége nem fedheti el azt a tényt, hogy Davidson lovagiasan magyarul, Rózsa - szintén udvariassági okokból - angolul fejtette ki álláspontját.
- Rózsa úr, az ön fellépése bankjában komoly rendeződésekhez vezetett. Mégis kivilágítom a vonatkozást, noha nem félek. Nekem az elmúlt napokban egyéb célom se volt, mint szert tenni a Tabán Bankmadrigalistákra.
- Én hasonló vagyok önhöz, mivel nekem se volt más! - így Rózsa.
- De miért, kérdem én. Miért kellettek nekem az énekesek?
- No, éppen ezt szeretném tudni én is! Az egybevágóság felé tartunk!
- Énbennem ugyanis egy darab Európa lappang.
- Magamban is, a bőröm között.
- Én továbbá el akarok gazdagodni, s evégből lehajolok a kincsért, még akkor is, ha az egy darab madrigalista - mondta Davidson.
- Négyet együtt meg már szinte ott se hagy.
- Ezek a bankmadrigalisták kilógnak a világ zenei vízvonalából. Dunát lehet rekeszteni a pénzzel, amit ezért kasszírozunk - udvariaskodott az amerikai.
- Willamettet. Ön tehát rabszolga-énekeltetésben érdekelt?
- Tudom, ön felbuzdul ezen. Ön demokratikusan vissza akarja rabolni a dalnokokat a magyar banki gazdaságba, ahol később még lidércesebbek lehetnek. Önök gyémántokon tipornak hazájukban, s ez a haza önöknél népi szokás.
- Ön pórázon fejlesztené a madrigalistákat. Tud rab madár pórázon sípolni? Nézze, mire fejlődtek fel a bankban ellenben!
- Kívül vagy belül: az életút során elért önkielégítés ugyanakkora. Ámde a banki paradicsomot elhagyja a dédelgetett gyermek, fájdalommal gyermeket szül továbbá, és orcája verejtékével eltart engem. Ez az eredendő bűnös sors!
- Netán még tenyésztene is őket, gaz imperialista?
- Más húrokat pengetek. Önnek van pénze a hazájának?
- Az én hazám gazdag, mint a nyavalya!
- Rosszul intézkedtem a kérdést önhöz. Útiköltségre gondoltam.
- Kirabolom az emberrablók milliomos főnökét, kölcsönbe! - mondta Rózsa elszántan.

- Nagy tévedés, uram - szólt közbe Ferguson, természetesen angolul -, a főnök ebben az ügyben Davidson úr, kitűnő barátom. Én csupán pénzelem a vállalkozását, még hozzá teljes lelkesedéssel, annak ellenére, hogy csupán egyetlen rossz felvételtől ismerem e négy ember hangját! Természetesen szolid nyereségben bízom...

- A kultúra, még ha lidércnyomás is, nem pénzügyi kérdés! - lihegett felindultan a rendész.

- Éppen ez itt az elvi kétarcúság köztünk! Richard barátom egyáltalán nem ad kölcsön a hazamenésre! - így Davidson.

- Majd jól kérve kérem, hogy összetömörödjik!

- Ön anyjától eredő kisebbségben van! - állt fel Davidson.

- Nono! - emelkedtek fel sorban a madrigalisták. A magyar még akkor sem hagyja cserben a rendészét, ha az korábban üldözte a kultúrát, és a körülmények nyomása ellenére is vonakszik azt üzleti ügynek tekinteni. Veszélyes pillanat volt.

- Öt az öthöz, hogy önökből kő kövön nem marad! - mondta Rózsa. A két ötfős csapat farkasszemet nézett.

- Vigyázzon, Rózsa úr! - mondta Kriszta. - Ezeknél az emberrablóknál fegyver van!

- Nagyon téved, maga kolosszus! - vágott vissza Davidson, azzal előrántotta revolverét, és rásütötte a lányra. Abból egy pukkanással színes golyó perdült az asztalra. A magyarok dermedten álltak, az amerikai pedig sorban mindegyikre rálőtt egy golyót; aztán kitátott szájába is belepukkantott egyet. Nyugodtan rágni kezdte a rágógumit, s közben folytatta: - Hatlövetű. Látszik, hogy nem ismerik az amerikai csúcstechnika emberbaráti áldásait, Karitászt létükre. Ne hajladozzanak, még van ebből a pisztolyból. Most kiszámolom, mi marad önökből. Én, ugye, összeviszsa karmolom a pofámat a bankrendészen. Vera ugyan kisebb, mint Johnny, de nő, tehát egyforma erősek. Az András Billyvel napokig elvan. Károly tán nagyobb, mint Jimmy, de osztályvezető, ezért merev a mozgása. Marad Richard, aki messze a legmeggrázóbb, de hanem Kriszta ütlegei kétesélyessé teszik a sorsát. Ha mi itt összepolimerizálódunk, sok vér fog folyni, mint Makedón Fülöpből Sziszifusznál! Már a madrigalistákkal időleg béke velünk; most Rózsa úr is felfüggeszthetné magát átmenetileg!

- Engem saját bankelnököm azzal bocsátott fel, hogy rendezzem a madrigálügyeket. Aztán siessek munkába, és készítem el a bank térképét; amivel szerinte életfogytiglanra ítélt. Tehát nekem itt nincs sok időm!

- De még mennyire hogy van! A banktérkép ugyanis... Hogy a hétszentséges, fűzfánfűtyülő rézangyalát a fékomadta argyélusának, rézüstös kirelejzom.

- Congratulate you, Mr. Davidson!

- A dosszié. Ha megvolna...

A madrigalisták lenyűgözött elismeréssel nyugtázták Davidson hihetetlen szókincsét. Ez az ember valóban megtanult magyarul!

- Erre ébredtem - mondta Rózsa. - Mi az a dosszié? Maguk szintén bankszakemberek, és agyonfetisizálják az ügyiratokat?

- Csak hárman, és azok is csak voltak. Legyen nyugodt, föl sem mérhetők az önök bürokráciájához - vált engedékennyé Davidson. - Nem a dosszié álcás belpapírai kellenének, hanem maga a szerkezet. Az egy inerciális navigátor, és a memóriájában a Tabán Bank teljes térképét tartalmazza, sok napi lábomkoptatás árán.

- Nem értem!
- Naná, a rágógumit is pisztolygolyónak nézte!
- Hé! - szólt közbe Károly. - Ne kezdjék újra a civódást! Kifejtené ezt bővebben, Davidson úr?
- Ez egy fekete, dosszié formájú szerkezet, banki mimikri orcában. Richard megrendelésére Haystack csibész közvetítésével az INTELTRO ügyes, de féllegális vállalat készítette. Kezdetben Krisztát akartam vele Budapesten hajszozni, ahol átfedésben vannak az utcanévek. De aztán beigazolódott a bankban. Bezzeg Rózsa úr csak szeretne úgy tájékozódni a főnökének saját bankjában, mint én!
- Ezt a vackot mi megtaláltuk a csarnokban! - bólintott Károly. - Nem volt velünk?
- Volt, de tövig benne felejtettem a repülőgépben, Worcester után!
- Érdekes, a kottákat meg nem. Ki utazott a közelben? - kérdezte Rózsa.
- Egy kedves műpártoló, a süket Yansky. Abszolúte nincs hallása, a bot miatt, ami a fülében van.
- Na, jól kinéz, kedves Yansky, mi? - kérdezte Rózsa igen idegesen, Davidson pedig hirtelen átgondolta, hogy mit akarna ő tudni, ha magyarul ilyen értelmű kérdést tenne fel, majd elkezdte a személyleírást. Aztán Ferguson arcára nézett, és elhallgatott. Ferguson pedig jól megrágta a dolgot, aztán így szólt Rózsához:
- Ha megértettem a szándékait, ön két dologban biztosan érdekelt. Sértetlenül meg akarja őrizni a madrigalistáit; és éveket szeretne megtakarítani munkájában. Evégből pedig alig valami kell önnek jobban a dossziénál!... Nemde, marad még egy csöppet az Államokban? Hisz még nem is találkozott a kedves öreg Haystackkel!

XXX. FEJEZET: HAYSTACK FOLYTATJA MAGÁNHADJÁRATÁT A MADRIGALISTÁK ELLEN

- Mert utálok! - ordította Haystack Kansas Cityben, két nappal később. - Egyszerűen azért!

Korábban a portlandi repülőtérrel, ahová a madrigalistákkal érkezett, azonnal hazahajtott, a Civic stadion sarkán álló tizenkét emeletes, kékesszürke ház legfelső emeletének kelet felé néző bérelt lakásába. Egész éjjel a Ferguson-ügyön töprengett. Úgy látszik, csak a totális energiabefektetéstől várható eredmény! Mint az üzletben: dupla vagy semmi!

No lássuk. A plakátok szerint ott, abban a ronda pavilonban fognak fellépni. Nini, hiszen innen rálátni! A fene egye meg, miért nincs itt egy testőr se? Ja, mert épp Worcesterben kallódnak, hűha, el kell menni Kansas Citybe! No de egy itt maradt!!!

Fél óra múlva az álmából felvert gorilla megérkezett. Amikor a Ferguson nevet meghallotta, sápadtan kijelentette, hogy több erőszakos akcióra a tárgyban nem vehető rá. Haystack megnyugtatta, hogy ilyesmire nem lesz szükség. Egészen más, intellektuális munkát bíz rá: látja ott azt az épületet? Itt van két Highnetwork lézeregység és a szokásos Haystack-féle INTELTRO-kínálat ebben a fekete táskában. Poloskák, lehallgatómikrofonok, álcázott adóvevők. (Ezzel szokott házalni a főnök!) A gorillának az lesz az első dolga, hogy három napon belül a lakás és a pavilon között létrehozza az akusztika történetének eddigi legtökéletesebb összeköttetését. Ha kell, minden második székre telepíthet poloskát. A poloskák fősugározóknak rádiófrekvencián az épület tetejére; odahelyezi a lézeradót. Itt a kulcs, a legjobb lesz, ha egy hétre ideköltözik, amíg be nem tájolja a nyalábot; bár ahhoz a Highnetwork cég kísérő prospektusa szerint «legfeljebb egy óra kell». Nos, annál jobb. Igen, egyelőre ezzel próbálja ki, de majd Haystack fog hozni megfelelő, minőségi stúdiómagnetofonokat. Most elmehet, reggel kezdjen hozzá!

Nna most. Itt van ez a fekete dosszié. Vajon mit csináltak vele? Kapcsoljuk csak be! Haystack meglepetve nézte az érthetetlen ábrát. Nos, ezt majd szakemberek veszik kezelésbe Kansas Cityben, ahova ezért haladéktalanul el kell utazni.

Továbbá. Mi van, ha sikerül Fergusonéknak a fellépés? Világos: nekiállnak üzletelni a madrigalistákkal. Jönnek a fellépési ajánlatok, alig fogják győzni... Zseniális!!! Nna, ez betesz a milliomosnak. Amerikában mindenki üzletelni akar. Csakhogy éppen emiatt ennek egészen gazdag kultúrhagyománya, normarendszere, etikája fejlődött ki. A világnak ezen a vidékén főbenjáró bűn az üzleti inkorrekttség! Ó, a jó öreg Haystack majd segít a propagandában. Készít egy albumot, kellően attraktív anyagok felhasználásával. Tán még demókazettát is mellékel hozzá. Jó volna valami a Tabán Bankról... Mondjuk, holografikus, térhatású fénykép. Ezt az egész, gyönyörű kiállítású munkát aztán szétküldi az Államokban, és vár. És az anyagban megadott címre özönlési kezdenek a felkérések. És ez a cím itt lesz ni, ebben a lakásban. Ők meg nem is sejtik, rendre nem válaszolnak, és sorsuk az üzleti megvetés! Ez, persze, kissé drága dolog. El kell utaznia Budapestre néhány anizsért. De ennyit igazán megreszkírozhat az INTELTRO. Hiszen nem volna nagyon előnyös, ha néhány ütődött gorilla ügyviteli balfogásai miatt feldühödött Fergusonök kezdenék ki a céget, és ők maguk ráadásul kifogástalan hírnévnek örvendenének... (Láthatjuk, Haystacknek nem szűnő mániája feltokot keresni a milliomoson; s ha már nem talál, hát csinálni kell rá!) Igen-igen! Ferguson presztízisének csökkentése megéri a cégnek az anyagi áldozatot! Oda se hallgatnak majd rá a társaságban, ha pötyög valamit a vállalatról...

Haystack aztán ezt az okfejtést adta elő Kansas Cityben, az INTELTRO igazgatótanácsa előtt. Amikor végül jó pszichológiai érzékkel a fejezet legelején szereplő érületi érvet is bevetette, a vezetőség vállat vont, és kiutalta neki az összeget.

Haystack másnap Budapestre utazott, míg a laboratóriumok nekiálltak a dosszié memóriájának. Az első blokkot fél nap alatt megfejtették, összevetve a Nemzeti Térképészeti Tanács gyűjteményével. Hamar kiderült, hogy a Tabán nem Tatabánya rövidítése, de tényleg Magyarországon van. A blokk a budai oldal térképét tartalmazta, kissé egyéni jelzetekkel (Davidson egyheti munkáját láthatták...). A másik gráf azonban nem volt értelmezhető. Még a legeredményesebb az a kísérlet volt, amelyben hidraulikus logikai rendszernek tekintették. Ebben a minőségében kiderült, hogy ha feltöltik és hermetikusan lezárják, akkor az entrópia gyorsan növekszik benne, s egyidejűleg teljesen magától lecsökken a hőmérséklete. Miután az információelméletben az entrópia szoros kapcsolatban áll a rendezetlenséggel, az iménti izgalmas hőtani jelenség teljes összhangban van a Tabán Banknak ama tényleges sajátosságával, hogy egyidejűleg van benne hideg és rendetlenség.

Haystack tehát az 1995. év csodálatos, tiszta decemberének elején Budapesten tartózkodott, és bámészkodó turistaként (hóna alatt egy fekete irattartóval) fényképezgetett a Tabánban. S nem tagadható, hogy volt annyira amerikai, hogy ez az ódon, gazdag, csöndes és előkelő európai világ - a legnagyobb elképedésére - varázslatos érzéseket, elgyöngülést, álmokat, és megfoghatatlan, fura vágyódást ébresztett benne; és mindezt csupán két dolog enyhítette. Az egyik a Budai Márga volt, amelyet sötétedés után a Kereszt Szálló gyertyafényes éttermében iszogatót, az évadra való tekintettel csaknem egyedül; a másik pedig az a hangfelvétel, amelyet a NASA küldöttségének mikrofonja rögzített, aztán Ferguson játszott le a mahagóni szobában, s amelyet az ablaküvegről Haystack különítményének infra-lehallgatóberendezése vett át és játszott kazettára. És ennyi átalakulás után Buda szépsége még mindig döbbenetes erővel testesült meg a muzsikában, ami voltaképpen természetes, az lévén a talaja. A Márga mámorában többször is végighallgatta a felvételt. Nem tudhatta, hogy a szálló portása kifejezetten allergiás azon angolul beszélő urakra, akik feltűnő érdeklődést mutatnak a madrigál műfaja iránt!

- Gyönyörű ez a dal, uram! Ön énekel? - kérdezte éber figyelmét naivitással leplezve a portás, miközben egy újabb palack Márgával melléje telepedett az asztalhoz.

- Érdekes, hogy itt még szolgálatban is isznak...

- Nem magamnak hoztam, uram. Látom, kedveli. Nálunk első a vendég! És, ha szabad érdeklődnöm, mi szél hozta uraságodat e szokatlan időszakban városunkba?

- Semmi köze hozzá! Elkapom az egész Ferguson-bandát! Hű, de zsibbadok.

- Meg is érdemli az ilyen Ferguson! - kapta fel fejét a portás. (A szekrény! Azt is egy ilyen Fergusonnak kellett elküldeni.)

- Jó ez a bor. Csak egy kissé drága. Képzelem, mibe kerülhet egy nagyobb palack...

- Kedves uram, mondhatom, hogy összebarátkoztunk? Én szívesen hozok még önnek, mert látom, hogy ön csak egy sóher amerikai. És, hogy lássa, mennyire megkedveltem önt, hajlandó vagyok meghallgatni az egész Ferguson-történetet!

Nekünk, magyaroknak tán furcsa lehet, hogy ilyen egyenrangú viszony alakult ki egy portás és egy szállóvendég között. Az amerikaiaknál ez természetes! (Igaz, más különbségek is vannak: ott például a portások és a taxisok jobbra nem rendelkeznek felsőfokú végzettséggel, mint e kicsiny, de gazdag országban.) Haystack hosszabb monológba kezdett, amely ugyan hallgató-

jának némi értelmezési problémát jelentett, de a Márka hatását levonva épp elég olyasmi maradt benne, ami igazi aggodalmat keltett a portásban.

Mindenekelőtt megtudta, hogy az innen meghívott (ó, mily árnyalt kifejezés a dologra) énekesek USA-szerte fel fognak lépni, és ez igen jó üzletnek ígérkezik, de majd ő megfúrja. Mert majd bezzeg jönnek a felkérések a Portland, SW Huszadik utcába; ám erről mit sem fog tudni az a felfuvalkodott Ferguson, se a bulldogpofájú gengsztere, aki zenésznek álcázza magát. És kis idő múlva a kutya se fog szóba állni velük, se azokkal a gyönyörű hangú madrigalistáikkal... Haystack zokogni kezdett, és teljes hangerővel lejátszotta a felvételt.

Másnap csodálatosmód minden fejfájás nélkül ébredt. Igaz, az elmúlt este emlékeit is nélkülözte; a Márka már csak ilyen... Hazautazott, mégpedig Kansas Cityn keresztül, ahol megindultak az album elkészítésének munkálatai. A portás jóval kevésbé volt feledékeny!

XXXI. FEJEZET: TRAGIKUS ELŐJELEK UTÁN VALÓDI TRAGÉDIA A PAVILONBAN

Davidson az Asa Lovejoy Pavilon igazgatójával december tizennegyedikén délelőttre beszélt meg a próbát. Hiába könyörgött, nem volt korábbi időpont... E pillanatig feszült tétlenségben teltek a napok, a társaság minden ellenségeskedést felfüggesztett, minden súrlódást kínosan került. Végre beléptek a nagyterembe: csupa üveg, csupa króm, csupa műanyag... A madrigalisták idegenkedve néztek körül. Vera egyszerre kifakadt, ő lévén a legérzékenyebb:

- Nem, Davidson úr! Csak nem gondolja, hogy ebben a környezetben képesek vagyunk akár egy hangot is kiadni? Otthon még a pornak is más a szaga! Maga ezt nem értheti... És ott sötét van! De, ha világos volna, akkor is egészen más volna a csarnok! Higgye el, nem az emberek fognak zavarni!

Ez az ellenszenv az épület iránt az első pillanatban a kényszer állapotából és a honvágyból fakadó előítéletnek tűnt; később erről a dologról egészen más, pontosabb ismerethez jutott Davidson. Most viszont kétségbeesve könyörgött: - Legalább próbálják ki!

A négy madrigalista megállt a pódium közepén, a fémcsillogásban, mereven, félfordulattal egymás felé sorba rendeződve: Károly, Kriszta, András, Vera. Aztán énekelni kezdtek. Egyetlen sor után összezavarodtak, és szétesett a dallam. A fakó hang hallatán Davidson és Ferguson hátán a hideg futkározott a rémülettől.

Haystack az épületben ólálkodott. Benne egészen más érzéseket keltett a produkció! A kínlódó vajúdás nyomán morbid gyönyörűség töltötte el szívét. Alig van itt tennivaló: a Tabán Bankmadrigalisták csúfos kudarcához nem fér semmi kétség. És, remélhetőleg, a fiasco kiválóan dokumentáltatik. Ez egyben a bérelt lakásban működő, Kansas Cityből frissen hozott technika főpróbája is. Most kiderül, távollétében milyen munkát végzett a fiú.

A társaság szorongó csalódottsággal távozott az épületből. Rózsa éppen udvariasan maga elé akarta engedni Davidson (utoljára maradtak), amikor feltűnt neki Haystack. A bejáratnál folyosón tett-vett, és igyekezett ügyesen úgy helyezkedni, hogy mindig háttal legyen nekik, mikor elmennek mögötte. Rózsa szeme nagyot villant, majd Davidsonnal a nyomában visszasettenkedett a bandita mögé, aki egyszerre csak ismét halhatta azt a nagy erejű, dallamos, gyönyörű nyelvet, amelyet a repülőgépen ismert meg először:

- Hogy a radai rosseb rühesztené meg a rusnya betyárját! Hogy a sistergős, mennydergős ménkü suvasztaná szanaszerte!

Haystack riadtan megpördült. Érezte, hogy hiba volt eltékozolnia testőrségét. Nem baj. Furcsán beszél a bulldogpofájú, de most megismerkedik a full-contact karate gyönyöreivel! - És támadott.

Élete legszebb akcióit vezette Rózsa ellen. Fürge volt, mint a villám. Perdült, fordult, ütött és rúgott, olyan tempóban, hogy a közönséges ellenfélnek meg kellett volna kétszereznie önmagát a megfelelő gyorsaságú válaszhoz.

Bizony, szomorú dolog azonban, hogy a lécs magasuagráskor mindig pont egy centivel magasabban van... Haystack azt hitte, hogy a szeme káprázik. Nem tudott olyan gyorsan hátat fordítani, hogy ne találja megint szemben magát az ellenfelével. Rózsa és Davidson kétfelől kényelmesen szilvakékre pofozták. Ekkora veréstől a legkevesebb, hogy kettőt lát! Legalábbis ez a megnyugtató magyarázat töltötte el az agyát, mielőtt elájult...

- Már azt hittem, nem is jöttök! Mivel foglalkoztatok olyan sokáig? - kérdezte Ferguson, már az egyetemi negyed után. A két férfi komor elégedettséggel nézett egymásra.

- Szponzor kedves! Haystack látása őszinte örömmel töltött el bennünket, és megromlott! Szép színben van. Még számolnunk kell vele, és le is kell vele számolnunk. Noha porhanyós, még felléphet ellenünk holnap, a fellépésünkön. Kétszer kell venni a rá irányuló verést! - mondta Rózsa. Aztán hirtelen megint egymásra néztek Davidsonnal, és olyan azonos mozdulattal fogták tenyerük közé az arcukat, hogy a mélabús társaság harsányan felnevetett, amíg az amerikai elkeseredetten meg nem szólalt:

- A dosszié!

Természetesen hiába száguldottak vissza a pavilonhoz, Haystacket már nem találták ott. A harag nem jó tanácsadó!

XXXII. FEJEZET: A TABÁN BANKMADRIGALISTÁK

Pattanásig feszült idegekkel ébredtek december tizenötödikén a Ferguson-házban. A házigazdát mardosta a kétely. Hiszen nem hallott egyetlen olyan hangot sem, amely legalább halványan a mitikus hangfelvétel-töredékre emlékeztetne!

Mind a négy madrigalista embertelen szorongással gondolt a fényárra, a közönségre; ilyesmit még sose tapasztaltak. Vera lába reszketett, ezért jobbra a pamlagon gubbasztott. Krisztát más fából faragták: váratlanul rátámadt Davidsonra, mondván, hogy ez az egész galád erőszak, amellyel őket kiszakították a nyugalomból, és éneklésre kényszerítik, verembe taszítja az alkotói szabadságot; és kudarcra ítélt kárhozátosság minden akció, amely silány üzletté fokozza le a művészet humán értékeit. Davidson azt válaszolta, hogy menjen a fenébe. A vonósnégyes másik három tagja megpróbált lelkileg elszakadni vezérük vállalkozásától, és a várható kínos kudarc, a felsülés külső szemlélőjévé válni.

Davidson és Rózsa Haystack elképzelhető akcióira gondolt, és borús képzetek közt hanyódott.

Ebédkor már csak alig csipegettek. Károly megpróbált némi nyugalmat önteni ügyosztályába, kijelentette, hogy bármi történjék is, az ellenük alkalmazott erőszak felmenti őket. Ragaszkodik továbbá ahhoz, hogy csak az utolsó pillanatban érkezzenek meg a helyszínre!

Végre Davidson is úgy érezte, hogy a helyzet magaslatára kell emelkednie, elvégre is az ő vállalkozása az ügy. Kincset talált: impresszárióvá kell előlépnie!

- Fiúk. Elvisszük a hangszereket. Ha valami nem sikerülne, majd megmentjük a helyzetet. Játszottunk már együtt! Azonkívül Rózsával az ajtó közelében leszünk, és kimegyünk körülnézni az épületben, hogy az a briganti nem készít-e valami kellemetlen meglepetést.

Egy vonósnégyes természetesen legfeljebb a magyar határőrséget képes könnyű hangulatba ringatni ütközet közben... Üveges szemekkel ültek a korai sötétségben, s a csöndben a lelkük is fázott. Messziről a téli esőben, sárgán és kéken izzottak a belváros fényei, megannyi eleven fenyegetés. Amikor aztán Davidson a temetői, fekete csendben megszólalt, hogy «induljunk» - mintha puskát süttöt volna el. Fölpattantak, és tíz morózus, magába mélyedt neurotikus beszállt a két limuzinba.

A sötétben kétségbeejtő látvány volt az új kultúrpavilon! Áradt belőle a fehér fény és a krómragyogás. Előtte még amerikai viszonylatban is hihetetlen méretű autók állottak, nem lévén itt, a belvároson túl, parkolóház. Sajnos, egyáltalán nem csak a portlandi előkelőség tartotta ildomosnak, hogy önmaga képviselje anyagi erejét... E tömeg láttán Ferguson hirtelen tucatszor elátkozta magát, hogy egy bohó, nyári délutánon nem szabadított rá egy hadosztály harciegeret a kandírozott vénasszonyra, aki lelenceivel a házához csődült. Amikor beléptek a terembe, az első, akit meglátott, természetesen ez a szörnyeteg volt. Másodmagával ült a teljesen üres első sorban!

Amúgy a terem jobban megtelt, mint tervezői műszakilag valaha is lehetségesnek gondolták. A férfiakon vakítottak az ingmellek az éjfélete szmokingok villogó hajtókái között; szivárványosan szikrázó hófehér ékszerparádé a nők rózsaszín, narancssárga, türkizzöld és ezüstlamé ruhafantazmagóriáin. S a hajzatok! Platinaszín és szalmasárga boglyák, zöld és arany csíkokkal... És e tüneményes tömeg, amelynek csak kisebb része kapott ülőhelyet, egyetlen, morajló kíváncsiság volt. Amikor magukat fázósan összehúzza, esetlenül bevonultak hőseink, egészen fojtott, sóhajnyi mormogás kíséretében követe őket nyolcszáz tekintet: «A Tabán Bankmadrigalisták!»

A polgármester úr felpattant, és kitárt karokkal sietett eléjük. Termetéhez képest még Sean R. Ferguson is eltörpült! Legnagyobb kétségbeesésükre természetesen a számukra fenntartott első sor tériszonyos közepére ültette a dalosokat. Pontosan tizenhét óra volt. A polgármester tíz perces beszédet tartott, amelyre a madrigalisták egyáltalán nem tudtak odafigyelni, és később sem emlékeztek. Elmondta, hogy milyen nagyszerű dolog a Karitás, az emberi szolidaritás. Emlékeztetett az éhező milliókra, a fázó eszkimókra, a négerekre, akiknek a legforróbb Afrikában fekete bőrben kell tölteniük egész napjukat. Kifejezte reményét, hogy ez az estély hasonlóképpen egész sorát nyitja meg, s szerte az Államokban erősíteni fogja Portland tekintélyét, amely amúgy is megbecsüléssel tekint a gyönyörű város lakosságára, és várhatóan huszonkét óráig is eltart; vagyis szavamat szavamba ne öltsem. Mindenki őszinte, segítőkész szívét hozta ide, és így fogadjuk a produkciókat; ha esetleg több volna a lelkesedés, mint a művészi erény... Mindazonáltal Portland szomszédhoz a valódi, magas művészetre is! Köztudomású, hogy utóbbinak hazája Európa ódon kútjának történelmi legmélye: Magyarország, amelynek rejtelmes homályában tűzvirágokként kelnek ki az Ember csodái! És, igen, mindannyian hálásak vagyunk Mr. Fergusonnak, aki a keleti part grandiózus építészeti irodájának, a Ferguson-O'Connell cégnek a legmagasabb körökig menőleg kiemelkedő tiszteletben álló elnöke, hogy elhozta közénk az Ó- és Újvilág valaha élt legnagyobb madrigalkórusát! (Erre sugdosódás támadt: «Mi az a madrigál, szívem? Most ezek közül kik azok? Nézd azt a nagyhajú lányt! Minden művész ilyen betegesen sápadt? Persze, ezek európaiak, fogalmuk sincs a vegetárius életmódról!»)

A polgármester teátrálisan magasra emelte mindkét karját, s a taps szétterjedt a teremben. A tíz főszereplő ültében behúzta nyakát. Sajnos, arról szó se lehetett, hogy Rózsa és Davidson észrevétlenül elhagyják a termet. Haystack akadálytalanul fog lesújtani!

A hatalmas, várakozásteljes taps elültével Ferguson mellől felállt a jótekonyság szörnyű prófétanője, amitől a milliomos határozottan megkönnyebbült. A hölgy óriási papírról felolvasta az egész műsort. Szerepelt benne az ő gyermekkórusa is. Továbbá: egy hatéves kisgyerek, aki három furulyán játszik egyszerre, és e képességét apjától örökölte, aki a francia Bizet-ben volt gyöngyhalász; aztán balettjelenetek az Alexandriai Könyvtár leégéséről; Robinson Crusoe és Péntek találkozása két vidám hölgy megszemélyesítésében, tekintsünk el a koruktól; és így tovább és így tovább. És utolsóként ugyan, de nem utolsósorban: a hírneves Tabán Bankmadrigalisták, akik maguk egész életüket a Karitásnak szentelték, s ugyanúgy választották ezt a hivatást, mint Dániel próféta a pusztában! Igenis, bennük jogosan ünnepli önmagát az Emberiség, amely az egyetlen jótekonysággal foglalkozó állatfaj a kozmoszban!

Nagy taps, és máris jó az első szám, történetesen egy vékony, ifjú hölgy, aki talpát szilárdan a talajon tartva képes háromszázhat fokkal elfordulni a tengelye körül! Háromszázhat fok!! Guinness-torzió!!! (Fereteges taps, még pihent a közönség.)

Este kilenc körül jár az idő. Hogy el ne mehessen senki, nem tartanak szünetet. A hátsó üvegablakot kitárták, ennek ellenére verejték csordogál a közönség tenyerén, hátán. A fásultság tökéletes. A férfiak egy teljes fejjel alacsonyabbak, mint hatkor voltak; a nők enyelgő kedveskedéssel simulnak hozzájuk, mint paszuly a karóhoz, s tüzes kályhaként melegítik őket félálomukban.

A Ferguson-féle társaságból kivétel nélkül mindenki heves gyűlöletet érez mindennemű jótekonysággal szemben; ez ugyan kezdetben is így volt, de mostanra minden határt áthágott! S e zsibbadásban időnként tompán beledöbben a négy madrigalista, hogy az ő vesszőfutásuk még hátravan.

Ekkor valami kis zavar támadt a bejáratnál, majd két komor pátriárka jelenik meg benne: egy alacsonyabb, aki felső ajkának szélét dühödt bulldogként marcangolja alsó fogsorával; mögötte egy hatalmas, ősz, lobogó hajú alak tölti be a fél ajtót, arcáról meg lehetne mintázni a város legendás pionírjának, Pettygrove-nak érckemény vonásait! Davidson szorongva apja felé int fejével. Az engesztelhetetlen szigor villáma sistereg vissza a jégfényű szemekből. Egyszer talán eljő a kor, amelyben Rózsa tájékoztató idevezető útjáról! - gondolja riadtan Davidson, egészen pontos helyzetértékeléssel. Rózsa is a bejárat felé pillant, és a gyomra meglódul. Igyekszik olyan kicsire összehúzni magát, amilyenre csak tudja, s eltűnni az ifjabb Ferguson mögött. Davidsonnal ellentétben ő tudja, hogy ki a magasabbik férfi! Ferguson is odapillant, s tisztelettudóan fejet hajt apja irányába; észleli, hogy az öreg rá se néz, hanem tekintetét dárdaként a mellette ülő Davidsonra szögezi, majd végigfutva a madrigalisták során, elérkezik Rózsához, és tehetetlen lassúsággal a végtelen csodálkozás kifejezését ölti fel. Már nincs azonban idő a tűnődésre.

Az épület tetejéről a tiszta levegőben a Highnetwork cég láthatatlan lézernyalábja indul el. A modern világ valaha volt legtökéletesebb akusztikus kapcsolatát hozza létre egy bérelt lakással a Civic Stadion túlsó sarkán álló, kereszt alakú toronyház legfelső emeletén. A kókadt bóbiskolás imbolygó szédülésében, dekoratív, sötétkék monoklikkal a szeme alatt, Haystack szegzi tekintetét a távoli, ragyogó pavilonra. Élénkítőül teát iszogat. Hirtelen összerántja az éberség vasízű riadása! Igen, és most, kedves közönségünk, most: a világhírű Tabán Bankmadrigalisták következnek!! - Figyelem! - suttogja a rádiótelefonjába. - Vettem! - jön a válasz azonnal a pavilon alagsorából, a portástól, akinek a közönség érkeztekor valamilyen fontos okból távol kellett tartózkodnia posztjától. Az igazi portás tehetetlenül vonaglik Haystack infernális társaságában, egyetlen, ezermenetes tekercsbe foglalva egy nehéz tölgyfa karosszékkal. Három stúdiómagnó indul.

- Tessék a reménytelen, körbevaló szerelemre gondolni! - súgja kétségbeesetten Davidson a négyesnek, akik lassan felemelkednek, és elindulnak a vérpadra. Aztán megállnak szánalmasan, szürkén-feketén, szemben a felajzott várakozással. A közönség mély levegőt vesz, és villogó fogsorú, vérszomjas falanxszá alakul! Ha itt csak egy verébnyi kultúra felröppen, lecsap rá a vércse közfigyelem! András a jobb oldalról a bal szélén álló Vera felé eseng. Kriszta Andrásra függeszti könyörgő tekintetét. Károly Krisztára néz, és látja e pillantást; szemét a földre szegezve hátralép kissé. Vera félig jobbra fordul, hogy legalább a szeme sarkából láthassa Károlyt. A Világ Nagy Csöndje idegyűlik a terembe, és egymillió voltos magasfeszültséggé alakul... A négy madrigalista egyetlen forró vággyal réved a távoli, paradicsomi csarnok bársonypuha sötétsége felé, és...

- Mmmosstt! - sistereg Haystack parancsa az álportás belső zsebében, és következő pillanatban az épület minden fénye kialszik! Haystack látja ezt magasleséről, és elégedettségének dühödt tajtéka az egekig csap. Ez betesz nekik!

A teremben egy pillanatig dermedt csönd uralkodik. Aztán a szemek lassan szokni kezdik a sötétséget, és a távoli színes fények derengése hálót sző a levegőbe. Rózsa hangja csattan:

- Mindenki őrizze meg a nyugalma!

Szerencsére igen kevesen tudnak magyarul, így aztán pár másodpercig semmi nem történik.

S akkor, mivel a Jóval szemben a Rossz tehetetlen, így minden eredeti szándékával ellentétben, önhibáján kívül jól kellett cselekednie, a fatális, jótékony sötétségben egy vékonyka hang keletkezik, majd lassan erősödik. Aztán sorban csatlakozik hozzá három másik, egyre mélyebb. A lélek mélységéből elősuhan a hiábavaló szerelem keserősége, és remegő zöld

fénybe öltözve felragyog egy megfoghatatlan, belső térségben. Szétárad, és robusztus dörgéssé fokozódik.

No nem. Portland ilyesmit még nem tapasztalt. Ami azt illeti, egyelőre mások sem a nagyvilágban. Az esti órán gyér a forgalom a pavilon ablakai alatt; de az mind megáll, és hitetlenkedve fülel. A teremben elvész a lelkek önállósága, és sodródnak, és lebegnek, és örvényben forognak. Egy modern amerikai elsősorban amerikaiul tud, s ez a szerencse, mert nem korlátozza a befogadásban valamely négyszáz éve élt halandó suta verse az indulatról, amely örök. Sustorog és hullámszik a hangok napfényes tengere, és az Újvilágra hajózottakat egy közös, régebbi Idő felé sodorja vissza, egy elmerült Világba, amely már csak vágy formájában rejtekezik gyanútlan, kései leszármazottak lelki labirintusában, akik, íme, most ráismernek...

- Fényt! - suttogta Haystack odaát megrendülten; s a fény idegenül előntötte a termet, amelyben az imént nyolcszáz személy elveszett, s megszületett nyolcszáz olyan, aki még sose járt ezen a bolygón, s nem is hiszi egészen, hogy itt van. A négy madrigalista pislog a fényben; alig hihető, hogy e négy téli varjú hangján szólt imént az Isten.

Davidson halálsápadtan felpattan, és elhagyja a termet, utána az egész Ferguson-csoport. Hosszú percekig gomolyog a mérhetetlen csend a pavilonban, s amikor mindenki felfogta, hogy a madrigalistákat bemutatott szuperlatívuszok ezúttal erőtlenekek voltak az igazsághoz képest, felharsog, feldübörög, felrobajlik a terem. Sikításban, füttyülésben, dobogásban vezetik le nyolcszázan rettentő indulatukat. Teljes fél óráig tart e vihar, pedig pontosan tudják, hogy a mai műsor visszavonhatatlanul véget ért. Akkor aztán tétován szétoszlanak. A fényárban úszó, immár üres terem ajtajában két öregember támaszkodik a falnak. Az egyik időnként bólogat, a másik, a hatalmas aggastyán sörény keretezte arcán egy kisgyerek csodálkozó, fényes mosolya. Csak állnak ott, megértvén, hogy koruk ellenére nem érkeztek el a bölcsesség állapotához, mert még nem fogyott el belőlük a Vágy.

**XXXIII. FEJEZET: A HONVÁGY AZ ÉSSZERŰSÉG SZINTJÉRE
EMELKEDIK, ÉS ERŐS KÍVÁNATOSSÁG ÉRZETE LENGI ÁT
HAYSTACK ÜTLEGELÉSÉNEK KÉPZETÉT**

Az öregek pedig így kerültek Portlandba: Ian Ferguson a december másodikai vasárnapról hétfőre virradó éjszakán álmatlanul fészkelődött ágyában. A sötétség megerősíti a nyugtalanító gondolatokat. Az ő fia egy kalandor karmaiban! Valamit tenni kell. Akkor is, ha már csak erre az utolsó vállalkozásra futja hátralevő idejéből! Alig tudta kivárni a reggelt. Akkor aztán a telefonhoz ült:

- Tessék, Ferguson-O'Connell Iroda!

- Itt Ian Ferguson.

- Jó reggelt, uram! Küldöm a tit... Bocsánat, milyen Ferguson?

- Ian Ferguson. Adja a fiam titkárát!

- Itt Sledgehammer. Tessék velem rendelkezni!

- Mit tud a fiam közeli programjáról?

- Hát, uram... Már ne is haragudjék, de akárki mondhatja, hogy ő az elnök édesapja... Ha esetleg személyesen...

Ferguson dühösen lecsapta a telefont, de el kellett ismernie, hogy a titkárnak igaza van. Készülünk fel hát a hosszú útra. Majd beugrunk abba az irodába közben! No, még egy hívás.

- Itt Philip Davidson!

- Megyek, és szétmorzsolom a díszes fiadat, ha az enyém közelébe férkőzik!

- Ian! Én megértelek!... De...

- Nincs több mondanivalóm!

Davidsonban komoly aggodalom ébredt. Jó, a fiú tényleg furcsán viselkedett, de azért ez már túlzás. Ki tudja, mire képes a vén hülye! Már fiatalkorában is rabiátus természete volt. Hajhaj, menni kell. Nem tudjuk, hol van Ronny. Mit is mondott, mielőtt visszautazott, a csökönyös vénember? Igen-igen. Portlandban lakik a drágalátos fiacskája. Legalább nem kell elmenni a hartfordi irodába. Portlandba kell menni. No, készülünk...

A két öreg külön-külön, sietve készülődni kezdett. Repülőgép szóba sem jön. Amikor harmincötben ideérkeztek (érdekes, akkor is külön-külön!), hajó hozta őket át az óceánon. Még a háborúban is megúszták, hogy repülniük kelljen! Ebben a korban már igénytelen az ember; mégis, keresztben áthajtani Amerikán - ezt nem lehet elhamarkodni.

Ian Ferguson tényleg elment Hartfordba. Bemutatkozott Sledgehammernek, aki rövid beszélgetésük során közölte, hogy igen, ismeri Davidsont, aki teljesen korrekt úriember. Hogy Bostonban? Tegnap délután? Mikor?? Öt körül? Az nem lehet. Megesküszik a Világ Nagy Kőművesére, hogy abban az időben egy repülőgépen tartózkodtak, az Atlanti-óceán felett. Igen, együtt. Nem, nem régebben; Davidsont ezen út alatt ismerte meg.

Az öreg sűrűn csóválta fejét, majd útnak indult. Tulajdonképpen Clevelandtól ugyanazon az úton, a Nyolevanason haladtak, és a legnagyobb távolság köztük száz kilométer volt, mégis először csak a Nagy Tavak elhagyása után vették észre egymás ócska kocsiját. Ha az egyik lemaradt, a másik visszakanyarodott, és segített a javításban; ugyanott szálltak meg, még az is

megesett, hogy közös szobában. És mindennek ellenére Portlandig egyetlen szót sem váltottak! A két öreg jármű pedig ezen utolsó útján majdnem napi négyszáz kilométert teljesített becsülettel. Bizony, nem bírták volna a visszautat!

És nem szóltak egymáshoz a pavilonbéli estély után sem, amikor a közeli Park Avenue Hotelben szállást találtak éjszakára, és megvacsoráztak az étteremben. Nem volt rá semmi szükség, mert pontosan tudták, mit gondol a másik... Csak egymásra néztek, bólintottak, majd Ferguson hívta a pincért:

- Egy üveg Budai Márgát!...

Később skót whiskyt is rendeltek, és másnap reggel későn ébredtek. Épp azon töprengtek, hogyan juthatnak leggyorsabban Richardhoz, mikor észrevették a három férfit, akik tegnap szintén az első sorban ültek! Hegedűtökkel vonultak kifelé a szállóból. Hé! Uraim! És pár perc múltán együtt hajtottak délnek, fölfelé a Willamette partján. Sajátos hangulatú élőképre érkeztek a Ferguson-ház déli üvegtermébe.

Aznap reggel boldogan ébredt Richard Ferguson a sápadt téli napfényben. Behunyta szemmel ringatózott a csend hullámvásában, s tegnapi, tovatűnő dallamot próbálta emlékezete szöve-tébe fonni.

A ház csendes. A többiek talán még alszanak? Ferguson lement a földszintre, és az üvegajtón át észlelte, hogy mindenki ott ül, és gyanúsán csendes.

- Hé! Hát ti mit lógatjátok az orrotokat? Mi nem tetszik? - robbant be vidáman.

- Tudod, Richard... Károlyék azt mondják... - kezdte savanyúan Davidson.

- Mi a baj?! - riadt meg a milliomos.

- Ne haragudj, Richard, most egy kicsit magyarul fogok beszélni! Igen, én mintegy önmegvalósulásban voltam ígéret, hol otthon, hol másutt: «a pénzes szépség összeáll». Én most bocsánatot kérek, hogy kihúztam önöket a bankjukból, mint méregfogat a kígyóból! Már értem, hogy hidrogénbomba nélkül meztelen az iniciálgyújtás... Megkövetelem önöket, de nincs pénzem a hazaátvitelre! Te, Richard, én hazaviszem őket! - tért vissza az angolra.

- De miért? De miért? - kérdezte Ferguson, fölcsapó aggodalmában combján dobolva ujjaival.

- Mert hallottam őket a bankjukban énekelni. Amit itt produkáltak, az meg sem közelíti azt. Ők ott nevelkedtek, és annak az épületnek az akusztikája összetartozik a hangjukkal. Ez az egész úgy pont olyan, mint amikor a rajongók kitépik a rockénekes haját, és boldogan hazavisznek egy szálát. Idehoztunk egy kórust, és otthagytuk az akusztikát.

- Hát ezt nehéz elhinni. Milyen lehet akkor ez jó épületben? - képedt el Ferguson - Hiszen így is maga a tökéletesség! Ne vesítsd el a fejedet, Ronny! Te elmentél aranyat ásni, találtál egy jókora rögöt, és most a Sors fejére olvasod, hogy nem mindjárt kész ékszer fordult ki a földből? Nagy volt a feszültség! A madrigalisták egyszerűen fáradtak! Turnéztok egy ideig, és megígéred, hogy - mondjuk - egy vagy másfél év múlva hazaviszed őket. Addig úgy meg-gazdagszol...! Most pedig javaslok a madrigalistáknak egy pihentető kirándulást a hegyekbe!

Ez történt. A madrigalisták ragaszkodtak hozzá, hogy magukban akarnak kóborolni egyet. Egy óra múlva már kiemelkedtek a téli esőkben igen kellemetlen portlandi teknőből. Az erdők, vízesések, havas sziklák csodálatos szépsége aztán feledtette a honvágyukat egy időre. Eközben a három férfi tűnődve teázott az üvegteremben. És ekkor megérkeztek az öregek és a vonósok.

Amikor beléptek, Rózsa először meg sem ismerte a mosolygós Ian Fergusont. Aztán kapcsolt:

- Áá, itt a kedves Ian bácsi, akit gyermekkoromból ismerek, és aki rendszeresen egy Diana nevű agg nővel italozik! Jól emlékszem, papaimitáció drága? - nézett az öregebbik Davidson-ra. Annak arca elfelhősödött, de Ian hátbavágta:

- Hagyd csak, Philip! Igaza volt, barátom méltatlan ivadéka, a Budai Márgával kapcsolatban. Diana, úgy látszik, újra és újra elköveti ugyanazt a hibát: a jobb helyett a skót whiskyt választja...

Eközben Philip Davidson kiguvadt szemmel meredt a két férfira. - Aha! - mondta aztán. - Aaa... Vagy úgy! Mindig tisztességtudó gyerek voltál, Ronny, éreztem én, hogy rendbe jönnek a dolgok! - és melegen megölelte Rózsát.

Később aztán mindenki rendre elmesélt mindent. Feltáratlan tételek maradtak persze, de ehhez már a madrigalisták is kellettek volna... Aztán Fergusonék elkomorodtak, és Richard beszámolt az énekesek gondjáról a tegnapi esttel kapcsolatban. Az idősebbik Davidson a vállát vonogatta:

- Pénzhez akartatok jutni, fiam. Most körbeviszed őket, a turnéból meggazdagszol. Ez volt a nagy ötlet, nem? Ők egy darabig boldogtalanok, mint az a szobrász, akinek a megélhetésért átmenetileg kőműveskednie kell; építenie, mondjuk, egy tyúkólat vagy egy... egy... - Az öreg hirtelen elhallgatott, és valamin nagyon elgondolkodott. Aztán Ian Fergusonre nézett, aki összecsuicsörítette ajkát, bólogatott, majd Richardhoz fordult:

- Richard, túl kicsit markoltál, amikor Európába nyúltál. Valamivel nagyobb darab kell. Építeni fogsz, életedben először, igazi épületet! Végére is ez a szakmád.

És az öreg Ferguson szavai nyomán világosan állott előttük, hogy kőköltemény formájában meg kell fogalmazni az akusztika elvont tudományát, s e feladat az ifjabb Fergusonre és cégére vár. Olyasmi ez, mint egy régi kódex lemásolása. Látszatra putschtthchha szolgamunka; hiszen szülője egyszer már megalkotta a művet. Igen, de nem is tudta, mit hozott létre! A másoló azonban több száz év ítélkezése alapján tudatában van az értéknek, és ezt a tudatot a másolatba beépíti. A verset újra meg újra elmondják. Emlékezünk nagy énekesekre, pedig előbb elmúltak, mint ahogy születünk, s hangrezgéseik rég elsimultak a levegőben. A közös lélekben mégis visszhangzanak. Bár aki szerelmében alkotta, már csak por - a madrigált is lám, megint és megint éneklük. Miért volna hát szégyen építeni - egy új Tabán Bankot?

Rajzottak a gondolatok a nagy csöndben. Az öreg Davidson némán imádkozott. Hálát adott az Úrnak, aki megengedte neki, hogy fiát az ifjabb Fergusonhoz irányítsa.

A fiatalabb Davidson és Rózsa összeráncolt homlokkal meredtek egymásra, és szavak nélkül, közvetlenül cserélték a gondolatokat, aminek mindenekelőtt grammatikai előnyei voltak. No igen. A Tabán Bank terveit nem lehet megkérelmezni, mert nincsenek. Továbbá Amerika mégsem veheti be magát a modern világ egyik legrezerváltabb s legelőkelőbb pénzintézetébe, hogy - miként az intézmény joggal gondolná - az üzleti titkait részletesen feltérképezze, miközben a maga működését építészeti tevékenységnek álcázza. (Az ilyesmit például éppen Rózsának kellene hivatalból megakadályoznia!) Azt, hogy más a cél, a magyarok el se hinnék; Európa Európának közvetlen birtokában van, s nem egészen érti az amerikaiak szomjúságát.

Pedig ehhez mindössze kis történelmet kellene tudnia. Amerika olyan emberektől származik, akik vágytól eltelve, idegenként érkeztek a világba, amelyben az őslakosok térdig aranyban jártak, s unottan rugdalták félre útjukból a sárga rögöket. S minthogy az alma nem esik messze fájától, az új amerikai örökölte a régít mozgató lényeket: egy távoli Eldorádó utáni

mohó vágyat. Ez az Eldorádó mostanában Európa, amely kéjjel tipor az értékein; s minden ország közül - e tekintetben is - a legeurópaibb épp Magyarország!

(Az, hogy az Érték ma már nem az arany, hanem valami magasabb rendű dolog, egyszerűen az Ész Csele, amely egyaránt megtestesül a történelmi fejlődésnek nevezett vargabetűkben és az amerikai mohóságban! Bizony, nem sok amerikai leledzik e hegeli gondolat tudatában; de ez mit sem zavarja az Észet.)

Davidson tehát Rózsára nézett, s az vissza; és mindketten nagyon utálták Haystacket, aki jelenleg a dossziét és vele a Tabán Bank tervrajzát bitorolja.

- Hát ez a helyzet - fejezte be egy kicsit később Davidson rövid fejtegetését, amelyből az összes jelenlévő megértette, hogy a dosszié megszerzésénél pillanatnyilag nincs fontosabb dolog bankügyben. S ha megtalálják, komplett ajánlatot tehetnek bárkinek az Államokban, aki Tabán Bankra vágyik. Erre a személyre nézve Fergusonnek már volt egy titkos ötlete...

Az öreg Davidson kicsit féltékenyen töprengett. Ez a program Richardot emeli a középpontba; az ő fia pedig, aki az egészet kitalálta, háttérbe szorul, végrehajtóvá válik... Megszólint:

- Azért... mire elkészülne ez az épület, már rég meg kellene gazdagodnotok. Ronny jobban tenné, ha ennek érdekében a hírveréssel foglalkozna! Ahelyett, hogy arra a szélhámosra vadászik, akiről különben se tudjátok, hol található! Meg aztán lélektan is van a világon. A madrigalistáknak - remélem, értitek! - egy szót se erről az építészeti ötletről. Viszont akkor mire vélnék a Haystack-hajszát? Én tehát ezzel szemben indítványozom, hogy...

Hogy mit, az már többé sose derül ki. Mert e pillanatban hosszan dudált a postás autója. Richard kisietett, és egy távirattal tért vissza, amelyben betű szerint, magyarul a következő állt:

«FERGUSON OREGON-PORTLAND USA HAYSTACK FELLEPEESEKET SZERVEZ
A MADRIGALISTAÁKNAK TUDTUK NEELKUEL VESSZOE LEEGETEES VEEGETT
SW HUSZADIK UTCAABOOL PONT BANKOT FEENYKEEPEZI PONT KERESZT
PORTAASA»

- Tud itt valaki titkosírást fejteni? - kérdezte a milliomos.

- Add csak, Richard! - mondta Rózsa, és Davidsonnal elolvasták; egymásra néztek, és olyan egyformán bölintottak, hogy az öreg Davidson nem tudott szabadulni a gondolattól: valamikor tett valamit, amire már nem emlékszik...

Haystack sorsa megpecsételtetett!

XXXIV. FEJEZET: HAYSTACK SAROKBA SZORUL, ÉS ELNYERI MÉLTÓ JUTALMÁT

Az inteltrósnak nem kellett a sajtóvisszhangra várnia, hogy megértse: a villanyoltogatás, amelyet pedig vagy harmincöt éve sorolt legveszélyesebb fegyverei közé, ezúttal nemhogy csütörtököt mondott, hanem egyenesen ellenkezőleg sült el.

Valóban nem volt különösebben zeneértő; de az a tapasztalat, amely az estély lehallgatásával a birtokába jutott, a kultúrértékekre vonatkozó egész eddigi felfogását felborította. Az a bizonytalan érzése támadt, hogy művelődnie kellene, különben megtörténhet például, hogy ellopja a Louvre-ból a Mona Lisát azért a jó keményfa keretéért; milyen jó, hogy itt van ez a vászon, be lehet csomagolni... Avagy nem mentek-e el az aranyláz élenjáró káderei buja uránlelőhelyek mellett, putschtthchhán azért, mert nem konyítottak a magfizikához?! «Csak még felperzsselem Fergusont; utána mindjárt veszek magamnak egy szolfézsönyvet!» - álmodozott, miközben még egy utolsó borogatást helyezett el az orrán, mert az a Rózsáékkal való korábbi affér következtében akadályozta a teaivásban.

Most még megjön az a buta őstulok, talán sikerül neki tényleg lefényképeznie a madrigalistákat. Sietni kell!

A főemlős megérkezett, és beszámolt hallatlan szerencsájükről: az énekesek, akiket a Ferguson-háztól követett, mindenféle kíséret nélkül kirándulnak a hegyekben! Átadta a filmet; bezzeg ezután nem fognak inkognitóban grasszálni az ősfenyők közt! (Ebben - fogalma sem lévén a bankszakmáról - tévedett.)

Haystack azonnal elutazott Kansas Citybe, legnagyobb Ferguson-ellenes akciójának folytatására. Most aztán már minden együtt van! Rövid idő alatt óriási munkát végzett. Néhány nap múlva elkészült az ezer darab csodálatos album.

Zöldarany színben fénylő fedőlapján a Tabán Bank térhatású hologramja látható, a Rácz Föld felől nézve. Az INTELTRO megszerezte a NASA-űrfelvételt. Ha az albumot kinyitjuk, az első oldal üres; verzóján az űrfénykép, vele szemben Budapest híres térképe... Ezután rövid leírás következik a bankról, ódon fraktúr betűkkel kezdve; s a betűtípus folyamatosan változik egyre korszerűbbé, ahogy a máig érünk. A szöveget tabáni fényképek és remekbe készült metszetek oldják, utóbbiak még a fegyverkereskedelem fénykorában, az ágyúszállítmányokat kísérő reprezentatív ajándékokként jutottak ki a nagyvilágba. Egyiknek-másiknak a hátoldalán egy «Karitás» feliratú korabeli, hivatalos banki bélyegzőlenyomat is található. Haystack nem tudta, hogy ez mit jelent, de fatális módon az album hátoldalára kinagyítva felvette mint eredeti bürokratikus műemléket. (Amerikában, ahol az ilyesmi ritka, mint a fehér holló, ezen európai relikviák láttán csorog a műértők nyála a nosztalgiától!) Azután maguk a Tabán Bankmadrigalisták következnek, amint Oregon gyönyörű téli hegyeiben kirándulnak!

S ha valaki idáig lapozott, a hátsó fedőlap belső oldalán lévő tasakban CD-lemezt talál, rajta egy felvétel, amely ugyan illegálisan készült, de technikailag tökéletes, és - szaladjunk kissé előre az időben - ma már mindenütt ismerik a világban. Bizonyosak vagyunk benne, hogy a kedves Olvasó is hallotta... Vele szemben pedig a szöveg és a kotta olvasható. Ideiktatjuk az első néhány költői sor fordítását:

«Mindenki őrizze meg a nyugalma! Az élet
röpke, s elillan; én reménytelen csüggök
a távoli nősténycsillag sugarán.
Szerelmemben vágyom a Halált, hogy lelke
hímcsillagként fölszárnyaljon az égi világba, és
Véle forogjunk egymás fényében örökké.»

No és végül az album hátsó fedelén, a bélyegzőlenyomat alatt a cím, ahol az együtttest meg lehet keresni: «Sean R. Ferguson, Oregon állam, Portland, Délnyugat Huszadik utca. Mindenkinek válaszolunk!»

Az album a következő napon elindult az USA kilencszáz legnagyobb városának polgármesterei, valamint kilencvenkilenc külképviselet irányába. Az ezredikkel Haystack visszaindult portlandi magaslesére.

Amikor Károly és ügyosztálya visszaérkezett a Ferguson-villába ama (később világszerte közismertté vált) hegyi kirándulásáról, ébredező büszkeséggel számoltak be róla, hogy hiába tartották tegnap az estélyt csupán a portlandi Jet Set, a legelőkelőbb társaság részvételével, mégis hírük futott: egy turista egész tekercs fényképfelvételt készített róluk! Ferguson kérésére aztán leírták az érdeklődőt, és nagyon csodálkoztak a milliomos ír mintájú dührohamra láttán; egészen addig, amíg Rózsa eléjük nem tette a táviratot.

Később, lecsillapodván, Ferguson a távirat rejtélyeit bogozta ki: Davidson beszámolt a portásról, rájöttek, hogy a címet a szekrény miatt ismerhette. Az, hogy a madrigalistákkal összekapcsolta a dolgot, Rózsa fellépése miatt természetes. Ha ellenségesnek tűnő akcióval szemben védelmébe veszi őket, annak oka a zeneszeretet. Ámde miként szedte ki Haystackból a tervét?

- Ha lehet, még jobban fogok óvakodni a boraitoktól. Haystack biztosan ivott, s amit erről Ronny barátunk elmondott, aszerint érthető, miért fecsegett el mindent. Ámde ezentúl még azt is hinnem kell, hogy a magyarok mind született detektívek. Te is milyen gyorsan utolértél bennünket, Bert! Milyen lehet olyan országban élni, ahol a profi nyomozás népi sport?

- Engem más foglalkoztat! - mondta az idősebbik Davidson. - Aki ennél kevesebb szóval ennél többet ennél pontosabban el tud mondani, az csak a legnagyobb költők közül való lehet! Már Rózsa úr angol beszéde hallatán is gondoltam rá, hogy a magyarok valószínűleg született költők...

- Postaköltészet, postaköltség... - morfondírozott a fia, a táviratot forgatva kezében. - Van még mit tanulnom e nyelvből, amely maga vezérli használóit a költészetre, elég csak megszólalni rajta!

- Milyen igaz, Ronny! - törlesztett Rózsa ártatlan képpel.

Azt mind fölfogták, hogy egészen addig, amíg a Haystack személyében foglalt elintézetlenség előttük áll, tétlenségre vannak kárhóztatva. Néhány napig a madrigalisták élete tiszta üdülés volt. Gyönyörűséges színekben érkeztek a felhők a Csendes-óceán felől, a szürke és kék minden árnyalatában! A téli napfényben ragyognak a havas hegyek. Gyakoroltak a vízesések völgyeiben s a szurdokokban; és ezek a dalok jobbra a tavasz esedékességéről szóltak, és a kontraponátlan szerelem fájdalmas mivoltáról. Ferguson lenyűgözve hallgatta őket. A madrigalistákat megihlette a Portland körüli szépséges táj, és megénekelték! Mégpedig a legeurópaibb, különös, ódon, gazdag és izgalmas hangzású nyelven: magyarul; és a legrejtelmesebb és legvarázslatosabb zenei műfajban: a madrigálban. Ez valami új volt, és a vidék, amelynek inspirációjára született, joggal érezhette magáénak!

A milliomos sose szerette sem a néger eredetű, sem a «latinos» zenei világot, amelyek iparszerű termelésével Észak-Amerikában lehangolták a sokféleséget. Volna itt mindenből; csakhogy próbáljunk kiérezni egy ounce cukrot egy barrel kőolajból! Ha valaki lázadna a hamburger, a kecsap, a kóla, a halliszt és általában a szintetikus, tömegszerű dolgok rémuralma ellen: ezt a zenét fogja akarni!

Ferguson tehát kétszázharmincmillió emberben gondolkodott: ilyen a demokratikus arisztokráta, a modern pénzvilág mágusa. «Madrigalistát, csak önnek, még ma!» Ferguson lelkesedett; egyelőre megbújt a mélyben a kultúrárték és az üzleti hasznosság között feszülő antagonizmus, amely a művészet fejlődésének motorja: szüntelenül megoldódik, és újra létrejön. És csak akkor nem gyötri - belévetítődve - az alkotó lelket, ha az előkelően elsiklik fölötte, és arra vár, hogy mások oldják meg...

Miközben Művészet és Természet enyelegnek a hegyekben, Rózsa és Davidson felváltva kóroznak a Délnyugati Huszadik utca hosszában, mégpedig különböző külsővel, hiszen az Ember képes leküzdeni a Kozmosz formákkal kapcsolatos föszténységét is!

Haystack a jól végzett gonosztevés örömevel tért vissza Portlandba. A reptérről taxin sietett a Huszadik utcába, ahol el sem kerülhetett a stadion melletti parkolóban kocsijában üldögélő Davidson figyelmét, lévén a lakás az utca egyetlen valamirevaló házában. A «Bulldog» kopóként rohant utána, s látva, melyik felvonó működik, a háznak a stadion teniszcsarnoka felé eső oldalára futott. Szerencséje volt: láthatta, melyik lakásban gyullad fény!

Másnap Haystackhez tréfás kedvű látogatók érkeztek.

- Jó reggelt, Haystack úr! - üdvözölte szívélyesen az egyik az ajtórésben megjelenő banditát, aki ijedten ugrott hátra, de már nem tudta bezárni az ajtót.

- Mit akar, kisasszony? - kérdezte rémulten, miután a bájosnak nem mondható, ámde láthatólag valamely elmeosztályról szabadult pöttyös masnis lány egy mozdulatára a túlsó falig tántorodott.

- Haystack fiú, te kikezdtél a barátommal! Féltékeny természetű vagyok! - mondta fenyegető negédességgel Davidson mint masnis, és mögüle előlépett Rózsa, saját formájában.

- Jaj, nem! - ordított Haystack, páni félelmében. - Mindenre hajlandó vagyok, csak ne osztódjék, Fer... Bull...

- Davidson, kedves Yansky, Davidson! - mondta barátságosan a lány, majd levette parókáját, és máris előállt a rettegett kifejtet.

- Mi... mit akarnak?

- Az elkövetkező hetekben itt fogunk lakni. Mit szól? - kérdezte nyájasan Rózsa. - Már hoztunk névtáblát is, mert kitaláltuk a gondolatait! - azzal elővett egy «Sean R. Ferguson» feliratot és egy csavarhúzó.

- Amíg a barátom házimunkát végez, én megnézném a dossziégyűjteményét, kedves bátyám! Nem, nem, ne tegyen hirtelen mozdulatokat! - vett elő egy pisztolyt Davidson, s amikor a holtra rémul gengszter hátat fordítva, magasra tartott kézzel a szomszéd szobába indult, gyorsan a saját szájába lött egy rágógumit, majd utánament. Haystack szándékos lassúsággal haladt, de nemigen sikerült megnyugodnia.

- Ez a dosszié kell maguknak? - kérdezte, félretolva az inerciális navigátorral az albumot. Davidson azonban az utóbbit követte tágra nyílt szemmel: a Tabán Bank csodaszép hologramját látta. Aztán a pisztoly csövét Haystack elé az asztallapra szorította, s egy rágógumit a

reszkető férfi elé pattintott, majd zsebre tette a játékot. Az idegesen igazította meg keresztbe fésült haját kopasz feje búbján. A nagy csöndre Rózsa is bejött, és hosszan, gyönyörködve nézték Haystack munkáját.

- Ide figyeljen, maga jobb sorsra érdemes csirkefogó! - mondta ámulat szemlélődés után Davidson. - Kinél készítette ezt? Ez nem két cent!

- Az INTELTRO...

- Magyarázza már el a koncepcióját, barátom!

- Nézze. A mi cégünk nem jól állja a befolyásos ellenségeket...

- Ki itt az ellenség?!

- Ferguson. Utálom.

- Ápoltassa az üldözési mániáját! Fergusonnak kisebb gondja is nagyobb annál, hogy a maga paranoid fogdmegjeivel, vagy akár magával huzakodjék. A múltkor is mi vertük meg, nem ő. De még mindig nem látom a hasznát, ember!!

- Csak annyi, hogy ha már nem tudok részesedni a bűnöző vállalkozásukból, legalább megakadályozom az egészet. Így az INTELTRO-nak se árthatnak annyit...

- Két tévedésben van, hülye Haystack. Az egyikkel kapcsolatban most azonnal felhívja cégét, és kéri azt a nyeretlen kétéves följobbvalóját, akivel megetette az album-ügyet!

Haystack felhívta az INTELTRO-t, és az elnököt kérte. Davidson kissé elámult, majd kivette kezéből a kagylót:

- Elnök úr? Itt Davidson, Portlandből. Kedves, közös ismerősünk segítségével hívom önt. Haystack...

- Mit akar már megint az a költséges barom?

- Uram, én Ferguson úr képviselője vagyok. Nem, várjon egy pillanatra, hallgasson végig! Munkatársuk abban a kényszerképzetben élt, hogy Ferguson önöknek, vagy öneki ártani akar. Ami önöket illeti, kijelenthetem, hogy az INTELTRO által készített műszerünkkel rendkívül meg vagyunk elégedve. Éppen vissza is vettük Haystacktól, akinél ideiglenesen kölcsönben volt. Csak hálával tartozunk önöknek, és, ha a jövőben segíthetünk valamit, nem mulasztjuk el.

- Értem, ööö, köszönöm, uram. De az előbb azt mondta, hogy... Illetve, annak az úrnak bizonyos tartozása van velünk szemben! Tudná őt adni? Haystacket.

- Várjon még egy szóra! Legyen vele elnéző, hiszen az inerciálisnavigátor-üzletet is ő közvetítette önök és Ferguson úr között. Ne garaszkodjanak, nincs rá okuk! Kijelentem, hogy a Tabán-album költségeinek egy részét mindenképpen állni fogjuk; s lehet, hogy önöknek is megéri egy kis szponzorálás, hogy az előkelő társaságban kissé jobb színben tűnjenek fel...

- Azt mondja? Erre nem is gondoltunk.

- Ez természetes, uram. Önök abban a hitben támogatták Haystacket, hogy ezzel ártanak a madrigalistáknak. Ez azonban éppen fordítva áll. Ezért számot tarthatnak az erkölcsi haszonból való részesedésre is! Amúgy minden elismerésünk: önök és Haystack egészen kiváló munkát végeztek! Most van még kérdése, uram?

- Igen! Van az IN-dossziében egy szerkezeti vázlat. Ha nem titok, elárulhatná, hogy micsoda az. Hosszabb ideje hiába küzdünk vele...

- Az a budai Tabán Bank alaprajza, uram. Kár, hogy az albumból kimaradt; nos, Haystack barátunk érthető tájékoztatlansága, ugye... Apropos! Tudnák még egy kicsit nélkülözni őt? Igen? Köszönöm, viszonthallásra!

Davidson letette a kagylót, majd a homlokát bambán ráncoló Haystackre nézett:

- Mégsem költözünk ide. Én személy szerint nem hiszem, hogy önnél jobb szervező volnék. Éppen ebben áll a másik tévedése! Mert igenis, beszállhat az üzletbe, persze csak, ha akar... Bár már eddig is sokat tett, s hálásak vagyunk önnek! - Azzal a végtelen csodálkozásba dermedt férfi vállára csapott, és Rózsával együtt távozott, hónuk alatt vitték a dossziét és az albumot.

XXXV. FEJEZET: A FERGUSON-TEAM. MADRIGALISTÁK MUNKÁBAN

A tökéletesen ésszerű munkamegosztás a történelemben látszólag magától, minden elméleti erőszakoskodás ellenére alakul ki. Ez is bizonyítja valamely Cseles Ész jelenlétét a világban...

Nem elég meglelni a nyers gyémántot. Fáradtságos munkával meg is kell csiszolni. Tíz nap se kellett hozzá, a hosszú szabadság véget ért. Az első meghívást történetesen Maine államból, Portlandból kapták, egy bizonyos Pettygrove nevű pionírra való tekintettel, aki egykor a mai Oregon területére vetődött innen, és a Willamette partján építette fel udvarházát. Tehát Amerika keleti partjáról indult a grandiózus turné, a hallatlan, csillagokig ívelő, másfél éves diadalmenet.

A négy madrigalistát mindenre elszánt testőrség kíséri, alkalmilag vonós hangszereken is; hiszen az «a capella» műfaj gusztus dolga. Az impresszárió Davidson, a gordonkás. Tárgyal, szervez, eligazít minden problémát. Teherbíró-képessége rendkívüli! Szívós és szép, mint egy bulldog. Állandó telefonkapcsolatban van az oregoni Portland-béli, SW Huszadik utcai bérelt lakással, ahonnan Haystack intézi a levelezést, a reklámot. Vermont, New York, Philadelphia, Washington. Aztán Hartford és Worcester!

Eddig bérelt busszal járták a vidékeket; András vezetett. Mire Worcesterbe értek, a közlekedési rendőrségnek már kialakult az a szokása, hogy amikor sikerül elég közel érniük a járműhöz, és elolvasniuk a rendszámát, csüggedten legyintenek egyet, és felhagynak az akcióval...

Worcestertől kezdve fellélegezhetnek a rendőrök is, és a zenészek is. Ugyanígy egy bizonyos Grumman Gulfstream Hydro típusú repülőgép három pilótája, akiknek ettől fogva életük végéig magasan fizetett, állandó foglalkozásuk van: a Tabán Bankmadrigalisták által megvásárolt gépet vezetik. Mire a team ideérkezett, Sledgehammer már lebonyolította az üzletet, és felkerült a gépre az a «Tabán Bankmadrigalisták» felirat, amely a Haystack által tervezett plakátokról és matricákról ma már világszerte ismert.

A madrigalisták, bizony, nem szoktak eddig ilyen intenzitású munkához! Davidson azonban könyörtelen. Jól tudja, hogy kezdetben nincs megállás! Szigorúan beosztja a napokat, még az álmukon is őrködik.

Utóbbira azonban a pénzhajszánál súlyosabb oka is van... Kezdetben tán alulbecsülte az énekesek lelki kínjai forrásának hozamát. Egyre tisztábban áll előtte a félelmetes monstrum, két oszloplábán! E kettő: a Honvágy és az Akusztikus Frustráció. Az impresszáriónak ellenben jó oka van bízni benne: egy napon egyetlen kardcsapással elmetszi mindkét lábat, s a szörny a porba omlik!

Tényleg. Mit csinál Rózsa és Ferguson?

Rózsa látszólag Haystack tevékenységét felügyeli; erre azonban nincsen szükség, mert az tökéletes. A Tabán Bank rendszének egészen más a feladata.

Alighogy a madrigalisták elindultak az Oswego-tó mellől küzdelmes, ám - mint látni fogjuk - szédületes pályájukra, a milliomos bejelentkezett a város polgármesteréhez, és nekikezdett a munka reá háruló szeletéhez.

- Uram, ugye, emlékszik még a madrigalisták...

- Már hogyan emlékeznék, Ferguson úr! Drága barátom, rendelkezék velem! - tárult ki a polgármester azonnal.

- Különös indítványunk van, uram. Engedelmével összefoglalnám... Városunk adakozó kedvű előkelőségének legnagyobb gyönyörűségére a Tabán Bankmadrigalisták eddig még nem hallott, magas színvonalon énekeltek a Lovejoy Pavilionban.

- Ez így van, hála önnek. Nem hiszem, hogy lehetséges ennél nagyobb élmény!

- Pedig lehetséges, polgármester úr. Nincs rá okom, hogy ne higgyek az én Davidson barátomnak, aki jelenleg a fellépéseiket szervezi, és a budapesti Tabán Bank főrendésének, aki a meghívott művészek biztonsági őrizetét látta el az úton. S főként mérvadónak kell tekintenem maguknak a madrigalistáknak a véleményét. Ők mind egybehangzóan állítják, hogy a kultúrpavilon akusztikája, hát...

- Hm.

- Mi itt, Amerikában, szűkölködünk az Idő emlékeiben. E fájdalmas éhség arra késztet bennünket, hogy idehozassuk, s ha az lehetetlen, idemásoljuk az Óvilág számos műtárgyát. Jómagam fanatikusan hiszek benne, hogy e beruházások lelki hatásaikon keresztül busásan megtérülnek.

- Hm. Maga...

- Milyen sajnálatos, hogy legtöbbször putschtthchha külső hasonlatosságra kell korlátozódnunk, mivel külső kapcsolataikból kiragadjuk a dolgokat, funkciójuk pedig a régi időkben véget ért, mint például a piramisoké. Csak a legritkább véletlen, hogy azon működésbeli összetevők, amelyekhez még nem ér fel a tudomány, épp a forma precíz másolása által valósulnak meg!

- Hm. Maga Tabán...

- Portland mindössze alig másfél évszázados város; s lám: még udvarházunknak is csupán a helyét őrizzük kegyelettel, gyönyörű emlékművel szimbolizálva az idő múlását. (Főleg az a vízköpő, a Pioneer Court House Square-en. Ez azért kissé erős volt, gondolta magában Ferguson.)

- Hm. Maga Tabán Bankot...

- Ha csupán azt vesszük, hogy a Tabán Bank hatszáz éves! Uram, ez itt a tervrajza. Ha véletlenül Portlandban épülne fel a pontos másolata, városunk egyedülálló műemlékkel gazdagodnék. Nem csupán a formai kópiák egyikét hoznánk létre; hanem könnyen lehet, hogy elérnénk azt az akusztikát, amelyhez fogható egyedül az ősi Európa egyetlen pontján található. És aki egy darab hamisítatlan Óvilágot akar látni s hallani: ezentúl városunkba zárandokolna, amelyet már most is az Államok legszebbjeként tartanak számon.

- Hm. Akar...

- Természetesen óriási munka ez. Csak olyan építészeti vállalkozásra lehet bízni, amelynek bőven van jelentős középítkezésekkel kapcsolatos referenciája; amely a tárgyban az elérhető legteljesebb műszaki dokumentációval rendelkezik; amelynek hosszú évek helyszíni tapasztalatait birtokló munkatársak állanak a rendelkezésére; amelynek közvetlen kapcsolatfelvételre van módja az eredeti intézménnyel, például a Tabán Bank főrendészen keresztül. S amely tevékenységének középpontjába állíthatja éppen azt az eredeti darabot belőle, amelynek az idekötéséért az egész történnék: a madrigalistákat! Bár e jókora megbízatás bizonytalán bármely cég számára a legkívánatosabbak közé tartoznék, s én igazán nem akarom előtérbe tolni irodánkat, amely a kitűnő O'Connell úr és szerény személyem vezetésével éppen ilyesfajta vállalkozásokkal foglalkozik, de...

- Hm. Építeni...

- A festői hegyek koszorúzza Portland belvárosa úgyis terjeszkedik. Mi sem volna méltóbb előrs egy száz éves épületnél! A Lovejoy Pavilon végre is nem igazán felel meg az általános kultúrfeladatoknak, mert nem jó az akusztikája. Környezetében könnyedén kisajátítható területek találhatók; például beljebb, a Tizenharmadik utca felé az a ronda háromszintes, fehér kocka; vagy a stadion felé eső szögletességek. Az utat le kellene süllyeszteni a pinceszint alá, s akkor nem volna lehetséges az, ami ma: hogy egy hangversenyt megzavarjon az utca zaja! Így elegendő hely állna a gótikus épületóriás rendelkezésére.

- Hm. Portlandban?

- Bocsánat. Mit mond?

- Maga Tabán Bankot akar építeni Portlandban? (A polgármester láthatóan nem véletlenül kapta hivatalát.)

- Őszintén szólva nem gondoltam volna, hogy szemérmesen titkolt szándékom ennyire szembeötlő... Nos, igen!

A polgármesterben felizzott a lelkesedés. Egyedül nem dönthet ugyan ilyen horderejű ügyben, de aki számít, mind ott volt az estélyen...

Egy hónapon belül megkezdődött az építkezés, valóban a Délnyugati Tizenkettedik, Tizenötödik, a Yamhill és a Taylor utcák által határolt területen. És íme, Rózsa igazi feladata: mivel a madrigalisták előtt a tervet titkolták, és Davidsonnak velük kellett utaznia, csak ő maradt a helyszínen, akinek az igazi Tabán Bankban szerzett helyismerete volt!

És ez volt Davidson reménye s titkos aduja a madrigalisták végső megnyerésére. Minden nehézség ellenére turnézni kell, míg meg nem jó a Hír!...

Lám: a Karitás Ügyosztály öntudatlanul betölti azt a hivatást, amelyre minden ilyen intézmény eleve születik: ez pedig a kulturális behatolás, amelyet kereskedelmi és pénzintézmények követnek! Még ha ez - az általános magyar gyakorlatot követve - ezúttal is meg szándékozik állni a külső formáknál, és inkább csak távolról emlékeztet a nyugati államok gyakorlatára...

A nagyvilág talán Portlandba fog zarándokolni, ha a másutt már megismert csodálatos együttes igazi hangját akarja hallani!

XXXVI. FEJEZET: A BUDAPESTI TABÁN BANKBAN

Az elnök álmodik.

- Elnök úr, Rózsa Bertalan bankvédelmi parancsnok jelentkezem!

- Nem láttam én már magát valahol?

- Itt a bankban minden lehetséges...

- Ember! Maga nincs abban a helyzetben, hogy vicceljen! Amíg maga nem jött, csak örült lidércek visítotztak éjszakánként; most meg rendőrök forgatják fel az ősi rendet, igen nagy port kavarva. A motorzaj is erős volt egy ideig.

- Még talán meg lehet őket javítani...

- Akkor már inkább a lidércek! Bár néha a legalkalmatlanabb pillanatban... Ez az! Magát én akkor láttam, amikor a NASA itt hagyta a nyugtáját; maga volt a küldöttség vezetője!

Az elnök álmában Rózsa egyszerre Davidson arcvonásait vette fel, azaz: nem történt semmi. Aztán válaszolt:

- Elnök úr! A Karitás Ügyosztály az idők során valószínűleg madrigálkórussá fajult el. A kísérteties hangjelenségek ezzel, és a bank különös akusztikai adottságaival állnak kapcsolatban. De én kivettem a «BEHAJTANI ÉS ÉNEKELNI TILOS» táblát, amint utasítani méltóztatott!

- Azt mondja, nem lesz többet éneklés?

- Ezt biztos állíthatom - legalábbis a Tabán Bankban nem!

- Kár.

Az elnök fölriadt: íróasztalnál ült, mint oly sokan, akik újabban egyre tovább bent maradnak munkahelyükön, s titokban várják a varázslatot... Azt remélik, hogy talán fölhangzik a borzongató, gyönyörűsége lidérchang, amely egységbe fogja s szellemek tanyájává, másként a Szellem Otthonává teszi e hideg és rendetlen (lásd hőtan) épületmonstrumot! Borongva üldögélnek, s valahol az ismeretlenségbe süllyed egy lelkek nélkül élettelen, rejtett traktus...

Aztán, úgy a nyár közepétől (szinte észrevétlenül) kétféle furcsaság veszi kezdetét. Az egyik formai, a másik tartalmi; azaz: az egyik külsőleges, a másik pénzügyi.

Turisták kezdenek kóborolni a gyönyörű városban, kiváltképpen azonban a tabáni utcákon. Meg-megállnak a bankkal szemben; mutogatnak, hadonásznak, fényképeznek. Néhányuknál valami nagy album látható. Családok érkeznek, s a gyerekek, szokásuk szerint, mindenre öntapadós matricákat ragasztanak. A Kereszt Szálló portása egy nap a recepció pultján talált egyet: «Jönnek a Tabán Bankmadrigalisták!» Izgalmában kirohant az utcára, és egy hetven év körüli, fűzöldre festett hajú, porcelánkékszemeű hölgy után eredt, aki fehér és lila virágokkal ékes szalmakalap-költeményt viselt piros, lila és fekete pöttyökkel hintett selyemblúza felett. Hóna alól kiragadta az albumot, s most látta csak, mi áll a fedőlapon. - Satyr! - sikoltotta közben a hölgy. - Little John, help me!

A portás azonban megtalálta a CD-lemezt, visszarohant, és a szálló előcsarnokában felharsant a Dal! És miközben az üldöző hölgy arcán a vicsorgás jóval ijesztőbb édes mosollyá lágyult, a portás döbbenetesen ismerte fel: Rózsa utolérte őket! Igen! És a «copyright» tulajdonosa: Tabán Bankmadrigalisták-Haystack-Davidson! Mi folyik a külvilágban?!

Ekkoriban különös megkeresés érkezett a Tabán Bankhoz. Eszerint amerikai üzletemberek betétszámlát kívánnak nyitni a Tabán Bankban, s ezen folytatólag újabb összegeket helyeznek majd el. (Az elnököt ez végül is nem lepte meg. A világ zaklatottabb vidékein zűrzavaros valutáris viszonyok uralkodnak. A békés magyar sziget pénze, a forint bizalomgerjesztően stabil; ez nem is csoda, hiszen szolid ipar alapozza meg az ország gazdagságát, amely távol tartja magát a világpolitikától. Virágozik is benne a kultúra!) A betét tulajdonosai később fognak rendelkezni a használati módokról; egyelőre átutalásaik alkalmával a «Tabán Bankmadrigalisták» fantázianeveket használnák. Tisztelettel Ron Davidson, Portland, Oregon, USA...

És valóban. Hetente érkeznek hallatlanul komoly összegek. Van éppen a magyar szőlőarisztokrácia közt is néhány igen gazdag; rövidesen azonban nem is mérhető a vagyonuk a «Tabán Bankmadrigalisták» nevű, titokzatos konzorciuméhoz; ugyan honnan ez a név?!

A magyar ipar már teljes, fejlődési lehetőségei lényegében elérték határukat. Teljes a foglalkoztatottság is. Márpedig hogy a bank kamatot fizethessen, ki kell helyeznie ezt a vagyont. Ám az előbbieket szerint befektetésre csak a külföld áll rendelkezésre. A Tabán Bank tehát újra nemzetközi ipari tranzakciókba folyik bele, a dolog természeténél fogva elsősorban Amerikában; s ehhez a National Bank of the United States együttműködését veszi igénybe. Ezek a műveletek akkora térfogatúak, hogy az amerikai fél maga javasolja beruházási fiókbank létrehozását az Államokban. - Ó, természetesen majd megfontolják! - válaszolják Budapestről, az előkelő indolencia magyar hagyományainak megfelelően.

1991 szilveszterére a Tabán Bank ismét a világ leggazdagabb pénzintézetévé emelkedik. Ehhez másodlagosan az is hozzájárul, hogy erősen divatba jön, neve világszerte a legelőkelőbbben cseng. Bizony, kétszeresen is hálával tartozik a rejtélyes «Tabán Bankmadrigalistáknak», akik a kultúra nehézfegyverzetében propagálják világszerte ezt a nevet.

Egyetlen dolog hiánya égeti még a bank újraéledt Egyesült Tudatát!

Van pénze, van híre, presztízse, nimbusza. Vannak klasszikus hagyományai, amelyek világszerte bankdivatot diktálnak. (Még a «Bankdivat» folyóirat is fölriad tetszhalálából!) Manapság, ha egy bank igazán előkelőnek akar mutatkozni: vásárol magának valami középkori épületet, és belé költözik; az akták kézbesítésének céljára pedig horganyzott bádogvödröket rendszeresít! (Minő epigonizmus!)

Egyetlen dolog hiányzik, ami most már lemezeken, szalagokon, kazettákon és koncerteken világszerte van, egyedül itt nincs; és azért nincs, mert a bank nem tudta megvédeni, pedig volt idő, amikor senki másnak nem volt, csupán öneki. Nincsen a bankban madrigál.

És eljött a nap, amelyen egy amerikai bankküldöttség jelezte látogatását, az Államokban alapítandó valamilyen leánybank ügyével kapcsolatban. És hogy méltó keretet kapjon a nagy fontosságú megbeszélés, az értesítés szerint minden idők legnagyobb, jelenleg Amerikában működő madrigálegyüttesét hívják meg vendégszereplésre ezen alkalomra. Velük érkeznek tehát a bankba: a Tabán Bankmadrigalisták! A művészek repülőgéppel jönnek, s a bankküldöttséggel együtt a tabáni Kereszt Szállóban kérik elhelyezésüket... Az «Extra Eljárást» nem óhajtják.

Kissé azonban előreszaladtunk az időben. Pillantsunk vissza!

XXXVII. FEJEZET: A NAGY TURNÉ VÉGE

Davidsonnak minden lélektani és diplomáciai zsenialitására szüksége volt, hogy az együttes iszonyatos fáradtságát, az újabb és újabb akusztikus csalódások keltette hegy nagyságú keserőséget vissza tudja szorítani. A madrigalisták már több mint négyszáz exkluzív koncertet adtak. A fantasztikus bevételt Davidson megfelezte, és a madrigalisták részét - egyelőre tudtuk nélkül - a budapesti Tabán Bankba küldte, ahol ezzel aztán némi zavart okozott. Amerika jóval tágasabb, kisebb az érzékenység...

Ezzel együtt Ferguson, Haystack, Davidson és még három egykori bankszakember magánvagyonra Amerikában is kezdett bizonyos közfigyelmet kelteni. Errefelé ugyanis az ilyen pénzek utat törnek maguknak az iparba; s nyomukban vállalatok virágoznak fel, amelyek további pénzt fialnak. A mérhetetlen vagyonok urai aztán nem győzik tovább maguk irányítani birodalmukat; új, dinamikus, álmodozó, fiatal erők lépnek a szolgálatukba, akiknek neve lassan kifényesedik, miközben a különöc milliárdosok az Olümposz fellegeibe burkolódzva eltűnnek, s létükről csak néha tanúskodik egy-egy villám. Istennel benépesített hegyekké tornyosul az, amit az amerikaiak a Múlt, a Más és a Szépség utáni vágyukban összeadnak. Amerika hegyes-völgyes vidék...

A halandók az Úton jobbra nem gondolkodnak rá, hogy a siker mítoszból és mítosszá lesz; s köztük röpké ideig ragyog fenn a világ felett. Ferguson és a portlandi polgármester azt hitték, hogy az örök, változatlan Siker földi lakhelyét, templomát építik a Civic Stadion és a Pioneer Court House Square között félúton. Ámde: Csoda történik valahol, méltó lakhelyet emelnek neki; de Ő nem lakozik benne, hanem a templom csupán földre szállásának mementója lesz. (Amerikában mellesleg még praktikusán hasznosítják is, mert babonásságukban is célszerűek.) Így tudnánk összefoglalni a helyzetet elvont szinten, kibontakozásának küszöbén.

Nos, a madrigalistákra visszatérve: mélyül a depresszió, fogy az energia és a türelem. Már ismeretes, hogy ők négyen egyetlen gyűrűt alkotnak. Kriszta zokog, Károly vigasztalná, de nem meri. Vera szíve szomorú, látva Károly szenvedését; András hiába próbálja földeríteni. S eközben Krisztára ügyet se vet, amitől Kriszta zokog... De e kört bárhol megkezdhattuk volna!

Hajlamosak vagyunk azt képzelni, hogy mert fájdalmukat a művészek alkotássá formálják, ama kín különbözik a halandókétól. Hát nem! Ha lehet, még jobban meggyötri őket, s a valóságban korlátot szab művészetüknek, nem támogatja azt.

E probléma megoldásához Davidson kevés. Haystacken keresztül felvette hát a kapcsolatot az INTELTRO-val, amely már foglalkozik a «sorba kapcsolt szerelmi reménytelenség» elméleti elemzésével, mégpedig ugyanabban a részlegben, amely korábban a dosszié grófjával küzdött, de Davidson közlése nyomán munka nélkül maradt. Az eredmény egyelőre a bizonytalan jövő ígérete...

Ilyesfajta intimitásokról írunk? Hiábavalóság ez! Ugyan ki hiszi el akár az egész görög mitológiának, hogy az istenek valóban emberként civódnak? S ha elhisszük is, és őszintén civódunk, nem tapasztaljuk-e hamarosan, hogy ez kevés az istenné váláshoz? Töltekezzünk inkább még az istenek igazi eledelével, a bölcselkedéssel kicsinyég; ne érhessen bennünket az a vád, hogy a lépésekkel lemérhető földi utakat elsinkófáltuk!

Hiszen most már a Sikerről kell szólnunk, amiként a világban létezik. Bizony, az nem egyfajta végső kifejtet, nem pillanatnyi megállás a tűfoknyi csúcson, ahol jobb, ha nem mozdulsz, meg se inogsz! (A bálványok tudják e bölcsességet, amely az emberi tapasztalás megtestesülése.

Tekintsünk bármely szoborra: kényelmetlen tartásban állnak, a végtelen óvatosság mozdulatlanságában.)

Nem, nem ez a Siker. Hanem: a Siker maga a verejtékes hegymászás. A Siker: maga az élet. Maga az Út, a fájdalmas küszködés, amely a csúcra vezet. Az Út a Történet; s az ember az Élő Idő fájdalmaiban visszavágyik az Előző Időbe. A Paradicsom örök, és elvész örökké.

És egy napon, ezerkilencszázkilencvenhét júniusában, amikor a madrigalisták már a nyugati parton turnéztak, a legmesszibb Nyugaton, amely a távol-keleti országok számára a legtávolibb Kelet... amikor a hullámtörők által az óceánból elrekesztett repülőtéren lustán hintázik a «Tabán Bankmadrigalisták»... amikor North Bend polgármestere szorongva készül az új kultúrpalota avatására: Davidson nevére távirat érkezik:

«KEESZEN VAN VESSZOE JOEHETTEK STOP RICHARD»

Az impresszárió hatalmasat sóhajt megkönnyebbülésében, és ebéd után bejelenti:

- Lányok és fiúk! Ma lesz az utazásunk utolsó fellépése, s utána a leggyorsabban visszatérünk Portlandba.

A felszabadult eufória leírhatatlan!

De miért szorong vajon a polgármester? Ó, erre egészen pontosan meghatározott oka van.

Az eltelt másfél év alatt mérhetetlen teherbírás és ismeret épült fel az istenáldotta tehetség és a nyugodt felkészülés alapzatára. Valahova belépnek az énekesek: arcukon előmlik a keserű csalódás! Még egyetlen hangot sem adtak, de máris mindent tudnak az épület akusztikájáról. Ez már köztudottá vált. Nem véletlenül szokás velük felszentelni az új objektumokat! Van Colorado Springsben egy ronda, rozsdaszínű kőszínház, amelyen márványtábla hirdeti: «Ebben az épületben 1991. augusztus 7-én a Tabán Bankmadrigalisták közönyös arccal léptek fel.» Ez igen!

Élvonalbeli együttesek akárhol fel se lépnek; s bizony, erősen függ a honorárium attól, hogy mit tud az épület. Ugyanis a jól sikerült előadásoknak hírük megy, s ez kőkemény üzleti tényező. Ha valamely építészeti cég eléri a Colorado Springs-i színház szintjét, megindul a felvirágzás útján; messzi államok halmozzák el megrendelésekkel! Ezért a világ komoly építői és megbízói tekintetüket a madrigalisták arcára függesztik...

North Bend hatalmas fehér palotája üvegajtókkal, üvegfalakkal, tükörfénnyel, kristályragyogással várta a kórust. Pompás külsőségei látszólag nem hordozták azt a szorongást, amely a Bankmadrigalisták világban való megjelenése óta a kipróbálásra felkészített építészeti teljesítmények mélyén rejtezik. Büszke csarnok, mintha sugallni akarná: «Örülj, törpe halandó, hogy pódiumra léphetsz bennem!» Hah, vidéki hely...

Notabilitások tömege feszít a csarnokban, a kultúrával szemben elegendő védelmet nyújtó egyetlen tartásban, a jóakarató fölényesség pózában. No persze, mintegy mellékesen, figyelik azért az énekesek arckifejezését.

Döbbenet suhan át a közönségen! A madrigalisták belépnek, és mintha felkiáltanának: «Erre vártunk!» Vagy: «Na végre, legalább játszunk egy jót!» Kifejezetten kéjes szájzugregzések, kacstintos szemrángás... A közönség, gyermeteg gyanútlanságában, még büszke is. Átveszik az énekesek félreértett vidámságát; olyanok, mint az egér, aki szervilisen visszamosolyog a macskára, noha annak derűjét az ő közeli felfalása festi rózsásra. Davidson azonban mindent tud embereiről, ami külső szemlélettel egyáltalán hozzáférhető; és rémülten menekülne, ha tehetné.

Hogy mégse maradjon a tömeg teljesen produkció nélkül, a madrigalisták finom intonációval még eléneklik, hogy: «Milyen reménytelen a viszonzatlan földi szerelem, mennyivel boldogabbak a fák a lelkes állatoknál, hiszen a szél segít nekik az egymás iránti epedés illatait egymáshoz sodorni. De a legboldogabb a Fény, amely betölti önmagát, míg reánk jobbára árnyék borul.»

Az első négy sor a gyönyörű madrigál hallatán révült idegállapotba került. Onnan hátrafelé a pódiumtól való távolsággal egyenesen arányos, méltatlankodó moraj kel. Nem lehet, hogy a hírneves művészeknek mindössze ekkora a hangerejük! A közönség dünnyög. Mintha egér ingerelné tudatlanságában a macskát: «No, hogy tudsz futni, karmos?»

Ekkor Károly pillantására halálos csend támad. Károly darabig fülel, majd finoman megad egy falzetto hangot. Kriszta megkezd az ítélet-végrehajtást. Az oldalsó tüköroszlop felé fordul, és még csak középerős a hangja, amikor a tükrök üvegporként a földre omlanak. Károly lép be, és felhasad a hátsó fal; alant üvegtörmelék hullik az utcai forgalomra. Vera koloratúr döféssel felszámolja a csillárokat. András keretestül kinyitja az összes ajtót és ablakot. És csikorogva, csilingelve hullik, permetez az üveg, pozdorjába szilánkol; villog gyönyörűséges pusztulásában. Az utolsó akkordot pedig felkapja az épület immár csupasz, vékony vasvázának ágai közt suhanó szél, s kiviszi az alkonyi óceánra... A madrigalisták féktelen derűvel távoznak. Davidson morbid gyönyörrel megy utánuk; a gőg soha nem hatja meg a művészetet.

(A kétségbeesés igen, amellyel az új intézmény igazgatója utánuk rohan. Davidson csekket nyom a kezébe, amelyen a nagy áldozattal épített üvegpalota teljes költségvetésének négy-szerese áll; a North Bend-i új művészeti központ mégis csak évek múlva épül fel, amikor majd a Tabán Bankmadrigalisták nevű multinacionális tröszt egyik kutatóvállalatának, az INTELTRO T. T.-nek «Akusztikus minimum» című projektjét is megszerzik mellé. Ez nem olcsó dolog, de jár hozzá a próbahangverseny, a madrigalistákkal; amennyiben a kivitelezést a Ferguson-O'Connell Iroda végzi.)

A madrigalisták egyelőre mélán nézték az ellenük tüntető, vérszomjas tömeget szállodájuk ablakából.

(Ugyane tömeg később az Új Kultúr-csimborasszó nevű épület előtt saját testével állított nekik emlékművet. Ez érdekes technika: kihelyeznek egy gránittömböt, melléje pedig mintának a készítenő szobor égetett agyag makettjét. Aki úgy érzi, hogy a lelkében elvállalja az emlékműállítás, jövet-menet végighúzza ujjait a formátlan tömbön; s ha elég sokan eléggé akarják, véges idő alatt kikopik a gránitból a monumentum. E módszer méltó a legemelkedettebb demokratikus hagyományokhoz. A madrigalisták embernagyságú alakjai négy év alatt kifomálódtak! Egyelőre azonban:)

- Ki kellene innen menni - vélte Davidson.
- Mielőtt meglincselnek - tűnődött Károly.
- Mink szeretünk álruhában! - vallotta András.
- Nekünk meg kell - értelmezte a helyzetet a vonósnegyes másik három tagja.

A két lány tehát nekiállt a maszkírozásnak, és mire a művészellenes felzúdulás polgári mozgalma elszánta magát a szállodába való behatolásra, ők már messze jártak a hegyekben, tökéletesen megváltoztatott külsővel. Ezért aztán elkerülték Haystack egykori testőrének figyelmét is, akit a milliomosból lett milliárdos elébük küldött. Hiába, mint korábban már mondtuk, nem értett a bankügyekhez...

«Érvényesüljön tehát a távirat!» - gondolta végre Davidson.

XXXVIII. FEJEZET: A TABÁN BANK II. ÉS AZ EMBERI TÉNYEZŐ

Kényelmes belvárosi sétára indult egy népes társaság a Ferguson-villából. Kocsijaikat a Salmon utca torkolatában álló parkolóházban hagyták, és gyalogosan nagy kört tettek a ragyogó tiszta, kissé hűvös júniusi délutánban. A szellő idáig sodorta a Washington Park dombjáról a Rózsakiállítás illatát. Milyen otthonos ez a város! Felidéztek itt esett kalandjaikat, egészen Ferguson és Davidson első találkozásáig a Court House téren. Most, amint átmentek rajta a Morrison utca felől, az egyik zöld asztalnál ült ballonkabátjában a polgármester, s őket várta! Mintha bizony valami készülne itt.

Keresztezve a Yamhill, majd a Taylor utcát, visszaértek a Salamon utcára, és a stadion felé indultak. Az érzékeny madrigalistaidegzet pontosan közvetítette a növekvő feszültséget, csak az okát nem értették (eddigre egyedül ők!). A Tizenharmadik utca magasságáig a házaktól semmit nem láttak. Itt Davidson egyszerre jobbra fordult:

- A pavilon! - A hangja reszketett.

A domb mögé bukó nap bíborában valóságosan, súlyosan, ódonan - ott állott a Tabán Bank épülete. A négy madrigalista az ámulattól elkerekedett szemmel nézte, Vera bizonytalanul ki is nyújtotta kezét, hogy eltűnik-e, mint valami látomás.

A Ferguson-O'Connell Iroda emberfeletti, nagyszerű munkát végzett. Ők négyen a valószínűtlen látványt, a többiek pedig mind őket lesték; más-más okból, de mindegyikük a legmélyebb szorongással.

- Be is mehetünk? - kérdezte suttogva Vera.

- Igen! - suttogott vissza a polgármester. A kapu gyönyörű, gótikus béléletében ott voltak a fémdugók!

- Kérek egy franciakulcsot! - mondta rekedten Károly Haystack egykori testőrének, aki a kapu mélyén várta őket.

- Minek? - kérdezte az megütközve.

- Addig nem megyek be, amíg nem kapok! - makacsolta meg magát a tenor. Két percen belül kerítettek neki egyet, s ő elkezdte kicsavarni az egyik dugót a falból. Mindössze egy mélyedés maradt a helyén! Károly a másikhoz fogott, amikor megjelent az átadásra felkészült személyzet vezetője, és kétségbeesve kérdezte a magas vendégeket:

- Uraim! Uraim! Miért teszik ezt?

- Mind így kijön? - kérdezte Károly. A művezető igenlő válaszára elkomorodott, és ez a kifejezés aznap már nem is oszlott el az arcáról.

Beléptek. Fényár gyúlt ki. Fotóriporterek emelték feléjük a gépeiket. A szakmai minősítés alfája és omegája következett: le kell fényképezni az arcukat!

- Oltsák el a fényt! - suttogta Károly és András szinte egyszerre, miután bizonytalanul körülnéztek. Minden ugyanolyan volt, és mégsem: friss mész szaga, sehol egy ember; ennek a Tabán Banknak az épülete kopáran üres...

A bank az alkony homályában, előbbi fénye kontrasztjaként sötétbe borult, és akkor a madrigalisták beleszimatoltak a levegőbe. Megtapintották, idegrendszerükbe sűrítették az akusztikai viszonyok metafizikai jeleit. A transzcendens mérlegelés szintetizálta a paranormális

faktorokat, s eredményre jutott! A sötétségbe egyszerre villantak bele a vakuk, hogy rögzítsék a kvalifikációt. Négy keserűen csalódott, fájdalmas arcot fényképeztek le...

A Ferguson-csoport, élén a madrigalistákkal, csöndesen vonult a labirintus mélyébe, olyan útvonalon, amelyet csak ők ismertek. Károly tétován kereste a gomblyukat a nyakkendőjén; nem volt, erre az útra nem készült fel; még sliccgombjai helyén is cipzár volt... Beleszimatolt a levegőbe, és nem érezte az ismerős szagot... Egy évtizedek során gyakorolt, lelke legmélyebb rétegeibe rakódott mozdulattal előrelendült, és nyomban akkorát esett lefelé, hogy keserűen káromkodva tápászkodott fel a sötétben.

- Óvatosan gyertek! - figyelmeztette a társait. - Majd én elkaplak benneteket! Nincsenek itt...!

Hogy mit hiányol, azt csak később tudták meg Fergusonék, akik elkeseredve követték őket a csarnokba.

- Énekeljenek! - könyörgött rekedten a polgármester. És ők megálltak egy csoportban, amelynek szerkezetét már ismerjük; énekelni kezdték a Reménytelen Szerelem madrigálját. A hang fakó volt és tompa, és ennek egyik oka éppen az épület elégtelen akusztikája volt. (A másikra valamivel később, a világnak egy másik táján derült végre fény, igaz, akkor vakító.)

A dal lassan abbamaradt, és a sötétségben a két felnőtt nő csöndben sírni kezdett. A Négyek nem kaphattak volna itt, Amerikában nagyobb ajándékot. Sem olyant, amely ennél nagyobb csalódást okozhat...

A polgármester velük tartott a Ferguson-villába. Nagyon-nagyon sokba került ez a banképület. Nehéz ezt a kudarcot elviselni. Még rezeg a végsőig felizgatott idegzet; még nem érkezett el a nyugalom.

- De mi hiányzik? - kérdezte kétségbeesve a polgármester. És ők nem tudtak válaszolni - még nem.

Először az impresszárió tért magához. Pár napot pihentek a rettentő turné és a borzasztó csalódás után; és ezalatt Haystackkel megtárgyalták a problémát. Ő azon a véleményen volt, hogy igenis, az INTELTRO rendelkezik a megoldáshoz szükséges szellemi potenciállal. Meg is lehetne rendelni náluk, bár azt javasolja, hogy készségességük fokozása érdekében vegyék meg a vállalatot! (Erre hamarosan sor is került, és a cégnél megindult az «Akusztikai minimum» projekt, amelyről már említést tettünk, az úgynevezett «Tabán-laborban».) Új remény ébredt hát, és e legmegfelelőbb pillanatban megcsendült a telefon: Portland repülőtérrel hívják Davidson urat! Jelentik, hogy megérkezett a «Tabán Bankmadrigalisták» hidrolán, elkészültek a nagyjavítással!

Ekkor Davidson feladta Budapestre azt a küldöttségük és a madrigalisták érkezését beharangozó táviratot, amelyet már ismerünk; majd vacsora közben - szinte melleleg - bejelentette: - Holnap indulunk haza!

Eltekintünk a hatás leírásától, ezt az eddigiek alapján minden kedves Olvasó el tudja képzelni.

XXXIX. FEJEZET: AMERIKAI BANKKÜLDÖTTSÉG ÉRKEZIK A TABÁNBA

Ha valamely állam magas szintű küldöttséget fogad, megadja a módját! Leállítják például a forgalmat, s ez teljesen ésszerű: biztosítani kell őket a terroristák ellen; nem szabad, hogy drága idejükből elakadjanak a városi nyüzsgésben. Kell, hogy lássák az elegendő mérvű figyelmet, amelyet közlekedésükkel keltenek; s végül kell, hogy a lakosság is lássa, mekkora figyelmet kelt benne a küldöttség!

Csaknem mindazokból van nekünk is, amik polgári világokban vannak. (A Karitást már láttuk, egyebekről nem is szólva.) Forgalomleállításunknak is lennie kell!! Csakhogy Budapesten, ezen a bűbájos, erdők és ligetek közt rejtőző, idilli és gazdag pontján a világnak, nincsenek távolságok, nincs tömeg... Ezért nincs forgalom sem. A magyar hagyományok értelmében ezért jelentősebb külföldi delegáció érkezésekor leállítják a forgalmat - Gyömrőn.

A küldöttségek a Posztglaciálisra érkeznek. Hogy tanulmányozhassák a tiszteletükre végrehajtott forgalomleállítást, a budapesti városközpontba, a Tabánba kis kerülővel érkeznek meg: egyszerűen áthajtanak a dunaföldvári hídon, s így kerülnek Gyömrő felé. E nagy iparvárosban a közlekedés legfeljebb fél napig áll. És az odavezető úton a küldöttség tagjainak szeme elé tárul a világ egyetlen ipari skanzenje!

Korábban érintettük, hogy a világháborút követő időszak ipari fejlődése országunkban a környezetvédő, föld alá húzódó, külsőségeiben csökkenő, volumenében és minőségében mégis növekvő termelést, az intenzifikálódást jelentette. Egyedül ezen az útvonalon nem; épp avégből, hogy a külföldi delegációk a számukra rendeltetett rituális szafárin kellőképpen megtapasztalhassák a magyar ipari hagyományt! Ezen múzeumi jellegéből él például Dunaújváros - mivel ma már a világban nem kereskedik termékeivel... A külföldiek elbűvölve szemlélik kohóművét, egy régebbi kor ipari műemlékét, amely jelenleg messzire látszó, színes füstöket bocsát ki. Némely delegációk élnek ugyan a gyanúporrel, hogy ez csupán idegenforgalmi fogás; mégis élvezettel telik meg az a három-négy óra, amely a Gyömrői Nagy Forgalomleállítás megtekintéséhez szükséges.

Mindezt Extra Eljárásnak nevezik. Van, hogy valamely küldöttség már többször jár nálunk. Ilyenkor előre bejelentik, hogy ezt az eljárást nem kérik; hasonló a helyzet, ha valamely okból már ismerősek nálunk... A forgalomleállítás ilyenkor is megtörténik, de annak megtekintésére egy úgynevezett «díszelő tartalékdelegációt» hordoznak körbe, melynek tagjai főhivatásban az ilyen alkalmakra való várakozással foglalkoznak.

Ez utóbbi történt az Amerikai Tabánküldöttség jöveletekor is, mivel vezetője, Mr. Ron Davidson táviratban is, személyesen is tisztelettel elhárította a Konvojba való szíves invitálást. Egyedül a fagylaltokat fogadták el; és miközben Százhalombattától Csévharasztig az egész ipari skanzen hosszában álltak a reájuk várakozó sorfalak - nyalakodva léptek el a díszelő előtt, majd alámerültek az érkeztetőhajóról a HÉV-állomás csarnokába, amely körül a víz színén már gyülekeztek a pisztrángozók.

Mivel a külsőségekben a protokoll már előzetesen megállapodik, mindez egyáltalában nem érte váratlanul a fogadó országot. Mi több, ők, azaz hazánk várakozó tényezői szolgáltak kedves meglepetéssel! HÉV-különkocsi várta a magas vendégeket, rajta felfestve: «Tabán Bankmadrigalisták». Valószínű azonban: még ennek előkészítésekor se gondolta a magyar fél, hogy a banknak és a küldöttségnek a neve közös gyökerekkel bír... Ám ez hamarosan kiderült.

Júniusi alkonyat van, a Legrövidebb Éjszaka előtt. A küldöttség táviratilag ragaszkodott ezen időponthoz, tudván, hogy ilyenkor a munkaidőnek már régen vége; hogy «ne zavarja az üzleti ügyeket». A bank mégis hideg fénnel ragyog. Minden alkalmazott túlórázik ma, valamely misztikus várakozás elevenen tartotta a munkanapot!

Most érkeznek a bank elé... Ezen egyedi alkalom, a világ leggazdagabb vendégeinek fogadása, megtermékenyítette a magyar fantáziát. A gótikus főkapu mögött szörnyű dübörgés harsan fel, és hosszú idő óta először ismét motorfüst borul ki rajta. Majd előtör mögüle a lépcsőkről jobb és bal oldalon lefutó három-három Honda! Felsorakozva kordont alkotnak, s közöttük belépnek a magas vendégek. A Bankvédelmi Csoport e díszelő felvonulásán egyáltalán nem látszik, hogy parancsnokát hosszabb ideje nélkülözni kénytelen.

Távolabbról nézve a küldöttség szokatlanul népes, s ez bizonyos belső megütközést kelt a bank elnökségében. Mennél fejlettebb egy ország, és mennél gazdagabb a küldöttség, annál kevesebben szoktak lenni. Ilyen létszámmal csak a bizonytalan visszafizetésre kölcsönért folyamodó «fejlődők» érkeznek. Ennek egyszerű és közismert oka van. Amikor egy állam ilyesfajta végső lépésre kényszerül, felső vezetői versenyt futnak az idővel: előbb kapja-e meg országuk a kölcsönt, vagy előbb döntenek-e meg a rendszerüket. Utóbbi eset az egyszerűbb, mert a kormány elveszti a legitimitását, és azonnal vissza is fizetheti a pénzt. Másrészt pedig ez esetben nem érdemes hazamennie. Ezért jó el mindenre felkészülve az egész állami vezetőség, az okkult ügyek miniszterétől kezdve a legutolsó királyi hercegig...

A bank, persze, nem tudhatta, hogy ez a létszám éppen hogy minimális: a madrigalisták és a vonósnegyes - összesen nyolc, a két öreg, Ferguson, Haystack és Rózsa; a Gulfstream három pilótája, a portlandi polgármester, a National Bank of the United States elnöke két titkárral és a nélkülözhetetlen Sledgehammerrel együtt már huszonegy. (Ráadásul nem is mind vendégek!)

Szemben állnak tehát a bankkal. A Tabán Bankkal. Megcsapja a küldöttséget a rejtelmes Európa ódon levegője és veszélyes varázslata. Mind jól ismerik ezt a képet, és mégis: a valóságban egészen más! Ezt a szorongó, torokfojtogató érzést, a tisztelet bénító alázatát csak maga a magyar bank válthatja ki. Ennek valóban nyoma sem volt a portlandi Tabán Bankkal kapcsolatban, amely megható volt, mint egy kölyöktigris. Ennek az épületnek itt minden kövéből sugárzik a hatszáz év; és - noha ablakai fényesen ragyognak, hiszen mindenki a küldöttségre vár benne - mégis valami sötétség terjeng körülötte: a legendás magyar múlt aurája az!

Ünnepélyesen, kissé reszkető lábakkal állnak tehát a főkapu előtt, ahonnan előírászerűen megindul lefelé a bank elnöke, a csak legmagasabb és leggazdagabb vendégeknek kijáró, ölelésre széttárt karokkal. S ekkor váratlan dolog történik! Egy pillanatra megtorpan, majd szinte leröppöl a lépcsőn, s kinyújtott karjába ragadja Rózsa, majd Davidson kezét: - Tudtam én, megálmodtam én, hogy ketten vannak! Drága bankrendészemek, miként kerül önök ide? Üdvözök legyen újra itthon!

A könnyes meghatódás e látványos perceiben a háttérbe húzódó madrigalisták eltűnnek valahova. És amint a fogadóbizottság és a küldöttség tizenhét tagja belép az épületbe: máris hanyatt-homlok kimenekülnek! Mert megzendül az addig hideg kőkolosszus, amelyben az ott dolgozó hatszáz ember könnyen elvész a hatszáz év köveiből emelt idegenség útvesztőjében. Amint megrettenve kívülről fölneéznek rá, a szemük láttára változik meg az épület: ablakai rózsás színben mind felfénylenek! Mintha tűzbe borult volna a hatalmas épület; mintha a kelő hajnal bíbor sugarának varázsvessző-érintésére egyszerűen életre kelt volna Csipkerózsika kőkastélya!

Ámde ez a fény: belső sugárzás. Egységgé, egyetlen, eleven szerkezetté fogja össze immár a bankot a lélek, amelynek fő összetevői: a Karitás és a Zene!... Mert micsoda a lélek, ha nem a Jóságra való hajlam és a Szépre való fogékonyság? S kell-e több hozzá?

A küldöttség néhány megdöbben pillanat múltán megint belép a főkapun, és megáll az új, gótikus főbejárati csarnok közepén, szemben a lépcsővel, amelyről a Hondák futottak ki az imént. Pázmákban ott lebeg még a kék benzinfüst, a levegőperspektíva további fokozatát adva az amúgy is lenyűgöző méreteknél... és akkor mindenki megkapja jutalmát, amely lezárja életének eddigi szakaszát, és megnyitja az újat előtte. A bank hatszáz alkalmazottja a túlórás várakozó feszültségében, a hosszú nélkülözés múltán hozzájut végre ahhoz, aminek csupán legendás emléke élt bennük az utóbbi másfél évben, s keltett vágyódó szomjúságot szívük mélyén. És megkapja a küldöttség is, amelynek egyes tagjai ugyan már tapasztaltak valamit korábban, de az ehhez a mostanihoz úgy viszonyult, mint a toboz pici magja az oregoni óriásfenyőhöz.

A bank dalolt és robajlott, susogott és zúgott, és e hatalmas eolhárfa egyik útjáról kisuhant a dallam, s elillant a másikon... Hihetetlen játékkal kergetőztek a futamok, ahogy külön járatokon megsokszorozódva egymás nyomába érkeztek. Hol összetorlódtak, hol fátyolként belengték a folyosótorkolatokat; s volt olyan is, amely az ablakra libbent, és ott egyetlen csörrenéssel hangkristállyá dermedt.

Ott álltak a madrigalisták csarnokuk rejtelmes sötétjében, és erre-arra fordulva, hajladozva irányították a hangsorokat az óriási hangszer, a Vox Bankhumana orgonasípjába. Soha még nem voltak ilyen hatalmasak! Most már valóban mindent tudtak az akusztikáról; s diadalmas felnőttként megtértek a gyermekkor paradicsomába. És kiderült, hogy a nagyvilágban tett út, a felnőtté válás nem jelenti szükségképpen, hogy az ifjúság kertjének össze kell zsugorodnia. Olyan térségek is kibontakoznak benne, amelyekre akkor régen a gyermek még nem gondolhatott...!

Mindannyian így vagyunk. Visszatérünk a régi labirintusba, és hamar eloszlik az a szomorúsággal teljes, ám hamis várakozás, hogy kicsivé vált volna az egykor elhagyott világ. Megdöbbenünk terjedelmén, mert nagy Ő, mint maga az Ember, aki egykor kiseddként benne élt. Ím: saját magához mérve továbbra is egységnyi nagyságban ismét visszatért, és sok mindenben különben se változott...

XXXX. FEJEZET: A HIVATALOS TEENDŐK PERFEKTUÁLÁSA

Mintegy álomban lebegett a következő napokban a bank egész dolgozói kollektívája, a legfelső vezetést is beleértve. Valószínűtlen, nyárközépi gyönyörűségek borzongatták őket. Nap mint nap valóra vált valami a legmerészebb álmokból. Íme, például, a tárgyalás!

- Előterjesztem a napirendi javaslatot - szólta az elnök. - Elsőként: a tisztelt vendégeink képviselőjében jelenlevő National Bank of the United States indítványát kell megvitatnunk. Eszerint: a Tabán Bank alapítson beruházási fiókinvézetet az Egyesült Államok területén, összetartandó az utóbbi időkben hozzánk befolyt hatalmas összegek amerikai kihelyezését. Másodszor: a vendégeink között jelenlevő Ron Davidson úr személyében a Tabán Bank-madrigalisták konzorcium rendelkezni kíván a bankunknál koncentrált monetáris potenciálja mobilizációjának metodológiai aspektusai felől!

- Mi van? - kérdezte Ron Davidson.

Aki nem országunkban nevelkedett, attól nem is várható, hogy maradéktalanul birtokolja a magyar nyelvet, amelynek szavai a nagy, nemzetközi világnyelveknek, a latinak, az angolnak, a németnek, a franciának ősforrásai. Ez kiváltképpen a nyelv szépirodai szintjére vonatkozik! Nyelvében él a nemzet; a nyelv a gondolkodás tüköre. Ha a nyelvész tiszta forrásból akar meríteni, az ősközösségi mezőgazdaság vonatkozásában Ausztriát látogatja meg; az ipar, a hivatali és pénzügyek, valamint a magas kultúra tartományában pedig hozzánk utazik. Vegyük csak elő első írott nyelvemlékeinket! Meggyőződhetünk róla, hogy az ősi magyar nyelv hány olyan szót bírt, amelyeket később egyszerűen «latinokként» jelöltek meg. Hadd idézzünk: «Latiatuc feleym zumtuchel Sermo super sepulchrum mic vogmuc. Ysa pur es chomuv vogmuc.» (Figyeljünk a negyedik, ötödik és hatodik szóra.) A fentebbi «mobilizáció» szóban pedig a kisgyerek is felismeri az ősi, finnugor «bili», másként «fundamentális szükségleti rítusbödön» sámánikus kifejezést...

No meg hát itten pénzről beszél az elnök... Nemde, az orvosi nyelv is kendőzni igyekszik tárgyát, a beavatatlanok kirekesztése végett? Az elnök szavaiban a külföldiek távoltagezésének reflexe nyilvánult meg, amikor a magyar népnyelv ezoterikus kifejezéseivel élt. Szerencsére itt ül a rendész is, csípőből fordít Davidsonnak...

- Tisztelt elnök úr! - kezdte válaszát az impresszárió, akinek szinte szokásává vált idegen küldöttségeket vezetni a Tabán Bankba. - A két napirendi ponttal maradéktalanul egyetértünk, bátorkodom azonban egy harmadikat is javasolni, amelynek előmunkálatait a társaságunkban lévő Richard S. Ferguson úr, a világhírű építész kimagasló szakértelmére és szervezőképességére támaszkodva már elvégeztük, utólagos engedelmevel. Éspedig: tegyük közös sétát a bank épülete körül, és látogassunk el egy olyan traktusába, amelyről tán elnök úr sem tud!

- Oké! - válaszolta az elnök.

Hadd iktassuk ide - a képszerűség kedvéért - a híres tárgyalás jegyzőkönyvének egy részletét! (Egyedül a kedves Olvasót nem éri meglepetés...!)

«... A Fogadó Fél részéről jelen vannak: a T. Bank Elnöke és Alelnökei; a Személyzeti osztály vezetője; Rózsa Bertalan bankvédelmi parancsnok; egy darab Takarítónő ünnepélyes öltözkében, egy vödör hideg vízzel és szivaccsal. Davidson úr előzetes óhajára e személy ugyanaz, aki Bankunkban az ő diktafonjára készült korábbi munkafelvétel végén az instrumentális kíséretet szolgáltatva. Jelen funkciója egészségügyi. Jelen van továbbá a Karitás Ügyosztály négy munkatársa. A Vendégek részéről: Ron Davidson úr, aki továbbá bemutatja

édesapját, Philip Davidson; Sean R. Fergusont; Ian Fergusont. Továbbá a vendégek küldöttségének részeként is aposztrofálja Epervölgyi Kriszta úrhölgyet, Páfrányszurdoki Vera úrhölgyet, Juharfás Károly urat és Kőrösligeti András urat. Tisztelettel átadja e személyek ideiglenesen elkallódott nyilvántartó lapjait az illetékes Osztályvezető Kartársnak.»

(A Személyzeti Osztály vezetője örömeiben elájul, a takarítónő fölmossa.)

«Közli továbbá, hogy az imént említett négy fő azonos a hírneves Tabán Bankmadrigalistákkal.»

(A bank elnöksége elájul. A takarítónő fölmossa őket.)

«Közli továbbá, hogy a második napirendi pontban ők az illetékesek, mivel azonosak a milliárdosokkal, akiknek bankbetétje az elintézendő ügydarab centruma.»

(A madrigalisták elájulnak, vélhetőleg nem tudták, hogy gazdagok. A takarítónő fölmossa őket.)

«Bemutatja Haystack urat, aki a Tabán Bankmadrigalisták konzorcium technikai igazgatója, milliárdos. Bemutatja továbbá a madrigalisták kísérő vonósnégyesének önmagán kívül további három tagját, akik egykor a National Bank of the United States munkatársai voltak, de ma már milliárdosok.»

(Az említett bank jelenlegi képviselője elájul. A takarítónő fölmossa.)

«Rámutat továbbá a National Bank of the United States földön jelen levő képviselőjére, aki fölmosás alatt áll. Végül, de nem utolsó sorban bemutatja a portlandi Polgármester urat, akinek fontos indítványa lesz a tárgyat illetőleg.»

(A polgármester meghökkenni látszik. A takarítónő kis várakozás után csalódott arckifejezéssel visszaejti a szivacsot a vödörbe.)

«Meghívott vendékként jelen vannak továbbá...

... a Tabán Bankfiók alapításáról az Egyesült Államokban. Davidson közli, hogy Portlandban, Oregon állam, elkészült a budapesti Tabán Bank pontos másolata, amelynek azonban az eredeti ambíciójuktól eltérően tökéletlen az akusztikája. Juharfás Károly közbeszól, hogy jelenleg abban a helyzetben van, hogy előadhatja ennek okát, erre legmagasabb készségét fejezi ki. Elnök úr szót ad. Juharfás közli, hogy majd ha a portlandi épület is átélte hatszáz évet, zamatosra érlelődik akusztikája. Evégből azonban funkcionálisan is mintájához hasonlóan kell berendezni. Jelenleg ama épület putschthhha köhalmaz; nincsen benne barokk fabútorzat (Ferguson arcán öröm rajzolódik ki), nincsen hatszáz szorgos alkalmazott, tizenhat mázsa személyi karton, egy tucat bankvédelmi sodrony és csáklya, nyolcvan darab kézbesítővödör, tizenkét mázsa csótány, Bankdivat-kötetek, Arvalin, Gezarol, s főként: nincsen lószőrmatrac!»

(Davidson, Ferguson és Haystack urak elájulnak. A takarítónő fölmossa őket.)

«Juharfás úr tehát a legmelegebben támogatja azt a javaslatot, amelyre érzése szerint Davidson úr készül, mihelyt magához tér.

Az elnök rövid szünetet és egészségügyi vízcserét rendel el. Szünet után Davidson elővezeti javaslatát: legyen a portlandi Tabán Bank a budapesti anyaintézet fiókja, és akusztikus célzattal a főintézményhez hasonló személyi állománnyal és munkafeltételekkel rendezendő be. Davidson szerint az Isten, a polgármester, és Ferguson is erre teremtette.»

(Portland polgármestere elájul. - Na végre! - mondja a takarítónő, és fölmossa.)

«Zajos, egybehangzó éljenzés, végrehajtást elrendelő határozat.

A második napirendi ponttal kapcsolatban a Tabán Bankmadrigalisták közlik, hogy betéteik kezelésére itthon Rózsa Bertalant hatalmazzák meg, minthogy elsősorban benne bíznak, egyfelől: mert rendész; másfelől: mert igen hasonlít Davidson úrhoz.»

(Rózsa elájul. A takarítónő fölmossa.)

«Továbbá a tökéletes hasonlatosság és az eddigi funkcionális párhuzamosság is Davidson urat predesztinálja arra, hogy a portlandi Tabán Bankban a madrigalisták betéteivel kapcsolatos minden ügyet Rózsa itteni működése szerint intézzén. Ezzel rendelkeztek a belső ellenőrzés kérdéseiben is, amennyiben Davidson rabló és Rózsa pandúr; az ellentétek egymásba való átmenetele értelmében e funkciók folytonos cserélődése várható. Az eddigi tapasztalatok alapján nem fenyeget valamelyik fél egyeduralomra jutása, s így az ellenőrzés meggyengülése.

Rózsa úr azonnal javasolja Davidson úrnak hat darab Honda motorkerékpár beszerzését; Juharfás úr pedig bizonyos járulékos csőszerelési munkálatok elvégzését a főbejárat kapubéltében...

... A Tabán Bankmadrigalistákat arra kéri Davidson úr, hogy a két napirendi pont sikeres abszolválásának örömeire énekeljenek el egy rövid madrigált. Az elnök az engedélyt megadja.»

(A Lassus-madrigál első sora után a takarítónő felsikolt: - A lidércek! Közel a vég! - és elájul. Fölmossák.)

«... .. dátum aláírás ...»

Így perfektuáltak 1992 júniusában a budapesti Tabán Bankban!

E könyv valójában pozitív tények foglalata, száraz dokumentum. Ezért - sajnos - nem tehetjük meg, hogy bővebben vizsgálódjunk abban a költészetben, amely a magyar munkaköri leírásokban, liftkezelési használati utasításokban, hivatalos jegyzőkönyvekben megnyilatkozik; hogy a lélektan eszközeivel keressük e poézis kapcsolatát a valósággal. Az eseményekre szorítkozunk tehát, amiként eddig is tettük, kerülve minden spekulációt!

Davidson indítványának megfelelően az érintettek (az egész civilizált világ) előtt állt még a napirend harmadik pontja. Maga az impresszárió a belső feszültség legmagasabb fokára érkezett! Bizony, bocsánatos dolog, ha annyi egymásnak ellentmondó kényszer éri egyidejűleg, hogy semmire sem tud tökéletesen összpontosítani, és kisebb hibák tömegét ejti... Érzékelte, hogy valamiféle súlyos lelki probléma gyötri a kórust; legjobb volna velük tartani. Csakhogy sürgős távirat érkezett a nevére. Emiatt szem előtt tévesztette a madrigalistákat, akik eltűntek valahova. Egy darabig ugyan kereste őket, de aztán díszebédre kellett átvonulni a Kereszt Szállóba, és a táviratot szórakozottságában felbontatlanul a zsebébe süllyesztette. A feje fölött összezsapó elintézetlenségek miatt nem volt étvágya. S mert rosszul evett, hiába érezte, hogy valamiféle teendője volna; egyelőre nem volt képes felidézni, micsoda az...

XXXXI. FEJEZET: DAL A RÉGI ELŐCSARNOKBAN

Elérkezett ebben a történetben az utolsó napirendi pont. Az ebéd után a bankhoz vonuló értekezlet tagjainak egy része nem is sejti, hogy rövidesen mit él át. Mások sejtik ugyan, de olyan, aki pontosan fel tudja mérni - egyáltalában nincsen!

Először a plakát ötlik a társaság szemébe, egy azok közül, amelyeket a délelőtt folyamán Haystack és Ferguson emberei szerte a városban kiragasztottak:

«Ma délután kettőkor a Tabán Bank északkeleti bejáratán át megközelíthető RÉGI ELŐCSARNOKBAN a hírneves TABÁN BANKMADRIGALISTÁK ÉS AZ OLD NASA VONÓSNÉGYES tagjai első magyarországi hangversenyüket celebrálják! A belépés ingyenes!»

Azután az épület háta mögé érkeznek, és megdöbbenve konstatálják, hogy az amerikaiak rendet teremtettek egy magyar bank körül. Az egykori elhanyagolt bozótos helyén egyetlen, paradicsomi örökzöldes liget, amelynek közepén széles, zöld posztóval borított, lejtős út ereszkedik - magához az első gótikus főportához! És ezen, a tárva-nyitva álló Régi Főbejáraton ömlik befelé a nép. A bank elnöke még valóban soha életében nem járt az épület eme hátsó oldalán.

A tömeg utat nyit, s ők belépnek a csarnokba, amely fényesen ragyog. Tisztára mosott kövezete tündökletes fehér, fekete és malachit négyzetek óriás mozaikjával van borítva. Falainak türkiz ragyogásában ellenpontként fénylenek a sárgaréz terelőkorklátok, ódon idők relikviái. E falaknak, amelyek mellett évszázadok óta közönnyel haladtak tova budai polgárok s idegenek, most minden részéből szinte sugárzik a kék és zöld fény, a csillogó-villogó délutánban!

Korok mohából előbújt a Nyár, és valami időtlen, irreális megvilágítással eleven emlékké teszi a Tabán kerületnek e talpalatát. A rózsablak befelé borostyánornamenseket vet, kifelé eleven szemmel nézi az érkezőket: tehetős budai vincelléreket, vendéglősöket, pincemestereket, borászokat, szőlészeket. A Kertészeti Egyetem tanárai és diákjai, máj- és vesespecialisták gyülekeznek itt; a Szőlő mágnásainak százai, s elvesznek a mérhetetlen térségben...

Pódium áll a csarnok közepén, helyét maguk a madrigalisták jelölték ki. Hiába zsong a tömeg a banknak ezen traktusában, a többiben nesz se hallik! És magán a kétlépcsős emelvényen sem. Ha ellenben itt megpercen egy bogár, e hang betölti a csarnokot s az egész épületet. A pódium alsóbb szintjén már elfoglalták helyüket Davidsonék: az Old NASA Vonósnégys. Könnyedén támaszkodnak a terelőkorklátokéval azonos formájú, oroszlánfejekkel ékes sárgaréz határolók mellett, s valahová a magasba néznek, ahonnét - nyakkendőjét sliccébe gombolva - e pillanatban csusszan lefelé a lószőr matracon az első madrigalista, Juharfás Károly osztályvezető, s utána mind a többiek. A tömeg felmorajlik és várakozón elcsendesedik...

Az énekesek megállottak a pódium közepén: Károly Kriszta felé, Kriszta András irányába fordul. András Verát nézi, Vera tekintete Károlyon csügg... A madrigalisták a lélek fájdalmas kínjának legszebb himnuszaival, a reménytelen szerelem gyötrelmeinek sikoltó művészetével készültek a gyönyörű csarnok első igazi vendégeinek fogadására. Küzdve keresik indulatukat, amely az egekbe emeli a halandót. Ám nem találják!

Könnyű zavar borzolódik a közelállókön, nem tudják az okát. Davidson a legérzékenyebb. Ő fogja fel a legpontosabban, hogy valami katasztrófa közelít! Idegesen markolássza bal kezével a gordonka nyakát, majd átveszi belé a vonót is, jobbát pedig a zsebébe süllyeszti. És ekkor:

megérzi a táviratot, amely ily fatális módon hírt adott magáról! Mintegy szórakozottan előhúzza, jobbával morzsolgatja, amíg az szét nem nyílik. És olvassa, amint írva vagyon:

«INTELTRO DAVIDSONNAK STOP MADRIGALISTAÁKAT HALADEEKTALANUL NEM SORBA VESSZOE HANEM PAARHUZAMOSAN KAPCSOLNI FELKIAALTOOJEL»

Ekkor Davidson szemei egy pillanatra tágra nyílnak, majd óvatos, de határozott mozdulattal a földre helyezi a hangszert, és fellép a madrigalisták mellé. Hátulról könnyedén megragadja Károly mindkét felkarját, és negyvenöt fokkal elfordítja őt, arccal Vera felé. Azután tovább kerülve a gyűrűn Andráshoz ér, akit vállánál, szintén az óramutató járásának értelmében, Kriszta felé tájol!...

Csak egyetlen, döbrent perc - s csörgedezve megindult a csermely, majd felzúgott a folyam, dörögve hullt alá a vízesés; míg végre a tenger hullámai robajlottak a Csarnokban. Zengett az Első Dal, a Beteljesült Szerelem harangszava. A pompázatos katedrális remek akusztikájával csak szubsztancia, formátlan nyersanyag. A végül egymásra találtak szerelme - csak formátlan indulat. A zokogó, kacagó, némán sikoltó közönség - csak formátlan ürügy. Mindeneknek értelmet s formát a Tabán Bankmadrigalisták adnak cselekvésökbén. Ugyan kicsoda s miként kételkedhetik ama rendkívüli külső meggazdagodásban, amikor hallván hallja az igazit, a belsőt?

UTÓSZÓ

Történetünkben számos tanulság vonható le a művészet és üzlet; Magyarország és Ausztria; a férfi és a nő; Magyarország és Amerika; a nyelv és az élet stb. vonatkozásában. Ezeket azonban mellőzzük, mert az ismert kartárs, Platón szavai jutnak eszünkbe Parmenidész című dialógusának végéről:

«... akár van az Egy, akár nincs, mind önmaga, mind a mások - önmagukhoz is és egymáshoz is viszonyítva - mindenféle szempontból valóban minden tulajdonsággal rendelkezők is és nem is, és látszanak is mindenfélének és nem is látszanak.»

A szerző végül esküszik, hogy az igazat, a tiszta igazat rögzítette művében. Az igazság ugyanis: a valóság hű tükörképe a tudatban. Vannak mármost dolgok a könyvben, amelyek megegyezők a valósággal, mint a tükörképek. Vannak más dolgok, amelyek pont ellenkezőképp állanak: amint az a tükörképeknek szokása. Mindezek illeszkedése (ahogyan korábban a neves kolléga, Hérakleitosz is észrevételezte): harmónia; azaz «visszacsapó illeszkedés», miként a lanté és húrjáé; avagy például a Valóságé és a Vágyé...

Nos, igen. Később, a tabáni Csöndes Bankár gyertyalobogásában nagyon berúgtak a Budai Marga mértéktelen élvezetétől vendégek s házigazdáik. És közösen énekelték azt a világszerte ismert madrigált, amelynek kezdő sora - s ezzel búcsúzunk az Olvasótól is -: «Mindenki őrizze meg a nyugalmát!»

-&-